

བོད་དུ་དགོ་སྒྲོང་མར་བསྐྱབས་པའི་
དབྱུང་གཞི་རབ་གསལ་མེ་ལོང་།



ཉམས་ཞིབ་རྩོམ་གྲིས་ས།

ཡུ་རུ་རྒྱ་དགོ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་བྱང་ཚུབ།

བོད་གཞུང་ཚོས་རིག་ལས་ཁྲུངས།

ནང་ལོ་ ༡༥༧༧

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༧༧

དག་སྐྱོང་མའི་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དཔེ་སྟེང་ཨང་ ༣།

བོད་དུ་དག་སྐྱོང་མར་བསྐྱབས་པའི་
དཔུང་གཞི་རབ་གསལ་མེ་ལོང་།

ཉམས་ཞིབ་རྩོམ་གྲིས་པ།

ལུ་ཙཱ་ཏུ་དག་བཤེས་ཐུབ་བརྟན་བྱང་རྒྱལ།

བོད་གཞུང་ཚོས་རིག་ལས་ཁུངས།

ནང་ལོ་ ༣༥༩༩

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༣༡༣༧

First Edition: 2000

Copies: 500

Published by:

Department of Religion and Culture,
Central Tibetan Administration of H.H. the Dalai Lama
Gangchen Kyishong
Dharamsala - 176215
H.P. INDIA

Funded by:

Heinrich Boll Foundation, Germany

Printed at:

Indraprastha Press (CBT), New Delhi-110002

༤ ལེའུ་བདུན་པ། དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁྲུངས་སྐྱེ་དང་།
 རྒྱའི་དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁྲུངས་ཤེ་བྲག་དུ་བཤད་པ། 121

༥ ལེའུ་བརྒྱད་པ། མཇུག་སྡོམ་ལ་ཕྱི་དགེ་འདུན་རྒྱུ་པས་
 དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པའི་ལས་འཆགས་པའི་ཁྲུངས། 152

༧ ལེའུ་དགུ་པ། མཚོན་བརྗོད་དང་ལེའུ་དང་ཕྱི་ལྷན་མཆན།
 སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་རྣམ་པ་
 བཅུས་བསྟེན་པར་རྟོགས་ཚུལ་དང་བཅས་པ། 160

༧༧ པར་སྐྱེན་སྟོན་ཚིག་ 179

༧༩ དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ 181

བསད་དང་རང་མཐུག་པོ་དང་གྱིས་འབད་བཅོམ་ཆེ་ངེས་བཅུ་མས་ཡོད་པར་དམིགས་
 བསལ་ལེགས་བརྗོད་ཀྱང་ལྷ་རྒྱ་ཡིན། གོང་བརྗོད་ཉམས་ཞིབ་ལས་དོན་འདི་
 བཞིན་སྦྱར་བཏང་མཁས་པས་ལུང་རིགས་ཀྱི་དཔུང་གཏམ་སྡེ་ལ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
 པར་རྒྱ་མཚན་དང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཞིག་ཡིན། དེ་
 ཡང་བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་མ་རྒྱུ་མས་དང་བོད་ཀྱི་ནང་བརྟན་ལ་མོས་པ་དང་དོན་གཉེས་
 ཟབ་པའི་སྤྱི་རྒྱལ་གར་རྒྱལ་མི་རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་རབ་བྱུང་མའི་སློབ་ཚོགས་
 རི་མང་དུ་འགོ་བཞུགས་པ་རྒྱུས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར། དེ་དག་ལ་སོ་བྱེད་ཀྱི་སློབ་
 པ་གོང་མའི་གོ་སྐབས་འབྲེད་ཐབས་མཆིས་མིན་གཟེགས་རྒྱ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་
 ཐབས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གང་བཟང་བ་བརྟག་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་གོ་རིམ་
 དང་ཐེ་ཐུན་སོགས་ནང་པའི་ཡུལ་གྱི་འགར་ཡོད་བཞིན་པའི་དགེ་སློང་མའི་སློབ་
 རྒྱུན་དེ་དག་ལ་བོད་སྤྱི་གས་ནས་ངོས་ལེན་དང་སྤྱི་གས་བོད་ལུགས་བཅུ་མའི་དགོན་
 རི་ཁག་ནང་སློབ་རྒྱུན་དེ་དག་འཇུགས་སྡེ་ལ་རུང་མིན་གཟེགས་རྒྱ་དེ་ཁོ་རྒྱུ་ལས་གཞན་
 མེད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་ཡིན། དེར་བརྟེན་སློབ་འགྲུའི་ཞིབ་དཔྱད་སོགས་ཀྱི་
 གྲུབ་དོན་གང་ཐོན་རུང་མཐུའ་མའི་བབས་ས་འདི་ལས་མི་འདའ་བའི་ཚུལ་འབྲེལ་
 ཡོད་ཚང་མའི་དགོངས་པར་མངའ་བུ་གལ་ཆེར་མངོན། གོས་སུ་ཤིང་ལོ་མ་
 གཏོགས་གྲོན་དུ་མེད་པའི་ཡུལ་ལུང་དུ་གོས་གྲོན་པར་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་ཤིང་ལོ་
 གོས་ཡིན་མིན་རི་ལྟར་རུང་དེ་ལས་གཞན་གྲོན་དུ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

གནད་དོན་འདི་ནན་བརྗོད་ལྷ་དགོས་དོན་ནི། དགེ་སློང་མའི་སློབ་
 རྒྱུན་ཀྱི་དཔུང་གཞི་འདིར་བོད་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྒྱུས་དང་སྡེ་ལ་གཞན་གྱི་
 འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྒྱུས་འཇུག་ཚུལ་ལ་དགོངས་སྤྱི་གས་བར་བརྟེན་ཆེ་ཅོམ་ཡོད་
 པར་མངོན་ཏེ། བོད་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ལ་མོ་ཆེ་འདུལ་བའི་གནང་བཀག་ལ་སོགས་
 པའི་ཚུལ་རྒྱུས་ལ་རིགས་པས་དཔུང་བ་བྱེད་པ་དང་དགག་དགོས་ཁྱད་པར་བ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཕྱག་ལེན་བསྐྱར་བཤོད་བྱེད་པའི་རིགས་མི་རུང་བར་བཞེད་ཅིང་།
 དགོངས་ཕྱོགས་དེའི་དབང་གིས་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་དེ་ཡོད་དག་སྐོང་མའི་སྡོམ་པའི་
 སྡོམ་རྒྱན་འདི་དག་འདུལ་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བཞེད་པར་མངོན། ཡང་སྡེ་
 པ་གཞན་གྱི་འདུལ་འཛིན་པ་ལ་མི་ཆེད་ལྟ་མཐོང་བ་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་ལེན་དུ་གྲུབ་
 པའི་དག་སྐོང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་འདི་དག་ལ་ངོས་ལེན་གྱིས་དུས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་
 ལབས་འདེགས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་བསྐྱབ་རྒྱ་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལས། སྡོམ་
 པ་གཞུ་གྲུབ་པ་ནས་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ་ད་བར་སྡོམ་པའི་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པར་
 བཞུགས་ཡོད་མེད་བརྟེན་རྒྱ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱབ་དཀའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད།
 དོན་དུའང་ཕན་པ་ཆེར་མེད་པའི་ཚོམ་པ་ཞིག་དུ་ངོས་འཛིན་མངོན་པར་མངོན།
 དེས་ན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚོགས་པའི་ཐོག་ནས་བསྐྱེད་པ་སྤྱིར་
 སྒྲུབ་པའི་མངོན་ཕྱོགས་ཤིག་གཏན་འཕེབས་འབྱུང་དུ་རེ་ན་ནི། གོང་སྡོམ་བར་
 བཀལ་ཆེ་བའི་དགོངས་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་དེའི་བར་ལ་དགོངས་ཕྱོགས་དབུ་མ་ཞིག་
 གི་ཐོག་ཐེབས་དགོས་པར་གསལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བོད་པའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་
 གྱིས་དགོངས་ཕྱོགས་རྩུང་ཟད་སྡོད་དུ་བཏང་མ་བཏང་ལ་རག་ལུས་པར་མཐོང་། དེ་
 མི་ཤིན་ཏུ་འོས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་རྣམས་ལ་རིགས་
 པས་དབྱེད་པ་བྱ་རྒྱུ་དང་གང་བྱུང་འགྱུར་བ་གཏོང་རྒྱ་སོགས་མི་འོས་པ་བདེན་མོད།
 གནད་དུ་ཆེ་བའི་དོན་གྱི་སྡོང་པོ་ནི་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཞོག་ལོན་པ་
 ཞིག་དང་དེ་དག་དང་མི་འགལ་བར་བྱ་དགོས་པར་སེམས་ཤིང་། དེ་འབྱུང་
 བར་འདུལ་བ་ཡུལ་ཚོས་དང་བསྐྱེད་ཞེས་པའི་ཡོངས་གྲགས་བསྐྱབ་བྱ་དེ་བྱུང་བར་
 སེམས། ལྐབས་དོན་གཅིག་ཤུར་བསམ་ནའང་། སྡོམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་
 བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་དགག་བྱ་ནན་ཚོམ་མངོན་པར་གྲགས་ཀྱང་མཐར་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གནང་བ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ནི་ཚོད་མེད་ཡིན། རྒྱུར་བཏང་

གསུང་སྒྲིམ་སྤྲུལ་ཐར་རྩོན་པས་དེ་ལྟར་གནང་བ་བསྐྱུལ་བ་དེ་ཀུན་དགའ་པོས་ལྷན་གྱིས་
 བྱས་འོར་མི་སྤྱོད་མཐུ་མེད་བྱང་བ་ལྟར་དུ་གྲགས་ནའང་། དེ་ལྟར་མཛད་ཚུལ་
 བཞེས་པ་ལྟ་བུ་གྱུར་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་། རོན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པ་མི་སྲིད་དེ། བྱ་
 བ་གང་མཛད་ཀྱང་འབྲུལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་གོད་སོགས་ལ་དབྱུང་བ་མ་རྩོགས་པར་
 མི་མཛད་པ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱུང་ཚོས་སྤྲུལ་སྤྲུངས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
 རོ། གཞན་ཡང་དགེ་སློང་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་གནས་ནམས་ཉམས་འགལ་
 འགོ་དང་འགོ་གཞིར་ཚོར་སྣང་ཆེར་མེད་པར་བསྐྱབ་སྒྲིམ་འཕོགས་སྤྱོད་དང་དེའི་
 བརྒྱུད་བྱངས་དག་མ་དག་ཅུམ་ལ་བསྟན་པ་གནས་འཛིག་གི་གཞིར་བྱུག་པ་ལྟ་བུའི་
 དགོངས་སྤྱོད་ལའདི་རིགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་མེན་བརྟག་དགོས་པར་སྣང་བས།
 སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་དང་མཐུན་པར་འཛིན་སློང་སྤེལ་
 བའི་ཐབས་ཚུལ་འཆང་བར་དགོངས་པ་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་གིང་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་
 ཟབ་པ་ཞིག་ཅི་ནས་མཛད་གལ་ཆེ་བར་སྐྱམ་པ་བཅས། ཚོས་རིག་ལས་བྱངས་
 ཅས། ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ པ།

ལགོང་ས་ ལསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློབ།

༡༩༧༩ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ ར་ས་ ༧ པར། ཚོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་མོ་སྐྱིལ་འོག་
 རོར་སྐང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྤྱོད་ཁང་དུ། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་སྐྱོར་
 བཤོ་སྐང་ཚོགས་འདུར་ཆེད་དུ་གདན་ཞུས་ངོ་ལེབས། རྗེ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་
 འབྲངས་གནས་བཟན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་
 རྒྱུན་སྐྱོར་ཇི་ལྟར་མངོད་དགོས་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཐོག་ དམིའ་
 བསལ་དགོངས་འཆར་དང་ཞིབ་ཅིང་སྤྲུལ་གསལ་བའི་

ལམ་སྟོན་དུ་བསྐྱུལ་བའི་བཀའ་སློབ།

དེ་རིང་འདིར་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་གི་ཐོག་ནས་ལུ་རྒྱ་གང་ཡང་མེད། ད་
 ལྟ་བོར་གིས་གསུངས་པ་བཞིན། ང་རང་རྣམ་འདྲེན་སྤྲུལ་མེད་གེ་བཀྱིན་ཅན་དེའི་
 རྗེས་སུ་འབྲངས་མཁན་དགེ་སློང་དབང་པོ་རྣམ་པོ། ལེ་ལོ་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་དེ་
 འདྲ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་ལུ་རྒྱ་ཡིན། ལོ་མང་པོ་ཞིག་གི་བོང་ནས་ང་རང་གི་མཐོང་
 ཚུལ་ལ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་དང་། འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་སྐྱོར་དེ་ཆོའི་
 བྲས་ང་རང་ཚོ་འཇམ་བུ་སྐྱེང་འདྲིའི་སྐྱང་ལ་སྟོན་པ་བཀྱིན་ཅན་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 མཁན་ཡུལ་ལུང་མི་འདྲ་བའི་ནང་ལ་ཚོས་བརྒྱུད་སོ་སོ་བྱས་ནས་ཡོད་པ་ཚང་མ་
 རྟོན་པ་གཅིག་གི་རྗེས་འབྲངས་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་ནང་ཚགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་
 གཅིག་གི་གཅིག་ལ་གསལ་པོ་རྟོགས་བྱུང་རྒྱུ་དང་། གཅིག་གཅིག་གི་བསམ་སློབ་
 རང་ལ་སེམས་ཐག་ཉེ་པོ་ཆགས་བྱུང་རྒྱུ་འདི་ཉ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག་
 དེ་རིང་འདིར་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་སྐྱོར་དང་། གཙོ་བོ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་
 རྒྱུན་གྱི་སྐྱོར་ལ་ང་རང་ཚོ་ཚོས་སྤྱང་བའི་རྗེ་པ་དང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་

སྐྱེ་བའི་སྡེ་པ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ་གསུམ་གྱི་རྗེས་འབྲངས་གནས་བརྟན་གང་
 འཚམས་ངའ་ཚོ་མཉམ་དུ་གོ་བསྐྱར་གནང་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་འདི་ཕལ་ཆེར་ད་
 རིང་ཐེངས་དང་པོའི་བཟོ་འདུ་པོ་རེད། ཉ་ཅང་སྐལ་བ་བཟང་པོ་རེད་བསམ་དུན་
 གྱི་འདུག ཚོས་དོན་ནས་བྱ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་དེ་རིང་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བཀའ་ལུབ་
 པ་འདིར་ཉ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

ང་རང་ཚོའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་བཀྱིན་ཅན་གྱི་བརྟན་པ་འདི་ལ་རབ་བྱུང་
 གི་སྡེ་ཟེར་བ་འདི་ཉ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་དུས། ང་རང་ཚོར་རབ་བྱུང་གི་སྡེ་ཡོད་
 པ་འདི་རྣམས་དངོས་གནས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་དང་། ཅུ་
 བ་བརྟན་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ནི་ང་རང་ཚོ་ཚང་མའི་ལས་འགན་ཆགས་ཡོད། བོད་གངས་
 ཅན་གྱི་སྡོང་ས་ལ་ཆ་བཞག་ན་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཚོས་དར་སེ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་འདྲའི་
 ཐོག་ནས་སྐར་ཚོས་རྒྱལ་ཚོའི་སྐབས་ཕལ་ཆེར་དུས་རབས་ ༥།༥ མཚམས་སུ་
 གོས་དཀར་ལྗང་ལོའི་སྡེ་དང་། རབ་བྱུང་དུར་སྐྱིག་གི་སྡེ་གཉིས་བྱུང་ཡོད། ཡིན་
 རའང་གོས་དཀར་ལྗང་ལོའི་སྡེའི་ནང་སྟགས་པ་ཚང་ལྡན་ཞིག་ཡོད་བལ། སྟགས་
 པ་བྱིམ་པས་ཉགས་དང་ཚོ་ག་སྤང་། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉམས་སུ་གྲང་བར་བྱ།
 གསུངས་པ་བཞིན་སྟགས་པ་བྱིམ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་རབ་བྱུང་གི་ཉགས་དང་། ལས་
 ཀྱི་ཚོ་ག་མ་གཏོགས་ཅུ་བ་ཉམས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཚང་མ་གཅིག་པ་རེད་ཅེས་
 གསུངས་ཡོད། གང་ལྟར་ཡང་། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྡོང་ས་ལ་གོས་དཀར་ལྗང་
 ལོའི་སྡེ་དང་། རབ་བྱུང་དུར་སྐྱིག་གི་སྡེ་གཉིས་ཡོད་ནའང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་
 པའི་ཅུ་བ་མང་ནས་འཛིན་མཁན་དེ་རབ་བྱུང་དུར་སྐྱིག་གི་སྡེས་འཛིན་དགོས་ཀྱི་
 ཡོད་པ་རེད།

སྐབས་འདི་ཐོག་པ་ཆེ་ཆུང་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཐོག་ནས་པན་རྩུབ་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་དཀའ་
 འལ་འཕྲད་པ་དེ་འདྲ་ཡོང་གི་འདུག རྩིན་དུག་གི་ཉམས་ལེན་དང་། རྫོང་དང་
 རྟོན་འབྲུང་གི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྐོར་དེ་ཚོའི་གསུང་དང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྣ་ཡི་རྣལ་
 འབྱོར་ཟེར་བ་དེ་ཚོའི་གསུང་སྣོན་ལ་ཕར་བཞག ཐོག་པ་ཆེ་ཆུང་ཆང་མར་བྱུན་མོང་
 གི་མང་གཞི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཐོག་འགྲོ་དགོས་པ་གཅིག་གྱུར་ཡིན།
 བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གི་སྟེང་ནས་སེམས་འདུལ་བའི་རིམ་པར་སྟེབས་ཡོང་
 དུས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་ཐོག་འགྲོ་དགོས་པ་ཆང་མ་གཅིག་པ་རེད། རྩལ་
 བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་ནང་ནས་བསྐྱབ་པ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་པ་
 རི་རྩ་བ་ཡིན་པས་ང་རང་ཚོ་ཆང་མའི་བྱུན་མོང་གི་ཚོས་ཆགས་བཟང་དུ་ཡོད།

འཁོར་རྣམ་པ་བཞིའི་ནང་དག་སྟོང་པ་མ་གཉིས་གསུངས་པ་དང་། རྩིན་པ་བཅོམ་
 རྩལ་འདས་བྱུགས་ཇི་ཅན་གྱིས་དག་སྟོང་མའི་རྩ་བའི་ཐོབ་ཐང་གི་ཆ་ནས་སོ་སོ་འདྲ་
 མཉམ་གཞན་བ་ཡིན་པས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་ང་རང་ཚོ་
 རྩུར་བཏང་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་ནང་ལ་དག་སྟོང་མའི་སྣོན་རྩུབ་རྩུབ་ལི་ལུགས་ལ་
 ཡོད་པ་དེ་ཁྲུངས་དག་པོ་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་བ་འདྲ་པོ། སྐབས་འདི་དག་སྟོང་མའི་
 སྣོན་རྩུབ་དེ་སྟེལ་བྱུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཟེར་བ་དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་
 ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་བསམ་ཚུལ་ཅམ་རེད་མ་གཏོགས་ངོ་ཐོག་ལག་ལེན་བཀའ་ནས་
 བརྩད་ཞིབ་བྱུབ་མེད། དག་སྟོང་མའི་སྣོན་རྩུབ་དེ་ཁྲུངས་དག་པོ་ཡོད་མ་རེད་ཟེར་
 བ་ཅོམ་ལ་ཆ་མ་བཞག་པར། རྩ་བ་ཁྲུངས་བཅོམ་ཞིབ་བརྩད་བྱས། དངོས་
 གནས་དང་གནས་ཀྱི་ཁྲུངས་གང་འདྲ་འདུག་གམ། ལུག་ལེན་གང་འདྲ་འདུག་གམ།
 རྩ་བ་ཞིབ་དཔྱད་ཡག་པོ་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་
 མཚོང་གི་འདུག

མ་དུ་ཤིན་ཏེ་སོ་སོ་ཀྱི་འཕམ་ཀ་ཤེད་མཁའ་ཞིག་ཡོད། ཁ་སང་ང་ཚོ་རི་སྤྱོད་ལ་ཚོགས་པ་
 འདུ་ཚོགས་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་སྐོར་ལ་ངས་སྐད་ཆ་ཞིག་བསྐྱབས་
 པ་ཡིན། དེ་དུས་ཁོང་གིས་གསུངས་གསལ། སྐབས་གཅིག་བལ་ཡུལ་ལ། བལ་
 ཡུལ་གྱི་དགེ་སློང་དེ་འདྲ་མཉམ་དུ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་སྐོར་ལ་གོ་བསྐྱར་བྱུང་བྱིང་།
 དེ་དུས་བལ་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་སློང་ཁ་གསུམ་གྱིས་གསུངས་དོན་ལ། གལ་ཏེ་བལ་
 ཡུལ་ནང་དུ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་སྐོར་ལ་ཡིན་ན། ང་ཚོ་དགེ་སློང་རྣམས་ཐོན་འགོ་
 གྱིན་ཡིན་ཞེས་གསུང་གི་འདུག་ཅེས་ཟེར། གང་ལས་ཀྱི་ཚོགས་མ་གཏོགས་ཅུ་བ་ཉམས་
 ལེན་ཤེད་དགོས་པ་ཚང་མ་གཅིག་ལྟར་རྒྱུ་བྱ་བ་འདི་འདྲ་འདུག དེ་ཚོའི་གསུངས་
 རྒྱུ་བ་གསལ་པོ་གོ་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བར་ཐག་རིང་པོའི་སྐད་ཆ་ཞིག་གོ་བའི་ཐོག་
 རས་བྱུང་བ་མེད་བསམ་གྱི་འདུག

ད་མེས་འདིར་ང་ཚོས་འཚོགས་པ་འདི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་། རྗེ་པ་གསུམ་
 གྱི་འཇུག་མི་ཡོད་པ་ཡིན་ཅང་། ཅུ་བ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད། ད་མེས་
 འདིར་ཐེབས་མཁའ་ཚོས་གནས་རྒྱུ་བ་གསལ་པོ་ཉོགས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོགས་པར།
 ང་ཚོའི་ཉམས་སྤོང་འདིའི་ཐོག་ནས་དེའི་སྐོར་ལ་ད་དུང་རིམ་པས་སུ་མཐུད་ལས་
 འགྲུལ་མང་ཙམ་ཞིག་ཤེད་ཐུབ་ན་བསམ་པ་དུན་གྱི་འདུག གང་ལྟར་འཇོམ་
 བྱ་སྤྱིང་གི་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་ནང་ལ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་འདི་སྐོར་གོ་ཉོགས་
 གསལ་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་རྒྱ་ལྡག་གི་ལྷགས་
 ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡུལ་ཁག་གཞན་དག་ཚོའི་ནང་ལ་ཡིན་ཡང་ཡོང་ཐུབ། དཔེར་
 ན། ད་ལྟ་བོད་པའི་ནང་ནས་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་ལྷུ་མཁའ་ཁ་གསུམ་བྱུང་ཡོད་
 ནའང་ཚང་མ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཞིག་དང་། ཐེ་ཚོམ་སོམ་ཉི་མེད་པ་ཞིག་ད་ལྟ་
 ཆགས་ཐུབ་མེད། དེ་ཚོའི་གསུངས་འདི་གསལ་པོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་ན། ཚང་

མ་བྱེད་བདེ་པོ་དང་། ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད།

ངས་ཤེས་ཚོད་བྱས་ན། རྒྱུ་ལང་ཀ་དང་། ཐལ་ལེའུ་རྟེ་ལ་ཡོད་པའི་དགེབས་སྟེན་
 མའི་ནང་ལ་དགེ་སློང་མ་བརྒྱབ་ཀྱི་ཞིག་བྱུང་ན་བསམ་པའི་འདོད་པ་ཡོད་མཁན་
 དེ་འདྲ་ཡོད་ས་རེད། ཡིན་ནའང་འདིའི་སློང་ལ་དམིགས་སྲུབས་ལ་ནས་ཉམས་
 ཞིབ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་ཡིན་དུས་དེ་མུར་རྣམས་བརྒྱད་ཀྱི་འདུག འདིར་རྩེ་པ་གསུམ་
 གྱི་རང་རང་སོ་སོའི་ཚོས་བརྒྱད་ཀྱི་ཐོག་ནས་འབྲེལ་བ་གད་བརྒྱུན་གྱི་ཡོད། འདིར་
 ཡོད་པ་ཚམ་མ་ཡིན་པར་ད་དུང་རྩེ་པ་གཞན་དག་གི་མདོ་མི་འདྲ་བ་དང་བརྒྱན་བཅོས་
 ཚད་ཐུབ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚད་ཐུབ་དེ་འདྲས་མཇོད་པའི་ནང་དུ་དགེ་སློང་མའི་
 རྩོམ་རྒྱུན་འདིའི་སློང་ལ་ག་རེ་གསུངས་ཡོད་དམ། མོང་དུ་ཁོང་གིས་རྒྱ་མཚན་
 དཔུད་པ་བྱེད་སྟངས་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་ཡིན་མདོག་ཁ་
 པོ་ཞིག་འདུག ཡིན་ནའང་རབ་ལ་འདུལ་བའི་གཞུང་གི་ཚོགས་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་
 བཀའ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། ཐག་ཚོད་ཤོས་ཡོང་གི་རེད། རབ་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་
 ཀྱི་བཀའི་ནང་ནས་གསལ་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་བརྗོད་མེད་དང་། གལ་ཏེ་སྟོན་པ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་བཀའི་ནང་ལ་མེད་པ་ཡིན་ན་སྟོན་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་
 ཚད་ཐུབ་དེ་འདྲས་སྟེ་པ་འདྲ་མི་འདྲ་ནང་གསུངས་པའི་གསུང་གང་འདྲ་གང་འདྲ་
 ཡོད་དམ། འདི་ཚོའི་རིགས་ལ་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་ནས་ཉམས་ཞིབ་རྒྱ་ཆེ་ཚམ་བྱེད་
 ཐུབ་ན་བསམ་པ་དྲན་གྱི་འདུག

ངས་སྟོན་མ་ནས་རེ་བ་བརྒྱབ་པ་བཞིན། ང་རང་ཚོ་འཇོམ་བུ་སྲིང་གི་ནང་པའི་ཡུལ་
 ཁག་ཚོའི་ནང་གི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚོ་ནས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་
 ཚོགས་འདུ་འདྲ་འཚོགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་ནས་ཞིབ་ཐུབ་ཤིང་གོ་བརྒྱུར་

གྲིས་ཐག་གཅོད་འདྲ་བུ་འབྲུག་ལུ་བསམ་པའི་རེ་བ་ཞིག་ཡོད། ཡིན་ནའང་ལམ་སངས་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་ཐུབ་ཏུ་ཕྱན་བུ་དཀའ་ངལ་ཡོད་འགྲོ། དེ་རིང་ང་ཚོ་འདིར་སྡེ་པ་གསུམ་གྱི་ཁོངས་ནས་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་མི་སྣ་དང་། རྟེན་གྱི་ཉེ་དགེ་སློང་མ་ཉེ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་ང་རང་ཚོ་སྐབས་བདེ་པོ་ཞིག་བྱུང་ན། གཙོ་བོ་བྱིད་རང་ཚོས་དགོངས་པ་བཞེས་ནས་ཐག་གཅོད་གནང་བ་ལྟར་མ་གཏོགས། ང་ལ་དམིགས་བསལ་ཤོད་ཏུ་གང་ཡང་མི་འདུག།

ངའི་བསམ་འཆར་ལྟར་ན། བྱིད་རང་ཚོའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་སྤྱི་ལང་ཀ་དང་། རྒྱ་ཡི་དགེ་སློང་ཚོས་གཙོ་བོ་འཁྲུང་བཞེས་དགོས། བྱིད་རང་ཚོས་འཁྲུང་བཞེས་ཏེ་མི་གསུམ་བཞི་ཞིག་གིས་དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་འགན་འཁྲུང་ཏེ་སྤྱི་ལང་ཀ་དང་། ཐ་ལེ་ལེ་ཏེ། སྐར་མ། ཁམ་སློང་ཉེ་ལ་ལྷ་འོ་སི། མི་ཉི་མམ་བཅས་ཡུལ་ཁག་འདི་ཚོའི་ནང་ལ་བྱིད་རང་ཚོའི་མི་ཁ་གསལ་གིས་ཕར་ཕྱིན་ཏེ། ས་གནས་དེ་དང་དེའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་མཁས་པ་དེ་འདྲ་དང་རྫོང་རྫོང་བྱས་ཏེ་མཇུག་གི་བུ་བ་ཁྱོད་ནས་མེད་པའི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཡི་ཡུགས་ཀྱི་དགེ་སློང་མའི་སྡེ་ལྷན་ཡོད་ལྟར་དེ་འདྲ་དེ་འདྲ་རེད། གནད་འགག་དེ་འདྲ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཚོའི་གསལ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དེ་ཚོ་ལ་གོ་བསྐྱར་ཞིག་བྱས། ཚོགས་འདུ་འདི་འདྲ་ཡིན་ནའང་རུང་མིན་ནའང་རུང་། སྡེ་ལ་སྐྱེར་པའི་ཐོག་ནས་མཇུག་ཏེ་གོ་བསྐྱར་བྱས། བཟོ་སྐྱེད་གང་ཅི་མ་བྱས། ང་ཚོས་དེར་ཉམས་ཞིབ་ཕྱན་བུ་བྱས་ཡོད་དུས་གོ་བསྐྱར་བྱེད་སའི་གཞི་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་རང་ཚོ་ལ་དམིགས་བསལ་གྲ་སྒྲིག་གང་ཡང་མེད་རུང་། ང་ཚོས་འདིར་ཞིབ་ཕྱོགས་ལྟར་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཕར་འགྲེལ་བཤད་བསྐྱོན། ཁོ་རང་ཚོའི་དགོངས་ཚུལ་གང་འདྲ་འདུག་གམ་ཉན།

དེ་ནས་ཡུལ་ཡུང་སོ་སོའི་ནང་གི་སྤྲོ་ཆེན་ཚོར་མངའ་འདུད་ལྷ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཤིག་
 བཅོམ་ནས་འགྲེལ་བཤད་ལྷན། ང་ཚོས་དེ་འདྲ་དེ་འདྲ་བྱས་ཏེ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་
 དགོས། གང་ལྟར་འདི་ང་ཚོ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚོའི་ལས་འགན་དང་། སྤྱི་པའི་
 ལས་འགན་རེད་མ་གཏོགས། ང་ཚོ་ཡུང་པ་གཅིག་གི་གནས་ཚུལ་གང་ཡང་མ་
 རེད། ཡུལ་ཡུང་དེ་དང་དེའི་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་དབུ་འབྲིད་དེ་དག་ལ་གནས་ཚུལ་
 འདི་སྐོར་ང་ཚོས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པའི་རྒྱ་ཆ་འདི་དག་ཕར་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་པ་
 ཞིག་ལྷན་ནས། ཁོ་རང་ཚོའི་དགོངས་པར་ཉོགས་ན། དེར་ཐུགས་སྐྱང་ཆེ་བ་
 ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ག་ལེར་ག་ལེར་ང་ཚོས་ཕར་འགྲེལ་བ་ཐུགས་
 ཆེ་རུ་གཏོང་རྒྱ་ཞིག་དང་།

དེ་ནས་གནས་མཚོག་དོ་རྗེ་གདན་ཡིན་ནའང་རུང་། ཡང་ན་ས་གནས་འོས་པ་གཞན་
 ཞིག་ཏུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་ཚོགས་འདུ་རྒྱག་བརྒྱས་ཤིག་འཚོགས་ཏེ་གོ་
 བརྒྱུར་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ན་བསམ་བློན་སོང་། གཞན་སྤོན་ལ་ལམ་སང་འདི་ནས་
 གདན་ལྷ་ཞིག་བཏང་ཡང་། ཕར་སྤྱོད་ཉམས་ནས་དོ་སྐྱང་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། གནད་
 འགག་མ་མཐུན་པ། དམིགས་བསལ་གྱིས་དེའི་ཐོག་ལ་ཉམས་ཞིབ་གནང་རྒྱུའི་
 གོ་སྐབས་མ་བྱུང་བ་ཡིན་དུས། དེར་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐུགས་སྐྱང་གང་ཡང་མེད་
 བསྐྱད་པ་འདྲ་པོ་དེ་འདྲའི་ཐོག་ནས་ལོ་གཅིག་ཕྱིན། ལོ་བརྒྱ་ཕྱིན་ཏེ་དུས་འགྲུངས་
 འཕྲོ་གི་མེད་དམ་བསམ་པ་ཞིག་བྲན་སོང་།

ང་ཚོ་བོད་པས་དེ་ཅུ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཁག་པོ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པ་བཅོན་འོལ་བ་ཆགས་
 ཏེ་བསྐྱད་ཡོད། རྒྱ་ཡི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚོ་དང་། སྤྱི་ལང་ཀའི་འདུལ་བ་འཛིན་
 པ་བྱེད་རང་ཚོའི་ཐོག་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་ཅུ་བཞེས་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ཞིག་བྲན་

གྱི་འདུག འདི་བྱིད་རང་ཚོ་གོ་བསྟུར་གནང་རྒྱ་རེད། གང་ལྟར་འདི་ཚོའི་གས་
 འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཡོང་དུས། རྒྱུར་སྡེ་སྡོད་འཛིན་
 པ། ཡང་སྡོམ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཚོས་གོ་བསྟུར་གནང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་
 རེད་མ་གཏོགས། གང་ཟག་བྱེད་བྲག་པ་གཅིག་གིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་མེད།
 ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སློབ་བསྟུན།

པར་བྱའོ།། དེ་ལྟར་ཡང་། དགེ་སློང་རྣམས་ལས། དགེ་སློང་མས་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་དག་དགེ་སློང་མའི་དངོས་པོ་བཅུ་ལ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
 འདིར་གཞུང་ནི། སེལ་བྱ་དག་ལས། བཙུན་པ་འེ་ཞིག་དགེ་ཚུལ་དགེ་སློང་མའི་
 ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་
 རི་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།”
 ཞེས་པ་དང་།

ལྟ་བུ། མ་ཚོག་གིས་དགེ་ཚུལ་དང་། ས་ཚོག་གིས། དགེ་སློབ་མ་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིའི་འདུལ་བ་ལུང་གི་ཁྲུངས་དང་།
 དེ་ལྟར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འདས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ།
 འགལ་ཚབས་ཅན་ནམ། ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བའི་འདུལ་བའི་ལུང་
 གི་ཁྲུངས་དང་བཅས་པ་ལ། འདིར་གཞུང་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞུང་དམ་པ་¹
 བོགས་ ༡༧༠ན། ལས། “བཙུན་པ་དགེ་ཚུལ་ལ། དགེ་སློང་མའི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱི་འཇམ། ལྷུ་ལྷུ། བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་
 བཅས་པ་འོ།། བཙུན་པ་དགེ་སློབ་མ་དགེ་སློང་གི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་
 བགྱིས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱི་འཇམ། ལྷུ་ལྷུ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པ་འོ།།”
 ཞེས་པ་རྫོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་འདི་ཉིད་ལ་ཁྲུངས་སུ་མཛད་
 དེ། ལོང་གསལ་ལྟར། འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་འཕགས་པོད་ཀྱི་འདུལ་བའི་
 དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་

1- རྗེ་འདུལ་ ན། བོགས་ ༡༧༠ན། ལས་གསལ།

དག་སྐྱོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ། ལས་འཆགས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་
ལ་ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བར་ལུང་གིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་དོ།།

མདོར་ན། འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། ལོང་གསལ། བོད་གངས་ཅན་
གི་སྐྱོངས་འདིར། རྩར་དག་སྐྱོང་མའི་སྲོམ་རྒྱན་དང་། ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་
ཀྱི་དག་སྐྱོང་མར་སྐྱབ་པའི་ཚུག་ལེན་མ་དར་བས་ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་སམ་གཉིས་
ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དག་སྐྱོང་མ་བྱུང་མེད་ཀྱང་། སྤོན་བྱོན་བོད་ཀྱི་འདུལ་
འཛིན་བཞི་པོ། སོ་སོ་ནས། བའི་དག་འདུན་རྒྱང་པས། དག་སྐྱོང་མར་བསྐྱབས་
པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མིན་པའི་ཁྲུངས་ལ། པཱ་
ཆེན་བླ་ཀྱ་མཚོག་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་དང་།
ཟླ་བའི་ཤིང་རྟ་གཉིས་ལས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལྷ་བ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཁྲུངས་སུ་མཛད་དེ། ལུང་གིས་བསྐྱབས་
པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་མེད་གའི་སྲོམ་གསུམ་
ཁ་སྐྱོང་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ། ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གསལ་
ཀྱི་སྲོམ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་མཆན་འགྲེལ་དང་། རྣམ་བཤད་དང་། རིན་ཆེན་མཛེས་
པའི་སྤྲ་ཚོམ་དང་། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། གཞན་ཡང་རོང་སྤོན་འདུལ་ལྷེ་ག་
དང་། རྒྱལ་བ་དག་འདུན་གྱུབ་ཀྱི་འདུལ་ལྷེ་ག་རིན་ཆེན་སྤེང་བ་དང་། འཇམ་
དབྱངས་བཞད་པའི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་དང་། མཁན་པོ་གཞན་པས་ཚོས་
ཀྱི་སྐྱང་བའི་མདོ་རྩའི་མཆན་འགྲེལ་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་འདུལ་ལྷེ་ག་
དང་། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྤུ་བ་ཆེན་པོའི་མཚོ་ལྷེ་ག་དང་། མདོ་རྩའི་མཆན་འགྲེལ་
དང་། སྐབ་བརྟན་ཚོས་གསལ་ཀྱི་འདུལ་ལྷེ་ག་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བུའི་མདོ་རྩའི་
ལྷེ་ག་བཅས་དང་།

རྒྱ་འབྲེལ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་ཙ་བ་དང་། དེའི་འབྲེལ་པ་གསུམ་དང་། འདུལ་བ་
 ལུང་གཞུང་སྐྱོན་པ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་གསུངས་ལ་ཁྲུངས་གཏུགས་ཏེ། འདུལ་
 བའི་ལུང་གིས། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ། ལས་
 འཆགས་ཀྱང་། སྐྱབ་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལས། སའི་དགོ་
 འདུན་རྒྱུང་པས་ཉེས་མེད་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་འདུལ་
 བའི་ལུང་། གཞི་བམས་ཅད་ཡོད་སྐྱའི་ལུགས་ལ་མ་རྟེན་པས། ལུང་ཙམ་ཡོད་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བྱུང་མེད་དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་བརྟུབ་མི་བརྟུབ་འདི་ལ། སྐྱིར་
 རྩེ་སྐྱོང་དང་ཁྱད་པར་འདུལ་བའི་རྩེ་སྐྱོང་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱིས་དབྱུད་གཞིར། འདིར་
 བཀོད་དགོས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་མོ། དེ་ལྟར་སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། བོད་
 དུ་དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་ལ། ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་པར་གསལ་ཡང་། སའི་
 དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། བོད་དུ། དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་
 མཐར་ཐུག་ན། ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་དང་། ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་
 ཚོས་གྲགས་ནམ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ནམས་ལས། བྱུང་མེད་དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབ་
 པ་ལ། མདོ་ཙ་བ།¹ “ཚངས་པར་སྐྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་
 པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། གསང་རྩེ་སྐྱོན་པའི་འོག་ཏུ། དགོ་
 འདུན་གྱིས་དེ་སྐྱིན་པར་བྱའོ།” ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱིར་དང་། ཚངས་སྐྱོད་ཉེར་
 གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི། དགོ་སྐྱོང་མའི་དགོ་འདུན་འབའ་ཞིག་གིས་སྐྱིན་པར་བྱ་
 དགོས་ལ། དེ་མ་སྐྱིན་ཀྱང་ཚོགས་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་མེད་དེ། མདོའི་རྒྱ་
 ཚེར་འབྲེལ་²དུ། “སྐབས་ཡིན་པའི་སྐྱིར། དགོ་སྐྱོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་དེ་སྐྱིན་

1- སྐྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་ཙ་བ། རྩེ་འདུལ། བསྟན། ལུ། བོག་ ༡༡བ་པ་ ལས་གསལ།
 2- སྐྱོབ་དཔོན་ཚོས་བཞེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཚེར་འབྲེལ། རྩེ་འདུལ། བསྟན། ལུ། བོག་ ༡༧ནལ་ ལས་
 གསལ།

པར་ཤེས་པར་བྱའོ།” ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་ལུང་འདི་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིར་སྤྱད་ས་ཏེ། བོད་དུ་སྐར་དགེ་སྦྱོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་མ་ལུང་བ་དེས་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། སུད་མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། བརྟན་པ་དཀྱིག་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས། མི་འཐད་ཅེས་དེ་ལྟར་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་དུ་བཏུབ་པ་དང་། མི་བཏུབ་པའི་བཞེད་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས། དེ་ཡང་ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་དུ་བཏུབ་པའི་བཞེད་པ་ལ།

དང་པོ། བཅའ་ཚེན་ལྷན་མཚོག་ལྷན། [1428 - 1507] གྱིས་མདོ་རྩར། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར་བརྟན་པར་རྫོགས་པར་བྱུར་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི། མ་ཚོག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། བཅའ་ལ་བརྟེན་ན་ནི་དེ་མི་དགོས་ཏེ། ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ། ཀུན་མཁྱེན་པར་དཀར་པོའི་སྡོམ་གསུམ་འགྲེལ་བ་¹ [ཤོག་ ༡༤༢] ལས། “དེའི་འོག་དུ། ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བརྟན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་པ་མ་ཚོག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ལ། སའི་ཚོགས་བུད་མེད་བརྟན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། དེ་ནི་རུང་ཡང་བྱེད་པ་རྣམས་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ།” ཞེས་པའི་ཚོགས། སུད་མེད་དགེ་སྦྱོང་

1- ཀུན་མཁྱེན་པར་དཀར་པོའི་ [1527 - 1596] སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། རོར་རྒྱུང་བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབ་ཉམས་གསོ་ཁང་ [1973] དཔར་སྐྱོན་སྤེལ་འབྲིང་པར་དཀར་པོའི་གསུང་འབུམ། Vol. 5 P. 68 [ཤོག་ ༡༤༢] ལས་གསལ།

མ་བསྐྱབས་པ་ལ་ནི། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་སྤོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཀྱང་། བྱེད་ན་
 རུང་ཡང་བྱེད་པ་རྣམས་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ལ། གཞན་ཡང་
 འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་བྱ་དང་། མཚོ་སྐ་བ་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་
 རྣམས་དཔེ་དཔེ་འདིའི་ལེའུ་ལྡ་པ་ལས་ཞིབ་གསལ་ཡོད་པ་བཅས་མདོར་ན་གཞི་བཟམས་
 ཅད་ཡོད་སྐྱེའི་ལུགས་ལ། ཡའི་དགེ་འདུན་རྒྱུད་པས། བྱེད་མེད་དགེ་སྦྱོར་མར་
 བསྐྱབས་ན། ལས་འཆགས་ཀྱང་། སྐབས་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བར་འདུལ་
 བ་ལུང་ལྷ་བའི་ལུང་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ། བོད་དུ་སྤོན་དགེ་སྦྱོར་མར་བསྐྱབས་པའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཚད་ལྡན་བྱུང་བ་དེ་བཞིན་སྤྱོད་ཡང་འདུལ་བ་མཐུན་པར་བསྐྱར་གསོ་མཛད་
 ཐབས་ཡོད་མེད་ལ། བརྟན་མཁས་གཉེས་ལྡན་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
 དབྱུང་གཞིའི་སྐད་དུ། བོད་དུ་དགེ་སྦྱོར་མར་བསྐྱབས་པའི་དབྱུང་གཞི་རབ་
 གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བའི་དཔེ་དཔེ་འདི་ཉིད། ཡམོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
 པོ་མཚོག་གྲུ་འཛིན་གཉེས་པའི་སོ་བུང་པོ་ཏ་ལ་གསེར་སྤྱིར་མངའ་གསོལ་ནས་བགྲང་
 བྱ་དུག་ཅུ་དང་། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ལུགས་རྒྱུང་ཆབ་སྲིད་ཐུགས་འགན་ཡོངས་
 སུ་བཞེས་ནས་བགྲང་བྱ་ལྡ་བཅུ་འཁོར་བར་བོད་འབངས་ཡོངས་ནས་བཀྱིན་རྗེས་
 དན་ལྷ་བའི་དུས་སྟོན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་བརྟུན། བོད་གཞུང་ཚོས་རིག་ལས་ཁུངས་
 ཀྱིས། བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༩༣༧ དང་། གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བདེ་
 བར་གསེགས་ནས་ལོ་ ༡༩༤༤ དང་། རྩེ་ལོ་ ༡༩༠༠ ཟླ་ ༡༣ ཚེས་ ༤ བཟང་
 པོར་པར་བསྐྱབས་ལུས་པའོ།།

མཚན་བརྗོད།

ཞིང་འདིའི་སྣོད་བཅུད་འཇིག་ལ་ཉེ་སྐབས་འདིར།།

ལུས་ཅན་ཡོངས་དང་ཁྱད་པར་པོད་འབངས་ལ།།

དེ་ནི་གྲིས་དོ་ལྷ་མཚུངས་མེད་པ་ད་དཀར་འཆང་།།

ཞབས་རུལ་སྲིད་མཐའི་བར་དུ་སྲི་བོས་མཚོད་¹།།

 རྒྱལ་པོ་དུལ་བ་རྗེ་ཡི་རིགས་སུ་འབྱུངས།།

 སྣོད་མ་དུལ་མཚན་ཉེས་པ་རབ་བྱུལ་བ།།

 སངས་རྒྱས་འདུལ་བའི་གཙོ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཚོས།།

 རུལ་དང་བྲལ་བའི་ཚོགས་ལ་སྐྱུག་འཆལ་ཉེ་²།།

ཉམས་ཞིབ་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཡང་རིང་།།

བདག་ནི་ཐོས་ཉུང་སྦྱངས་པའི་སྣོད་བས་དམན་ཡང་།།

དམ་པའི་བཤེས་དང་ལས་བྱ་འདི་ཉིད་ཀྱི།།

བཀའ་ཡི་ཤེབས་སྣོད་སྲི་བོས་བཀྱར་བྲལ་ནས།།

1- མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ལོ་རིམ་ལ། རྒྱུར་ན་དང་པོ་སངས་རྒྱས་དང་། དེ་ནས་སྐྱ་མ་ལ་མཚོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད། དོན་ཀྱང་འདིར་ལོ་རིམ་དེ་ལས་རྗེས་སུ་དང་པོ་སྐྱ་མ་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ལ་མཚོད་པར་བརྗོད་པ་འདི་ནི། ཁྱད་པར་འདུལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་བསྐྱུན་ཉེ་འདི་ལྟར་བཀོད་པར་བྱས་ལ། ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་རབ་བྱུང་གི་གཞི་(སྡེ་འདུལ་ ༡༥) ལོ་གི་ ༡༧༧༩ དང་། Peking Vol.41 P.16-1-7) ལས་གསུངས་པ། མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཟུར་མཚན་དང་པོ་ལ་གཞིགས་སྤྲོད། དཔེ་དེབ་འདིའི་ལོ་གི་ ༡༧༠ 2 - འདིར་མཚོག་གསུམ་ལ་མཚོད་བརྗོད་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི། རྒྱུན་ལྡན་སངས་དང་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ལ་བསམས་ཉེ་དད་པས། དགོས་ལོ་རིམ་འབྱེད་(སྡེ་འདུལ་ ༣༥) ལོ་གི་ ༡༧༩༡) དང་དགོས་ལོ་རིམ་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཉེ་དད་པ་འདིར་བཀོད་དོ།

ལྷོངས་འདིར་དགེ་སློང་མ་ཡི་སྐྱེས་རྒྱུན་ནི།།
 བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་མོད་འདུལ་འཛིན་འགས་¹།།
 བྱད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཡིག་རིགས་འགའ་²།།
 རྟོད་པས་དཔུང་གཞིའི་སྦྱང་དུ་འདིར་བརྗོད་བྱ།།

ཞེས་སྐོན་གྱི་ནང་པའི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱད་སྲོལ་བཟང་པོ་དང་མཐུན་པ། མཚོག་གསུམ་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོ་དང་། བྱད་པར་བོད་འབངས་ཡོངས་དང་། ལྷོས་སུ་བཀྱིན་གསུམ་ལྡན་གྱི་རྗེ་བཙུན་གླ་མ་དམ་པ་སྐྱབས་མཚོག་གངས་ཅན་མགོན་པོ་གང་གི་ཞབས་དུལ་ལ་གུས་པས་མཚོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། ཚུམ་པར་དམ་བཅའ་བ་སྐོན་དུ་བཏང་སྟེ། འདིར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི། བོད་དུ་དགེ་སློང་མའི་སྐྱེས་རྒྱུན་བྱང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་ཀྱང་། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པའི་སྐོར་འདི་ནས་རྟོད་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་གསལ་བ་ལྟར། སྐོན་བྱོན་འདུལ་འཛིན་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བས་བྱད་མེད་འདི་དང་འདི་ཞེས་བྱ་བ། བྱངས་གསལ་³བ་ཡོད་པ་རྣམས། བྱངས་འདི་དང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སློང་མ་འདི་དང་འདི་

1 - འདི་ནས་རྟོད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ [1235 - 1280] ལ་སོགས་པ་གངས་རིའི་ལྷོངས་འདིར་སྐོན་བྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བཞི་པོ་སོ་སོ་ནས། དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་། དེའི་ནང་རྣམ་གསལ་ལོ་སོ་ལ། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] གྱིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་འདི་ཉིད་ཡིན། འདི་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།། 2 - བོད་དུ་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་མང་པོས་སྦྱོད་འཇུག་སོགས་ལ་སྦྲོབ་གཉེར་བྱས་པའི་སྐོར་འཁོད་པ། ༥ ཡན་འདི་ནས་རྟོད་པའི་ཡིག་མི་འདྲ་བ་བཅོ་ལྔའི་ནང་དོན་རྣམས་འོག་ཏུ་རིམ་བཞིན་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།། 3 - པཎ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] དགུང་ལོ་རིམ་གསུམ་པ་ལྷགས་པོ་ཁྲིའི་ [1490] ལོར། མཁན་པོ་མཛད་དེ། དགེ་སློང་མའི་བཙུན་ཚོགས་ཁོ་ནས་ད་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པར་མཛད་ལ། དེའི་བྱངས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི། པཎ་ཆེན་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྣམ་པའགད་མདོའི་སྦྱང་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། གསལ་འདུག་པས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།། །།

ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱབས་འདུག་ཅེས། རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུལ་འཇོག་ནམས་ཀྱི་དབྱེད་པར་
 བྱ་བའི་གཞིའི་གནས་སུ། རྗེད་པའི་ཡིག་ཆའི་ནང་དོན་ནམས་ཇི་བཞིན་མཐར་
 ཆགས་སུ་དགོད་པར་བྱ་བ་འདི་ཡིན་ལ། ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པའི་ལས་སུ་བྱ་བའང་
 འདི་ཉིད་དུ་ཟད་དོ། ། །

ལེའུ་དང་པོ།

དགེ་སྦྱོང་མ་འདི་འབྲུང་ཁྲུངས་སྦྱིང་དང་། ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དགོས་དམིགས།

དགེ་སྦྱོང་མ་དང་པོ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་སྐབས་ཞི་དང་བྱུང་རིམ། བྱད་པར་
དུ་ཉམས་ཞིབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། དགོས་པ་བཅས་མདོར་ཙམ་ཞིག་
འདིར་བཅོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཅོ།

དགེ་སྦྱོང་མ་དང་པོ།

དགེ་སྦྱོང་མ་ལ་སྤྱི་བཞི། རྒྱ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ཡིན་ལ། དུས་ནི་སྟོན་པ་
ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་རྗེས་ནས་ཡིན་པར་ཀུན་མཁྱེན་
བུས་¹བཤད་པ་ལྟར་ན། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་ཕྱིས་ནས། སྟོན་པ་ཉིད་ལས། ཟླ་
བའི་ཚེས་ཇི་སྲིད་ནས་འཚོའི་མཐའ་ཅན་དུ། བསྐྱུང་བར་ཁས་བླངས་པས། རབ་
བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་ཅིག་ཅར་དུ་ཐོབ་སྟེ། བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ། སྟོན་པ་འདིའི་
དབང་དུ་བྱས་ན། དགེ་སྦྱོང་མ་དང་པོར་གྱུར་ཏོ།

ཁྲུངས་ནི། ལུང་ཕྱན་ཆོགས་ (སྤེའུལ། ༥༥ བོག་ ༡༠༠ན ༥ དང་། ལྷར་འུལ། ༥༥
བོག་ ༣༧བ ༥ དང་། ཞོལ་འུལ། ༥༥ བོག་ ༡༥ན ༥ དང་། Peking Vol. 44 P.161-1-6) ལས་
'གསུངས་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུས། སྟོན་མེར་སྐྱའི་གནས་སུ་བཞུགས་

1-བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ [1290-1364 AD] ཀྱི་འུལ་བ་སྦྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་འུལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་མཛེས་
རྒྱན་ (ཡིག་ཀུ། ཙམ། ལྡེ་ལེར་ [1971] དཔར་སྐྱེན་བུ་སྟོན་གསུང་། Vol.21 P.7) ལས། “རྒྱ་དགུའི་བདག་
མོ་ཆེན་མོ། ཟླ་བའི་ཚེས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསྟེན་རྫོགས་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་རྗེས་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་།”
ཞེས་དུས་ནི། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་ཕྱིས་ནས་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

པའི་ཚོ། རྩེ་དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོས། ལྷག་དང་བཅས་ཏེ། རྩོན་པ་ལ། བུད་
 མེད་རྣམས་ཀྱིས། དགེ་སྦྱོང་གི་འབྲས་བུ་བཞི་ཐོབ་པའི་སྐབས་མཆིས་ན། རབ་
 ཏུ་བྱུང་ཞིང་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་གསོལ་ཞེས་ལན་གསུམ་ལྟུང་པ་ལ། རྩོན་
 པས། འདི་སྐད་གསུངས་ཏེ། རྩེ་དགའི་བདག་མོ་ཁྱིད་ཁྱིམ་པ་མོའི་གོས་དཀར་
 བྱོན་ལ། རམ་འཚོའི་བར་དུ། ཚངས་སྦྱོང་འདི་ཁོ་ན་ལ་གནས་ཤིག་དང་། ཁྱིད་
 ལ་ཡུན་རིང་པོའི་དོན་དང་། སུན་པ་དང་། བདེ་བར་འགྱུར་རོ། ཞེས་བྱགས་
 བརྩེ་བས་ལེགས་པར་གསུང་གི་དབུགས་དབྱུང་བར་མཛད་དེ། རེ་ཞིག་མ་གནང་
 རོ།།

དེ་ནས། རྩོན་པ་རིམ་གྱིས་གཤེགས་ཏེ། རདྲི་ཀའི་ཀུངྏེ་བྱ་བའི་གནས་སུ་བཞུགས་
 པ་ནའང་། ལྷར་བཞིན་ལན་གསུམ་བསྐྱར་དུ་ལྟུང་པ་ལ། རྩོན་པས་ཀྱང་ལྷར་
 བཞིན་གསུངས་ཏེ། མདོར་ན་ལན་དུག་ལྟུང་པས་ཀྱང་། རེ་ཞིག་མ་གནང་བའི་
 རྗེས་དེ་མ་ཐག་ལ། ཀུན་དགའ་པོས་ལྟུང་པའི་ཆེ་ན། རྩོན་པས། ཀུན་དགའ་པོ་
 ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་མ་གསོལ་ཅིག དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། ཚོས་འདུལ་བ་
 འདི་ལ། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་ན། ཚོས་འདུལ་བ་འདི་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་
 མི་འགྱུར་རོ་ཞེས། དཔེ་གསུམ་དང་བཅས་གསུངས་པའི་ཐ་མ་ལ། དེ་ལྷར་རིང་
 དུ་གནས་པར་མི་འགྱུར་མོད། འོན་ཀྱང་བྱགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་ཐབས་གཞན་
 བརྟམ་པར་མཛད་དེ། དམིགས་བསལ་ལ། བུད་མེད་རྣམས་ཀྱི་ཉེས་པ་དགག་ཅིང་
 མི་འདའ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་དུ། བསྐྱབ་ཁྱིམས་ལྷུ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་བཅས་པ་ལ། རྩེ་
 དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་བྱུ་ཀྱའི་མོ་སྐ་བརྒྱས། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་
 བསྐྱབ་བསྐྱོ་བ་དང་བཅས་ཁས་གྲངས་པས། བརྩོན་པར་རྫོགས་པར་མཛད་དོ།།

མེད་བཅོམ་།

བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྲོད་སྲིད་འདིར་སྤོན་བྱོན་དགེ་སྤོང་མ་བྱུང་ཡོད་མེད་
 ལ་ཡང་། དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས། འབད་པ་ཆེན་པོས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་པ་
 ལས། བྱེད་མེད་རྣམས་དགེ་ཚུལ་སྤོང་བསྐྱབ་པའི་ལས་ཚོག་གིས་མཚོན་དགེ་སྤོང་
 མའི་སྤོར་གྱི་འདུལ་གཞུང་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་སྤོན་བྱོན་ལོ་པའ་བཀྱིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས།
 དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཙམ་ནས། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ཅིང་ལྷུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཤབ་
 རས་མཚེས་ཅན་ཡང་། འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་བོད་དུ་སྤྲར་དགེ་སྤོང་མའི་
 སྤོར་རྒྱན་མ་དར་ཞིང་། དགེ་སྤོང་མར་སྐྱབ་པའི་སྤོལ་ཐོག་མ་ནས་མ་བྱུང་ལ།
 ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྤོང་མའི་བསྐྱབས་པའི་ཕྱག་ལེན་དེ་བས་ཀྱང་བྱུང་
 མེད་པ་བཅས་གསལ་ཡོད་ལ། འོན་ཀྱང་ཕའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་གཅིག་ཕུས་
 བསྐྱབས་པའི་དགེ་སྤོང་མ་གྲགས་པ་ནི་བྱུང་ཡོད། འོ་ན་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་དུས་
 དང་། སྐྱབ་པ་པོ་གང་གིས་བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་མེད་ཇི་ཙམ་བསྐྱབས་སམ་ཞེ་ན། བསྐྱབས་
 ཏེ་ཡིག་ཐོག་མ་འཁོད་པའམ། འཁོད་ཀྱང་འདི་ནས་མ་རྗེད་པ་ཡང་སྲིད་པས། ཆ་
 ཚང་ལ་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བ་བཅོམ་ཞུས་བྲལ་ཡང་། འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལས་
 གསལ་བ་ལྟར་ན། ཕའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྤོང་མ་སྐྱབ་པ་པོའི་སྤོན་བྱོན་
 འདུལ་འཛིན་འགའ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ནས་བཙེ་
 ལུ་པའི་བར་ལ། མཚན་གསལ་བ་འཁོད་པ་སྤོན་བྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་འགོ་མཁོན་
 ཚོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ [1235 - 1280] དང་།

ལྷུ་མ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 - 1466] དང་། སྤོལ་བ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་
 སངས་རྒྱས་བཟང་པོ་(དུས་རབས་བཙེ་ལུ་པ) དང་། པའ་ཆེན་གྲུ་མཚོག་ལྟན་

[1428 - 1507] བཅས་བཞི་པོ་སོ་སོ་ནས་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པར་གསལ་ལ།
 དེའི་ནང་ནས་གསལ་ཤོས་ནི། པཌ་ཆེན་གྲུ་མཚོག་ལྷན་དགུང་ལེ་རེ་གསུམ་པ་
 ལྷགས་པོ་བྱིའི་[1490] ལོར། ཡུལ་དབུས་རྒྱ་མ་ལ། དགེ་སློང་ཕའི་བཅུ་འཛོགས་
 ཁོ་ནས་དེ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱད་མེད་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་ཏེ། རྒྱ་མ་དགེ་
 སློང་མར་གྲགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་
 པ་ནི། པཌ་ཆེན་གྲུ་མཚོག་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྣམ་བཤད་
 མདོའི་སྐར་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་དང་། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་དཀའ་གནད་སོ་སོའི་
 དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྷ་བའི་ཤིང་རྟ་རྣམ་གཉིས་ལས་གསལ་བར་
 མ་བཟད། གཞི་བམས་ཅད་ཡོད་སྐྱའི་ལྷགས་ལ། ཕའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་།
 དགེ་སློང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་འཆགས་པར། འདུལ་བའི་ཤོད་འགྲེལ་ཚད་ལྷབ་
 རྣམས་ལས་འདུལ་བའི་ལུང་གིས་བསྐྱབས་པས། དེའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་གང་ལས་
 གསུངས་པ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གསུམ་དང་།
 དེ་དག་གི་ཁྲུངས་ལ། རྣོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་
 བཅས། འདིར་རིམ་བཞིན་དགོད་པར་བྱའོ། ཕའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་། བྱད་
 མེད་དགེ་སློང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མེན་པའི་ཁྲུངས་ལ།

དང་པོ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་¹ [ཤོག་ ༡༤༣༦] ལས།
 “དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་
 པ་དང་།

1- སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། རྩེ་འདུལ། བསྟན། རྩེ། ཤོག་ ༡༤༣༦ ལས་ཀྱི་གཞི་
 ལས་གསལ་ཡོད།

གཉིས་པ། སློབ་དཔོན་ཡིན་ཏེ་འདྲུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པར་བརྗོད་
 པ་རང་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་¹ [ཤོག་ ༡༧༧ནལ] ལས། “དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་
 མ་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་སློང་ཉིད་
 ལ་དགེ་སློང་མ་ཉིད་ཀྱི་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ལ། དགེ་
 སློང་མ་ཉིད་ལ་དགེ་སློང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་པའོ།། དགེ་
 སློང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་གང་ཞིག་ལ་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱི་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པའི་ལས་གང་ཞིག་ མཐར་ཐུག་བྱེད་པ་ལ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ནོ།། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་
 དེ་རྗེས་སུ་འདུག་པ་ཅུ་ལྟར་གྱུར་པས། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ཉེ་བར་གནས་
 པའོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་དགེ་སློང་རྣམས་ལས། དགེ་སློང་མས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སློང་
 མའི་དངོས་པོ་བསྟུན་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་དེས་ཤེས་པའོ།། འདིར་
 གཞུང་ནི། མིལ་བྱ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་གཞི་ལྷ་བ་དག་ལས། བཅུན་པ་འེ་ཞིག་
 དགེ་ཚུལ། དགེ་སློང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱི་ན་ནི། བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བགྱི་འཇལ། ཉེ་བར་འཁོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་པ། སློབ་དཔོན་པུ་རྣམས་འདི་འདྲུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་² [རྗེ་འདུལ་

1- རྗེ་འདུལ་ བསྟེན། ཟུ་ ཤོག་ ༡༧༧ནལ ལས་ཀྱི་གཞི་ལས་གསལ་ཡོད། 2- རྗེ་འདུལ་ བསྟེན། ཟུ་
 ཤོག་ ༡༧༧ནལ ལས་གསལ།

བཟུང་། ཡུལ་ལོག་ ༡༣༣བ། ལས། “མཚན་ཐ་དང་པ་བརྟེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་
 པ་ནི་པོ་མོའི་མཚན་སོ་སོར་བརྗོད་པ་བརྗོད་པ་ཡང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པའོ།།
 དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མའི་ལས་གཞན་པ་བྱས་ན་ཡང་མི། ཞེས་པ་ནི། དགེ་
 སློང་པ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལས། དགེ་སློང་མ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོགས་
 བྱས་པ་ལྟ་བུས་ཚོགས་པོ་བརྗོད་ཏེ་བྱས་ནའང་། ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པའོ།། ལས་
 གྱི་དངོས་པོར་ཞུགས་པར་གཏོགས་པའོ།།”

བཞི་པ། འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཚེར་འགྲེལ་¹ [ལྷེ་འདུལ། བཟུང་། ཡུལ་ལོག་ ༡༣༣ན།
 ལས། “དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་ཉིད་དག་གི་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་སློང་ཉིད་ལ་དགེ་སློང་མ་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་མི་འཆགས་པ་
 མ་ཡིན་ལ། དགེ་སློང་མ་ཉིད་ལ་དགེ་སློང་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་མི་ཆགས་པ་
 མ་ཡིན་པའོ། དེ་ལྟ་བུས་ན། དགེ་སློང་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་
 དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་པ་
 དེ་བྱེད་ན་ཉམས་པ་ཅུང་ཟད་མེད་ཀྱི། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་གསོག་པ་ལ་སོགས་
 པ་ལྟག་པ་དག་ཡོད་པར་ཟད་དོ།། ལྟག་པ་དག་གིས་ནི་མ་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་
 དེའི་ཕྱིར་དགེ་སློང་མའི་ལས་ཀྱིས་ནི་དགེ་སློང་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདི་ལྟར། དགེ་སློང་མ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། དགེ་སློང་གི་དགེ་
 འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་སོགས་པ་ནི་རྒྱལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་
 ཏུ་བྱ་བར་ཟད་པའི་དགེ་སློང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་སློང་མ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་བར་ཤེས་

1- ལྷེ་འདུལ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཚེར་འགྲེལ། ལྷེ་འདུལ། བཟུང་།
 ཡུལ་ལོག་ ༡༣༣ན། ལས་གསལ།

དེས་ན། རྒྱ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ནི། རྣོན་པའི་འཁོར་རྣམ་བཞིའི་ནང་ནས་
དགེ་སློང་མ་དང་པོར་གྱུར་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་མེད་གཞན་རྣམས་ནི། དགེ་
བརྟེན་མ་ནས་རིམ་གྱིས། དགེ་སློང་མར་རྒྱབ་པའི་བཅས་པར་མཛད་དོ།།

འོ་ན་རྣོན་པས། རྗེས་སུ་གནང་ཡང་། དང་པོར་དཀའ་བར་མཛད་པ། ཅིའི་
སྲིར་ཞེ་ན། འདི་ལ། སྤུན་ཆོགས་འགྲེལ་བ¹ (སྡེ་འདུལ། བརྟན། ཏུ་ཉི་ བོག་ ༡༩༩བལ) ལས།
“དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཁོར་རྣམ་བཞི་མངའ་བ་མ་ཡིན་
ནམ། ཅིའི་སྲིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། བྱུང་མེད་ཀྱི་ཡུལ་རབ་ཏུ་འབྱུང་
བར་དཀའ་བས་གནང་བར་མཛད་ཅེ་ན། འདི་ལ་ལྷ་མ་དག་རྒྱ་དགུའི་བདག་མོ་
ཆེན་མོ་ལ་སོགས་པ་བྲུག་མོ་ལྡ་བརྒྱ་དང་། བྱུང་མེད་གཞན་དག་སྲོེ་བ་སྲེད་པའི་
སྲིར་ཏེ། གང་གི་སྲིར་དེ་དག་ནི་འདི་རྣམ་དུ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ན་ཏུ་སྤྲང་
པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ན། ཅིའི་སྲིར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་གི་ན་ཏུ་ཉམ་ང་བས་རྗེད་པར་
འགྱུར་བ་དེའི་སྲིར། དེ་དག་འགྲོད་པ་རྒྱུ་བར་འགྱུར་ལ། འགྲོད་པར་གྱུར་པ་
ལས་ཀྱང་གི་ན་ཏུ་དཀའ་བས་རྗེད་པར་གྱུར་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ་དོན་མེད་
པར་མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས། ལམ་གྱི་ཆོགས་ལ་ཁྱད་པར་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་
ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཡང་མ་གནང་བ་དོན་དང་བཅས་
པ་ཡིན་ཅོ། ཞེས་རྣོན་པར་མཛད་དོ།” ཞེས་བཤད་དོ།།

དེས་ན། ཐོག་མར་རེ་ཞིག་མ་གནང་བ་དེ་ནི། བྱུང་མེད་རྣམས་། དམིགས་བསལ་

1- རྣོན་པའི་ཆུ་ལ་སྤུན་ཆོགས་བརྟེན་པའི་སྲིར་མཛད་པ། འདུལ་བལུང་སྤུན་ཆོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཤད་པ། སྡེ་འདུལ།
བརྟན། ཏུ་ཉི་ བོག་ ༡༩༩བལ ལས་གསལ།

ཐུགས་བརྩེ་བས། ལམ་གོང་མར་འདུག་པའི་ཐབས་ཀྱང་པར་བའོན་དང་ལྡན་པའི་
 མཛད་པར་གསུངས་ལ། དེ་རི་བཞིན་མ་གཤམ་པའམ། དགག་དགོས་ལ་ཞིབ་དུ་
 མ་བརྟག་པ་འགའ་ན་རེ། ལྷོན་པས་ཀྱང་། བོ་མོ་མཚོག་དམན་གྱི་དབྱེ་བར་མཛད་
 དེ། རོན་མེད་ཚོགས་ཚེན་པོས། དག་སྤོང་མར་བསྐྱབ་དུ་མ་གནང་ངོ་སྟུང་སྟེ།
 འགོ་བ་ཀུན་ལ་གཅིག་དུ་ཕན་པར་བཞེད་པའི་སྟོན་པ་བཀྱིན་ཅན་ལའང་། རྒྱར་
 འདེབས་ཁྱུ་མཁན་རེ་བྱུང་འདུག་པ་དེ་རྣམས། ལུང་འདི་ལ་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ཏེ།
 ལོ་བ་པར་རུས་ན། ལུན་པས་སྐྱིབ་པའི་སློབ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཕྱེ་སྟེ། བདེན་དོན་དངོས་
 ཁོངས་སུ་རྒྱུད་པ་ལ་ཕན་ཅིང་། དོན་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་དུ་རེ་བས། ཐུན་ཚོགས་
 འགྲེལ་བའི་ལུང་། འདིར་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་ལོ།།

ད་དུང་ཡང་བཛྲ་པར་བྱ་སྟེ། ལྷོན་པས། བོ་མོ་ཐོབ་ཐང་མཚོག་དམན་མེད་
 པར་འདྲ་མཉམ་གནང་ཞིང་། དེ་ལ་སྦྱོན་ཡོན་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་དེའི་ཚེ་དག་
 སྤོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ལ་ཡོངས་སུ་དཔའི་ངོ་ཆ་འཕྲོད་
 དེས། ཕ་མའི་འདུལ་བའི་སྐྱོང་གཞི་ལས་ཞིབ་དུ་འཁོད་ཡོད། དཔེར་ན། སྟོམ་
 དགའ་མོ་ལ་སོགས་པའི་དག་སྤོང་མ་བཅུ་གཉིས་སྟེ། འཆར་ཁ་ལ་སོགས་པའི་དག་
 སྤོང་དུག་སྟེ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་དུ་སྦྱོད་ལམ། འཇུག་ཆ་ཤིན་དུ་དོད་པོ་རི་རྩར་
 བྱས་པའང་སྦྱིར་བཏང་མཐོང་ཐུབ་པ་དང་། དེར་མ་བཟད། དག་སྤོང་པ་དང་འདྲ་
 བ། འཁོར་གྱི་ཉན་ཐོས་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་། མཚོག་དུ་ལུང་བརྟན་པའི་
 དག་སྤོང་མ་རྣམས་ནི། རི་རྒྱད་དུ། མའི་རྣམ་འབྱེད་¹ (སྟེ་འདུལ། ཏཱ་ཤོག་
 ༡༧༧༣༩) ལས་ “སྦྱེ་དགའི་བདག་མོ་ཚེན་མོ་ནི། བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པ།

1- སྟེ་འདུལ། ཏཱ་ཤོག་ ༡༧༧༣༩ ལས་གསལ།

སངས་ཀྱི་ཡུམ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། གནས་བརྟན་མའི་ཀྱལ་
 མོ་ཚམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཚོག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། ལོ་ཏམ་མེ་མོ་ཡང་། འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ཚམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། ལྷན་པའི་མདོག་ཀྱང་རྩ་འཇུག་
 དང་ལྷན་པ་ཚམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། ཚོས་སྦྱིན་མ་ཡང་ཚོས་སྦྱོར་བའམ།
 མདོ་སྡེ་ཚམས་པར་འབྲེད་པ་ཚམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་བཞུགས་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་མ་ཟླ་
 བ་ཡང་ཐོས་པ་འཛིན་པ་ཚམས་ཀྱི་མཚོག་ཏུ་བཞུགས་ཏོ།།” ཞེས་གསུངས་པ་འདི་
 ལས་ཀྱང་། ལྷན་པས་ཕོ་མོ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གཅིག་མཚུངས་སུ་གནང་བ་དང་།
 དེ་ལ་དགེ་སྦྱོང་མ་ཚམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདྲ་མཉམ་ལོངས་སུ་སྤྱད་དེ། ཕོ་དང་འདྲ་
 བ་ལུང་ཏུ་བཞུགས་པའི་མོ་ཡང་གཅིག་མཚུངས་སུ་བྱུང་བར་ཤེས་ཅུས་ལ། རེ་རེའི་
 རྟོགས་བརྗོད་ཀྱས་པར་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞན་ཏུ་བཞུགས་པས། དེའི་དོན་བསྐྱེས་
 བྱིན་དཔེ་དེབ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་དགོང་པར་བྱ་བར་སེམས་སོ།།

མདོར་ན། ལྷན་བྱོན་དགེ་སྦྱོང་མ་ཚམས་ཀྱིས་ནི། ཕོ་མོ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་
 གནང་བའི་གོ་སྐབས་ལ། འདྲ་མཉམ་ལོངས་སུ་སྤྱད་དེ། དགེ་སྦྱོང་སྡེ་སྡོད་འཛིན་
 པ་ཆེན་པོ་ཚམས་ཀྱིས། བཞུགས་པ་དང་ལུས་ཅན་ཀུན་ལ་སྤྲོན་པའི་མཛད་རྗེས་བྱུང་
 པར་ཅན། གང་མཛད་པ་དང་མཐུན་པ། དགེ་སྦྱོང་མ་ཚམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཛད་
 ལ། དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་ལེགས་པར་རྗེས་བྲན་མཛད་འོས། བྱུང་པར་
 ཅན་པར་ཁས་འཆེ་བའི་བྱུང་མེད་ཚམས་ཀྱིས་ཀྱང་། གང་འདྲ་མཉམ་གནང་བ་
 ལ་རང་ངོས་ནས་དེ་བས་ཀྱང་། འདྲ་མཉམ་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱོད་བྱབ་ཐབས་འཇུགས་

1 - ལྷོ་དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་ཚམས་པ་བཅུས་བསྟེན་པར་རྟོགས་ཚུལ་བཅས་ལེན་དང་
 ཕོའི་བྱུང་མཚན་དང་ཕོ་ལ་གཟིགས་ཀྱི། དཔེ་དེབ་འདིའི་ཤོག་ ༡༤

མེད་གནང་རྒྱ་དང་ཆབས་ཅིག་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པར་བཞེད་པའི་སྟོན་
 པ་ཉིད་ལ། ལྷག་པར་དུ་བརྒྱན་དང་། བེས་ནས་སྡོག་ཏུ་མེད་པའི་དད་པ་རང་
 རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའས་སུ། སྡོ་ཀུན་ནས་བཙོན་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་ནས། དེའི་བསྐྱེད་
 བྱ་བ་བཟང་པོ་ལ། རིང་དུ་གོམས་འདྲིས་ཀྱི་པོའི་རྒྱན་བཞིན་མཛད་པར་རིགས་སོ།
 ཞེས་ཞུ་བ་འདྲིས་སུ་བཤམ་ལོ།།

དེ་ནི་གཞུང་དངོས་ལ་འདུག་པར་བྱ་སྟེ། བོད་ཚོས་ལྷན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་འདིར། ལྷར་
 དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཙམ་ནས་བཟུང་། ཡུད་མེད་རྣམས་དག་ཚུ་ལ་སྡོང་བསྐྱེད་
 པའི་ལས་ཚོགས་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་འདུལ་གཞུང་ཆ་ཚང་བཞིག་སྟོན་བྱོན་ལོ་པའ་
 བརྒྱན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་བཟང་པོ་ལ་བརྟེན་ལེགས་པར་བསྐྱེད་ཏེ་མཆིས་
 རེད་པར། གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་སྡོང་མ་ནི་སྡོང་ས་འདིར་མ་བྱུང་
 བར་མངོན་ཡང་། བཙོན་གསལ་གཅིག་པུས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་སྡོང་མ་ནི་བྱུང་འོ།།
 འོན་ཀྱང་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་དུས་དང་། ལྷུ་བ་པ་པོ་གང་གིས་བསྐྱེད་བྱ་རི་ཙམ་བསྐྱེད་
 སམ་ཞེ་ན། བསྐྱེད་ཏེ་ཡིག་ཐོག་མ་འཁོད་པ་འཇམ། འཁོད་ཀྱང་མ་རྟོན་པ་ཡང་
 སྲིད་པས། ཡིག་ཐོག་འཁོད་པ་འདི་ནས་རྟོན་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། དུས་རབས་
 བརྒྱ་གསུམ་པ་ནས་བཙོན་པའི་བར་ལ། སྟོན་བྱོན་འདུལ་འཛིན་བཞི་པོ་སོ་སོ་ནས་
 དུས་སྐབས་དང་། ས་གནས། བསྐྱེད་བྱ་སོ་སོར། དགོ་སྡོང་མར་བསྐྱེད་པ་
 དང་། དེ་ལ་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་བྱུགས་བརྒྱུད་ནས་དགག་
 པ་མཛད་པའི་ཡིག་ཆའང་འདི་ནས་རྟོན་པ་བཅས་ལས་ཞིབ་ཏུ་འཁོད་འདུག་པ་དེས་
 ར། སྡོང་ས་འདིར་ཕྱི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་བསྐྱེད་པའི་དགོ་སྡོང་མ་བྱུང་བ་དང་།
 དེར་དགག་པ་འང་བྱུང་བས་བདེན་དཔང་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་གྲགས་སོ།།

དཔེར་ན། རྫོམ་གསུམ་ཁ་རྫོང་¹ ལས།།

“འགའ་ཞིག་རྫོམ་ཚོགས་ཁོ་ན་ཡིས།།

དང་སང་བུད་མེད་བརྟེན་རྫོགས་ཕྱེད།།

ཅས་དང་། ཡང་དེའི་འཕྲོ་མཐའ་མ་ལ།

ཐོད་ཡུལ་འདུལ་བའི་རྫོམ་འབྱེད་རྣམས།།

རྫོངས་འདིར་བུད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས།།

མཛད་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ལ།།

བསམས་ནས་བརྟེན་པ་མ་དགུགས་ཤིག །

ཅས་པ་ལྟ་བུའོ། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་རྟེན་པ་དུག་པོ་འདི་གཅིག་ཕུ་ལས་ཀྱང་། དེ་
ལྟར་བརྟེན་པ་དང་། དགག་པ་གཉིས་ཀ་བྱུང་བས། གསལ་བར་མཐུན་ལུས་
ཀྱང་། རྒྱལ་རྒྱུའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་གནས་སུ་རིམ་བཞིན་བརྫོང་
པར་བུའོ།།

འདི་ནི་རྒྱལ་རྒྱུའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་གནས་སུ་འཛོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་ཡང་། ཐོད་དུ་དཔེ་རྫོང་མར་བརྟེན་པར་རྟེན་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་
ཀྱི་ནང་དོན་དང་བརྟེན། བརྟེན་དུ་དེ་ལྟར་བརྟེན་པ་བྱུང་མིན། འདུལ་བའི་

1 - ཀུན་མཐུན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་ལེང་གེ་(1429 - 1489) རང་གིས་མཛད་པ། རྫོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་
ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་རྫོང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་ཕྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་ཀྱི་རྫོང་བ། ས་རྒྱ་བཀའ་འབུམ་
ཉི་ཚོང་ནས་(1969) དཔར་སྐྱུན་ Vol. 14 P.283-4-6 (ཤོག་ 172) ལས་གསལ།

ལས་¹ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ལྟར་ཚོགས་ཐོག་འདུལ་བའི་ཚོ་
 ག་²དང་མཐུན་པ་གཏན་འབེབས་མཛད་རྒྱུའི་ཚེད་དུ་ཡིན། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཉམས་
 ཞིབ་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་འདི་ནི། སིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ལ་གཏིང་རིང་བ། རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་འདུལ་བའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སུ་བྱ་བར་བརྟེན།
 འདུལ་བའི་ལས་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ལྟར་ཚོགས་བཀའ་
 བསྟར་གྱིས། རྗེ་སྣོད་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་གཏན་འབེབས་མཛད་
 རྒྱུ་ལས། དེ་མིན་སྐྱེ་ཆེན་རྣམ་གང་ཟག་གྲེ་བྲག་པ་གཅིག་གིས་མཛད་ཐབས་ཡོད་
 པ་མིན་པ་ནི། འདུལ་བའི་ལས་རྣམས་དགེ་འདུན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པ་ཅམ་མ་ཟད་
 དགེ་འདུན་གངས་ཚང་བ་དང་། ལས་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སྣོན་དགོས་པའི་
 སྤྱིར་ཏེ། མདོ་རྩ་³ (སྡེ་འདུལ་བསྟན། ཟུ་ཤོག་ ༡༡བ།) ལས། “ཚོ་ག་ལས་འདས་ན་
 ལས་མི་འཆགས་སོ། འདིར་ཚོ་ག་ནི། དགེ་འདུན་ཚང་བ་དང་། ལས་བརྗོད་པ་
 དང་། ལས་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

དེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་⁴ (སྡེ་འདུལ་ བསྟན། ཡུ་ཤོག་ ༡༧ནམ།) ལས། ཞིབ་གསལ་
 བསྟན་པ་དང་། སྣོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་⁵ (ཐུན་ཚོགས། སྡེ་འདུལ་
 ཏུ་ཤོག་ ༡༡༧ནམ།) ལས་ནི་“དགེ་སྣོང་དག བྱེད་ཀྱི་སྣོན་པ་ང་ཡོངས་སུ་བྱུང་ན་
 ལས་འདས་ཏེ། མེད་པའི་འོག་ཏུ་བདག་ཅག་གི་སྣོན་པ་དང་བསྟན་པ་མེད་དོ་སྟུམ་

1- བོད་ནས་བཏོན་པའི་འདུལ་བ་མཚོ་རྒྱུ་དཔེ་དེབ་ཤོག་ ༧༠ ལས་གསལ། 2- འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ཕ་ཇ་
 དགེ་ཐུན་སྤྱི་ལས་(༡༧༧༩)དེབ་ཤོག་ ༡༡༧ ལས་གསལ། 3- སྣོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱིས་མཛད་པ།
 འདུལ་བ་མདོ་རྩ། སྡེ་འདུལ་ བསྟན། ཟུ་ཤོག་༡༡བ། ལས་གསལ། 4-སྣོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་བཞེས་གཉེན་
 ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ། སྡེ་འདུལ་ བསྟན། ཡུ་ཤོག་ ༡༧ནམ། ལས་གསལ།
 5- འདུལ་བ་ལུང་ཐུན་ཚོགས། སྡེ་འདུལ་ ཏུ་ཤོག་ ༡༡༧ནམ། ལས་གསལ།

དུ་དེ་ལྟར་བརྟུན་པར་མི་བྱ་སྟེ། གང་གི་སྲིར་ངས་རྒྱ་བ་སྲུང་སྲུང་ཅིང་སོ་སོར་ཐར་
 པའི་མདོ་འདོན་པར་བརྟུན་པ་དེ། དེར་སྲིབ་ཆད་ཁྱེད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་བརྟུན་པ་
 ཡིན་ནོ། དགེ་སྲོང་དག་ བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཤུ་མོ་དང་ཤུ་ཚེགས་གང་ཡིན་པ་དེ་
 དག་ནི། དགེ་འདུན་ཚོགས་ནས་སྐབས་དེའི་ཞིང་བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་
 བྱེད།” ཞེས་དང་།

གཞན་ཡང་། ལམ་རིམ་ཚེན་མོ་ལས་¹(ཀ་སྐྱག་དཔར་མ་ཤོག་ ༡༢/༧༩༩) ལས། “ཇོ་
 བོ་ཞལ་ནས་ཀྱང་། དེད་རྒྱ་གར་བ་ལ་དོ་གལ་ཚེན་པོ་འམ། བྱ་བ་སྒོ་བྱར་བ་བྱུང་
 བ། རྗེ་སྲོང་འདོན་པ་རྣམས་འཚོགས་ནས། རྗེ་སྲོང་གསུམ་ནས་མ་བཀག་གམ།
 རྗེ་སྲོང་གསུམ་དང་མི་འགལ་ལམ། ཞེས་གཏུན་ལ་ཐབ་ནས། དེའི་སྟེང་དུ་འདོག་
 པ་ཡིན། དེད་བྱི་ཀམ་གྱི་བ་ལ་དེའི་སྟེང་དུ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྲོད་པ་ནས་མ་བཀག་
 གམ། དེ་དང་མི་འགལ་ལམ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་ལ། འདུན་མའི་ཞབས་འདུལ་བ་
 འདོན་པས་འདུག་པ་ཡིན་གསུང་ངོ་།” ཞེས་དང་།

འདི་དང་མཐུན་པ། ཇོ་བཙུན་རྒྱ་མ་དམ་པ་སྐྱབས་མཚོག་གངས་ཅན་མགོན་པོའི་
 ཞལ་སྲ་ནས་ཀྱང་། “གང་ལྟར་སྟོན་རྒྱན་འདི་ཚོའི་གས་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་
 གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཡོང་དུས། སྦྱིར་རྗེ་སྲོང་འདོན་པ། ཡང་སྟོན་འདུལ་
 བ་འདོན་པ་ཚོས་གོ་བསྐྱར་གནང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་རེད་མ་གཏོགས། གང་
 ཟག་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐབས་མེད།” ཅེས་ཡང་ཡང་བཀའ་
 ཐེབས་པ་ཡང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ལུ་མཐའ་མེད་པ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་མཁྱེན་

1- ཀ་སྐྱག་དཔར་མ་ཇོའི་ [1357 - 1419] ལམ་རིམ་ཚེན་མོ་ལུ་ཡིང་ཤོག་ ༡༢/༧༩༩ ལས་གསལ།

རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་སོན་པའི་ལེགས་བཤད་གནད་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་ཡིན་པར་ངེད་ཅག་གིས་ཚོགས་པར་བྱ་བ་གནད་ཀྱི་དམ་པོ། དེས་ན་འདུལ་བའི་གནད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་ལམ་བུ་བའ་ངག་བྱུང་ན། རྗེ་སྣོད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོ་བསྟུར་གྱིས་རྗེ་སྣོད་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ཉིད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་མཛད་དགོས་པ་བཞིན། མའི་རྗེ་མ་རྒྱུན་སྐྱོར་འདི་ཡང་དེ་དང་ཀྱན་ནས་མཚུངས་སོ།།

ཉམས་ཞིབ་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

དགེ་སྤྲོད་མའི་རྗེ་མ་རྒྱུན་ནས་བརྒྱུད་རིམ་འབྱུང་ཁུངས་དང་བཅས་པ་ལ། ཉམས་ཞིབ་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བོད་ཀྱི་བརྩམ་མ་རྣམས་ལ་ཉེས་མེད་ཚུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྤྲོད་མའི་རྗེ་མ་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་དགོས་པས་སོ།། དེས་ན་དགེ་སྤྲོད་མ་བསྐྱུབ་པར་འདོད་པས་མི་ཚོགས་ཀྱི་ཉེས་མེད་ཚུན་ཚོགས་ཀྱི་རྗེ་མ་པ་སྐྱེ་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་བ་ལ། དེའི་རྒྱ་ཚོར་བ་དང་ཆ་མ་ཚང་ན། དེ་ལ་བརྟེན་པས། དགེ་སྤྲོད་མ་བསྐྱུབས་སུ་བྱིན་ཀྱང་། རྗེ་མ་པ་སྐྱེ་མི་སྲིད་དེ། རྒྱ་ཚོར་བ་ལ་ཇི་ཅི་མ་འབད་ཀྱང་། འབྲས་བུ་འཕྲོ་བ་མི་སྲིད་པའི་དཔེར། འོ་མ་བཞོ་བར་འདོད་ནས་རྩ་ལ་འཐེན་པ་དང་། རྒྱ་མ་ཚང་བ་ལ་ཇི་ཅི་མ་འབད་ཀྱང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་འཕྲོ་བ་མི་སྲིད་པའི་དཔེར། ས་པོན་དང་རྩུ་དང་ས་ལ་སོགས་པ་གང་རུང་མ་ཚང་ན་སྐྱུ་གྱུ་མི་སྐྱེ་བར། ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་¹ (ཀུན་གྲགས་པར་མ་གྲོགས་པོ་གྲགས་ ༡༣༡བཟ) ལས། རྗེ་མ་རིམ་བར་པའི་ལུང་དང་བཅས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུབ་པའི་ཐབས་ལ་གསུངས་ཀྱང་། རྗེ་མ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་འདྲ་རྒྱ་མ་ཚོར་བ་དང་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཚང་དགོས་པ་ཀྱན་ནས་མཚུངས་སོ།།

1- ཇིང་ [1357 - 1419] ལམ་རིམ། ཀུན་གྲགས་པར་མ་གྲོགས་པོ་གྲགས་ ༡༣༡བཟ ལས་གསལ།

མདོར་ན། བོད་ཀྱི་བརྩམ་མ་རྣམས་དག་སློང་མ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་མ་ཚོར་བ་དང་
ཆ་ཚང་བ་བཅས་ཞིབ་གསལ་རྫོགས་ཐབས་འདི་ཡིན། དེ་ལས་རྒྱ་མཚན་གཞན་
མེད་ཅིང་། དགོས་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི།

- ༡ དག་སློང་མའི་བརྒྱུད་རིམ་བར་མ་ཆད་པ་ཡོད་པའི་ཁྲུང་ས་ཞིབ་གསལ་རྣེད་
ཐབས་སམ།
- ༢ ཡང་ན་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པའི་དག་སློང་མར་སྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་འདུལ་བའི་
ཁྲུང་ས་ཞིབ་གསལ་རྣེད་ཐབས།
- ༣ བོད་ཀྱི་བརྩམ་མ་རྣམས་ལ་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་སྡེ་མ་པ་གོང་མ་
འཕྱོང་བའི་གོ་སྐབས་རྣེད་ཐབས།
- ༤ བོད་ཡུལ་འདིར། རྣོན་པའི་འཁོར་རྣམ་བཞི་¹ཆང་བ་འཇུགས་ཐབས།
- ༥ བོད་རྫོང་ས་འདི་ཉིད། ཚོས་ཚོགས་ཀྱི་ཡུལ་དབུས་²མཚན་ཉིད་ཆང་བ་ཞིག་
ཏུ་བསྐྱུན་ཐབས།

1-འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཕྱིང་རྒྱུད་ (Peking Vol.127 P.56 - 2 - 8) ལས། “དེ་ཡང་འཁོར་རྣམ་བཞི་པོ་ཡིས།། བེན་
ཏུ་གུས་བཅས་མདུན་བདར་ཞིང་།།” ཞེས་པའི་ཐད། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཕྱིང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ་ཚོག་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་
བའི་ཉེ་འོད། རོང་རྣོན་སྐྱ་བའི་མེང་གོ་ཤུ་རྒྱལ་མཚན་ (1367 - 1450) ཀྱིས་མཛད་པ། སྤྱིར་རྫོང་གསར་བཤད་
གྲས་དཔར་སྐྱུན་དཔེ་རིང་ཤོག་ ༤ན། ལས། “དེ་ཡང་དག་སློང་ལ་མ་གཉིས། དག་བསྐྱེན་ལ་མ་གཉིས་ཏེ། ཁོར་
རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བེན་ཏུ་གུས་པ་དང་བཅས་པས་མདུན་དུ་བདར་བ་ནི་ཡན་ལག་གསུམ་པོའོ།” ཞེས་རབ་བྱུང་གི་རྣོན་
ལ་དག་སློང་ལ་མ་གཉིས་དང་། བྱིམ་པའི་རྣོན་ལ་དག་བསྐྱེན་ལ་མ་གཉིས་ཏེ། རྣོན་པའི་འཁོར་རྣམ་པ་བཞི་འཇོག་པར་
མཛད་དོ། 2- ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་ལ། ས་ཚོགས་དང་ཚོས་ཚོགས་ཀྱིས་སྡེ་བ་གཉིས་ལས། འདིར་
ཚོས་ཚོགས་ཀྱིས་སྡེ་བའི་ཡུལ་དབུས་ལ་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཕྱིང་
རྒྱུད་ Peking Vol.127 P.55-5-7 དང་རོང་རྣོན་འདུལ་རྒྱུ་ལྡེ་བ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༤༥༥ ལས་གསལ།

༦ སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲིམ་པ་རིགས་བརྒྱད་¹ཚང་བ་བྱ་ཐབས་བཅས་ཡིན། དེ་
 ལྟར་ཡོང་བ་ལ། གཞན་དུ་དགོ་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཚོགས་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་སྤོང་
 མའི་སྒྲིམ་རྒྱུ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་གནས་སྤངས་ཞིབ་གསལ་རྙེད་ཐབས་སམ། ཡང་
 ཅ་དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་མེད་པར་དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ན་ལས། ད་
 ལྟར་གྱི་ཚོགས།² བྱད་མེད་རྣམས་ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་སྤོང་མ་བསྐྱུབ་
 ཏུ་རུང་བའི་འདུལ་བའི་ཁྲུངས་ཞིབ་གསལ་རྙེད་ཐབས་འདི་གཉིས་གང་རུང་ལ་རག་
 ལས་པ་ལས། དེ་མིན་ཐབས་གཞན་ཡོད་པར་མ་མངོན་པས། ད་བར་འདི་གཉིས་
 གང་རུང་ཞིག་རྙེད་ཐབས་ལ་རྩལ་དུ་བརྟོན་རྟེ། ཉམས་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་པ་ལ། ད་
 དུང་ཡང་མཇུག་སྒྲིམ་བྱུང་མེད་ཅིང་།།

ཇི་ཙམ་ལ་ཐུབ་མིན་ཡང་། བོད་པ་ཙམ་མིན་པ། འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་སྤར་གྱ་

1- མཛོད་གནས་བཞི་པར། “སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྱ་རྣམ་བརྒྱད། རྣམ་སྤྱོད་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ཅོ། ཞེས་དང་། མཚིམས་
 མཛོད་ (བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔེ་སྐུན་མཚིམས་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ [1210-1285] ཀྱིས་མཛོད་པ་ཤོག་ 354) ལས།
 སོ་སོར་ཐར་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིམ་པ་ནི། གང་ཟག་གིས་ཕྱེ་ན་རྣམ་པ་བརྒྱད་དེ། དགོ་སྤོང་ཡ་མ་དང་། དགོ་སྤོབ་
 མ་དང་། དགོ་ཚུལ་ཡ་མ་དང་། དགོ་བསྟེན་ཡ་མ་དང་། བསྟེན་གནས་པའི་སྒྲིམ་པའོ། (བཤེས་སྤྱིངས་འགྲེལ་
 པར། དགོ་སྤོབ་མ་དོར་ནས་བསྟེན་གནས་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་བརྒྱད་མཛོད་དོ།) གང་ཟག་ཐ་དད་པ་མ་གཏོགས་
 པ་སྒྲིམ་པའི་རྣམ་སྤྱོད་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་རྟེ། (སྤང་བྱ་ལྟར་བརྒྱད་བཅུ་ལ་སོགས་པ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་དེས་པས་
 སོ།) དགོ་སྤོང་ཡ་མའི་སྒྲིམ་པ་དག་ནི་རྣམ་འདྲ་བ་དང་། དགོ་སྤོབ་མ་དང་དགོ་ཚུལ་ཡ་མ་གསུམ་ཡང་སྒྲིམ་
 པའི་རྣམ་འདྲ་བ་དང་དགོ་བསྟེན་ཡ་མ་དག་ཀྱང་སྒྲིམ་པའི་རྣམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། འདིར་རྣམ་ཉེ་མཚན་ཉིད་ལ་
 འདོད་དོ།། (དེ་ལ་ཉེས་སྤོང་དང་མི་ཚངས་སྤོང་ཇི་སྤོང་འཚོའི་བར་དུ་སྤོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྒྲིམ་པ་དང་
 པོ་ལྟར་བཞག་ལ། ཉེས་སྤོང་དང་ལོག་གཡེམ་ཇི་སྤོང་འཚོའི་བར་དུ་སྤོང་རྣམ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དགོ་བསྟེན་གྱི་
 སྒྲིམ་པ་བཞག་ལ། ཉེས་སྤོང་དང་འདོད་ལོག་གཞན་སྤོང་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས། བསྟེན་གནས་པའི་སྒྲིམ་
 པ་རྣམ་པར་གཞག་གོ) བསྟེན་གནས་ལ་གཉིས་སུ་མ་ཕྱེ་བ་ནི་ཡུན་སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ།།” ཞེས་གསུངས་སོ།

2 - སྤོན་ཚོགས་དང་ད་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲུང་པར་དང་ད་ཚོགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཅས་རོང་སྟོན་འདུལ་ཏེ་ཉིད་ཀྱི་
 ཤོག་ ༡༧ནས་ ༡༩ དང་འདུལ་བ་མཚོ་རྟེན་ཤོག་ ༤༧ ལས་གསལ།

མཉམ་འདེགས་ལ་རག་ལས་ཡོད། རྣམ་རྒྱན་འདིའི་སྐོར། ཡགོང་ས་ཡལྱལ་ས་
 མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བྱུགས་སྐང་ཆེན་པོས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་གསལ་
 ཡང་ཡང་ཐེབས་པ་མ་ཟད། ལྷན་པར་ ༡༧༧༩ ལོར། འདི་ལས་ཀྱི་གཙོ་སློང་
 འོག་བཞུགས་སྐར་རྣམ་ལུ་ལྟར། མའི་རྣམ་རྒྱན་སྐོར་བཀྲ་སྐྱང་ཚོགས་འདུའི་
 ཐོག་རྗེ་པ་གསུམ་གྱི་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ། མའི་རྣམ་རྒྱན་འདི་གལ་ཆེ་
 རྒྱལ་དང་། འདི་ནི་ལུང་པ་གཅིག་གི་གནས་རྒྱལ་མིན་པ་ང་ཚོ་སྤྱི་པའི་ལས་འགན་
 དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགན། ཉམས་ཞིབ་མཐེལ་སྤྱིན་པ་སྤྱི་
 དང་སྤྱི་ཇི་ལྟར་བྱ་དགོས་སོགས་ཞིབ་ཅིང་ཕྱ་བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་དང་དགོངས་
 འཆར་ལྷུག་པོར་བསྐྱེད་པའི་མཇུག་རྣམ་དུ། “ང་ཚོ་བོད་པས་དེ་ཙམ་ཤེད་ཐུབ་
 པ་ཁག་པོ་རེད། ང་ཚོ་བོད་པ་བཅོན་ཏེ་ལ་བ་ཆགས་ཏེ་བསྐྱེད་ཡོད། རྒྱ་ཡི་འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ཚོ་དང་། སྤྱི་ལྟར་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཁྱེད་རང་ཚོའི་ཐོག་ནས་དགེ་
 སློང་མའི་རྣམ་རྒྱན་གྱི་འབྲུང་ཁྲུངས་དང་དེའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་རྗེ་པ་
 སོ་སོའི་འདུལ་བ་ལུང་དང་། དེའི་དགོངས་འབྲེལ་ཚད་ཐུབ་རྣམས་ལས། གང་
 དང་གང་གསུངས་པའི་སྐོར་ཆེད་དུ་ཉམས་ཞིབ་གནང་སྟེ། དེ་ནས་ནང་པའི་ཡུལ་
 ལུང་སོ་སོར་ངོ་བསྟོད་ཀྱིས། དགེ་སློང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། ལྷན་
 པར་གནས་བཅོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་གསལ་པོ་མཁྱེན་ཏོགས་ཐུབ་ཐབས་
 ཐུགས་ཁྲུང་ཆེ་ཙམ་བཞེས་ཐུབ་ན་བསམ་པ་ཞིག་དམ་གྱི་འདུག འདི་ཁྱེད་རང་
 ཚོ་གོ་བསྐྱེད་གནང་རྒྱ་རེད། གང་ལྟར་འདི་ཚོའི་གསལ་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་གནད་
 འགག་ཅིག་ཆགས་ཡོང་དུས། སྤྱིར་རྗེ་སྟོད་འཛིན་པ། ཡང་སྐོས་འདུལ་བ་འཛིན་
 པ་ཚོས་གོ་བསྐྱེད་གནང་ནས་ཐག་གཅོད་ཤེད་རྒྱ་རེད་མ་གཏོགས། གང་ཟག་ཤེ་
 བྲག་པ་གཅིག་གིས་ཐག་གཅོད་ཤེད་ཐབས་མེད།” ཅས་ཞིབ་གསལ་ལམ་སྟོན་
 བཀའ་སློབ་ཐེབས་པའི་དགོངས་དོན་འགྲུབ་ཐབས་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་ཕྱར་བྱ་

མཉམ་འདེགས་ཀྱིས་དངོས་སུ་ཐུག་ལེན་བསྟར་ཐུབ་མིན་ལ་རག་ལས་ཡིད།།

ཚོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་ནས་ཀྱང་། དགེ་སློང་མའི་སྒྲིམ་རྒྱུན་སྐྱོར་ཉམས་ཞིབ་བྱ་
དགོས་ཞེས། དུས་ལྟར་རིང་མོ་ཞིག་ནས། ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་གསལ་ལམ་
མང་ཕེབས་པའི་དགོངས་དོན། ཕན་བདེ་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡོད་ཀྱིས་
བསྟན་རིན་པོ་ཆེར་སྲི་ལྷ་རུང་ཟད་རེ་དང་། རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་མཚོད་སྤྱིན་གྱི་
ཆ་གས་ཅམ་ཞིག་འགྲུབ་ཐབས་ཀྱི་རེ་སྟོན་དང་བཅས། འདི་ལས་ནས་བོད་དུ་
དར་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ལ། རྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་
འདུལ་བ་ལུང་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་བོད་ཀྱི་འདུལ་
བ་འཛིན་པ་ཚད་ཐུབ་རྣམས་ཀྱིས་མཇུག་པའི་ནང་། ཕའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་ད་
ལྟར་གྱི་ཚོགས། བུད་མེད་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་དང་།
མའི་སྒྲིམ་རྒྱུན་སྐྱོར་གསལ་ཆ་འཁོད་ཡོད་མེད་བཅས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་པ་ལས།
དེ་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ལྟར་ན། བུད་མེད་བསྟོན་པར་རྫོགས་པར་

1- འདིར་རིང་སྟོན་གྱི་འདུལ་བ་མེ་ཉོག་ཐེང་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ་ཚིག་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཉི་འོད། རྒྱུར་རྫོང་གསར་
བཤད་གསུང་དཔར་སྐྱེན་དཔེ་རིང་ཤོག་ ༡༥༥པམ་ ལས། “འཕགས་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཅེས་པའི་དོན་ནི། འོད་ཚུན་
ལས། རྟོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་གཅིག་ཤུར་གནས་པ་ལས། རྟོན་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལམ་འདས་པ་ན།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡེ་པ་གཞན་དག་ལུང་བས་ན། དེ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་
ཞེས་གསུངས་སོ།” ཞེས་དང་། འགྲེལ་བ་འོད་ཚུན་ (སྡེ་བསྟན། བུ། ཤོག་ ༡༦༠ནལ) ལས། “ཐམས་ཅད་
ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་དེ་དག་ནི་གཞི་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱད་དུ་ཐ་སྟོན་བཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་ལྟར་
ཡ་རབས་དག་ནི་ལེགས་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱད་དུ་ཐ་སྟོན་བཅོད་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེ་ཞེས་ཟེར་བར་སྐྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་བྱེད་
པ་འདི་ཡང་ཡ་རབས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཡ་རབས་ནི་འཇིག་རྟེན་གཞི་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཚོས་ལུགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟ་བུས་ན་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་གཞི་ཞེས་བྱའི། སྡེ་པ་གཞན་དག་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མལ་པ་དང་། ལུར་ཆག་པ་དང་། འབྲིང་དུ་འདོན་པའི་ཚོག་གི་ཐ་སྟོན་བཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ། འདི་
སྐད་དུ་རྟོན་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་གཅིག་ཤུ་ཡོད་པ་ལས། བཅོམ་ཚུན་འདས་ཡོང་སུ་རྒྱ་ལམ་འདས་པ་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡེ་པ་གཞན་དག་ལུང་བས་དེ་དག་གི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ཞེས་
བྱ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།” ཞེས་གསུངས་སོ།

བྱ་བ་ལ། ཉུང་མཐའ་ཡུལ་དབུས་སུ་ཕ་བརྒྱ་དང་མ་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ། ཉི་ཤུ་ཙུ་གཉིས་
 ཚང་བའི་གཉིས་ཀའི་དགོ་འདུན་ལས་རྫོགས་པར་བྱ་བར། རྩོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་།
 བོད་འགྱུར་འདུལ་བ་ལུང་སྤོང་ཚེགས་འཕམ། དངོས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱི།
 དེར་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་མི་གསལ་བ་དང་། འདུལ་བ་གཞུང་ལྷ་མ་ (ལྷ་འདུལ་ ནཱ་
 བོག་ ༡༡༧ནཱ) ལས་ནི། རྩེས་པ་མ་གཏོགས། དགོ་འདུན་གྲངས་ཇི་ཙམ་གྱིས་
 བྱང་མེད་ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་མ་གསུངས་
 ཀྱང་། ཀམ་གཏམ་དང་།

འདུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་འཕམ། མཐའ་འཁོབ་ཏུ། གཞན་མེད་ན་ཉུང་མཐའ་དགོ་

1- ལྷ་འདུལ། ནཱ་ བོག་ ༡༡༡ནཱ ལས། “དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུལ་ཤིང་
 འཁོབ་དེ། ཉུང་ན་ཡང་དགོ་སྤོང་གི་གྲངས་བརྒྱའི་འཁོར་དང་། དགོ་སྤོང་མ་ཐམས་ཅད་འདུལ་ཤིང་འཁོབ་ལ་
 ཉུང་ན་ཡང་དགོ་སྤོང་མ་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ལས་ཤུད་པའི་དགོ་སྤོང་པའི་མདུན་དུ་རྩ་རྩུན་པོ་འམ། རྩུན་ཁོངས་
 ཚངས་ཅན་གྱི་སྤོང་དུ་ཞོག་ཐལ་མོ་སྤྱར་ཏེ། དགོ་འདུན་གཉིས་ཀ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གསལ་བར་བྱའོ།”
 ཞེས་གསུངས་སོ། 2- མཐའ་འཁོབ་ཏུ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལྷ་མ་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་ལ། བརྒྱར་ཡང་
 མཆིས་བཞིན་དུ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་བཞིས་བསྟེན་རྫོགས་བཀྲིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཀྱང་འདས་པ་དང་
 བཅས་པ་དང་། ཡུལ་དབུས་སུ་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་གྲངས་བརྒྱས་རྩུག་པ་ཡང་རུང་བས་རྫོགས་པར་གསུངས་
 པ་ལ། གྲངས་ཉི་ཤུ་འམ་རྩུག་པར་ཡང་རུང་སྟེ། མཆིས་བཞིན་པ་ལས་གྲངས་ཉི་ཤུ་ལས་ཉུང་བས་བསྟེན་རྫོགས་
 བཀྲིས་ན། འདས་པ་དང་བཅས་པར་གསུངས་སོ། 3- ལྷ་བསྟེན། འདུལ། ལྷཱ་ བོག་ ༡༡༧ནཱ ལས།
 “དེའི་འོག་ཏུ་དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྤོང་དུ། ཡུལ་དབུས་སུ་དགོ་སྤོང་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་སམ།
 མཐའ་འཁོབ་དག་ཏུ་གཞན་མེད་ན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་དང་ལྷ་མ་སོགས་པ་དགོ་སྤོང་གི་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྟེན་ཏེ།
 དགོ་སྤོང་ལས་ཤུད་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་དེ་གཉི་གའི་དགོ་འདུན་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གསལ་
 དུ་གཞུག་པར་བྱའོ།” ཞེས་གསུངས་སོ། 4- ལྷ་འདུལ། བསྟེན། ལྷཱ་ བོག་ ༡༧༧ནཱ ལས། “དགོ་སྤོང་
 མ་ཡུལ་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་ནི། དགོ་སྤོང་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་དང་། དགོ་སྤོང་མ་
 བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དགོ་འདུན་ཉིད་ཡིན་ནོ། དགོ་སྤོང་མ་ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་
 བའི་ལས་ལ་ནི། མེད་ན་དགོ་སྤོང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཉིད་གཏོགས་པར་ལྷ་མ་སོགས་པ་དང་། དགོ་སྤོང་མ་འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ཉིད་གཏོགས་པར་དུག་ལ་སོགས་པའི་གཉི་གའི་དགོ་འདུན་ཉིད་ཡིན་ནོ། ཡོད་ན་ནི་གཞིའི་ཚོགས་
 ར་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།” ཞེས་བཤད་པའོ།

སྒྲོང་མ་ལྔ་དང་མ་དུག་སྟེ། བརྒྱ་གཅིག་གྲངས་ཚང་བའི་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་
 ལས་ཚོགས་པར་བྱ་བ་དང་། དུས་སྟེན་གྱི། ལུང་ཕྱན་ཚོགས་ལས། གསུངས་
 པ་ཇི་བཞིན་བཤད་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་ཚོགས་
 ལུ་མི་རུང་བར། འདུལ་བ་མདོ་¹ལས་གསལ་ཞིང་། དེ་ནི་དགེ་སྒྲོང་མའི་དགེ་
 འདུན་གྱིས་སྦྱིན་པར་བྱ་བར་ཀྱ་ཚེར་འགྲེལ་ (སྤེའདུལ། བརྟན། ལུ་ མོག་ ༡༧༣༥) ལས།
 “སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགེ་སྒྲོང་མའི་དགེ་འདུན་གྱིས་སྦྱིན་པར་ཤེས་པར་བྱོལ།”
 ཞེས་བཤད་པ་དང་།

མདོར་ན། དགེ་སྒྲོང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ། དགེ་བསྟེན་མ། དགེ་ཚུལ་མ། དགེ་
 སྒོལ་མ། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཅས་རིམ་བཞིན་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ།
 ལུང་ཕྱན་ཚོགས་དང་། ཀམ་ཤུལ། ལས་གསུངས་སོ།།

འོ་ན། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་རབ་དང་། དེ་མིན་གལ་ཏེ་དགེ་སྒྲོང་མ། མ་རྟེན་ན། སའི་
 དགེ་འདུན་ཁོ་ནས། བསྐྱབ་ཏུ་རུང་ངམ། ཡང་ན་ཐབས་གཞན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན།
 ཇི་བ་དང་པོའི་ལན་ལ། འདི་ནས་རྟེན་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། བོད་དུ་སྤར་དུས་
 རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ནས་བཙོ་ལུ་པའི་བར་དང་། ཚེན་པོ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དུས་རབས་
 བཞི་པ་ནས། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྒྱའི་ལུགས་ལ་
 རི། དེང་སང་ཡང་། དེའི་ལག་ལེན་ཐོག་ནས། ཤར་རྒྱབ་ཀྱི་བུད་མེད་རེ་འགའ་

1- མདོ་ཙ་བ། (སྤེའདུལ། ལུ་ མོག་ ༡༧༣༧) ལས། “ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་
 མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་མི་བྱུར་རོ།། གསང་སྟོན་པའི་འོག་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་དེ་སྦྱིན་པར་བྱོལ།”
 ཞེས་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་བསྐྱབས་དང་སྐྱབ་བཞིན་པ་ནས། བོད་ཀྱི་བྱང་མེད་རྣམ་པ་ལས་¹ལས་བྱུང་
 མེད། དེ་བཞིན་བསྐྱབ་ཏུ་རྩེ་བའི་ཁྲུང་ས་རྟེན་ཐབས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་ཅད་ཞིབ་
 དང་བཀོ་སྐྱོད་སོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་རྟེན་ཐབས་རྣམ་མང་བྱས་པ་ལས། འདི་ནས་
 ད་དུང་ཡང་ཚད་འཛིན་འོས་པའི་འདུལ་བའི་ལུང་མ་རྟེན་ལ། འདུལ་བའི་ལུང་
 ལོས་ཡོད་ཅེས་སྐྱབ་པོ་མི་རྣམས་བཞིག་འདུག་སྟེ། སྐྱབ་ཅམ་དུ་ཟད་དོ།།

དེའི་སྦྱིར་ན། དྲི་བ་འདིའི་ལན་དོན་མཐུན་ད་དུང་མ་རྟེན་པས། ད་ལྟའི་སྦྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་མདུན་དུ་འཇོག་དུ་འགྱུར་བཞིན་པའི་ངང་གནས་བཞིན་ཡོད། དྲི་
 བ་འདི་མིན་ཏུ་ཀྱང་ཆེ་ལ་གཉིང་ཟབ་རིང་པོ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུང་བས། འདིའི་ལན་ཚད་ཐུབ་
 རྟེན་ཐུབ་མིན་ལ། ད་ལྟ་ཉམས་མེད་ཡོད་བཞིན་པའི་སྡེ་པ་གསུམ་སོ་སོའི་འདུལ་
 བའི་སྡེ་སྡོད་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་སྡེ་པ་གཞན་གྱི་འདུལ་བ་
 ལུང་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ཐུབ་མཐའ་དག་ཉམས་ཞིབ་མཐིལ་
 སྦྱིན་པར་བྱས་ཏེ། རྟེན་ཐུབ་རྒྱུ་ལས། དེ་མིན་སྐབས་བདེ་ལ་ཐབས་གཞན་གྱིས་
 རྟེན་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཆེས་དཀའ་བར་མངོན་ཚོ།། དེས་ན། དང་པོར་འདིར་བོད་

1-མགོན་འབོད་བྱུང་བ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར། རྒྱ་གར་ནས་དོར་ཀོང་དུ་ཆེད་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཅན་བྱོལ་
 བོད་ཀྱི་བཙུན་མ་བཞི། དོར་ཀོང་དུ་(Precious Lotus (Po lin) Zen Monastery) དགོན་སྡེར། མཁན་
 པོ་ (Ven. Shin Yet དང་། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ Sum Ming དང་། གསལ་རྟེན་ལོ་ལོ་ལོ་ Wing Shing)
 ལ་སྐོར་གི་དགེ་སྦྱོར་གཞན་བདུན་བཅས་དགེ་སྦྱོར་བཅུ་ལྔ་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་གི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩
 ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༥ རས་ཚེས་ ༡༠ བར་ཉིན་བཞིའི་ནང་། དགེ་ཚུལ་མ་དང་། བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་སྡེ་མ་པ་ལུས་
 ཏེ། ཁོང་བཞི་ནི་ད་ལྟ་ ཉེ་ལོག་ཕུག་ཀམ་སྐྱབ་རྒྱུད་དར་རྒྱས་སྐྱོང་བཙུན་དགོན་དུ་བཞུགས་ཡོད། བཙུན་མ་
 བཞི་ནི། ཀུན་བཟང་དབང་མོ། དབང་ལྷུག་དཔལ་མོ། ཀམ་ཚུལ་ཁྲིམས། རྣམ་འཛོམས་བཅས་ཡིན།
 2- ལུ་ལོའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་པོད་ཟུང་། དེའི་འགྲེལ་བཤེས་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་དབང་མ་ (དུས་རབས་
 ཟུ་པ་) ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་འགྲེལ་ཆེན་ཀུན་གསལ་ (Samanta Pasadika) མོགས་དང་། བོད་འགྱུར་
 འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད། སྡེ་དགེ་དཔར་མ་ལྟར་ན། བཀའ་འགྱུར་ཁོད་དུ།

དུ་དར་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱིད་ལུགས་ལའང་། དགེ་སྦྱོང་ཕའི་དགོ་འདུན་
 རྒྱུང་པས། ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་གས་བྱུང་མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་དུ་རུང་བའི་འདུལ་
 བའི་ཁྲུངས་ཤིག་གཏན་ནས་མེད་ན། བོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་འགས་བོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་
 མར་བསྐྱབས་པའི་ལས་ཀྱི་ཚོ་མ་དུ་འཇུག་པ་མི་མཛད་པས། དེའི་ཁྲུངས་བཙུག་
 བར་བྱ་བ་ལས། སྤོན་དུ་འདུལ་འཛིན་དེ་དག་གིས། བོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་མ་ཇི་ལྟར་
 བསྐྱབས་པར་མཛད་པའི་སྐྱོར་འདིར་བཤད་པར་བྱའོ།།

༡༽ རས་ པེ་བར་རྒྱལ་ས་བམ་བཙུ་གསུམ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བ་ལ། འཕགས་ལུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་
 མཛད་པ། བཞུན་འགྲུར་ཁྲིད་ན། ཉེ་ རས་ སུ་ པེ་ བར་རྒྱལ་ས་བམ་བཙུ་བཙུང་བཙུག་བསྐྱོམས་ན་བཀའ་བཞུན་གྱི་
 ཁྲིད་ན་འདུལ་བའི་རྒྱལ་ས་བམ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་ཡོད། དེ་ལས་གཞན་བོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པས་འདུལ་
 འགྲེལ་བཙུ་ཐུག་ལོད། རྒྱ་ཡིག་དུ་ཡོད་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྡོད་ལ། དེ་མོ་ངག་དབང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་ (1969)
 ལྷོ་ལེར་དཔར་སྐྱུར་བྱུང་བཀའ་(1737-1802) གྱི་གྲུབ་མཐའ་ (ཤོག་ ༤༦༡)ལས། “འདུལ་བ་འཛིན་པ་བུལ་རྣམས་
 དང་། བེམ་ལཱ་ཙུང་དང་། རྣམ་རུ་ཅོ་བྱ་བ་གསུམ་ཡང་ཀུམ་ར་དང་མཉམ་དུ་བྱུང་བས། ལུང་སྡེ་བཞི་སོགས་འདུལ་
 བའི་སྐྱོར་མང་དུ་བསྐྱར་ཞིང་དགེ་སྦྱོང་གི་བསྐྱབ་བྱ་མཛུབ་ཁྲིད་དུ་བཞུགས།” ཞེས་དང་། ལྷོ་ལོ་ ༡༧༥༥ ལོར་
 བཞུགས་སྐར་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དཔར་འགྲེམས། གུང་ལོ་ཆེན་མགོན་པོ་སྐབས་ཀྱིས་བཙུགས་པའི་ལུང་ཆོས་འདུལ་
 (ཤོག་ ༡༡བ) ལས། “འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱལ་ལོ་ཤེས་དང་བེམ་ལཱ་ཙུང་དང་རྣམ་རུ་ཅོ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཡང་མཉམ་དུ་བྱུང་ལ། ལུང་སྡེ་བཞི་སོགས་འདུལ་བའི་སྐྱོར་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱང་མཛུབ་ཁྲིད་དུ་
 གནང་སྡེ་འདུལ་བཞུན་རྒྱ་ཆེར་སྡེ་ལོ།” ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་ཤོག་ ༡༠༢བ ལས་ཀྱང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
 འདུལ་བ་པོ་ཉི་ལྔ། རྒྱུང་དུའི་འདུལ་བ་པོ་ཉི་ལྔ་བཙུག་ཅིག་ སོགས་རྒྱ་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བའི་མདོ་རྒྱུད་བཞུན་བཙུགས་ཀྱི་
 སྐོར་དཀར་ཆག་ཞིབ་དུ་གསལ་བ་འདི་དང་། Taisho edition of chinese Tripitaka དཀར་ཆག་གཉིས་
 ཞིབ་བསྐྱར་གྱི་ལོ་སྐབས་བྱུང་ན་ཁྲུང་པར་རྣམས་མཁྱེན་པར་འགྱུར་རོ།། མདོར་ན། རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ད་ལྟོ་བཞུགས་བཞིན་
 པའི་སྡེ་པ་ལྷོ་ལོ་འདུལ་བ་ལ། ༡ ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱིད་སྡེ་སྡེ་འདུལ་བ་ནི། ལྷོ་ལོ་ ༤༠༤ རས་ ༤༠༧ རང་། སློབ་
 དཔོན་ཀུམ་ར་ལྟུང་དང་ལུང་རྒྱུར་གཉིས་ཀྱི་འགྲུར། ༢ ཆོས་སྐུངས་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་ནི། ལྷོ་ལོ་ ༤༡༠ རས་ ༤༡༣
 རང་། སློབ་དཔོན་བུལ་ཡུའི་འགྲུར། ༣ དགེ་འདུན་ལལ་ཆེན་པོའི་ འདུལ་བ་ནི། ལྷོ་ལོ་ ༤༡༤ རས་ ༤༡༥ རང་།
 C. H. Q. M. Z. རྣམས་དང་རྒྱའི་ལོ་ཙུ་བ་ Fa-hsien གཉིས་ཀྱི་འགྲུར། ༤ ས་སྤོན་པའི་འདུལ་བ་ ལྷོ་ལོ་ ༤༡༦ རས་
 ༤༡༧ སློབ་དཔོན་བུལ་ཡུའི་འགྲུར། ༥ གཞི་སྐྱིད་འདུལ་བ་ནི། ལྷོ་ལོ་ ༤༡༧ རས་ ༥༡༧ རང་རྒྱའི་ལོ་ཙུ་བ་
 Iching (635-713) ལྷོ་ལོ་འདུལ་བཙུག་ད་ལྟོ་ Taisho སྐར་མའི་བཀའ་བཞུན་གྲུལ་དུ་བཞུགས་ཡོད།

ལེབ་གཉིས་པ།

པོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབས་པ།

པོད་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱོངས་འདིར། སྦྱོན་བྱོན་དགེ་སྦྱོང་མ་བྱུང་ཡོད་མེད་ལའང་།
 དུས་རིང་མོ་ཞིག་ནས་འབད་པ་ཆེན་པོས། ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀའི་ཞོར་དང་།
 སྤྲུལ་གྲོལ་རང་ལག་དུའང་། དུས་ཚོད་ནམ་བུ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ལ། འབྲེལ་
 ཡོད་དཔེ་དེ་བའོ་ལ་བ་དང་། བལྟ་བ་དང་། སྒོག་པ་དང་། མཁོ་སྐྱབ་དང་།
 རྟོག་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་བྱ་རིམ་སོག་དུས་ཚོད་མང་དག་ཅིག་བཏང་སྟེ། ཉམས་ཞིབ་
 གྱུར་བཞིན་པ་ལས་འདི་ནས་སྟེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན་པོད་དུ་སྤྲུལ་དགེ་སྦྱོང་མའི་
 སྦྱོམ་རྒྱན་མ་དར་ཞིང་། དགེ་སྦྱོང་མར་སྐྱབ་པའི་སྲོལ་སོག་མ་ནས་མ་བྱུང་ལ།
 ཉེས་མེད་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྦྱོམ་པ་འཕོགས་ཚོག་ཆ་ཚང་བ་ཡོད་ཀྱང་།
 དེའི་ལག་ལེན་པོད་ན་མེད་པ་དང་། མེད་བཞིན་དུ་སྦྱོན་བྱོན་པོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་
 འགའ་ཞིག་གིས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས་དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབས་ཐལ་དུ་བྱུང་
 བ་བཅས་གསུངས་སོ།།

དེའི་ཁུངས་འགོད་པ།

དེ་ལ་དང་པོ་པོད་དུ་སྤྲུལ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྦྱོམ་རྒྱན་མ་དར་པའི་སྐོར་འཁོད་
 པ་ལ། སྦྱོམ་གསུམ་མཚན་འགྲེལ་¹ [ཤོག་ ༥༣༡] ལས། “པོད་འདིར་དགེ་སྦྱོང་

1- ༡༩༩༩ ལོ་ལ་ཐེག་མཚོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་སྐབས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་གི་བཤད་བྱས་དཔར་དུ་སྐྱུན་པ། མཁན་པོ་
 ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ། སྦྱོམ་གསུམ་རྣམ་པར་དེས་པའི་མཚན་འགྲེལ་རིག་པ་འཛིན་པའི་འཇུག་རོགས་
 ལྷུང་བྱང་ཤོག་ ༥༣༡།

མའི་སྡོམ་རྒྱུ་མ་དར་བས། མདོར་བསྐྱུས་པ་དེ་ཅམ་མོ་” ཞེས་པ་དང་།

གཉེས་པ་དགོ་སྡོམ་མར་རྒྱུ་བ་པའི་སྡོམ་ཐོག་མ་ནས་མ་བྱུང་བ་ལ། སྡོམ་གསུམ་
འགྲེལ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་¹ [ཤིག་ ༡༤བལ།] ལས། “བོད་ཡུལ་འདིར་དགོ་
སྡོམ་མ་དང་དགོ་སྡོམ་མ་རྒྱུ་བ་པའི་སྡོམ་ཐོག་མ་ནས་མ་བྱུང་ངོ་” ཞེས་བཤད་པ་
དང་།

གསུམ་པ་དགོ་སྡོམ་མར་རྒྱུ་བ་པའི་ལག་ལེན་སྡོན་དུས་ན་མེད་པ་ལ། སྡོམ་གསུམ་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་འཇམ་དབྱུངས་སྒྲ་མའི་དགོངས་རྒྱན་² [ཤིག་ ༧ན།] ལས།

“རྫོངས་འདིར་མ་ཚོགས་མེད་ཕྱིར་ཚོགས་ཕྱི་མ།།

རྒྱུ་བ་པའི་ལག་ལེན་སྡོན་གྱི་དུས་ན་མེད།།”

ཅེས་པ་དང་།

བཞི་པ། ཉེས་མེད་ཡུམ་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་སྡོམ་མའི་སྡོམ་པ་འབྲེགས་ཚོག་གི་ལག་ལེན་
བོད་ན་མེད་པ་ལ། དྲིས་ལན་པ་སྐྱོད་ཀར་པོའི་རྒྱན་པོ་³ [ཤིག་ ༡༠ལ།] ལས། “དྲི་བ་

1- གམ་པ་རག་དབང་ཡིན་ཏུ་རྒྱ་མཚོ་འབྲིན་ལས་ཀུན་ཁྲུབ་དཔལ་བཟང་པོས་མཛད་པ། བསྐྱུབ་པ་གསུམ་ལེགས་
པར་སྡོན་པའི་བརྒྱན་བཅོས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུབ་ལ་གནས་ལུ་པ་སྡོམ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། དཔལ་
སྐྱུངས་སྐར་མ་ལྗེ་བ་འབྲིང་ཤིག་ ༡༤བལ། 2- རག་དབང་སྡོ་གྲིས་སྡོང་པོ་གཞན་ཕན་མཐའ་ལས་འོད་ཟེར་
གྲིས་མཛད་པ། ཡོངས་རྫོགས་བརྒྱན་པའི་ཉེས་ལེན་སྡོམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འཇམ་དབྱུངས་སྒྲ་མའི་
དགོངས་རྒྱན། མདོ་སྐད་རྒྱན་གྱུ་བ་སྡོང་གི་སྐར་མ་ལྗེ་བ་བྱང་ཤིག་ ༧ན། 3- གམ་འབྲིན་ལས་ [1456-
1539] པས་མཛད་པ། དྲི་ལན་པ་སྐྱོད་ཀར་པོའི་རྒྱན་པོ། (ཞེས་བྱ་བ་བརྒྱ་སྡོན་དྲི་ལན་ནང་གི་དྲི་བ་བརྒྱ་གསུམ་
པ་) ༡༧པལ། ལོར་རག་དབང་སྡོམ་རྒྱུ་བ་གྲིས། ལྗེ་ལེར་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བ་འབྲིང་མགོ་སྐར་མ། གམ་འབྲིན་
ལས། རག་དབང་དྲིས་ལན་ཞེས་དབྱིན་ཡིག་ཁ་བྱང་ཅན་ཤིག་ ༡༠ལ ལས་གསལ།

བརྒྱ་གསུམ་པ། དགེ་སྤྲོད་མའི་སྡོམ་པ་འཕོགས་ཚོག་པོད་དུ་ཡོད་མེད་སོགས་དང་།
 ཞེས་པའི་ལན་ནི། དགེ་སྤྲོད་མའི་སྡོམ་པ་འཕོགས་ཚོག་པོད་ན་ཡོད་དེ་འདུལ་བ་
 ལུང་དང་། ཀམ་གཏམ་དང་། འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་ནམས་སུ། དགེ་སྤྲོད་པ་མ་
 གཉིས་ཀའི་ལས་ཚོག་གསལ་པོར་གསུངས་སོ། དེ་རྩ་མོད་ཀྱིས། དགེ་སྤྲོད་མའི་
 སྡོམ་པ་འཕོགས་ཚོག་གི་ལག་ལེན་པོད་ན་ཡོད་དམ་ཟེར་ན། ཐེག་དམན་ལུགས་
 ཀྱི་ཉེས་མེད་ཚུན་ཚོགས་ནི་པོད་ན་མེད་དེ། དགེ་སྤྲོད་མའི་ཚོགས་པ་པོད་དུ་འོང་
 མ་མྱོང་ངོ་།།

ཐེག་ཚེན་ལུགས་ཀྱི་དགེ་སྤྲོད་མ་པོད་ན་ཡོད་དམ་སྐམ་མོ།།” ཞེས་བཤད་པ་ལ་འདིར་
 ཐེག་ཚེན་ལུགས་ཀྱི་དགེ་སྤྲོད་མ་པོད་ན་ཡོད་དམ་སྐམ་མོ་ཞེས་པ་འདིའི་དགོངས་
 པ་འཚོལ་དགོས་པར་སྐྱང་ངོ་།།

ཇུ་པ། དགེ་སྤྲོད་མའི་སྡོམ་པ་འཕོགས་ཚོག་གི་ལག་ལེན། པོད་ན་མེད་བཞིན་
 དུ། སྡོན་བྱོན་འདུལ་འཛིན་འགའ་ཞིག་པོད་དགེ་སྤྲོད་ཚོགས་པ་རྒྱང་པས། དགེ་
 སྤྲོད་མར་བསྐྱབས་ཐལ་དུ་བྱུང་བ་ལ། སྡོམ་གསུམ་གྱི་རབ་དུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྤྲོད་

¹ (ཤིག་ 174) ལས།

འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ན་ཡིས།།
 དང་སང་བུད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད།།
 ཅེས་དང་ཡང་འཕྲོ་ཐ་མར།།

1- ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་ [1429-1489] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་
 ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྤྲོད་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་པོད་ཀྱི་སྐྱང་བ། ས་སྐྱབས་ཀའ་འབྲུམ་
 རྗེ་དོང་ནས། (1969) དཔར་སྐྱུན་ Vol.14 P.283-46 ལས་གསལ།

དེས་ན་བྲིད་ལས་མཁུན་བཙུའི་ཚོགས།།
 ཆེ་བ་སྡོན་གྱི་ཞི་འཚོ་དང་།།
 བར་གྱི་སྐྱེ་ཆེན་མཁན་བརྟུང་དང་།།
 ཐ་མར་པའ་ཆེན་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་སྒྲིགས།།

མཛད་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ལ།།

བསམས་ནས་བརྟན་པ་མ་དགུགས་ཤིག །”

ཅས་དང་། དེའི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ་¹[ཤོག་༡༣༧༥] ལས། “འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ནམ་བུ་སོང་སོགས་འགའ་ཞིག དགེ་སྦྱོང་སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ན་
 ཡིས། དེང་སང་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ཐོས་སོ།” ཞེས་དང་།
 དེའི་འཕྲོས་ཐ་མར། “དེས་ན་བྲིད་ལས་མཁུན་བཙུའི་ཚོགས། ཆེ་བ་སྡོན་གྱི་བྱ་
 རོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞི་བ་འཚོ་དང་། བར་གྱི་དར་མས་བརྟན་པ་བསྐྱབས་རྗེས་སུ་འདུལ་
 བའི་བརྟན་པ་ལ་བརྒྱན་ཆེ་བ་སྐྱེ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་མཁན་བྱུང་བུས་གཙུག་
 གི་མི་བཙུ་བརྟུང་བཅས་དང་། དུས་ཐ་མར་པའ་ཆེན་ལྷན་གྱི་འཇམ་དབྱེངས་
 ས་པའ་སོགས། བོད་ཡུལ་འདུལ་བའི་སྤྱོད་འབྲེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སྦྱོངས་འདིར་
 བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མཛད་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ལའང་། བསམས་ནས་
 འདུལ་བའི་བརྟན་པ་མ་དགུགས་ཤིག་ཅེས་གདམས་ཏེ་བཤད་པ་དང་ལག་ལེན་གང་
 བྱེད་ཀྱང་མཁན་གྱུ་གོང་མ་དང་། མཐུན་ན་བརྟན་པ་རྣམ་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་
 སྤྱིར་རོ་” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ (1572-1641) ཀྱིས་མཛད་པའི་སྤྱོད་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་
 ཁ་སྐོང་གི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ་ལ། རྫོགས་གྲུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱབ་ཞེས་འབྲིང་ཤོག་ ༡༣༧༥།

དེ་བཞིན། རྗེ་མ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱུ་གྱི་མེ་
 ཏོག་¹ [ཤོག་ ༡༤ནལ-༡༡ན།] ལས། “རྣམ་བཤོད་སོགས་འགའ་ཞིག་དག་སྐོང་
 སའི་ཚོགས་ཁོ་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལག་ལེན་བྱེད་པ་ཐོས་
 སོ།” ཞེས་དང་། དེའི་འཕྲོས་ཐ་མར། “རྒྱ་མཚན་དེས་ན་ཁྱིད་ལས་རྣམས་པའི་
 རྒྱུས་ཆེན་མཁའ་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། བར་དུ་དར་མས་བརྟན་པ་བསྐྱབས་རྗེས་
 ལྷ། འདུལ་བའི་བརྟན་པ་ལ་བཀྱིན་ཆེ་བ་བླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། མཁའ་
 བུ་དབུས་གཙང་གི་མཁའ་པ་མི་བརྟུ་བརྟུད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དུས་ཐ་མར་
 པཱ་ཆེན་ལྷ་གྱི་ཤྱི། འཇམ་དབྱེད་ས་ས་པཱ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་། གངས་རྗེའི་
 རྫོངས་འདིར་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྤྱག་ལེན་མ་མཛད་པ་འདི་ཉིད་བསམས་
 རས་བརྟན་པ་མ་དགུགས་ཤིག་ཅེས་གདམས་ཏེ། བཤད་པ་དང་ལག་ལེན་གང་
 བྱེད་ཀྱང་མཁའ་སྤྱབ་ཤོང་མ་དང་མཐུན་ན་བརྟན་པ་རྣམ་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།”
 ཞེས་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན། བོད་དུ་སྐར་དགེ་སྐོང་མའི་རྗེ་མ་རྒྱུན་མ་དར་ལ། དགེ་སྐོང་མར་རྒྱུབ་
 པའི་སྲོལ་ཐོག་མ་ནས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉེས་མེད་སུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྐོང་མར་རྒྱུབ་
 པའི་སྤྱག་ལེན་མ་དར་བ་དང་། གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དགེ་སྐོང་མ་བྱུང་
 མེད་བཞིན་དུ། སའི་དགེ་འདུན་ཚོགས་རྒྱང་པས། བྱུང་མེད་དགེ་སྐོང་མར་བསྐྱབས་
 པ་བྱུང་བཞི། ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

1 - ཡངས་ཅན་མཁའ་པོང་ག་དབང་ཚོས་གསལ་ (1572 - 1641) ཀྱིས་མཛད་པའི་རྗེ་མ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་
 བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱུ་གྱི་མེ་ཏོག་གདོང་ཐོག་རིན་པོ་ཆེས། རྗེ་ལེར་དཔར་སྐྱེན་ལྟེ་བ་འབྲིང་ཤོག་
 ༡༤ནལ-༡༡ན།

འོ་ན། བོད་དུ་ཕྱི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པའི་དུས་དང་།
སྡོན་ཕྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་གང་དང་གང་གིས་ཇི་ལྟར་བསྐྱབས་སམ་ཞེ་ན། འདི་
ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ནས་བཙུ་ལྔ་པའི་བར་
ལ། མཚན་གསལ་བ་འཁོད་པ་སྡོན་ཕྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་
འཕགས་པ་ [1235 - 1280] དང་།

ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 - 1466] དང་། སྒྲོ་ཡབ་དགོན་པའི་མཁན་པོ་
སངས་རྒྱས་བཟང་པོ་(དུས་རབས་བཙུ་ལྔ་པ) དང་། པཎ་ཆེན་ལྷ་ཀྱུ་མཚོག་ལྷན་
[1428 - 1507] བཅས་བཞི་པོ་སོ་སོ་ནས་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པར་གསལ་ལ།

འགྲོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་གོང་ནས་སྦྱོབ་དཔོན་མ་བསོད་ནམས་འབྲུམ་
ཡན་ལ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པ་འབོགས་ལེན་ཡོད་པར་གྲགས་ཞེས་བཤད་པ་ལ་
གཞིགས་ན། དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་གོང་དུ་ཡོད་པར་མངོན། འོན་ཀྱང་། ཐོག་
མར། གངས་ཅན་གྱི་རྫོངས་འདིར། ཕྱི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་
པའི་སྲོལ་གསར་གཏོད་བྱེད་པ་པོ་དང་། ལོ་ཁམས་དང་། ཇི་ལྟར་གསར་གཏོད་
བྱེད་པ་སོགས་ཞིབ་འཇུག་ཏོག་དཔྱད་བྱེད་བཞིན་པ་ནས། ད་དུང་ཡང་། ཇི་བཞིན་
མ་རྗེད་པས་དཔྱད་པར་བྱའོ།

1 - གཡས་རུ་ལྷག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་གོང་ལྷག་གི་ [1434] ལོར་བསྐྱེགས་པའི་རྒྱ་
བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆར་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་ཆེན་མོ་འཛམ་གླིང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ [1984] སེ་ཁོན་དཔལ་མ་ [དེབ་ངོས་
ཤོག་ ༡༡༥] ལས་ “གྲང་ཐང་བཙན་པོའི་སྲས་མོ། ལྷ་གཅིག་མཛེས་མ་ལ། སྦྱོབ་དཔོན་མ་བསོད་ནམས་འབྲུམ་
དང་། ཉེ་མ་འབྲུམ་གཉིས་འབྲུངས་ཏེ། ཆེ་བས་རབ་བྱུང་མངོད། ཇི་མོ་གླིང་བཏག་ བརྒྱན་མའི་ལྗེ་བརྒྱུགས། འདི་
ཡན་ལ། དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པ་འབོགས་ལེན་ཡོད་པར་གྲགས་སོ་ཞེས་དང་། བོད་རྫོངས་དཔེ་རྗེད་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་
༡༩༩༩ ལོར་དཔར་སྐྱེན། བོད་རྫོངས་སྤྱི་ཚོགས་ (འགྲོ་ཤོག་གྲངས་༡༥ ལ་གཟིགས་རྒྱུ)

སྒྲིན་ཕྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་བཞི་པོ་སོ་སོ་ནས། བོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབས་
པ་འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆའི་ཁྲུངས་དང་བཅས་གསལ་གསལ་གསལ།

དེའི་ཁྲུངས་དགོད་པ།

འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར། བོད་དུ་སྒྲིན་ཕྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་
འགའ་ཞིག་གིས། དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབས་པའི་ཡིག་ཆ་སོ་སོའི་ནང་གསལ་བ་ཇི་
བཞིན་འདིར་དགོད་པར་བྱ་བ་ལ།

དང་པོ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ [1235 - 1280]
རང་ཉིད་ཀྱིས། དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ན། དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབས་པ་ལ།
ཏུ་བོད་ཡིག་ཆ་ང་ཆེན་མོ་¹ བོག་ ༡༣༥] ལས། “སྤྱིར་བཏག་པོ་དང་། ཏུ་དཀར་
ནག་མི་ཉག་ རྟོར། ཀའུ་ལེ། འཇང་། ཡོ་གུར། ལུ་སེན་ལ་སོགས་པའི་དགེ་
སྦྱོང་པོ་མོ་དང་། དགེ་ལྷུ་ལ་སོ་སོ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྦྱོང་སྤྱག་བཞི་དང་། བཞི་
བརྒྱ་ཉི་ལུ་རྩ་ལྔའི་མཁན་པོ་མཇུག་ཅིང་།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

བོག་ ༡༦ ལོ་འཕྲོ། ཚན་རིག་ཁང་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཅོད་བྱས་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཡུ་ཡི་སྤྱང་བ་
[རྗོད་ཆ་ངོས་བོག་ ༡༧༧]ལས། བདག་མོ་ཉི་མ་འབྲུམ། ཏུ་རྒྱང་གི་ [1253]ལོར། བརྟན་ལྗེ་ཡི་སྤྱས་སུ། བྱི་
རྒྱལ་འབྲུམ་ལྗེ་མགོན་འཁྲུངས་པར་བཤད་པ་ལ་གཞིགས་ན། འཁྲུངས་པའི་ལོ་དེ། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་
པ་ [1235-1280] དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་ལ་ལེབས་པར་བརྟེན། སྦྱོང་དཔོན་མ་བསོད་ནམས་འབྲུམ་དེའི་གོང་དུས་
རབས་བརྒྱ་གཉིས་ཅམ་ནས་ཕྱོན་ཟེན་པས། འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་གོང་ནས་ཀྱང་། བོད་དུ་དགེ་
སྦྱོང་མའི་སྦྱོམ་པ་འབྲོགས་ལེན་ལོད་པར་གྲགས་སོ།

1- ༡༧༤༥ ལོར་སི་ཁྲོན་དཔར་མ། ལྷག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་ཤིང་སྤྲུག་གི་ [1434] ལོར་བརྟན་མས་
པའི། ཏུ་བོད་ཡིག་ཆ་ང་མཁན་པ་དགའ་བྱེད་ཆེན་མོ་འཇུག་སྤྱིང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ངོས་བོག་ ༡༣༥ ལས་
གསལ།

གཉིས་པ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 - 1466] གྱིས་མཁའ་
 པོ་བྱས་ནས། དུས་རབས་བཙོ་ལྔ་པ་ན། རྒྱ་དབར་རང་ཕྱོན་དཔོན་མོ་དག་སྐོང་
 མར་བརྒྱབས་པ་ལ། དྲིས་ལན་པད་མོ་བཞད་པ་¹ སྐོག་ ༡༡༩] ལས། “སྐྱེས་ཚོགས་
 ཁོ་ནས་བྱུང་མེད་བརྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ནི། ཐོག་མར་དག་ལྡན་པའི་འདུལ་བ་པ་
 ཞེས་པ་གཅིག་གིས་བྱས་པར་གྲགས་ནས། རིགས་པའི་འུར་རྩོམ་འཕངས་པ། བྱིས་
 དེ་དག་གིས་མ་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། རམ་མཁའ་བསོད་ནམས་གྱིས་མཁའ་
 པོ་དང་། མངས་གྱི་ཕྱའི་རྒྱ་མ་ཞིག་གིས་ལས་སྐོབ་བྱས་ནས། རྒྱ་དབར་རང་ཕྱོན་
 དཔོན་མོ་བརྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་ལ་ཕོག་སོང་བར་སྐྱང་ངོ་།” ཞེས་པ་དང་།

རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་མཆན་འགྲེལ་² སྐོག་ ༡༣བ།] ལས། “འདུལ་བ་འཛིན་པ་
 ཚེན་པོ་ནམ་བསོད་སོགས་འགའ་ཞིག་དག་སྐོང་སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ན་ཡིས། དེང་སང་
 བརྒྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་བརྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ཐོས་སོ།” ཞེས་པ་དང་།

རྫོམ་གསུམ་རྣམ་བཤད་³ སྐོག་ ༡༣བ།] ལས། རམ་བསོད་སོགས་འགའ་ཞིག་
 དག་སྐོང་པའི་ཚོགས་ཁོ་ནས་བརྒྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལག་ལེན་
 བྱེད་པ་ཐོས་སོ། ཞེས་པ་དང་།

1- ཀུན་མཁྱེན་རྒྱ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་ [1429 - 1489] རང་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་པད་
 མོ་བཞད་པ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཉི་ཉོང་ནས་ [1969] དཔར་སྐྱུན་ Vol.14 P.313 - 1 - 3 ལས་གསལ།
 2- ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་དག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572-1641] གྱིས་མཛད་པའི་རྫོམ་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་
 ཁ་སྐོང་གི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། རྩོམ་གྲུ་མ་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་འབྲིང་སྐོག་ ༡༣བ།
 ལས་གསལ། 3- ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་དག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] གྱིས་མཛད་པའི་རྫོམ་གསུམ་
 ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཉོག་ གདོང་ཐོག་རིན་པོ་ཚེས་ལྗེ་ལིར་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བ་
 འབྲིང་སྐོག་ ༡༣ན།-༡༡ན། ལས་གསལ།

རིན་ཆེན་མངོས་པའི་བྲ་ཚོམ་¹ [མོག་ ༢༡༧༥-༢༡༧༦] ལས། “དགོ་སྤོང་པའི་དགོ་འདུན་
 ཁོ་ནས། བྱད་མེད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་འཕོགས་པ་འདི་དགོ་ལྡན་པའི་ཚོས་རྗེ་འདུལ་
 བ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་གྲགས། དེ་ལ་རིགས་པའི་འུར་རྫོ་འཕངས་པས།
 དེ་དག་གིས་མ་བྱས་སེ་ཟེར་ཞིང་། ཅམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 - 1466]
 གྱིས་མཁན་པོ་དང་། བངས་ཀྱི་ལུའི་བླ་མ་གཅིག་གིས་ལས་སློབ་བྱས་ནས་ཚུད་བར་
 རང་བྱོན་དཔོན་མོ་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་ལ་ཕོག་སོང་བར་སྣང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་
 པར་མངོད།” ཅེས་པ་དང་།

འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མངོག་² [མོག་ ༡༥༦༣༤] ལས། “དགོ་སྤོང་
 པའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་བྱད་མེད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ཕོག་པ་འདི་དགོ་ལྡན་པའི་ཚོས་
 རྗེ་འདུལ་བ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་གྲགས། དེ་དག་ལ་རིགས་པའི་འུར་རྫོ་
 འཕངས་པས། དེ་དག་གིས་མ་བྱས་སེ་ཟེར་ཞིང་། ཅམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་
 མཁན་པོ་དང་། བངས་ཀྱི་ལུའི་བླ་མ་ཞིག་གིས་ལས་སློབ་བྱས་ནས། ཚུད་བར་
 རང་བྱོན་དཔོན་མོ་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་ལ་ཕོག་སོང་བར་སྣང་ངོ་། ཞེས་གསུང་
 པར་མངོད།” ཅེས་སྐར་གྱི་ལུང་འདྲེན་མངོད་དོ།

གསུམ་པ། སློལ་བ་ཅེས་བྱ་བའི་དགོན་པའི་མཁན་པོ་སངས་རྒྱལ་བཟང་པོས་མཁན་

1- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་[1577-1641] གྱིས་མངོད་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྔ་ལྗེ་དག་གི་
 བྱུང་མཐའི་ཤར་འབྲེད་མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྟེས་དཔྱད་ཐོན་མཁས་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་
 ཆེན་མངོས་པའི་བྲ་ཚོམ་བཀོད་པ། ཀུན་བཟང་སློབས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྟེན་འབྲིང་ཤོག་ངོས་ ༢༡༧༥-༢༡༧༦
 ལས་གསལ། 2- རྒྱལ་མཚོག་ལྗེ་བ་ཆེན་པོ་ [1567-1662] རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོད་པའི་འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རྣམ་
 རྒྱལ་གསེར་མངོག་ བཞགས་སྐར་དཔེ་མངོད་ཁང་གིས་བསྐྱར་དུད་པར་སྐྱུན་ལྟེན་འབྲིང་ཤོག་ ༡༥༦༣༤
 ལས་གསལ།

པོ་བྱས་ཏེ། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པ་ན། པའ་ཆེན་ཤུག་འི་མཚོག་ལྷན་གྱི་ཡུམ་ཤུག་
 བྱ་འདྲེན་དག་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་ལ། རྣམ་ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་¹ སྐོག་
 «ནུ། ལས། “པའ་ཆེན་ཤུག་འི་མཚོག་ལྷན་གྱི་ཡུམ་ཤུག་བྱ་འདྲེན། སློན་མཁན་
 པོ་སངས་རྒྱས་བཟང་པོ་ལས། དག་སློང་མའི་སློམ་པ་འོད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་མཚན་
 ཡང་རྣམ་ཐར་དོ་རྒྱལ་མ་དང་། རྣམ་ཐར་དཔོན་མ་གཉིས་ནས། ཤུག་བཟང་
 མོ་དང་། རྣམ་ཐར་མ་ཉི་མ་ལས། ཤུག་མངོས་ཞེས་བྱུང་བས། སློར་མོ་ལུང་
 ཆེར་ཞིབ་ཏུ་དྲི་གཏུགས་བྱས་པས། ཡུམ་ཚོས་སློར་མ་ཞུགས་སྐབས་ཀྱི་མཚན།
 ཤུག་བྱ་འདྲེན་དང་། དགའ་ལྷན་ཕུག་པར་བརྟན་པའི་སློར་བྱོན་པའི་མཚན་ལ།
 ཤུག་མངོས་བྱ། སྤྱིས་སློ་ཡབ་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་བྱེད་དག་སློང་མ་མངོད་དུས། ཤུག་
 བཟང་མོ་རྟེ། མཁན་པོ་སངས་རྒྱས་བཟང་པོའི་མཚན་ནས་གས་གནང་བ་ཡིན་
 ཞེས་སྐྱེད་ལ།” ཞེས་དང་།

རྣམ་ཐར་ཐུབ་བརྟན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད་² སྐོག་ ༣༣། ལས། “བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོ་གང་གི་ཡུམ་དུ་གྱུར་པ་ནི། ཤུག་བྱ་འདྲེན་ཞེས་པའི་བྱུང་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མཁའ་འགྲོའི་མཚན་དང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡུམ་དུ་
 འོས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་མའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུམ་དེ་ཡང་། དམ་པའི་ཚོས་
 ལ་ཐུགས་ལྷག་པར་གཞིལ་བས། དགའ་ལྷན་ཕུག་པ་བྱ་བའི་དགོན་པ་ན། མཁན་

1- ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཚོག་ [1507-1566] གིས་མངོད་པའི་པའ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ། ཀུན་བཟང་སློབས་རྒྱལ་གྱིས་ [1975] འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། དཔལ་སྐྱོན་པའ་ཆེན་
 ཤུག་མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་ Vol. 16 P. 9 - 10 སྐོག་ «ནུ། ལས་གསལ། 2- འབྲུག་གི་རྗེ་མཁན་པོ་དགུ་
 པ་ཤུག་རིན་ཆེན་ [1710-1759] ཀྱིས་མངོད་པའི། གངས་ཅན་གྱི་ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་དཔལ་ཤུག་དྲི་མེད་ལེགས་པའི་
 རྫོགས་ [1428-1507] ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བརྟན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། ཀུན་བཟང་སློབས་རྒྱལ་
 [1976] དཔལ་སྐྱོན་ཤུག་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་ Vol.4 P.5 སྐོག་ ༣༣། ལས་གསལ།

ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ལུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་པའི་དུང་དུ་ཕྱོན་ཏེ། སངས་རྒྱལ་བསྟན་པའི་སྒྲོ་ར་འཇུག་ཅིང་། མཚན་ཡང་ལྷན་མཛེས་བྱ་བར་བཏགས། སྤང་ཁང་ཆོས་སྤངས་ཀྱི་བཅུ་མ་མཛེས་བཞིན་པ་ནས། སྒྲོ་ཡབ་ཅས་བྱ་བའི་དགོན་པར་ཕྱོན། མཁན་པོ་སངས་རྒྱལ་བཟང་པོ་ལས། སྒྲོ་ཡབ་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་བྱེད་དགེ་སྤོང་མའི་བསྐྱབ་པ་ཞོད་དེ། མཚན་ཡང་ལྷན་བཟང་མོ་ཞེས་མཁན་པོའི་མཚན་ནས་གསུང་། བཏགས་པར་གནང་།” ཞེས་པའི་ཆེན་ལྷན་མཚོ་གཞུང་གི་རྣམ་ཐར་འདི་གཉིས་ལས་གསལ་ལ། གཞན་ཡང་རྣམ་ཐར་རྩོམ་མ་དང་། རྣམ་ཐར་དཔོན་མ་དང་། རྣམ་ཐར་མ་ཏི་མ་བཅས་ཡོད་འདུག་པ་ཅུད་ཞིབ་བྱས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱན་དགོན་པས་མ་རྟོན་པ་དང་། རྣམ་ཐར་འདི་གཉིས་ལས། ལྷན་བྱ་བའི་རྩོན་དང་། ལྷན་མཛེས་དང་། ལྷན་བཟང་མོ་རྣམས་ནི། པའ་ཆེན་ལྷན་མཚོ་གཞུང་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་སུ་བཤད་ལ། ལྷན་བྱ་བའི་རྩོན་སྒྲོ་ཡབ་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་བྱེད་དགེ་སྤོང་མ་མཛེས་ཅས་པ་ལ། དམིགས་བསལ་སྒྲོ་ཡབ་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་བྱེད་དགེ་སྤོང་མར་བསྐྱབ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་ཇི་ཡིན་ཅུད་ཞིབ་བྱེད་བཞིན་པ་ནས་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པས་ད་དུང་ཡང་དབྱུང་གཞིའོ།།

བཞི་པ། པའ་ཆེན་ལྷན་མཚོ་གཞུང་གི་རྣམ་ཐར་ [1428 - 1507] གྱིས་པོད་དུ། དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་པ་ན། བྱུང་མེད་དགེ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པ་ལ། དེས་པའི་ལན་བཞེད་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་¹ [གོ་ག. ༡༠༥] ལས། “པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བྱུང་མེད་བརྟན་ཚོགས་གནང་འདུག་པ་རྒྱ་མ་དགེ་སྤོང་མར་གྲགས་པ་བཅུ་པའི་

1 - ཡལ་ཡོངས་འཛིན་ [དུས་རབས་བཙུ་དགུ་པ་] གྱིས་མཛེད་པའི་དེས་པའི་ལན་བཞེད་པ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། མོག་པོ་རིན་པོ་ཆེས་ (1971) ལྷ་ཡིར་དཔར་སྐྱེན་ཡལ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་གསུང་ vol.2 P.105 - 1 - 2 ལས་གསལ།

ཚད་ཐུབ་བྱུང་བེར་བ་དེ་ལྟར་ཡིན་ནམ། ཞེས་པའི་ལན་འདུལ་བ། པར་ཆེན་གསེར་
མདོག་ཅན་པས། དེ་ལྟར་བྱས་པར་གྲགས་ཏེ། རྣམས་འདིའི་པར་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་ཞེས་པའི་ས་སྐྱའི་དམོན་ལག་གསེར་མདོག་ཅན་ཞེས་པ་འདེབས་མཁན་པར་ཆེན་
ཡུའུ་མཚོག་ལྡན་བེར་བ་དེ་ཡིན།

རང་ཅག་གི་སྐྱབས་མགོན་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུལ་
བར་མི་བྱ་སྟེ། ལྷ་སྐྱབས་མགོན་དེ་ཉིད་སྐྱ་ཤྲོང་གང་གིས་ཀྱང་དེ་འདྲ་གནང་བའི་
གཏམ་བུར་ཙམ་ཡང་མེད་དེ། ས་སྐྱའི་པར་ཆེན་ཏུ་གྲགས་པ་ཡུའུ་མཚོག་ལྡན་པས།
བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་དེ་ལ། མཁན་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པ་བཏང་བ་
ལ། མཁན་ཆེན་དག་དབང་ཚོས་གྲགས། ས་སྐྱའི་ཐུགས་ཞེན་གྱིས། པར་ཆེན་
གསེར་མདོག་ཅན་པ་ཁོང་འདུལ་བའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་གསུང་རྒྱ་ལོས་ཡོད་ཅེས་
པ་ཙམ་ལས་གཞན་ལུང་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གཏུགས་པར། ལས་ཚོག་
དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲོ་ཤོག་གངས་བརྒྱ་དང་ང་བདུན་པའི་དབུ་བེལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།”
ཞེས་བཤད་པ་དང་།

འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་¹ [ཤོག་ ༡༥༦ན༥] ལས། “པར་ཆེན་
རིན་པོ་ཆེས་དབུས་སྐྱོགས་སུ་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་གནང་འདུག་པ་རྒྱ་མ་དག་སྦྲོང་
མར་གྲགས་པ་བཙུན་པའི་ཚད་ཐུབ་པ་བྱུང་བེར། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་ལྟར་ན།
པར་ཆེན་ལ་ཡང་རིགས་པའི་འུར་ཏོ་དེ་ཤོག་པ་འདྲ།” ཞེས་དང་།

1 - རྒྱལ་མཚོག་ལྡན་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སྐྱོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ [1567-1662] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་
ལས་ཚོག་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་ལྷ་སའི་དཔར་མ། བསྐྱར་དུ་བཞུགས་སྐར་ལོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་དཔར་
སྐྱོན་ལྡེབ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༥༦ན༥།

ཡང་འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་དེ་ཉིད་¹ [ཤོག་ ༡༥༢ན།] ལས། “པར་ཆེན་གསེར་མདོག་
 ཅན་པས་དགེ་སློང་མ་བསྐྱབས་པར་ཁོང་འདུལ་བའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་གསུང་རྒྱ་
 ལོས་ཡོད་ཅེས་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་མཆན་བྱ་མཛད་འདུག་པ།
 ས་སྐྱ་པའི་བྱུགས་ཞེན་ཡིན་ཤིང་ཆེ་ཡང་གསེར་མདོག་ཅན་པའི་བྱུག་ལེན་དེ་འདྲ་
 ཚོས་ལ་དབང་བཟུང་བར་བྱེད་ཀྱི། ལབ་རྒྱ་ཕ་བསད་ཀྱི་བྱ་བཞིན་ལྷགས་སློན་པར་ཡོད་
 པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་མ་བཀག་གོ” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

རིན་ཆེན་མངོས་པའི་སྤྱོད་མཉམས་² [༢༡༧-༢༡༧] ལས། “པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་
 རྩུགས་སུ་བྱུང་མེད་ལ་བརྟེན་རྫོགས་གནང་འདུག་པས། རྒྱ་མ་དགེ་སློང་མར་གྲགས་
 པ་བཙུན་མའི་ཚད་བྱུང་བ་བྱུང་བཟུང་། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་ལྟར་ན། ཀུན་མཁྱེན་
 རྣམ་བཤོད་དང་པར་ཆེན་ལའང་རིགས་པའི་འུར་དོ་ཤོག་པ་འདྲ།” ཞེས་བཤད་
 པ་དང་།

བྱུང་པར་གངས་ཅན་གྱི་སློང་ས་འདིར་སློན་བྱོན་དགེ་སློང་པའི་དགེ་འདུན་རྒྱང་པས་
 བྱུང་མེད་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པའི་སློར་འཁོད་པ་ད་ཕན་འདི་ནས་སྟེད་པའི་ཡིག་
 ཚའི་ཁོངས་ནས་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པ་ལ། པར་ཆེན་སྤྱུ་མཚོག་ལྡན་ [1428 -
 1507] གྱི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་དང་། རྣམ་ཐར་བྱུང་བརྟེན་གསལ་
 བའི་ཉིན་བྱེད་འདི་གཉིས་ཡིན་པར་སྤྲང་དོ།།

1- ཡང་འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༥༢ན། 2- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་
 [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ། བོད་ཀྱི་མཁའ་པ་སྲ་ཕྱི་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྲེད་མཐའ་དབྱེད་དང་བཅས་
 པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྟེས་དབྱེད་ལྡན་མཁའ་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་ཆེན་མངོས་པའི་སྤྱོད་མཉམས་བཤོད་པ། ཀུན་བཟང་
 རྟོགས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྷེབ་འབྲིང་ཤོག་ ༢༡༧ - ༢༡༧ ལས་གསལ།

དེ་ལ། པཱ་ཆེན་སྤྱུ་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] དགུང་ལོ་རེ་གསུམ་པ་སྟུགས་
 སོ་བྱིའི་ [༡༤༧༠] ལོ་ལ། རྒྱ་མ་ཁྲི་ཁང་དུ་ཟླ་གཉིས་བཞུགས་ཅིང་པཱ་ཆེན་སྤྱུ་
 མཚོག་ལྡན་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། སྤྱན་རླ་བུའ་རྒྱལ་བས་ལས་སློབ་མཛད་པ་དང་།
 གསང་སྟོན་རྗེ་བཙུན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་
 སློབ་དཔོན་རྗེ་བྲག་དམར་བ་དང་། ཏུས་སློབ་དུང་དབང་བཟང་པ་དང་། བློགས་
 དན་པ་ཚོས་རྗེ་བསམ་གཏན་པ། ལས་གྲུའི་ཁ་སྐོང་བྲེས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམ་པ་བཞི་
 བཅས་དགོ་སྐོང་ལོའི་དགོ་འདུན་བཙུའི་ཚོགས་རྒྱུང་པས་བསྐྱབ་བྱ་བུད་མེད་རྒྱ་མ་
 བའི་ཞལ་ངོ་ཚོས་མཛད་མ། ཚོས་གྲུབ་དཔལ་མོ་འཚོའི་དུང་ལ། དགོ་སྐོང་མའི་
 རྣམ་པ་ནོད་དེ། རྒྱ་མ་དགོ་སྐོང་མར་མཚན་ཐོབ་པར་བཤད་དེ།

ཇི་སྐད་དུ། ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཚོག་ [1507 - 1566] གིས་མཛད་པ། པཱ་ཆེན་
 སྤྱུ་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] གྱི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་¹ [ཁོག་
 ༡༤༤ - ༡༤༥] ལས། “པཱ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་མཁན་པོ་དང་། སྤྱན་རླ་བུའ་རྒྱལ་
 བས་སློབ་དཔོན་མཛད་ནས། རྒྱ་མར་གྲུ་ཚང་གསར་འདྲུགས་མཐུས་བཙུན་སྟོབས་
 ཆེ་བའི་རབ་བྱུང་བསྐྱབས་པ་དེར་བཞུགས་ཅིང་གནས་ཤིང་། བྱུད་པར་དེ་དུས་
 རྒྱ་མ་བའི་ཞལ་ངོ་ཚོས་མཛད་མཚོས་གྲུབ་དཔལ་མོ་འཚོའི་དུང་གིས། པཱ་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེའི་དུང་དུ་མཁན་པོ་ཞུས། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སྤྱན་རླ་བུའ་པའི་རྒྱལ་པོ།
 གསང་སྟོན་རྗེ་བཙུན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། ཚངས་སྦྱོང་ཉེ་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་
 རྗེ་བྲག་དམར་བ། ཏུས་སློབ་དུང་དབང་བཟང་པ། བློགས་དན་པ་ཚོས་རྗེ་བསམ་
 གཏན་པ། ལས་གྲུའི་ཁ་སྐོང་བྲེས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམ་པ་བཞིས་མཛད་ནས་དགོ་

1- ཀུན་དབང་སྟོབས་རྒྱལ་ [1975] འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། དཔར་སྐྱེན་པཱ་ཆེན་སྤྱུ་མཚོག་ལྡན་གྱི་གསུང་འབུམ་
 Vol.16 P.164-165 ལས་གསལ།

སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པ་བཞེས་ཏེ། རྒྱ་མ་དགོ་སྒྲོང་མར་མཚན་ཐོབ་པོ།” ཞེས་དང་།

ཤུག་རིན་ཆེན་ [1710 - 1759] གྱིས་མངོད་པ། གངས་ཅན་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་
ཤུག་རི་མེད་ལེགས་པའི་སྒྲོགས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བརྟན་གསལ་བའི་ཉིན་ཕྱེད་¹ ཁོག་
༥༠བཟ། ལས། “དུས་སྐབས་དེར་རྒྱ་མར་གྲུ་ཚང་གསར་འདུགས་ཀྱི་མཐུས་བཅུན་
མང་དུ་འདུག་པ་རྣམས་མེ་ཉིད་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་། སྤྱན་སྲ་རིན་པོ་ཆེ་གྲུབ་རྒྱལ་
བས་སྒྲོབ་དཔོན་མངོད་ནས་རབ་བྱུང་བསྐབས་པ་དེར་བཞུགས་ཀྱི་རིང་མངོད་ཅིང་།
རྒྱ་མའི་ཞལ་ངོ་ཚོས་མངོད་མཚོས་གྲུབ་དཔལ་མོ་འཚོ་ཞེས་བྱ་བའི་དུང་གིས། དགོ་
སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པར་ནོད་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་པ་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
ཏེ། པར་ཆེན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོས་མཁན་པོ་དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་སྤྱན་སྲ་གྲུབ་
པའི་རྒྱལ་པོ། གསང་སྟེ་སྟོན་པ་མེ་བཅུན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན། ཚངས་སྦྱིད་
ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་མེ་བྲག་དམར་བ། དུས་བསྐོ་བ་དུང་དབང་བཟང་པ།
གོགས་དན་པ་ཚོས་མེ་བསམ་གཏན་པ། ལས་གྲུའི་ཁ་སྐོང་གེས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་རྣམ་
པ་བཞེས་མངོད་ནས། དགོ་སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱལ་ཞིང་། མཚན་
ཡང་རྒྱ་མ་དགོ་སྒྲོང་མར་གྲགས་སོ།” ཞེས་ཞིབ་གསལ་དེ་ལྟར་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན། གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོང་ས་འདིར། དགོ་སྒྲོང་པའི་དགོ་འདུན་བཅུའི་ཚོགས་
རྒྱང་པས་དཚོག་གི་སྒྲོན་ས། བྱད་མེད་དགོ་སྒྲོང་མར་བསྐབས་པའི་སྐོར་ཞིབ་གསལ་

1- འདུག་གི་མེ་མཁན་པོ་དགུ་པ་ཤུག་རིན་ཆེན་ [1710 - 1759] གྱིས་མངོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་གིང་རྟ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ཤུག་རི་མེད་ལེགས་པའི་སྒྲོགས་ (པར་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ཆུན་) གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བརྟན་གསལ་བའི་
ཉིན་ཕྱེད། ཀུན་བཟང་སྐབས་རྒྱལ་ [1976] འདུག་ཐིམ་ཕུར། དཔར་སྐྱབ་ཤུག་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ་ Vol.
4 P. 322 ལས་གསལ།

འཁོད་པ་འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལ། པཱ་ཚེན་ཤུ་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] གི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་དང་། ལུབ་བརྟན་གསལ་བའི་ཉིན་བྲེད་འདི་གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་ཐར་འདི་གཉིས་ནི། བོད་དུ་སློན་ཕྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པ་འགའ་ཞིག་དག་སློང་པའི་དག་འདུན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུང་པས། ད་ཚོག་གི་སློན་ནས་བྱུང་མེད་དག་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་དུ་རྩེད་མིན་ཞིབ་འཇུག་ཉམས་ཞིབ་བྱ་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་འགངས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པར་སྐྱེང་ལ། གཞན་ཡང་རྣམ་ཐར་དོ་རྒྱལ་མ་དང་། རྣམ་ཐར་དཔོན་མ་དང་། རྣམ་ཐར་མ་ཉི་མ་བཅས་ཡོད་འདུག་པ་ཅུང་ཞིབ་བྱས་ཀྱང་དཔེ་རྒྱན་དཀོན་པས་མ་རྗེད་དོ།།

འདིར་དབྱེད་པར་བྱ་བ་ལྟེ། རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཚེན་མོ་¹ [མོག་ ༡༣༢] ལས། འགྲོ་མགོན་ཚོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ [1235 - 1280] རང་ཉིད་ཀྱིས། སྦྱིར་བལ་པོ་དང་། རྒྱ་དཀར་ནག་མི་ཉག་དོར། ཀའུ་ལེ། འཇང་། ཡོ་གུར། ཏུན་མེན་ལ་སོགས་པའི་དག་སློང་པོ་མོ། དག་ཚུལ་པོ་མོ། རབ་བྱུང་སློང་སྤྲུག་བཞི་དང་། བཞི་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྔའི་མཁན་པོ་མཇུག་ཅེས་གསལ་ཡང་། རྣོ་མ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་དུ་དབྲེ་བའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གསལ་བ་² [མོག་ ༡༡༥] ལས། “རྒྱ་དོར་བོད་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་དཔག་དུ་མེད་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་རྒྱ་ཚེན་པོ་མཇུག་ཅེས་པའི་དག་སློང་དང་། དག་ཚུལ་སློང་བཞི་བརྒྱ་ལྔ་བཅུའི་མཁན་

1 - གཡས་ཏུ་སྟག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟག་གི་ [1434] ལོར་བརྟམས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་མཁན་པ་དགའ་བྲེད་ཚེན་མོ་འཛམ་གླིང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། [1985] སེ་ཁྲོན་དཔར་མ་ཤོག་ ༡༣༢ ལས་གསལ། 2- ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེའི་རྣོ་མ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་དུ་དབྲེ་བའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་གསལ་བ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ་ཉི་དོང་ནས་ [1969] དཔར་སྐྱོན་ Vol.14 P.125-2-2 ལས་གསལ།

པོ་མཛད།” ཅས་པ་ལས་དགེ་སྤྲོད་པོ་མཛད་མཁའ་པོ་མཛད་པའི་སྐོར་གསལ་ཁ་མེད་
པས་ད་དུང་ཡང་དབྱུང་དགོས་སོ་སྙམ་པ་དང་།

གཞན་ཡང་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་¹ མོག་ ༡༡༧ ལས། “གུང་ཐང་བཙད་
པོའི་སྤྲུལ་མོ་ལྷ་གཅིག་མངོས་མ་ལ་སྤོབ་དཔོན་མ་བསོད་ནམས་འབྱུང་དང་། ཉི་
མ་འབྱུང་གཉིས་འབྲུངས་ཏེ། ཆེ་བས། རབ་བྱུང་མཛད་དེ། རྩོམ་གྲིང་བཏབ།
བཙུན་མའི་སྡེ་བཙུགས། འདི་ཡན་ལ་དགེ་སྤྲོད་མའི་སྡེ་མ་པ་འཕོགས་ལེན་ཡོད་
པར་གྲགས་སོ།” ཞེས་བཤད་ཀྱང་། ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ཆེན་མོ་² མོག་ ༡༤༡བཤ།
ལས། “ཡང་གྲུ་མ་ཟངས་ཆའི་བཙུན་མོ་གསུམ་པ་ཡུལ་མངའ་རིས་གུང་ཐང་།
ཕ་མིང་གུང་ཐང་བཙད་པོ་མིག་ལྷ་གཅིག་མངོས་མ་བྱ་བ་ལ། སྤྲུལ་ལྷ་མ་སྤོང་གཉིས་
འབྲུངས་པའི་ཆེ་བ་སྤོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་འབྱུང་དུ་གྲགས་པ་དེས། རྩོམ་གྲིང་
བཏབ། བཙུན་མའི་སྡེ་བཙུགས་ཏེ། འཆད་ཉན་མཛད་ནས་ངོ་མཚར་བའི་ལྷས་
དང་བཅས་གཤེགས་པའི་ནང་ཉེན་སྐྱོལ་མའི་སྐུ་དུས་མཚོན་ན་བཞུགས་པར་བཤད་
ཀྱང་། དེང་སང་གྲུ་བྱང་དེ་ན་མི་བཞུགས།” ཞེས་པ་ལས། དགེ་སྤྲོད་མའི་སྡེ་མ་
པ་འཕོགས་ལེན་ཡོད་པའི་གསལ་ཁ་མ་ཐོན་པ་དང་།

དེ་ནས་དུས་རབས་བཙུ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ། མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་དགེ་སྤྲོད་མའི་
དགེ་འདུན་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོས། འཆད་ཉན་དང་སྡོམ་སྐྱབ་བྱེད་པའི་སྐོར་འཁོད་

1- རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མོག་ ༡༡༧ དང་། 2- དག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་ “དཔལ་ལྷན་ས་སྐུ་པའི་གདུང་རབས་རིན་པོ་ཆེ་ཇི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་གྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཚར་རིན་
པོ་ཆེའི་བང་མཛད་དགོས་འདོད་ཀྱང་འབྱུང་བ་” [1975] Solan, Dolanji བོན་དགོན་སྐྱེད་རི་སྤོང་དཔར་
སྐྱེད་ལྷེ་བཟང་མོག་ ༡༤༡བཤ དང་།

པ་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་སང་གའི་རྣམ་ཐར་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་མཚོ་¹ [ཤོག་
 ༡༤བ།] ལས། “མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་སང་གའི་ [1287-1375] ལྷུ་
 འཁོར་ནས་གདུལ་བྱའི་ཡན་ལག་དུ། དགེ་སློང་མ་བཤེས་དཔལ་མི་ཉག་རབ་སྐང་
 དུ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ཡང་བསྐྱུངས་སོ།” ཞེས་དང་།
 ཡང་རྣམ་ཐར་དེ་ཉིད་² [ཤོག་ ༡༡ན།] ལས། “དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་བརྒྱ་ཕྱག་
 མང་པོས། སྤྱོད་འཇུག་དང་འདུལ་བ་སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་དང་སྦོམ་སྐྱབ་ལ་ཅེ་གཅིག་
 དུ་གཞིལ་བ་དང་། ལྷུ་བ་པའི་མཚོད་པས་མཉེས་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད།” ཅེས་
 བཤད་པ་ལས། དེའི་དགེ་སློང་མའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ལྡེ་པ་གང་གི་འདུལ་བའི་
 ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་མར་རི་རྩར་བསྐྱབས་པ་སོགས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་བཞིན་
 ཡང་དངོས་ཡིད་མ་རྟོག་པས་ད་དུང་ཡང་དཔུད་པར་བྱ་དགོས་པར་སྐྱེད་འོ།།

མདོར་ན། འདི་ནས་རྟོག་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ས་སྲ།
 ལྷུ་དགེ་སློང་མའི་སྦོམ་སྐྱབ་མ་བྱུང་བ་དང་། ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སློང་
 མར་སྐྱབ་པའི་ཕྱག་ལེན་མ་དར་བ་དང་། གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དགེ་
 སློང་མ་བྱུང་མེད་པ་བཅས་གོང་གསལ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཕྱི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་
 པས་བྱུང་མེད་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ། དཔེར་ན། བརྒྱ་
 ཕྱག་བརྒྱ་གསུམ་པར། འདུལ་བ་འཇིན་པ་འགྲོ་མགོན་ཚོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་
 [1235 - 1280] ལྷུ་བ་ལ་པོ་དང་རྒྱ་དཀར་ནག འཇང་། མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་
 དགེ་སློང་པོ་མོའི་མཁན་པོ་མཇོད་དེ་བསྐྱབས་པ་དང་།

1- དངོས་སྤྱོད་སང་གའི་བཟང་པོས་བྱིས་པའི་མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་སང་གའི་ [1287 - 1375] རྣམ་
 ཐར་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱ་མཚོ། ལྷུ་པོ་ ༡༧༧༥ ལོར་མི་ཉག་བཀའ་བཞིའི་ཚོས་གྲུ་ཆེན་མོའི་དཔར་མའི་
 ཤོག་ལྗེ་བ་ ༡༤བ། ལས་གསལ་བ་དང་། 2- ཡང་རྣམ་ཐར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༡ན། ལས་གསལ།

བརྒྱུ་ཕྱག་བཅོལ་ཡེ་པར། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378-1466]
གྲིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ། རྒྱ་དབར་རང་བྱོན་དཔོན་མོ་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་
དང་།

དུས་རབས་བཅོལ་ཡེ་པར་སློལ་བ་ཅེས་བྱ་བའི་དགོན་པའི་མཁན་པོ་སངས་རྒྱལ་བཟང་
པོས་མཁན་པོ་བྱས་ཏེ། པར་ཆེན་ལྡུག་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] གྲི་ཡུམ་ལྡུག་
བྱ་འདྲེན་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་སྤྱི་དང་།

ཁྱད་པར་བོད་དུ་སྡོན་བྱོན་འདུལ་བ་འཛིན་པས། བྱད་མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་
པར་འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོས་ལ། དུས་རབས་བཅོལ་ཡེ་པར་
ལྷགས་པོ་བྱིའི་ [1470] ལོར་པར་ཆེན་ལྡུག་མཚོག་ལྡན་ [1428 - 1507] གྲིས་
མཁན་པོ་མཛད་དེ། པའི་དགེ་འདུན་བཅུའི་ཚོགས་རྒྱུང་པས། ད་ཚོགས་ལ་བརྟེན་
ནས་རྒྱ་མ་བའི་ཞལ་ངོ་ཚོས་མཛད་མཚོས་གྲུབ་དཔལ་མོ་འཚོའི་དུང་བྱ་བའི་བྱད་
མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་འདི་ནི། བོད་དུ་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་གསལ་
ཤོས་ཡིན་ནོ།།

ལེའུ་གསུམ་པ།

སྐར་པོད་དུ། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱང་པས། དགོ་སྦྲང་མར་
བསྐྱབས་པ་ལ། ལྷངས་གང་ལ་བརྟེན་པ།

གོང་གསལ་ལྟར། སྐར་པོད་དུ། འགོ་མགོན་ཚེས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སོགས་སྦྲོན་
འདུལ་བ་འཛིན་པ་རྣམ་པ་བཞིས། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱང་པས་བྱད་མེད་དགོ་
སྦྲང་མར་བསྐྱབས་པ་ལ། ལྷངས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་ནི།
པའ་ཚེན་ལྷུ་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] མ་གཏོགས་པ་གཞན་གསུམ་གྱི་འདུལ་
བའི་ཡིག་ཆ་མ་རྟོག་པས། ལྷངས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་པ་དང་། སོ་སའི་
བཞེད་པ་བཅས་ད་དུང་ཡང་དཔུང་དགོས་སོ།།

པའ་ཚེན་ལྷུ་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] རང་ཉིད་གྱིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ། སའི་
དགོ་འདུན་བརྟེན་ཚོགས་རྒྱང་པས། དགོ་སྦྲང་མར་བསྐྱབས་པའི་ལྷངས་གང་ལ་
བརྟེན་པ་ནི། རང་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་བཤད་¹ [གོག་ ༡༠བལ]
ལས། “སྐབས་འདིར་དཀའ་བའི་གནས་ནི། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱད་མེད་
བསྐྱབས་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚོ། མཁན་མོ་གསུམ་རྟེ། རབ་བྱུང་གི་དང་།
དགོ་སྦྲོབ་མའི་དང་། བསྐྱབས་པར་རྫོགས་པའི་འོ། ལས་བྱེད་པའི་སྦྲོབ་དཔོན་ནི་
བཞི་རྟེ། དགོ་ལྷུ་མའི་དང་། དགོ་སྦྲོབ་མའི་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་

1 - པའ་ཚེན་ལྷུ་མཚོག་ལྷན་ [1428-1507] གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོའི་དཀའ་བའི་གནས་རྣམ་པར་
བཤད་པ་མདོའི་སྐར་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་ན། འབྲུག་བྱིམ་ཡུལ། ཀུན་བཟང་སྦྲོབས་རྒྱལ་གྱིས། 1975 ལོར་དཔར་
སྐྱོན། པའ་ཚེན་ལྷུ་མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ Vol. 22 P. 40 ལས་གསལ།

གྱི་དང་། བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལོ། དེ་ལ་གསུམ་གྱི་དགེ་སྦྲོང་མ་ཡིན་ལ། བརྟེན་
 རྫོགས་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ནི་དགེ་སྦྲོང་པའོ། །འདིར་ཡང་བརྟེན་རྫོགས་གྱི་སྦྲོམ་པ་ནི།
 དགེ་སྦྲོང་གི་དགེ་འདུན་ཁོ་ན་ལས་ངེས་པར་སྦྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།
 དགེ་སྦྲོང་རྣམས་ལས་འདི་བརྟེན་པར་རྫོགས་ཞེས་དགེ་སྦྲོང་གི་དགེ་འདུན་ལས་མ་
 རྫོགས་ན་སྦྱི་བའི་ཚོས་འདས་སུ་གསུངས་པའི་སྦྱིར་དང་། ལུང་དང་འགྲེལ་ཆེན་
 ལས། དགེ་སྦྲོང་མའི་ཚོགས་གསོག་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་
 གསུངས་པའི་སྦྱིར་དང་། བཙུག་རྒྱུ་ལ་ལ་བརྟེན་ནས། ཡུང་མེད་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་སུ་རུང་བར་ལུང་ལྷོ་བ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། མདོ་རྩ་བར་གཏན་ལ་
 སུབ་པའི་སྦྱིར།” ཞེས་དང་།

ཡང་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་བཤད་¹ [མོག་ ༡༡༡ན།] ལས། “འདིར་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་
 རན་སྦྱེས་པ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། བཙུག་ལ་བརྟེན་ནས། ཡུང་མེད་བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པའི་ཚོ་སྦྲོམ་པ་སྦྱེ་ཡང་། ལས་བྱེད་པ་ལ་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་གསུངས་
 སོ། དེ་དེས་སྦྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྩ་མ་ལ་ཚོག་ཅུང་ཟད་ཆད་པ་མེད་ཅིང་། དགེ་
 སྦྲོང་མའི་སྦྲོམ་པ་ནི། དགེ་སྦྲོང་གི་དགེ་འདུན་ནས་སྦྱེ་བ་ཡིན་ལ། དགེ་སྦྲོང་མའི་
 དགེ་འདུན་གསོག་པ་ནི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་སྦྱིར།” ཞེས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་² [མོག་ ༡༡ན།] ལས་

1- པར་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་འབུམ་ Vol.22 P.241 ལས་གསལ། 2- པར་ཆེན་ཤུག་མཚོག་
 ལྷན་ [1428-1507] གྱིས་མཛད་པའི་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་དཀའ་གནས་སོ་སོའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བརྟེན་
 བཅོས་ཆེན་པའི་ཤིང་ན། འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། ཀུན་བཟང་སློབ་སྦྱོར་རྒྱལ་གྱིས་ 1975 ལོར་དཔར་སྐྱོན། པར་ཆེན་
 ཤུག་མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་འབུམ་ Vol.22 P.357 ལས་གསལ།

ཀྱང་། “དགོ་སྒྲོང་དང་དགོ་སྒྲོང་མའི་ཚོག་པམ་ཚུན་བསྐྱར་ཡང་འཆགས་ལ་ཉེས་
 བྱས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དགོ་སྒྲོང་དང་དགོ་སྒྲོང་མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་
 པ་མ་ཡིན་མོ། ཞེས་གསུངས་སོ། མདོའི་དོན་ལ། འགྲེལ་པར་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་
 རས་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཞི། ཚོག་ཉམས་པ་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྐྱག་དང་བཅས་
 པ་ཡིན་ལ། བྱད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ལ། དགོ་སྒྲོང་མའི་དགོ་འདུན་
 གསོག་པ་ཞི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་དུ་བྱེད་པས་དགོ་སྒྲོང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་། དགོ་
 སྒྲོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་ལྟར་ལུང་ལས། དགོ་སྒྲོང་རྣམས་
 ལས། དགོ་སྒྲོང་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགོ་སྒྲོང་གི་དངོས་པོ་བཅལ་བར་བྱའོ།
 ཞེས་གསུངས་པས་སོ། ཞེས་བཤད་དེ།” ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས། གཞི་ཐམས་ཅད་
 ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ལུགས་ལ། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱང་པས་ཀྱང་། བྱད་མེད་དགོ་སྒྲོང་
 མར་བསྐྱབ་དུ་རུང་བའི་ཁྱདས་ལ། རང་ཉིད་ཀྱི་མདོ་ཙམ་དང་། ཀམ་ཤུམ་
 གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཉི་མ་དང་། ཟླ་བའི་ཤིང་ཉ་རྣམ་གཉིས་ལས་འདུལ་བ་མདོ་ཙམ་
 བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཁྱདས་སུ་བྱངས་ཏེ། པཎ་ཆེན་
 རྒྱུ་མཚོག་ལྟན་གྱི་བསྐྱབས་པས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན། ས་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱད་མེད་དགོ་སྒྲོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་
 འཆགས་པའི་ཁྱདས་གཞན་ཡང་དགོད་པར་བྱ་བ་ལ།

དང་པོ། རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྒྲོང་¹ [ཤིག་ (བཟ)] ལས།
 “དངོས་གཞི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚོ།

1- ཀུན་མཁུན་ཟླ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་མེང་གེ་ [1429-1489] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ། རྫོམ་གསུམ་གྱི་རབ་
 ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྒྲོང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་ཀྱི་སྐྱང་བ། ས་སྐྱབ་བཀའ་འབུམ་ཉི་
 རྟོང་ནས་ (1969) དཔར་སྐྱོན། Vol. 14 P. 283 ལས་གསལ།

ཚོགས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བ་དང་།།

ལས་ཚོགས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བས་ཀྱང་།།

འཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས།།”

ཞེས་དང་། གཉིས་པ། དེའི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ་¹ [མོག་ ༡༣བལ] ལས། “དངོས་གཞི་གསོལ་བ་དང་། གཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚོ། ཚོགས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བ་པ་ཚོགས་ཀྱིས་མ་ཚོག་དང་། མ་ཚོགས་ཀྱིས་པ་ཚོག་བྱས་པས། བརྒྱབ་བྱ་ལ་ལས་འཆགས་པ་དང་། ལས་ཚོགས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བ་པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་མེད་དང་། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ལས་ཀྱང་འཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས་ཏེ། ལུང་གཞིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་རྩ་དག་སྐོང་དང་དག་སྐོང་མ་ཉིད་དག་གིས་གཞན་བྱེད་པས་ནི་མི་ཆགས་པ་མིན་ཅོ། ཞེས་སོ།” ཞེས་དང་།

གསུམ་པ། རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་² [མོག་ ༢༡བལ-༢༣བལ] ལས། “པ་མའི་ཚོག་པན་ཚུན་བསྐྱོལ་བ་སྟེ། པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་མེད་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར། མདོ་རྩའི་ལས་གཞི་ཉིད་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཀྱིས་མ་

1- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ། རྩོམ་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐོང་གི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། རྩོམ་གྱི་ལུང་གཞི་ལྷན་པར་སྐྱུན་ལྟེ་བའི་ཐོག་ ༡༣བལ ལས་གསལ། 2- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྷ་སྐྱེ་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྐྱེས་དཔྱོད་ཚན་མཁས་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་བཀོད་པ། ཀུན་བཟང་རྩོམས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྟེ་བའི་ཐོག་ ༢༡བལ - ༢༣བལ [P. 142 - 148] ལས་གསལ།

དགོངས་པར་དེ་དག་གསུངས་པ་ག་ན་ཡིན།” ཞེས་དང་།

བཞི་པ། རྗེས་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་རྣམ་བཤད་¹ [མོག་ ༡༤ནཔ - ༡༧ན།] ལས། “ཚོགས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བའམ་ཤོ་བརྗེས་པའི་དོན། སའི་ཚོགས་ཀྱིས་མ་ཚོག་དང་། མའི་ཚོགས་ཀྱིས་མ་ཚོག་བྱས་པས་ཀྱང་བརྒྱབ་བྱ་ལ་ལས་འཆགས་པ་དང་། ལས་ཚོགས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བ་སྟེ། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་མེད་དང་། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ན་ཡང་ལས་ཆགས་པར་གསུངས།” ཞེས་པ་དང་།

ལྔ་པ། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐུབ་བརྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་² [མོག་ ༡༤བ།] ལས། “བར་མ་རབ་བྱུང་དང་དགེ་ཚུལ་ནི་གང་ཟག་ལས་ལེན་པ་ཡང་ཡོད་ལ། བསྐྱེན་རྫོགས་ནི་ངེས་པར་ཡུལ་དགེ་འདུན་ལས་ལྷངས་དགོས་ཏེ། དགེ་འདུན་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཡང་། སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་བའི་དགེ་འདུན་ལས་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་། སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ལ་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལས། སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སྐྱོང་མའི་ལས་ཀྱི་ཚོགས། དགེ་ཚུལ་ཕ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོན། གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལས་རྫོགས་དགོས་པའི་སྤྱིར།” དེ་སྐད་དུ་ལུང་སེལ་བྱ་དག་ལས། བཅུན་པ་རེ་ཞིག་དགེ་ཚུལ། དགེ་སྐྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིད་ན། བསྐྱེན་

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ། རྗེས་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པ་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་དོག་གཤིང་ཐོག་རིན་པོ་ཆེས། ལྗེ་ལེར་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བའའབྱིང་མོག་ ༡༤ནཔ- ༡༧ན། ལས་གསལ། 2 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐུབ་བརྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད། རོར་གླིང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བའའབྱིང་མོག་ ༡༤ནཔ ལས་གསལ།

པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བགྱིའམ། ཉེ་བར་འཁོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་རྫོད་
 པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ་ནི་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 ལས། དེ་ལྟ་བུས་ན་དགེ་སྦྱོང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་དགེ་སྦྱོང་
 མ་རྣམས་ཀྱི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་གང་ཡིན་པ་དེ་བྱེད་ན།
 ཉམས་པ་རྩུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་གསོག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟག་
 པ་དག་ཡོད་པ་ཟད་དེ། ལྟག་པ་དག་གིས་ནི་མ་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས། དེའི་
 སྲིད། དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་ནི་དགེ་སྦྱོང་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་
 པ་ཡིན་ནོ།།

བྱད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ། གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལས་
 རྫོགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ཕྱི་དགེ་འདུན་ནི་གཙོ་པོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
 ལས། འདི་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། དགེ་སྦྱོང་གི་
 དགེ་འདུན་གཙོ་པོ་ཡིན་པས། ཞེས་སོགས་སྐར་བྱངས་པ་དེའི་སྲིད་རོ། དེས་ན་
 དགེ་སྦྱོང་མའི་གསོལ་བཞིའི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་སྐྱེས་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་ཕྱི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། བྱད་
 མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་ཅིང་། ཡང་དགེ་སྦྱོང་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་དགེ་
 སྦྱོང་མ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། དགེ་སྦྱོང་མ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་དགེ་སྦྱོང་
 ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཚོ་གའི་ཚོག་རྩུང་ཟད་ཅིག་བསྐྱར་བས་ཀྱང་བྱེད་པ་
 པོ་ལ་ཉེས་པ་རྩུང་ཟད་འབྱུང་མོད། ལས་མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་
 གཞུང་ལས། མཚན་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་ནི་མི་ཆགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། དགེ་སྦྱོང་
 དང་དགེ་སྦྱོང་མ་ཉིད་དག་གི་གཞན་བྱེད་པས་ན་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པས་
 སོ།།

དོན་འདི་དག་ལྷན་པ་ལ་བཞག་ནས། ཀུན་མཁྱེན་སློབ་མ་བསོད་ནམས་སེང་གེས་སྡོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་ལས།

དངོས་གཞིའི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚེ།
ཚོགས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བ་དང་།
ལས་ཚོག་པན་ཚུན་བསྐྱོར་བས་ཀྱང་།
ཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས།

ཞེས་བཀའ་སྩལ་བ་ཡང་། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་ལུ་མཐའ་མེད་པ་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྒྲོ་བྱོས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གསོན་པའི་ལེགས་བཤད་གནད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ཡིན་པར་ཁོ་པོ་ཅག་གིས་ཉོགས་སོ། ། ཞེས་དང་།

དུག་པ། ཡང་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དེ་ཉིད་¹ [མོག་༡༧༧༥] ལས། “དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཙོ་བོར་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་པམ་ཚོག་དང་། བྱུང་མེད་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཚོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། ། དམིགས་བསལ་ལ་པམ་ཚོགས་ཀྱིས་མ་ཚོག་དང་། མ་ཚོགས་ཀྱིས་པམ་ཚོག་བྱར་རུང་ཞིང་། པམ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་མེད་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ནི། ལས་མི་ཆགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་དུ་མཚན་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་ནི་མ་ཡིན་མོ། ། དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མི་ཆགས་པ་མ་ཡིན་མོ། ། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། དེའི་ཕྱིར་དག་སྐྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་ནི་དག་སྐྱོང་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། ཞེས་པ་ནས། དག་སྐྱོང་གི་

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་དག་དབང་ཚོས་གྲགས་ (1571 - 1641) ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ལྷན་པ་བསྐྱེན་པའི་ཉོན་ལྟེང་། རྫོང་སྐྱོང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ཞེས་ཟིང་ཤོག་ ༡༧༧༥ ལས་གསལ།

ལས་ཀྱིས་ཀྱང་དགེ་སྦྱོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།། ཞེས་དང་། དོན་
འདི་དག་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས།

དངོས་གཞི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚོ།།
ཚོགས་གཉིས་པམ་ཚུན་བསྐྱོར་བ་དང་།།
ལས་ཚོག་པམ་ཚུན་བསྐྱོར་བས་ཀྱང་།།
ཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས།།

ཞེས་སོ།།” ཞེས་བཤད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་
དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་ན། ལས་འཆགས་པར། ཤོང་གསལ་ཀུན་མཁྱེན་ལྷ་མ་གོ་
རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དང་། ཡངས་ཅན་མཁམ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་
རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། གཞུང་དུག་ལས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལུ་བ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཁྲུངས་སུ་དྲངས་ཏེ་བསྐྱབས་པར་
མཛད་པ་དང་། དེར་མ་ཟད།

གཞུང་གཞན་ལས་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་དགོད་པར་བྱ་བ་ལ།

དང་པོ། རོང་སྟོན་འདུལ་ལྷེ་ཀ་¹ [མོག་༡༧བ།] ལས། “ལུ་བ་ལས། བསྐྱབ་བྱ་དགེ་
ཚུལ་ལ། མའི་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་དང་། དགེ་སྦྱོབ་མ་ལ། སའི་ཚོ་གའི་ལས་ཀྱང་

1- རོང་སྟོན་སྐྱ་བའི་སེང་གེ་ལྷུ་རྒྱུ་ལ་མཚན་ [1367 - 1450] ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མེ་ཏོག་སྤེང་རྒྱུད་ཀྱི་
རྣམ་འགྲེལ་ཚོག་དོན་རབ་དུ་གསལ་བའི་ཉི་འོད། རྗེར་རྫོང་གསར་བཤད་གྲས་དཔར་སྐྱེན་རྩེབ་འབྲིང་མོག་ ༡༧བ།
ལས་གསལ།

རུང་མོད་ཀྱི། རྫོགས་བྱེད་ལ་ཉེས་བྱས་སོ།། ཞེས་འབྲུང་ངོ།” ཞེས་པ་དང་།

གཉེས་པ། གཞན་པམ་ཚོས་ཀྱི་སྣང་བའི་འདུལ་བ་མདོ་ཅུ་བའི་མཚན་འགྲེལ་པར་
དཀའ་པོའི་རྫོན་གིང་¹ [མོག་༡༧༡༣] ལས། “[དག་སྲོང་མ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དག་ལ་
དག་སྲོང་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་] མཚན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ [མི་འཆགས་པ་] མ་ཡིན་
ནོ།། དག་སྲོང་དང་དག་སྲོང་མ་ཉིད་དག་གི་ལས་གཞན་བྱེད་པས་ (མི་ཆགས་པ་) མ་
ཡིན་ནོ།།” ཞེས་དང་།

གསུམ་པ། འཇམ་དབྱུངས་བཟན་པའི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་² [མོག་ ༡༩༡༣༩]
ལས། “ཡང་ཁ་ཅིག་ [ཁོ་འདྲ་གསེར་] ན་རེ། བཙུག་དང་མ་ཚོག་པམ་ཚུན་
བསྟེན་པར་རྫོགས་ན། མི་སྐྱེ་བེར་བ་གཏན་ནས་མི་འབྲུང་པར་བལ། མ་ཚོག་
གིས་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་ཡང་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་མ་ཚོག་གིས་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་
ན་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ་རབ་བྱུང་གི་ལྷ་བ་ལས། བཙུན་པ་དག་ཚུལ་
ལ། དག་སྲོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པ་ཞེས་བགྱིའམ། ལྷུ་པའི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་
པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉེས་
པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་བྱུང་གི་ལྷ་བ་ལས། བཙུན་པ་དག་སྲོང་མ་དག་སྲོང་གི་ལས་
ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིས་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་

1 - ༡༩༤༧ ལོར་ལྷི་ལེར་དཀོན་མཚོག་ལྷ་བྱིས་པས་མཁན་པོ་གཞན་པམ་ཚོས་ཀྱི་སྣང་བའི་གསུང་ Vol. 1
P.541 2- འཇམ་དབྱུངས་བཟན་པའི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་རྣམ་པར་དབྱུང་པ་འཁྲུལ་སྲོང་མགུལ་རྒྱན་
ཅོལ་ཉེ་བྱེད་མཛེས་རེ་བ་སྲོང་བ། དག་ལྟན་གསུང་རབ་མི་ཉམས་རྒྱན་སྟེ་ལྱིས་ལྷི་ལེར་དཔར་སྐྱེན་འཇམ་བཟན་
ཀྱི་གསུང་ Vol.6 P.263 དང་། ༡༩༩༧ ལོར་འབྲས་སློམ་ང་གྲུ་ཚང་གིས་དཔར་སྐྱེན་ལྷ་སའི་དཔར་མ་གཞི་
སྟོད་ལྷུ་པའི་མོག་ ༡༩༡༣ ལས་གསལ།

འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྱིད།” ཞེས་དང་།

བཞི་པ། འཇམ་བཞད་ཀྱི་མདོ་རྩའི་དཀའ་འགྲེལ་¹ [ཤོག་ ༡༣༩༣] ལས། “སྱིད་
 བཏང་ལ་བསྟེན་རྫོགས་ལ་མཚན་མཐུན་པ་དགོས་ཀྱང་། མི་དགོས་པའི་དམིགས་
 བསལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མ་ལ་མི་དགོས་ཤིང་ཕ་ལ་སྱིད་པ་ཁོ་ན་དགོས། བ་བསྟེན་
 རྫོགས་ཀྱི་ཚེ་ཡང་མཚན་འགྲུར་བ་དང་། བ་མ་ཕན་ཚུན་གྱི་བསྟེན་རྫོགས་འོད་
 ཀྱང་སྐྱེ་བའི་སྱིད། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕ་བར་བུད་མེད་ལ་ནི་བུད་མེད་དང་སྐྱེས་
 པས་ཀྱང་ངོ་།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྱིད། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕ་བར། སྐྱེས་པ་
 ལ་ནི་སྐྱེས་པ་ཁོ་ནས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྱིད། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་བ་
 ལས། བཅུན་པ་ལས་བགྱིས་པ་ན་མཚན་འགྲུར་ན་ལས་བགྱིད་པ་ཞེས་བགྱིའམ།
 ལྷུཔའི། བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ།། ཇི་ལྟར་ལས་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་གངས་སུ་བགང་
 བས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྱིད། ལྷུབ་སྟེ། ལ་སྐོང་ལས་
 བྱེད་གཉིས་ལས་བཟང་པས་སོ།། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སྐོང་མའི་སྦྱོམ་པ་ཡང་
 སའི་དགེ་འདུན་གཙོ་ཆེ་ཞིང་། མ་ནི་འདུས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། མ་ཚོག་གིས་ཕ་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་ཀྱང་དགེ་འདུན་ལྷག་པ་ལས། ཆད་པ་མེད་པའི་སྱིད་ཏེ། ལྷག་པ་ནི་
 མི་འཆགས་པའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་སྱིད་ཏེ། ཕ་བར། དགེ་སྐོང་དང་དགེ་སྐོང་མ་
 དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་དང་ རྒྱུ་ལས། དགེ་སྐོང་
 ཉིད་ལ་དགེ་སྐོང་མ་ཉིད་ཀྱིས་ལས་བྱེད་པ་མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ལ། དགེ་སྐོང་
 མ་ཉིད་ལ་དགེ་སྐོང་ཉིད་ཀྱིས་ལས་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་པའོ།། ཞེས་

1 - འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ [4648 - 1721] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་དཀའ་འགན་དང་རྣམ་པར་
 དབྱེད་པ་འབྲུལ་སྐོང་མཁུལ་རྒྱན་ཅོ་རྩམ་ཅི་སྟེང་མཛེས་སྐལ་བཟང་འེ་བ་སྐོང་བ། ༡༧༧༧ ལོར་ལྷུ་ལིར་དཔར་
 རྒྱན་རྩེ་སའི་དཔར་མ་གཞི་རྫོང་རྫོང་ཡིང་ཤོག་ ༡༣༩༣ ལས་གསལ།

གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་སེལ་བུ་ལས་ཀྱང་། བརྩམ་པ་རེ་ཞིག་དག་སྐྱོང་
མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིད་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིའམ།
ཉེ་བར་འཁོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།”
ཞེས་བཤད་པ་དང་།

ཇུག་ལ། ལྷན་སྐྱོད་མཁའ་པོ་སེར་བྱེས་བྱམས་པ་སྐལ་བཟང་གིས་མཛད་པའི་འདུལ་
བའི་རྩོམ་ཚིག་¹ [མིག་༡༡བལ] ལས།

“སྐྱོང་གཞིར་བསྐབ་བྱིན་ལས་བགྱིད་ན།།
མི་འཆགས་གསུངས་ཀྱང་ལྷ་བ་ལས།།
འཆགས་ཀྱང་བྱེད་པར་ཉེས་གསུངས་གིང་།།”

ཞེས་དང་།

དུག་པ། འདུལ་བ་ཀར་ལྷི་ག་² [མིག་༤ལལ] ལས། “དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་མ་
ཉིད་དག་གི་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་པམ་ཚུན་གཞན་བྱེད་པ་ལས་མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་པ་ལ། ལུང་སེལ་བུ་ལས། བརྩམ་པ་དག་ཚུལ་དག་སྐྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པར་བགྱིད་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བགྱིའམ། ཉེ་བར་འཁོར། བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དག་ལ་ཉི་འགལ་ཚབས་ཅན་འགྱུར་

1- འདུལ་བའི་རྩོམ་ཚིག་གནད་བསྐྱུས་སྐྱོང་པོ་ཚིག་དོན་བརྗོད་བྱང་། (གཞི་སྐྱོང་) སེར་བྱེས་དཔར་སྐྱུན་
ལྷུ་པའི་མིག་ ༡༡བལ ལས་གསལ། 2- ཀམ་པ་མི་བསྐྱེད་དོ་རྗེ་ [1507 - 1554] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་
པ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཚེར་འགྲེལ་སྒྱུ་དོན་མཐའ་དཔྱད་དང་བསྐྱུས་དོན་ས་བཅད་དང་། འབྲུ་ཡི་དོན་
མཐར་ཆགས་སུ་གཉེར་བ་བཅས་འཛོམ་སྐྱོང་གསལ་ལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ། རུམ་
སྟེགས་དཔལ་ཀམ་པའི་ཚོས་འཁོར་སྐྱོང་གིས། ལྷ་ལེར་དཔར་སྐྱུན་སྐྱེགས་བམ་གསུམ་པའི་ལྷུ་པའི་མིག་ ༤ལལ
ལས་གསལ།

རོ་ཞེས་གསུངས་ལ། འྲི་ག་ལས། དགེ་སློང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་། དགེ་སློང་མ་ཉིད་
 དུ་འབྱུང་བར་གཤམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དོ། དགེ་སློང་མའི་ལས་ཀྱིས་དགེ་ཚུལ་
 དུ་བརྒྱབ་པ་ནི། འྲི་ག་ལས་ཚོ་ག་ཉམས་པ་མེད་ཅིང་རྣམ་པ་དག་གི་ནི་མ་བུས་པ་
 ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། དགེ་སློང་གི་ལས་ཀྱིས་དགེ་སློང་མ་བརྒྱབ་པ་ནི། འྲི་ག་
 ལས། ལུང་ཕྱན་ཚོགས་ཁུངས་སུ་དངས་ཏེ། དགེ་སློང་མ་དགེ་སློང་རྣམས་ལས་
 དགེ་སློང་མའི་དངོས་པོ་བཅའ་བར་བྱའོ་ཞེས།” ཞེས་བརྗོད་པ་དང་།

བདུན་པ། འདུལ་འྲི་ག་རིན་ཆེན་ཕྱེང་བ་¹ [p.323] ལས། “(བུད་མེད་བརྟམས་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་པ་ལ་) དགེ་སློང་དང་ (སྐྱེས་པ་བརྟམས་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ།) དགེ་སློང་མ་ཉིད་
 དག་གི་ལས་གཞན་བྱེད་པས་ (མི་འཆགས་པ་) མ་ཡིན་ཏེ། (རིམ་པ་བཞིན། དགེ་སློང་
 གི་དགེ་འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཉམས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།)” ཞེས་པ་
 དང་།

བརྒྱད་པ། ཀུན་མཁྱེན་བུའི་མདོ་ཙམ་² འྲི་ག་ [མོག་༡༦༭ནལ] ལས། “ དགེ་སློང་
 ལ་དགེ་སློང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མཚན་སོགས་སོ། དགེ་ཚུལ་ལ་དགེ་སློང་མའི་ཚོ་
 གའི་བརྟམས་རྫོགས་བྱས་ན། ཚོ་ག་ཆད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཡོད་པས།
 མི་འཆགས་པ་མིན་ཏེ། དགེ་སློབ་མ་ལ་དགེ་སློང་གི་ཚོ་གའི་བརྟམས་རྫོགས་བྱས་

1 - ལུལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ [1391 - 1474] ཀྱིས་མཛད་པ། ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཚོས་འདུལ་བ་མཐའ་
 དག་གི་སྟེང་པོའི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱེང་བ་ [འདུལ་འྲི་ག་རིན་ཆེན་ཕྱེང་བ་] མཚན་མཐོ་སློབ་
 དགེ་ཚུན་སྐྱེ་ལས་ཁང་གིས་དཔར་ཐངས་དང་པོ་གཞི་སྟེང་དེ་བཀྱི་ངོས་ཤོག་ ༡༡༡ ལས་གསལ། 2 - བུ་
 རྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ [1290 - 1364] ཀྱིས་མཛད་པ། མདོ་ཙམ་པའི་རྣམ་པ་ཤད་འདུལ་བ་ལྟ་མཚོའི་སྟེང་པོ་གསལ་
 བྱེད། ལོག་ཤ། ཅན་ལྷ། ལྷ་ལེར། ༡༩༢༡ ལོར་དཔར་སྐྱུ་ན། བུ་རྟོན་གསུང་འབྲུམ་ Vol. 21 P. 667 - 4 - 5
 ལས་གསལ།

ན། དགོ་སྤོང་གི་དགོ་འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་གསོག་
 པ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་འཆགས་ཏེ། དགོ་ཚུལ་དགོ་སྤོང་མའི་ལས་
 གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བགྱིད་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བགྱིད་མ།
 ཉེ་བར་འཁོར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། འགལ་ཆབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

དགུ་པ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཅུ་བའི་མཆན་འགྲེལ་མཐོང་བ་དོན་
 འབྲུབ་¹ [ཤོག་ ༡༧༥བ༦] ལས། “དགོ་སྤོང་དང་དགོ་སྤོང་མ་ཉིད་དག་གིས་(ལས་
 གྱི་ཚོག་ཡན་ཚུན་)གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ།། [སྤྱིས་པ་ལ་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱ་བའི་
 ལས་གྱི་ཚོག་གཉེན་ལ་དགོ་སྤོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། བྱུང་མེད་ལ་སྤྱིས་པ་བསྟེན་རྫོགས་བྱ་བའི་ལས་གྱི་
 ཚོག་གཉེན་ལ་དགོ་སྤོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་དོན་དེ་ལྟར་རང་འགྲེལ་དང་ལྷོག་ལས་བཤད་དོ།།”
 ཞེས་པ་དང་།

བརྩུ་པ། འདུལ་བ་མཚོ་ལྷོ་གྲོ་² [ཤོག་ ༡༦༣བ༡] ལས། “དགོ་སྤོང་དང་དགོ་སྤོང་
 མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ཞེས་པ་ནི། ལུང་སེལ་བྱ་ལས། བརྩུན་པ་
 དགོ་ཚུལ་དགོ་སྤོང་མའི་ལས་གྱིས་ནི་བསྟེན་པར་བགྱིས་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་
 ཞེས་བགྱིད་མ། ཉེ་བར་འཁོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི་འགལ་ཆབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་ལ། ལྷོ་གྲོ་
 ལས། དགོ་སྤོང་གི་ལས་གྱིས་ཀྱང་དགོ་སྤོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ་
 ཞེས་བཤད་དོ།། དགོ་སྤོང་མའི་ལས་གྱིས་དགོ་སྤོང་དུ་སྐྱུབ་པ་ནི། ལྷོ་གྲོ་ལས།

1 - འབྲས་སྤོང་སྤོང་དཔེ་མཚོ་ཁྲུང་གིས། ༡༧༥༥ མོར་སྤར་སྐྱུན་ལྟེ་བ་རིང་ཤོག་ ༡༧༥བ༦ ལས་གསལ།
 2 - ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོའི་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ [དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ] རང་ཉིད་གྱིས་མཛད་ལ།
 འདུལ་ལྷོ་གྲོ་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་ལེགས་བཤད་ལུང་གི་ཚུ་མཚོ། ལྷོ་སའི་དཔར་མ་ཤོག་ ༡༦༣བ༡ ལས་གསལ།

ཚོ་ག་ཉམས་པ་མེད་ཅིང་། ལྷག་པ་དག་གིས་ནི་མ་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སོ།།
 དགོ་སྐོང་གི་ལས་དགོ་སྐོང་མར་སྐྱབ་པ་ནི། རྟེན་ལས། ལུང་ཕྱུག་ཚོགས་ཁྲུངས་
 སུ་བྱངས་ཏེ། དགོ་སྐོང་རྣམས་ལས་དགོ་སྐོང་མའི་དངོས་པོ་བཅའ་བར་བྱའོ་ཞེས་
 གསུངས་པས་སོ་ཞེས་སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

བཙུ་གཅིག་པ། འདུལ་འཛོལ་བྱུང་བ་སྟེ་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་འགྲེལ་¹ བྱིན་
 ལས། “ཁ་ཅིག་གིས། དགོ་སྐོང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་བྱུང་མེད་བསྟེན་
 རྩོགས་བྱས་ན་མི་སྐྱེ་སྟེ། དགོ་སྐོང་མའི་སྐྱེ་པའི་སྐྱེ་དུ། དགོ་སྐོང་མ་དང་།
 ཚངས་སྐྱོད་ཉེར་གནས་འགོ་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་དགོ་སྐོང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་
 ན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ནའང་། སྐྱབ་བྱེད་མ་དེས་ཏེ། ཚོགས་སྐྱེ་མ་སྐྱེན་
 དུ་མ་སོང་བའང་ཉེས་བྱས་ཅམ་དུ་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།

མདོར། མཚན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སོགས་ཀྱིས། མའི་དགོ་
 འདུན་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་མེད་ལ་བསྟེན་རྩོགས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར་རོ།། དེ་བཞིན་དུ་པ་ཚོག་མ་ཚོག་པ་ཚུན་བསྐྱོར་ནས་བསྟེན་རྩོགས་བྱས་
 ནའང་སྐྱེ་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། ལུ་བ་ལས། བཙུན་པ་དགོ་སྐྱེ་པ་ལ་དགོ་སྐོང་
 མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྩོགས་པར་བགྱིན་བསྟེན་པར་རྩོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ།
 ལུ་ལེ། བསྟེན་པར་རྩོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྩོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་
 ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་ལ།

1- ལུ་བ་བསྟེན་རྩོགས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་གཞི་བཙུན་ཀྱི་སྐྱོད་ན་ལུ་བ་བསྟེན་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་
 མཛོས་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་ཕྱོང་པ། ༡༧༥༧ ལོར། ལྷ་ལོ། རྟེན་ལེགས་རབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དཔས་
 ལྷན། ལྷ་དགའི་སྐར་མ་ལྷུང་འབྲིང་ཤོག། ༥༦ན། ལས་གསལ།

དེ་བཞིན་དུ། དགོ་སྒོའ་མ་ཡང་། དགོ་སྒོར་གི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
 བྱས་ན། དགོ་སྒོར་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་ལ། མཁན་སྒོའ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བར་གསུངས་
 སོ།། དེས་ན་ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་སྒོར་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ། ཚོགས་དུག་
 པོ་རིམ་ཅན་དང་གཉེས་ཀའི་དགོ་འདུན་དང་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཉེས་
 བྱས་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་དག་མི་དགོས་སོ།།” ཞེས་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱའི་ལུགས་ལ། དགོ་སྒོར་པའི་དགོ་འདུན་ཁོ་
 ཉམས་ཀྱང་། བྱད་མེད་དགོ་སྒོར་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མིན་པར་
 འདི་ནས་རྗེད་པའི་པོད་འགྲེལ་འདུལ་བའི་ཡིག་ཆ་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས། འདུལ་
 བའི་ལུང་ཁྲུངས་སུ་བྱངས་ཏེ། བསྐྱབས་པར་མཛད་པ་ནི། སྤྱིར་རྗེ་རྗེད་དང་།
 བྱད་པར་འདུལ་བའི་རྗེ་རྗེད་འཛིན་པ་རྗེས་བྱོན་པོད་གངས་ཅན་གྱི་འདུལ་བ་འཛིན་
 པ་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱི་མངའ་བདག་ཏུ་གྱུར་པ། ཇི་སྐད་དུ།

འདུལ་བའི་མངའ་བདག་ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ། ཞེས་རྗེའི་ལལ་སྲ་ནས་
 ཀྱང་བསྐྱགས་པར་མཛད་པ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་
 མཚོག་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བྱ་དང་། རོང་སྟོན་སྐྱེ་བའི་མེང་གོ་ཤུག་རྒྱལ་མཚན་
 དང་། ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་མེང་གོ་དང་། པཎ་ཆེན་ཤུག་
 མཚོག་ལྡན་དང་། ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་དང་། རྒྱལ་
 མཚོག་དགོ་འདུན་གྲུབ་པ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ངག་
 དབང་བཙོན་འགྲུན་དང་། དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ་དང་། མཁན་
 པོ་པན་ཁན་ཚོས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་། ཐུབ་བརྟན་ཚོས་གྲགས་བཅས་ཀྱི་འདུལ་བའི་
 ཡིག་ཆ་ལས་གསལ་བ་ལྟར། འདིར་གོང་དུ་བཤོད་བྲིན་པ་ལས། མདོར་ན། གཞི་

ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱེའི་ལུགས་ལ། སའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་། དགོ་སྐྱོང་མར་
 ལྷུབ་པ་ལ། ལས་འཆགས་པར། འདུལ་བའི་པོད་འགྲེལ་ཚད་ལུབ་རྣམས་ལས་
 འདུལ་བའི་ལུང་གིས་བསྐྱབས་པས། དེའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་གང་ལས་གསུངས་པ་ལ།
 འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་ཁྲུངས་
 ལ། ལྷོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་བཅས། འདིར་
 རིམ་བཞིན་དགོད་པར་བྱའོ། སའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་། ལུང་མེད་དགོ་སྐྱོང་
 མར་ལྷུབ་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མིན་པའི་ཁྲུངས་ལ།

དང་པོ། ལྷོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་¹ [མོག་ ༤༩༦] ལས།
 “དགོ་སྐྱོང་དང་དགོ་སྐྱོང་མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་
 པ་དང་།

གཉིས་པ། ལྷོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པར་བརྗོད་
 པ་རང་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་² [མོག་ ༡༧༢༦] ལས། “དགོ་སྐྱོང་དང་དགོ་སྐྱོང་
 མ་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགོ་སྐྱོང་ཉིད་
 ལ་དགོ་སྐྱོང་མ་ཉིད་ཀྱི་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ལ། དགོ་
 ལྷོང་མ་ཉིད་ལ་དགོ་སྐྱོང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་པའོ། དགོ་
 ལྷོང་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་གང་ཞིག་ལ་དགོ་སྐྱོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བསྐྱེན་
 པར་རྫོགས་པའི་ལས་གང་ཞིག་ མཐར་ཐུག་བྱེད་པ་ལ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ནོ། དགོ་སྐྱོང་གི་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་

1- ལྷོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། རྗེ་འདུལ། བསྐྱེན། ཟུ་ཤེས་མོག་ ༤༩༦ ལས་ཀྱི་གཞི་
 ལས་གསལ་ཡོད། 2- རྗེ་འདུལ། བསྐྱེན། ཟུ་ཤེས་མོག་ ༡༧༢༦ ལས་ཀྱི་གཞི་ལས་གསལ་ཡོད།

དེ་རྗེས་སུ་འདུག་པ་ཅམ་པོར་གྱུར་པས། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགོ་འདུན་ཉེ་བར་གནས་པ་ལོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ལས། དགེ་སྦྱོང་མས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སྦྱོང་མའི་དངོས་པོ་བསྟུལ་བར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་དེས་ཤེས་པ་ལོ།། འདིར་གཞུང་ནི། སེལ་བྱ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་གཞི་ལྷ་བ་དག་ལས། བརྩམ་པ་རེ་ཞིག་དགེ་ཚུལ། དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིན་ནི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱིའམ། ཉེ་བར་འཁོར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ཅོ།།” ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་པ། རྫོབ་དཔོན་བྲམ་ལྷ་ཀར་འུ་ལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་¹ རྗེ་འདུལ་བཟན། ཟུ་མོག་ ༡༡༡བ། ལས། “མཚན་ཐ་དད་པ་བརྟེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི་པོ་མའི་མཚན་སེ་སེར་བརྗོད་པ་བསྟོར་བ་ཡང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པ་ལོ།། དགེ་སྦྱོང་དང་དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་གཞན་པ་བྱས་ན་ཡང་མི། ཞེས་པ་ནི། དགེ་སྦྱོང་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལས། དགེ་སྦྱོང་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོགས་བྱས་པ་ལྟ་བུས་ཚོགས་པོ་བསྟོར་ཉེ་བྱས་ན་འང་། ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པ་ལོ།། ལས་ཀྱི་དངོས་པོར་ལྷགས་པར་གཏོགས་པ་ལོ།།”

བཞི་པ། འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་² རྗེ་འདུལ་བཟན། ཡུ་མོག་ ༡༡༡ན།

1- རྗེ་འདུལ་བཟན། ཟུ་མོག་ ༡༡༡བ། ལས་གསལ། 2- རྫོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཇད་པ། འདུལ་བ་མདོ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། རྗེ་འདུལ་བཟན། ཡུ་མོག་ ༡༡༡ན། ལས་གསལ།

ལས། “དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་དག་གི་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི། དག་སྐྱོང་ཉིད་ལ་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་མི་འཆགས་པ་
 མ་ཡིན་ལ། དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་ལ་དག་སྐྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་མི་ཆགས་པ་
 མ་ཡིན་པའོ། དེ་ལྟ་བུས་ན། དག་སྐྱོང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་
 དག་སྐྱོང་མ་ཚམས་ཀྱི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་གང་ཡིན་པ་
 དེ་བྱེད་ན་ཉམས་པ་ཅུང་ཟད་མེད་ཀྱི། དག་སྐྱོང་མའི་དག་འདུན་གསོག་པ་ལ་སོགས་
 པ་ལྷག་པ་དག་ཡོད་པར་ཟད་དོ།། ལྷག་པ་དག་གིས་ནི་མ་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་
 དེའི་སྤྱིར་དག་སྐྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་ནི་དག་སྐྱོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདི་ལྟར། དག་སྐྱོང་མ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། དག་སྐྱོང་གི་དག་
 འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དག་སྐྱོང་གི་དག་འདུན་སོགས་པ་ནི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་
 དུ་བྱ་བར་ཟད་པའི་དག་སྐྱོང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་
 པར་བྱའོ།། དེ་ལྟར་ཡང་། དག་སྐྱོང་ཚམས་ལས། དག་སྐྱོང་མས་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་དག་དག་སྐྱོང་མའི་དངོས་པོ་བཅུ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
 འདིར་གཞུང་ནི། སེལ་བྱ་དག་ལས། བཅུན་པ་རེ་ཞིག་དག་ཚུལ་དག་སྐྱོང་མའི་
 ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་
 མི་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།”
 ཞེས་པ་དང་།

ལྟ་པ། མ་ཚོག་གིས་དག་ཚུལ་དང་། མ་ཚོག་གིས། དག་སྐྱོབ་མ་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིའི་འདུལ་བ་ལུང་གི་ཁྱདས་དང་།
 དེ་ལྟར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འདས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ།

འགལ་ཚབས་ཅན་ནམ། ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བའི་འདུལ་བའི་ལུང་
 གི་འཁྲུངས་དང་བཅས་པ་ལ། འདིར་གཞུང་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞུང་དམ་པ་¹ མོག་
 ༡༩༠༩། ལས། “བཙུན་པ་དག་ཚུལ་ཡ། དག་སློང་མའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བགྱིས་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཞུའུ་ལི། བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་
 བཅས་པ་འོ།། བཙུན་པ་དག་སློང་མ་དག་སློང་གི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
 བགྱིས་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ། ཞུའུ་ལི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པ་འོ།།”
 ཞེས་པ་སྟེན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་འདི་ཉིད་ལ་འཁྲུངས་སུ་མཛད་
 དེ། མོང་གསལ་ལྟར། འདི་ནས་སྟེད་པའི་ཡིག་ཆ་འཕགས་པོད་ཀྱི་འདུལ་བའི་
 དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས། སའི་དག་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་
 དག་སློང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ། ལས་འཆགས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་
 ལ་ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བར་ལུང་གིས་བསྐྱབས་པར་མཛད་དོ།།

མདོར་ན། འདི་ནས་སྟེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། མོང་གསལ་པོད་གངས་ཅན་
 གྱི་སློངས་འདིར། ལྟར་དག་སློང་མའི་སློམ་རྒྱན་དང་། ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་
 ཀྱི་དག་སློང་མར་སྐྱབ་པའི་ཕྱག་ལེན་མ་དར་བས་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་སམ་གཉེས་
 ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དག་སློང་མ་བྱུང་མེད་ཀྱང་། རྫོན་ཕོན་པོད་ཀྱི་འདུལ་
 འཛིན་བཞི་པོ། སོ་སོ་ནས། སའི་དག་འདུན་རྒྱུང་པས། དག་སློང་མར་བསྐྱབས་
 པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མེན་པའི་འཁྲུངས་ལ། པཎ་

1- རྗེ་འདུལ་ རྟེན་ མོག་ ༡༩༠༩། ལས་གསལ་ལ།

ཆེན་པོ་གྲུ་མཚོག་ལྷན་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་དང་། རྒྱ་
 བའི་ཤིང་རྟ་གཉིས་ལས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། འདུལ་
 བ་ལུང་ལུ་བ་བཅས་ཀྱི་ལུང་ཁུངས་སུ་མངོན་དེ། ལུང་གིས་བསྐྱབས་པ་དེ་བཞིན་
 དུ་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གའི་སྡོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་དང་།
 དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ། ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་དག་དབང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་སྡོམ་གསུམ་
 ཁ་སྐོང་གི་མཆན་འགྲེལ་དང་། རྣམ་བཤད་དང་། རིན་ཆེན་མངོས་པའི་སྤྲ་ཚོམ་
 དང་། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་དང་། གཞན་ཡང་རོང་སྟོན་འདུལ་ལྷེ་ཀ་དང་། རྒྱལ་
 བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་འདུལ་ལྷེ་ཀ་རིན་ཆེན་སྲེང་བ་དང་། འཇམ་དབྱུངས་བཞད་
 པའི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་དང་། མཁའ་པོ་གཞན་ཕན་ཚོས་ཀྱི་སྣང་བའི་མདོ་
 ཅའི་མཆན་འགྲེལ་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་འདུལ་ལྷེ་ཀ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་
 མཚོ་སྣ་བ་ཆེན་པོའི་མཚོ་ལྷེ་ཀ་དང་། མདོ་ཅའི་མཆན་འགྲེལ་དང་། རླབ་བཞུན་
 ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་ལྷེ་ཀ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་བུའི་མདོ་ཅའི་ལྷེ་ཀ་བཅས་དང་།

རྒྱ་འགྲེལ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་གསུམ་དང་། འདུལ་
 བ་ལུང་གཞུང་རྒྱ་མ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་གསུངས་ལ་ཁུངས་གཏུགས་ཏེ།
 འདུལ་བའི་ལུང་གིས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྦྱོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་
 འཆགས་ཀྱང་། རླབ་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལས། སའི་དགེ་
 འདུན་རྒྱུང་པས་ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་འདུལ་
 བའི་ལུང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་ལྷགས་ལ་མ་རྟེན་པས། ལུང་ཅོམ་ཡོད་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བྱུང་མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་སྐྱབ་ཏུ་བཏུབ་མི་བཏུབ་འདི་ལ། རྒྱུར་
 རྩོ་སྟོན་དང་བྱུང་པར་འདུལ་བའི་སྤྱི་སྟོན་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུད་གཞིར། འདིར་
 བཀོད་དགོས་པ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ།

ལུང་ཡོད་ཙམ་གྱིས་སྐྱབ་ཏུ་བཏུབ་པར་འཐད་ན་ནི། མཁན་པོ་གཏན་མེད་པའམ།
 བྱིས་པས་ཀྱང་། བསྐྱབ་བྱེད་འདུ་ཤེས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོམ་པ་ཙམ་སྐྱེ་བར་ཡོད་
 པའི་ (མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། ལུང་ལུ་བ་བཅས་ཀྱི་) ལུང་ཙམ་ཡོད་
 པས། མཁན་པོ་མེད་པའམ། བྱིས་པས་ཀྱང་། དགེ་སྦྱོང་པ་མ་སྐྱབ་ཏུ་ཐལ་བར་
 འགྱུར་བ་དང་། དེའི་སྣོམ་རྒྱན་གང་ལ་དེད། མཁན་པོའི་ཚུལ་འཆང་བ་དེ་ལ་
 སྣོམ་རྒྱན་མི་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན། འདི་ལ་མདོ་རྩའི་ཚིག་བེན་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་རྗེས་
 ལུ་འབྲང་བ་དག་ལན་ཇི་ལྟར་གསུངས། ཞེས་སོགས་དང་། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་
 སྐོར། རྒྱལ་མཚོག་ལྟ་པ་ཆེན་པོས། འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་ནམ་རྒྱལ་གསེར་
 མདོག་¹(ཤོག་ ༧༥ - ༡༠༩༩) ལས། “དར་ཚོག་ལ་མཁན་པོ་དགོས་མི་
 དགོས་ཀྱི་དོགས་གཞིར། དག་བཅོམ་པ་ས་ག་ལྟས།

མཁན་པོ་གཏན་མེད་ཉིད་དང་ནི།
 མཁན་པོ་བྱིས་པའི་རྟགས་སོགས་ཉིད།
 གང་ཡང་སྐལ་ལྷན་རྒྱན་པོ་དང་།
 ཡན་ལག་བཅད་སོགས་ཁོང་རྒྱད་དང་།
 དེ་ཡང་བསྟེན་པར་རྫོགས་འགྱུར་མོད།
 དགེ་སྦྱོང་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར།

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་པོ་དེ་གི་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ། ཀུན་མཁྱེན་བྱུ་དང་། རྗེ་བཙུན་

1- རྒྱལ་མཚོག་ལྟ་པ་ཆེན་པོ་དག་དབང་སློབ་པ་རྩེ་རྒྱ་མཚོ་ [1617 - 1682] རང་གིས་མཛད་པ། བསྟན་པའི་རྩ་བ་
 རབ་བྱུང་དང་བྱིས་པ་ལ་ཕན་གདགས་པ་ལས་ཀྱི་ཚོག་མཐའ་གཅིད་དང་འབྲེལ་སྦྱོང་རྣམ་རྒྱལ་སེར་མདོག་ ལྟ་སའི་
 དཔར་མ་རྩེ་བཤོག་ ༧༥ - ༡༠༩༩ ལས་གསལ།

རེ་མདའ་བ་དང་། ལྷག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་དང་། རྒྱ་དང་བྱ་འདུལ་བ་དང་། མཁྱིན་
 པའི་གཏེར་ཆེན་ལྷ་སྐྱབ་རྗེ་དང་། བམས་ཅད་མཁྱིན་པ་ལྷ་སྐྱབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། ཡངས་
 ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་སོགས་སོ་སོའི་བཞེད་པ་རྣམས་བཀོད་པའི་
 མཐའ་དོན། རང་ལུགས། དར་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་བསྟེན་
 རྒྱུ་གས་ལ་མཁན་པོ་ཅེས་ཀྱང་དགོས། རྒྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཅམ་ལ་མེད་ཀྱང་ཚོག་ཅེས་
 པ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་ཞིབ་ཆ་གསུངས་འདུག་པས། དེར་གཟིགས་པར་
 འཆལ་ལོ།།

ལེན་པའི་པ།

པའི་དགེ་འདུན་རྒྱུ་པས། དགེ་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་ཏུ་ མི་རུང་བའི་དགག་པ།

པོད་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱོང་ས་འདིར། པོད་གསལ་སྦྱོན་ཕྱོན་འདུལ་འཛིན་འགས། དགེ་
 སྦྱོང་པའི་དགེ་འདུན་རྒྱུ་པས། དཀོག་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་ས་པ་
 ལ། དེ་ལྟར་བསྐྱབ་ཏུ་མི་བཏུབ་ཅེས། དངོས་སུ་དགག་པར་མཛད་པའི་སྐོར་འཁོད་
 པ། འདི་ནས་རྟེན་པའི་ཡིག་ཆ་ལ། ཅ་བ་ལྟ་བུ་ཀུན་མཁྱེན་པོ་རམས་པ་བསོད་
 རམས་སེང་གོ་[1429 - 1489] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ་གཉིས་ཉེ། སྦྱོང་པ་གསུམ་
 རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐོང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་
 འོད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་དང་། དྲིས་ལན་པད་མོ་བཞད་པ་གཉིས་སོ། དེའི་འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་
 ལ་ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པ་
 བཞི་ལྟེ། སྦྱོང་པ་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐོང་གི་མཚན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་
 གསལ་དང་། པོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྷ་ལྷི་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱོད་
 དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྐྱེས་དཔྱོད་ལྡན་མཁས་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་ཆེན་
 མཛེས་པའི་ཕྱལ་མོ་བཞུགས་པ་དང་། སྦྱོང་པ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་
 བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཉོག་དང་། འདུལ་བའི་སྦྱི་དོན་ཐུབ་བཞུན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་
 དང་བཞི་ཡིན་ལོ།།

གཞན་ཡང་། རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ [1567 - 1662]
 རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་བརྟན་པའི་ཅ་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་དང་བྱིམ་པ་ལ་པན་གདགས་

པའི་ལས་ཀྱི་ཚོག་མཐའ་གཅོད་དང་བཅས་པ་འཁྲུལ་སྤོང་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་
 དང་། ཀམ་འཕྲིན་ལས་ [1456 - 1539] ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་པར་དཀར་
 པོའི་རྒྱན་པོ་དང་། ངག་དབང་སློབ་གྲོས་སྤོང་པོ་གཞན་ཕན་མཐའ་ཡས་འོད་ཟེར་
 ཀྱིས་མཛད་པའི་ཡོངས་རྫོགས་བརྟན་པའི་ཉམས་ལེན་སྤོང་གསུམ་ལ་འཕེབས་པ་
 འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་མའི་དགོངས་རྒྱན་དང་བཅས་དགའོ།།

འོ་ན་ཡིག་ཆ་དེ་རྣམས་ལས། དགག་པ་ཇི་རྣམ་མཛད་ཅེ་ན། གཞི་ཐམས་ཅད་
 ཡོད་སྐྱའི་ལུགས་ལ། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུད་པས། བྱད་མེད་དགེ་སྤོང་མར་བརྒྱབ་
 དུ་མི་བདུབ་པའི་རྒྱབ་བྱེད་གཅོ་བོ་ལ། བྱད་མེད་དགེ་སྤོང་མར་བརྒྱབ་པ་ལ། དེའི་
 རྫོན་དུ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཡན་ལག་ལ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྤོང་
 པ་ཐོབ་པ་སྤོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་གཅིག དེ་ཞི་དགེ་སྤོང་མའི་དགེ་འདུན་འབའ་
 ཞིག་གིས་ངེས་པར་སྦྱིན་པར་བྱ་དགོས་པ་དང་གཉིས་པོ་འདི་ལ། འདུལ་བ་མདོ་
 ཙ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཀྱི། དེ་རྫོན་དུ་འགྲོ་
 མི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་དམིགས་བསལ་ཡོད་པ་མ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
 ན། དགེ་སྤོང་ཕྱི་སྤོང་མེད་པའི་ཡུལ་སྤོགས་སུ། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུད་པས། བྱད་
 མེད་དགེ་སྤོང་མར་བརྒྱབ་དུ་མི་རུང་སྟེ། བྱད་མེད་ལ། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུད་པས་
 བརྟན་པར་རྫོགས་པ་ནི། བརྟན་པ་དཀྱུག་པའི་སྤོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དེས་
 ན། བོད་སྤོངས་འདིར་སྤྱིར་དགེ་སྤོང་མའི་དགེ་འདུན་མ་བྱུང་བས་ན། སའི་དགེ་
 འདུན་རྒྱུད་པས་ནི། བོད་དུ་དགེ་སྤོང་མར་བརྒྱབས་པ་ལ་མི་འཐད་ཅེས། འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་དངོས་སུ་སྤོགས་སྤྱི་ལ་བཟུང་སྟེ། ལུགས་
 ལ། པའ་ཆེན་ལྷ་མཚོག་ལྡན་སོགས་ལ། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་
 རྣམས་སེང་གེ་ [1429 - 1489] དང་། ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་

[1572 - 1641] རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་སུ་དགག་པར་མཇད་དོ།།

དེ་ལ། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུ་ཡིས། བྱད་མེད་དགོ་སྐྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་དེ་ཡང་།
དགག་པའི་ཡུལ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་དངོས་ལྷན་གཉིས་ལས། དངོས་ནི། འདུལ་བ་
འཛིན་པ་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 - 1466] ཡིན་པ་ལ།

དང་པོ། རྣམ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་¹ [མོག་ ༡༥༩] ལས།
“འགའ་ཞིག་སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ན་ཡིས།།
དང་སང་བྱད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད།།”

ཅེས་སོགས་དང་།

གཉིས་པ། དྲིས་ལན་པར་བཞུགས་པ་² [མོག་ ༡༡༩] ལས། “སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ནས།
བྱད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ནི། མོག་མར་དགོ་ལྷན་པའི་འདུལ་བ་པ་ཞེས་པ་
གཅིག་གིས་བྱས་པར་གྲགས་ནས། རིགས་པའི་འུར་རྩོམ་འཕངས་པས། བྱིས་དེ་
དག་གིས་མ་བྱས་སོ་ཞེས་ཟེར་བེད་ནམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཁའ་པོ་དང་།
ཤངས་ཀྱི་ཕུའི་བླ་མ་ཞིག་གིས་ལས་སྐྱོབ་བྱས་ནས། རྒྱ་དབར་རང་བྱོན་དཔོན་མོ་
བསྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་ལ་ཕོག་སོང་བར་སྐྱང་དོ།།” ཞེས་པ་དང་།

1- ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེའི་ [1829 - 1489] རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་བའི་ཁ་
སྐྱོང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་ཀྱི་སྐྱང་བ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཉི་ཚོང་
ནས་ [1969] དཔར་སྐྱུན་ Vol. 14 P. 283 - 4 - 6 ལས་གསལ། 2- ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་གོ་རབས་པ་བསོད་
ནམས་སེང་གེའི་ [1829 - 1489] དྲིས་ལན་པར་མོ་བཞུགས་པ། ས་སྐྱ་བཀའ་འབུམ། ཉི་ཚོང་ནས་ [1969] དཔར་
སྐྱུན་ Vol. 14 P. 313 - 1- 3 ལས་གསལ།

གསུམ་པ། རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་མཆན་འགྲེལ་¹ [ཤོག་ ༡༡བལ] ལས། “འདུལ་
བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ནམ་བཤོད་སོགས་འགའ་ཞིག་ དག་སྐྱོང་སྐྱེས་ཚོགས་ཁོ་ན་
ཡིས། དེང་སང་བསྐྱབ་བྱ་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ཐོས་སོ།” ཞེས་སོགས་
ཆེས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་པ་དང་།

བཞི་པ། རིན་ཆེན་མངོས་པའི་སྤྲོ་ཚོམ་² [ཤོག་ ༡༡བལ-༡༡བལ] ལས། “དག་སྐྱོང་
མའི་དག་འདུན་དུ་ལོངས་པ་ནི། བོད་དུ་སྤྲུ་བར་གསུམ་དུ་མ་བྱུང་། དག་སྐྱོང་
པའི་དག་འདུན་ཁོ་ནས། བྱུང་མེད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་འཕོགས་པ་ནི། དག་སྐྱོན་
པའི་ཚོས་རྗེ་འདུལ་བ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་གྲགས། དེ་ལ་རིགས་པའི་
ཕྱར་དོ་འཕངས་པས། དེ་དག་གིས་མ་བྱས་སོ་ཟེར་ཞིང་། རམ་མཁའ་བཤོད་
ནམས་ [1378 - 1466] གྱིས་མཁའ་པོ་དང་། ཤངས་ཀྱི་སྤུའི་གྲ་མ་ཞིག་གིས་ལས་
སྐོབ་བྱས་ནས་རྒྱ་དབར་རང་བྱོན་དཔོན་མོ་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་པ་ལ་ཕོག་སོང་བར་
རྣམ་དོ། ། ཞེས་གསུངས་བར་མངོད།” ཅེས་པ་དང་།

ལྔ་པ། རམ་བཤོད་སོགས་འགའ་ཞིག་ དག་སྐྱོང་པའི་ཚོགས་ཁོ་ནས། བསྐྱབ་བྱ་
བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ། དགག་པར་མངོད་འདུག་པ་ལ་རྫོམ་

1 - ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་དང་གདབ་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] གྱི་རྫོམ་གསུམ་རབ་དུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐྱོང་གི་
མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། རྫོང་རྒྱུང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༡བལ ལས་
གསལ། 2 - ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་དང་གདབ་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] གྱི་བོད་ཀྱི་མཁའ་པ་སྤྲུ་དག་གི་
གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྐྱེས་དཔྱད་ལྡན་མཁའ་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་
ཆེན་མངོས་པའི་སྤྲོ་ཚོམ་བཀོད་པ། ཀུན་བཟང་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྗེ་བ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༡བལ - ༡༡བལ
ལས་གསལ།

གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་¹ [ཤོག་ ༡༤ན༥ - ༡༡ན༩] ལས། “རྣམ་བཤོད་སོགས་
 འགའ་ཞིག་ དག་སྐོང་པའི་ཚོགས་ཁོ་རྣམ་བསྐྱབ་བྱ་བུད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པའི་ལག་ལེན་བྱེད་པ་ཐོས་སོ། དེ་ནི་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དགག་པའི་ཡུལ་
 གྱི་ཕྱོགས་སྲ་དངོས་ནི། འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་རྣམ་མཁའ་བསོད་ནམས་ [1378 -
 1466] ཡིན་ནོ།”

ཤུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྲ་ལ། པའ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྡན་ཡང་ཡིན་པ་ལ། དང་པོ།
 རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་² [ཤོག་ ༢༡བ༦ - ༢༡བ༦] ལས། “པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
 དབུས་ཕྱོགས་སུ། བུད་མེད་ལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་གནང་འདུག་པས། རྒྱ་མ་དག་
 སྐོང་མར་གྲགས་པ་བརྩམ་མའི་ཚད་བུབ་པ་བྱུང་ཟེར། ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གསུང་ལྟར་
 བ། ཀུན་མཁྱེན་རྣམ་བཤོད་དང་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་འདུལ་བའི་བདག་པོར་བྱ་འདུག་
 པས་ཁོང་ཚོ་ལ་གསུང་རྒྱ་རེ་ལོས་ཡོད་འདུག པའ་ཆེན་ལའང་རིགས་པའི་འུར་
 རོ་དེ་ཐོག་པ་འདྲ།” ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ། དྲིས་པའི་ལན་བརྗོད་པ་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་³ [ཤོག་ ༡༠༥ - ༡༠༦]
 ལས། “ས་སྐྱའི་པའ་ཆེན་དུ་གྲགས་པ་ཤུག་མཚོག་པས། བུད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་

1 - ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱི་སྐོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་
 པར་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་ གདོང་ཐོག་རིན་པོ་ཆེས། ལྡེ་ལི་དཔར་སྐྱུན་ལྡེ་བ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༤ན༥ - ༡༡ན༩
 ལས་གསལ། 2 - ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མངོད་པ། བོད་ཀྱི་
 མཁའ་པ་སྲ་སྤྱི་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་གན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྐྱེས་དཔྱད་ལྡན་
 མཁའ་པའི་ཡུས་རྒྱན་རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་བཀོད་པ། ཀུན་བཟང་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྡེ་བ་འབྲིང་
 ཤོག་ ༢༡བ༦ - ༢༡བ༦ ལས་གསལ། 3 - ཨུལ་ཡོངས་འཛིན་ [དུས་རབས་བརྒྱད་དགུ་པ] མངོད་པ། དྲིས་
 པའི་ལན་བརྗོད་པ་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན། སོག་པོ་རིན་པོ་ཆེས་ [1971] ལྡེ་ལི། དཔར་སྐྱུན་ཨུལ་ཡོངས་འཛིན་
 གྱི་གསུང་འབུམ་ Vol. 2 P. 105 - 106 ལས་གསལ།

བྱས་པ་དེ་ལ། མཁས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པ་བཏང་བ་ལ། མཁན་ཆེན་ངག་
 དབང་ཚོས་གྲགས། ས་སྐྱའི་བྱགས་ཞེན་གྱིས་པའ་ཆེན་གསེར་མདོག་ཅན་པ་ཁོང་
 འདུལ་བའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་གསུང་རྒྱུ་ལོས་ཡོད་ཅེས་པ་ཅམ་ལས་གཞན་ལུང་
 རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གཏུགས་པར་ལས་ཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་འཕྲོ་ཤོག་གངས་
 བརྒྱ་དང་བདུན་པའི་དབུ་ཟེ་ལ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།” ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་པ། འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་¹ [ཤོག་༡༥༥བལ - ༡༥༦བལ]
 ལས། “པའ་ཆེན་གསེར་མདོག་ཅན་པས། དགེ་སློང་མ་བསྐྱབས་པར་ཁོང་འདུལ་
 བའི་བདག་པོ་ཡིན་པས་གསུང་རྒྱུ་ལོས་ཡོད་ཅེས་མཁན་ཆེན་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་
 ཀྱིས་མཚན་བུ་མཛད་འདུག་པ། ས་སྐྱ་པའི་བྱགས་ཞེན་ཡིན་གསེར་ཆེ་ཡང་། གསེར་
 མདོག་ཅན་པའི་ཕྱག་ལན་དེ་འདྲ་ཚོས་ལ་དབང་བཟུང་བར་བཟུང་གི། ལབ་རྒྱུ་ཕ་བསད་
 ཀྱི་བུ་བཞིན་སྐྱགས་སྒྲོན་པར་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱེད་པ་ལ་མཐའ་མ་བཀག་གོ”
 ཞེས་པ་དང་།

དེ་ལྟར་བོད་དུ། ལྷར་ཕའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་ལ།
 དགག་པའི་ཡུལ། རྩོགས་སྡེ་དངོས་ནི། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ནམ་མཁའ་བསོད་
 རྣམས་ [1378 - 1466] དང་། རྒྱགས་ལ། པའ་ཆེན་བྲུ་མཚོག་ལྷན་ [1428 -
 1507] སོགས་རྩོགས་སྡེ་བཟུང་བར་བྱས་ལ། རི་ལྷར་དགག་པར་མཛད་པའི་
 རྒྱུ་ལ་ལོ། ཀུན་མཁྱེན་སྐྱ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་རྣམས་སེང་གོ་དང་། ཡངས་

1 - རྒྱལ་མཚོག་ལ་པའ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་སྐོབ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ [1567 - 1662] རང་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པ། བཟུན་
 པའི་རྩ་བ་རབ་བྱུང་དང་བྱིས་པ་ལ་ཕན་གདགས་པ་ལས་ཀྱི་ཚོག་མཐའ་གཅོད་དང་བཅས་པ་འབྲུལ་སློང་རྣམ་རྒྱལ་
 གསེར་མདོག་ ལྷ་སའི་དཔར་མ་རྩེབ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༥༥བལ - ༡༥༦བལ ལས་གསལ།

ཅན་མཁའ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན།
 མདོ་རྩ་རྩ་¹ “ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། གསང་སྟེ་བསྟེན་པའི་འོག་ཏུ། དགེ་འདུན་གྱིས་
 དེ་སྦྱིན་པར་བྱའོ།” ཞེས་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པར། “སྐབས་ཡིན་པའི་
 སྦྱིར། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་གྱིས་དེ་སྦྱིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།” ཞེས་པའི་མདོ་
 རྩ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་ལུང་འདི་གཉིས་ཁྲུངས་སུ་མངོད་དེ། ཚངས་སྦྱོད་
 ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར། བྱད་མེད་ལ་བསྟེན་རྫོགས་བྱར་མི་རུང་ལ། དེ་ནི་དགེ་
 སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་འབའ་ཞིག་གིས་ངེས་པར་སྦྱིན་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་མ་སྦྱིན་
 གྲུང་ཚོག་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་མེད་པ་དེས་ན། དགེ་
 སྦྱོང་མའི་སྟེ་མེད་པའི་ཡུལ་སྦྱོགས་སུ། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་དགེ་
 སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་ཐལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི། བསྟེན་པ་དགྲུག་པའི་སྦྱོན་དུ་འགྱུར་བས་
 ཅ། མི་འཐད་པའི་དགག་པར་མངོད་པའི་ཡིག་ཆའི་ཁྲུངས་འདིར་རིམ་བཞིན་དགོད་
 པར་བྱའོ།

དང་པོ། འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་³ [ཤོག་ ༡༥༣༡] ལས། “རིན་
 ཚེན་མངོས་པའི་པ་ཚོམ་དུ། ཀུན་མཁྱེན་རིན་པོ་ཆའི་ [ཁོར་མས་པ] བཞེད་པས།
 གངས་རིའི་རྫོངས་འདིར། བྱད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱར་མི་རུང་གསུངས། དེའི་
 རྒྱ་མཚན་མདོ་རྩ་རྩ་ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་

1- སྟོབ་དཔོན་ཡིན་ཏེ་འདི་གི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། སྟེ་འདུལ། བསྟེན། སྟེ་ཤོག་ ༡༡བ། ལས་གསལ།
 2- སྟོབ་དཔོན་ཚོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྟེ་འདུལ། བསྟེན། སྟེ་ཤོག་ ༡/༣༥ ལས་
 གསལ། 3- རྒྱལ་མཚོག་ལ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ [1617 - 1682] བསྟེན་པའི་རྩ་བ་རབ་
 བྱུང་དང་བྱིམ་པ་ལ་ཕན་གདགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཚོག་མཐའ་གཅོད་དང་བཅས་པ་འབྲུལ་སྦྱོང་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་
 ལྟ་སའི་དཔར་མ་སྟེ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༥༣༡ ལས་གསལ།

བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་འོག་ཏུ། དགེ་དུམ་
 གྱིས་དེ་སྦྱིན་པར་བྱའོ།། ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལྷ་བས་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་གྱིས་ཞེས་སྦྱོས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པས་
 ཅ། བྱད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། གསང་སྟེ་སྟོན་གྱིས་བར་ཆད་དྲིས་པའི་འོག་
 ཏུ། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་གྱིས། ཆངས་སྦྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྦྱོམ་པ་ངེས་
 པར་སྟེར་དགོས། འདི་ལ་མ་སྦྱིན་ཀྱང་ཆོག་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་གསུངས་
 པས་མེད། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་དུ་ལོངས་པ་ནི། བོད་དུ་སྡེ་སྦྱི་བར་གསུམ་
 དུ་མ་བྱང་།” ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ། སྦྱོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་¹ [མིག་ ༣༤༣] ལས།
 “ལས་ཆོགས་པན་རྒྱན་བསྟོར་བས་ཀྱང་།།
 འཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས།།
 འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཆོ་ག་ཡིས།།
 བྱད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ།།

ཆངས་སྦྱོད་ཉེར་གནས་མ་སོང་བར།།
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།།
 ཆངས་སྦྱོད་ཉེར་གནས་མ་ཆོགས་ནི།།
 ཁོ་ནས་སྟེར་བ་གཞུང་ལས་གསུངས།།

1- ཀུན་མཁྱེན་སྐུ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་ [1429 - 1489] རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོད་པའི་སྦྱོམ་གསུམ་
 གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐོང་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་ཀྱི་སྐང་བ། ས་སྐུ་
 བཀའ་འབུམ། ཉི་ཉོང་ནས [1969] དཔར་སྐྱུན། Vol. 14 P. 283 ལས་གསལ།

འདི་ལ་དམིགས་བསལ་མ་གསུངས་ཤིང་།།

སྐྱབ་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པས་ན།།

འདི་འདྲའི་ཚོག་བྱེད་པ་ནི།།

བརྟན་པ་དཀྱགས་པའི་སྟེང་ཀར་ཟད།།”

ཅེས་པ་དང་།

གསུམ་པ། རྣོམ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་མཆན་འགྲེལ་¹ [ཤོག་ ༡༣བལ] ལས། “ལས་
ཚིགས་པམ་ཚུན་བརྟེན་པ་པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱེད་མེད་དང་། མ་ཚོག་ལ་
བརྟེན་ནས། སྐྱབ་པ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལས་ཀྱང་། འཆགས་པར་ལས་གཞི་
ཉིད་ལས་གསུངས་ཏེ། ལུང་གཞིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ཙམ། དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་
མ་ཉིད་དག་གིས་གཞན་བྱེད་པས་ནི། མི་འཆགས་པ་མིན་ནོ།། ཞེས་སོ།། འོན་
ཀྱང་། ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ཡིས། བྱེད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། ཚངས་སྦྱོད་
ཉེར་གནས་སྐྱབ་པ་རྫོག་དུ་མ་སོང་བར། དངོས་གཞིའི་ལས་བྱས་ཀྱང་། བརྟེན་
པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མདོ་ཙམ། ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་
པའི་རྣོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་གསུངས་
ཤིང་། ཚངས་སྦྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་རྣོམ་པ་ནི། དག་སྐྱོང་མ་ཚོགས་ནི། ཁོ་ནས་
སྟེར་བར་གཞུང་ལས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དག་སྐྱོང་མའི་དག་འདུན་གྱིས། ཞེས་སྐྱས་སོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

1- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣོམ་གསུམ་རབ་རྟུན་བྱེད་པའི་
ཁ་སྐྱོང་གི་མཆན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། རྫོང་གྲུ་མ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱབ་ཞེས་འབྲིང་ཤོག་ ༡༣བལ
ལས་གསལ།

དེ་དགོས་པ་དང་སྟེར་ཚུལ་འདི་ལ། དེ་ཁོ་ན་ལས་སྦྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་མ་
གསུངས་ཤིང་། རྩོམ་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པས་ན། དགོ་
སྟོང་མའི་སྡེ་མེད་ཅིང་། ས་ཚོགས་ཁོ་ནས་བྱུང་མེད་བསྟེན་རྩོགས་ཀྱི་འདི་འདྲའི་
ཚོག་བྱེད་པ་ནི། བསྟན་པ་དགྲུག་པའི་སྟོན་ཀར་ཟད་དོ།” ཞེས་པ་དང་།

བཞི་པ། རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་¹ [ཤོག་ ༢༡བལ - ༢༣བལ] ལས། “ཀུན་
མཁུན་རིན་པོ་ཆེའི་བཞེད་པས། གངས་རིའི་སྡོངས་འདིར། བྱུང་མེད་བསྟེན་
རྩོགས་བྱར་མི་རུང་། གསུངས། དེའི་རྒྱ་མཚན། མདོ་རྩར། ཚངས་པར་སྦྱོད་
པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་རྩོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།
གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་འོག་ཏུ་དགོ་འདུན་གྱིས་དེ་སྦྱིན་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། དེའི་
རྒྱ་ཚེར་འབྲེལ་ལས། ལྟུངས་ཡིན་པའི་སྦྱིར། དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་
ཞེས་སྟོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་ན། བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྩོགས་པ་ལ། གསང་
སྟོན་གྱིས་བར་ཆད་དུས་པའི་འོག་ཏུ། དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས། ཚངས་
སྦྱོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ངེས་པར་སྟེར་དགོས། འདི་ལ་མ་བྱིན་ཀྱང་ཚོག་
པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་གསུངས་པ་མེད། དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་ལོངས་
པ་ནི།

ཤོད་དུ་སྦྱ་སྦྱི་བར་གསུམ་དུ་མ་བྱུང་།” ཞེས་པ་དང་།

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས། [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྦྱ་སྦྱི་དག་
གི་གྲུབ་མཐའི་གན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱོད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྟེས་དཔྱོད་ལྡན་མཁས་པའི་ལུས་རྒྱན་
རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་བཀོད་པ། ཀུན་བཟང་སྟོངས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱབས་ལྟེབ་འབྲིང་ཤོག་ ༢༡བལ -
༢༣བལ ལས་གསལ།

ལྔ་པ། རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་ནམ་བཤད་¹ [ཤོག་ ༡༤ན༥ - ༡༡ན༩] ལས། “ཚོགས་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་བཤམ། མགོ་བརྟེན་པའི་དོན་པའི་ཚོགས་ཀྱིས་མ་ཚོག་དང་། མའི་ཚོགས་ཀྱིས་པ་ཚོག་བྱས་པས་ཀྱང་། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ལས་འཆགས་པ་དང་། ལས་ཚོགས་པན་ཚུན་བསྐྱར་བ་སྟེ། པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་མེད་དང་། མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ན་ཡང་། ལས་འཆགས་པར་གསུངས་མོད། དོན་ཀྱང་ཚོག་འི་སྐོན་སུ། བྱད་མེད་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ལ་ཉེར་གནས་སྦྱོན་དུ་འགོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་དགོ་སྦྱོང་མའི་ཚོགས་ཁོ་ནས་སྟེར་མོད། ཕ་འབྲེལ་ལས་བཤད་པའི་སྲིར། གསུངས་ཚུལ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཡོད་དེ། ལས་གཞིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ཕ་ལས། དགོ་སྦྱོང་དང་དགོ་སྦྱོང་མ་ཉེད་དག་གིས་གཞན་བྱེད་པས་ནི། མི་འཆགས་པ་མིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པས། དགོ་སྦྱོང་པས་མ་ཚོག་དང་། མས་པ་ཚོག་བྱས་པས་བསྐྱབ་བྱ་ལ། ལས་འཆགས་པར་བརྟན། འདུལ་བ་ལུང་ལས། བརྟན་པ་དགོ་སྦྱོང་གི་ལས་ཀྱིས་དགོ་སྦྱོང་མ་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ན། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བགྱིད་དམ། མ་རྫོགས་ཞེས་བགྱི། ལྷུ་ལྷུ། རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་འདས་པ་དང་བཅས་པར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པས། པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱད་མེད་ལ་བསྐྱེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་འཆགས་པར་བརྟན་པའི་སྲིར་དང་།

མདོ་ཕ་ལས། ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་རྫོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། གསང་སྟེ་སྟེན་པའི་འོག་ཏུ། དགོ་འདུན་གྱིས་

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པའི་རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་ནམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་གདོང་ཐོག་རིན་པོ་ཆེས། ལྷ་ལེར་དཔར་སྐྱེན་ལྷུ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༤ན༥ - ༡༡ན༩ ལས་གསལ།

དེ་སྐྱིན་པར་བྱའོ། ཞེས་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་ལས། ལྷ་བས་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
 དག་སློང་མའི་དག་འདུན་གྱིས། ཞེས་སློབ་སོ། ཞེས་གསུངས་པས། བུད་མེད་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པལ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་།
 དེ་ཡང་དག་སློང་མའི་ཚོགས་ཁོ་ནས་སྟེར་དགོས་པ་བསྟན་པའི་སྤྱིར། ཚུལ་འདི་
 ལ་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་ཡང་མ་གསུངས་ཤིང་། སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་
 ལྷ་བ་བྱེད་གཞན་ཡང་མེད་པས་ན། དག་སློང་མའི་སྤྱི་མེད་པའི་ཡུལ་སྤོགས་སུ།
 བུད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ཚོགས་བྱེད་པ་ནི། བསྟེན་པ་དཀྱུག་པར་ཟད་དོ། །” ཞེས་
 པ་དང་།

དུག་པ། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་¹ [ཤོག་ ༡༡བལ - ༡༤བལ]
 ལས། “བསྐྱུབ་བྱ་བུད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་སུ་སྐྱུབ་པ་ལ། ཐོག་མར་དག་སློང་
 མའི་དག་འདུན་ཚོགས། གསང་སྟོན་མ་བསྐྱོམ་ཏེ། དེས་བསྐྱུབ་བྱ་ལ་རྒྱོག་དུ་
 བར་ཆད་དྲི་བ་སོགས་བྱ། དེའི་རྗེས་སུ་དག་སློང་མའི་དག་འདུན་གྱི་དབུས་སུ།
 ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ལས། བསྐྱུབ་བྱ་དེ་ལ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་
 ཉེར་གནས་ཀྱི་སློབ་པ་སྐྱིན་དགོས་ཏེ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་སྟོན་དུ་མ་སོང་
 བར་དག་སློང་མའི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སློབ་པ་མི་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར། དེ་སྐད་དུ། གཞུང་
 ལས། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སློབ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། གསང་སྟེ་བསྟན་པའི་འོག་དུ། དག་འདུན་གྱིས་དེ་
 སྐྱིན་པར་བྱའོ། ། བར་ཆད་དྲིས་ནས་སོ། ། གསོལ་བ་བྱས་ནས་སོ། ། ཞེས་དང་།

1- ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གསལ་ [1572 - 1641] ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐུབ་བསྟན་
 རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད། རྟོན་རྒྱུང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔལ་སྐྱོན་ལྡེ་བ་རིང་ཤོག་ ༡༡བལ - ༡༤བལ ལས་གསལ།

ཀྱུ་ཚེར་འགྲེལ་ལས། ལྷག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་སྤྱིན་
པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།” ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

དོན་འདི་ཉིད་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། ཀྱུ་མ་ཁྱེན་ལྷ་མའི་སྦྱོང་གསུམ་ཁ་སྦྱོང་ལས།

“ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་སོང་བར།།
བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་།།
ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་ཚོགས་ནི།།
ཁོ་ནས་སྟེར་བ་གཞུང་ལས་གསུངས།།

ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་སྤྱིན་གྱིས་འདུལ་བ་ཀྱུ་མ་ཚོའི་དོན་སྤྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པར་གཟེགས་པའི་ལེགས་བཤད་དོ།། དེས་ན་པོད་འདིར། དགེ་སྦྱོང་མའི་
དགོ་འདུན་ཁོ་ནས། བྱད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི། མི་འཐད་དེ། དགེ་སྦྱོང་
མའི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་སྦྱེ་བ་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ལ་ཉེར་གནས་སྦྱོན་དུ་འགྲོ་
དགོས་པ་གང་ཞིག དེ་ནི་དགེ་སྦྱོང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ན་ལས་ལེན་པར་བཤད་
པའི་སྤྱིར། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་དོན་ནི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཉེ་བར་
གནས་པའི་དོན་ནོ།། དེ་ལྟར་གསང་སྟོན་གྱི་བྱ་བ་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ལ་ཉེར་གནས་
སྦྱོན་དུ་སོང་ནས། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགོ་འདུན་ཡང་བསྟེན་ནས། གཉིས་ཀའི་དགོ་
འདུན་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། འདིར་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྟེན་
པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

གཞན་ཡང་། པོད་དུ། དགེ་སྦྱོང་མའི་ཚོགས་པ་འོང་མ་ཕྱོང་བའི་ཀྱུ་མ་ཚོན་གྱིས།

བོད་དུ། ཉེས་མེད་སྤྱན་རློན་ཆོག་གས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་མའི་སྡོམ་པ་འབོགས་ཆོག་གི་ལག་ལེན་
མེད་པ་ལ། སྤེལ་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས་བསྐྱབས་ན་མི་འཐད་པ་ལ།

དྲི་ལན་པར་དཀར་པོའི་རྒྱན་པོ་¹ ཤོག་ ༡༠༥ - ༡༠༦ ལས། “དགེ་སྦྱོར་མའི་སྡོམ་
པ་འབོགས་ཆོག་གི་ལག་ལེན། བོད་ན་ཡོད་དམ་མེད་ཟེར་ན། ཐེག་དམན་ལུགས་
ཀྱི་ཉེས་མེད་སྤྱན་རློན་ཆོག་མི། བོད་ན་མེད་དེ། དགེ་སྦྱོར་མའི་ཆོག་གས་པ་བོད་དུ་
འོང་མ་མྱོང་ངོ་།།” ཞེས་པ་དང་།

བྱད་མེད་དགེ་སྦྱོར་མར་སྐྱབ་པ་ལ། དགེ་བསྟེན་མ་ནས་རིམ་བཞིན་དགེ་རྒྱུ་ལ་མ་
དང་། དགེ་སྦྱོབ་མ་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ། མ་ཆོག་གས་ཀྱིས་
སྦྱིན་དཔོན་ལ། དེ་ནས་དགེ་སྦྱོར་པ་ཆོག་གས་དང་བཅས་ཏེ། དགེ་སྦྱོར་པར་རྫོགས་
པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། བོད་རྫོངས་འདིར། མ་ཆོག་གས་མེད་པས། དགེ་སྦྱོར་མར་
སྐྱབ་པའི་ལག་ལེན་སྡོམ་གྱི་དུས་ན་མེད་པས། སྤེལ་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྦྱོབ་
ན་མི་འཐད་པ་ལ།

སྡོམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྐྱ་མའི་དགོངས་རྒྱན་² ཤོག་ ༧༧ ལས།

“བྱད་མེད་དགེ་བསྟེན་དགེ་རྒྱུ་ལ་མར་སྐྱབ་པར།།

1 - ཀམ་འཕྲིན་ལས་ [1456 - 1539] པས་མཛད་པ། དྲི་ལན་པར་དཀར་པོའི་རྒྱན་པོ་ ༡༧༧ ལོར། ངག་
དབང་སྡོམ་རྒྱལ་གྱིས། ལྷ་ལི་དཔར་སྐྱེན་ལྷུ་འབྲིང་ཤོག་ ༡༠༥ ལས་གསལ། 2- ངག་དབང་སྡོམ་གས་
སྦྱིང་པོ་གཞན་པོ་མཐའ་ཡས་འོད་ཟེར་གྱིས་མཛད་པ། ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་ཉམས་ལེན་སྡོམ་གསུམ་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་མའི་དགོངས་རྒྱན། མདོ་སྨད་རྒྱན་གྱུ་སྦྱོང་གི་སྤར་མ་ལྷུ་འབྲིང་ཤོག་ ༧༠༩
ལས་གསལ།

བརྒྱུ་བ་བྱེད་མིང་བརྒྱུར་དྲི་ཚོག་ལྷག་པོར་བཅས།།

དེ་རྗེས་བྱིམ་སོ་མ་བཟུང་བཅོ་བརྒྱད་དང་།།

བཟུང་ན་ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་རྟེན་ཅད་དེ།།

ཡུལ་ཁམས་དབུས་མཐའི་བྱེད་ཀྱིས་དགེ་སློང་མ།།

བརྒྱ་གཉིས་ཚོགས་སམ་དུག་ཚོགས་གང་རུང་གིས།།

གསོལ་དང་ལས་གཉིས་དགེ་སློབ་སྡེ་མ་པ་སྦྱིན།།

སྤར་བཞིན་བྱིམ་སོ་བཟུང་དང་མ་བཟུང་བའི།།

དབྱེ་བས་བརྒྱ་གཉིས་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ལ།།

མ་ཚོགས་མཁན་མོས་བཅས་པས་རྟགས་བྱིན་ཏེ།།

དྲིས་སོགས་སྟོན་འགྲོས་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི།།

སྡེ་མ་པ་བྱིན་ལ་དགེ་སློང་པ་ཚོགས་དང་།།

བཅས་ཏེ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་།།

རྫོངས་འདིར་མ་ཚོགས་མེད་ཕྱིར་ཚོགས་སྦྱི་མ།།

རྒྱུ་བ་པའི་ལག་ལེན་སྟོན་གྱི་དུས་ན་མེད།།”

ཅས་པའི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི། བྱང་མེད་རྣམས་དགེ་སློང་མར་

བརྒྱུ་བ་པ་ལ། དགེ་བརྟེན་མ་ནས་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་བར་རིམ་བཞིན་

བརྒྱུ་བས་པའི་རྗེས། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། བོད་གངས་

ཅན་གྱི་རྫོངས་འདིར་སྤར་དགེ་སློང་མའི་ཚོགས་སྡེ་མ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།

དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབ་པའི་ཐུག་ལེན་སྤོན་དུས་ནས་བྱུང་མེད་པས་ན། སའི་དགོ་འདུན་
རྒྱུང་པས་བསྐྱབ་དུ་མི་བདུབ་པའམ། མི་འཐད་པར་དོན་གྱིས་དགག་པར་མཛད་
དོ།།

མདོར་ན། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། བོད་དུ། དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབ་དུ་མི་
རྒྱུང་བའི་སྐྱབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ན། ཀུན་མཁུན་གོ་རམས་པ་དང་། ཡངས་ཅན་
མཁན་པོ་དག་དབང་ཚོས་གཤམ་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས། བྱད་མེད་
དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ། མདོ་རྩམ་¹ “ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་
པའི་སྤོང་པ་མ་ཐོབ་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། གསང་རྩེ་རྩོན་
པའི་འོག་དུ། དགོ་འདུན་གྱིས་དེ་རྩོན་པར་བྱའོ།།” ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་།
ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྤོང་པ་ནི། དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་འབའ་ཞིག་གིས་
རྩོན་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེ་མ་རྩོན་ཀྱང་ཚོག་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་མེད་དེ།
མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་²དུ། “སྐབས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དགོ་སྤོང་མའི་དགོ་འདུན་
གྱིས་དེ་རྩོན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།” ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པའི་ལུང་འདི་
གཉིས་ཁྱུངས་སུ་བྱངས་ཏེ། བོད་དུ་སྤྱིར་དགོ་སྤོང་མའི་ཚོགས་རྩེ་མ་བྱུང་བ་དེས་
ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་སྤོན་དུ་མ་སོང་བར། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་
མེད་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། བརྟེན་པ་དཀྱིག་པའི་སྤོན་དུ་འགྱུར་བས།
མི་འཐད་ཅེས་དེ་རྣམས་དགག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།། །།

1- རྫོག་དཔོན་ཡིན་ཏན་འོད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩམ་པ། རྩེ་འདུལ། བརྟེན། རྩེ་འོག་ ༡༡བ། ལས་གསལ།
2- རྫོག་དཔོན་ཚོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། རྩེ་འདུལ། བརྟེན། རྩེ་འོག་ ༡༧༥ ལས་
གསལ།

ལེབ་ལྗང་པ།

ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱང་
པས། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་བདུབ་པ་དང་།
མི་བདུབ་པའི་བཞེད་པ་ཐ་དད་པ་གཉིས།

དེ་ཡང་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྣོམ་པ་མ་ཐོབ་པར། དགེ་སྦྱོང་
མར་བསྐྱབ་ཏུ་བདུབ་པའི་བཞེད་པ་ལ།

དང་པོ། པཎ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན། [1428 - 1507] གྱིས་མདོ་རྩུབ། ཚངས་
སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་བྱར་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་
དེ་ནི། མཚོག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། བཙུག་ལ་བརྟེན་ན་ནི་དེ་མི་དགོས་ཏེ།
ཇི་སྐད་དུ། ཉེད་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་དཀའ་བའི་གནས་རྣམ་པར་བཤད་པ་མདོའི་
སྣང་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ་¹ [ཤོག་ ༡༡བར] ལས། “འོ་ན་པ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ན། དགེ་
སྦྱོང་མའི་སྣོམ་པ་སྐྱེ་ན། ཇི་སྐད་དུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྣོམ་
པ་མ་ཐོབ་པར་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཇི་
ལྟར་མི་འགལ་ཅེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དེ་ནི། མཚོག་ལ་བརྟེན་པ་ཁོ་ནའི་དབང་
དུ་བྱས་ཤིང་། བཙུག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱད་མེད་བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ནི་མི་
དགོས་ཏེ། དགེ་སྦྱོབ་མ་བཞིན་ནོ། གཞན་དུ་ན། དགེ་སྦྱོང་པ་མར་མཚན་གྱུར་
པའི་དུས་ཀྱི་མའི་སྣོམ་པ་སྐྱེན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར།” ཞེས་པ་དང་།

1 - པཎ་ཆེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་དཀའ་བའི་གནས་རྣམ་པར་བཤད་པ་མདོའི་
སྣང་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་རྟ། འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། གུན་བཟང་རྣོབས་རྒྱལ་གྱིས། [1975] དཔར་སྐྱེན་པཎ་ཆེན་ཤུག་
མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་འབུམ་ Vol. 22 P. 41 ཤོག་ ༡༡བར ལས་གསལ།

གཉིས་པ། པའ་ཚེན་སྤྲུལ་མཚོག་ལྷན་ [1428 - 1507] གྲིས་པའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་
 པས། བྱད་མེད་དགོ་སློང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ། ཚངས་སློང་ཉེར་གནས་སློན་དུ་འགོ་
 མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་ལ། ཇི་སྐད་དུ། འདུལ་བ་མདོའི་སྣང་བྱེད་
 ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་དེ་ཉིད་ [ཤོག་ ༡༣༡བ།] ལས། “པ་ཚོག་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་
 བསྐྱེན་པར་རྩོགས་པའི་ཚོ། དགོ་སློབ་མ་དང་། ཚངས་སློང་ཉེར་གནས་ཀྱི་སློམ་
 པ་མེད་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་། དེ་སླེབ་ནི། ཚོགས་སྐྱེམ་མེད་པ་ལ་ནི། ཉེས་བྱས་
 ཅམ་དུ་ཟད་དེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ།།” ཞེས་པ་འདི་ལ། ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་
 ལོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གོ་དང་། ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་
 གྲགས་ རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་གསལ་བ་འདིར་རིམ་གྲིས་དགོད་
 པར་བྱའོ།

དང་པོ། སློམ་གསུམ་ཁ་སློང་² [P. 283] ལས།

དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ཚོགས་སྐྱེམ་།
 མེད་པར་སླེས་ལ་ཉེས་བྱས་སུ།
 གསུངས་པས་འདི་ཉིད་འགྲུབ་ཅེས་ཟེར།།
 ཚངས་སློང་ཉེར་གནས་བསྐྱབ་ཚོགས་སུ།།

འདོད་པ་མཁས་པའི་བཞད་གད་གནས།།
 ཅི་སླེར་ཞེན་བྱད་མེད་ལ།།

1- འདུལ་བ་མདོའི་སྣང་བྱེད་ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་དེ་ཉིད་ Vol. 22 P. 242 [ཤོག་ ༡༣༡བ།] ལས་གསལ་ལ།
 2- ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་ལོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གོའི་ [1429 - 1489] སློམ་གསུམ་རབ་རྒྱུད་བའི་ཁ་སློང་
 གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་ཀྱི་སྣང་བ། ས་སྐྱུ་བཀའ་འབྲུམ། ཉི་ཚོང་ནས་
 [1969] དཔར་སྐྱུན་ Vol. 14 P. 283 - 4-6 ལས་གསལ་ལ།

དག་སྐྱོང་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི།
བསྐྱབ་ཚིགས་སྟག་པོ་མ་གསུངས་ཕྱིར།

བསྐྱབ་ཚིགས་དོན་ཡང་མི་གནས་ཏེ།
ཚངས་སྐྱོད་ཉེར་གནས་སྐྱོབ་ནས་ནི།
བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་མ་ཐོབ་པའི།
བར་དེར་བསྐྱབ་མཚམས་མེད་ཕྱིར་རོ།

དེས་ན་ཁྱོད་ལས་མཐུན་བརྩེའི་ཚིགས།
ཆེ་བ་སྟོན་གྱི་ནི་འཚོ་དང་།
བར་གྱི་སྐྱ་ཆེན་མཁན་བརྟུན་དང་།
ཐ་མར་ཤུག་གྱི་སོགས།

པོད་ཡུལ་འདུལ་བའི་སྐོལ་འབྲེད་ནམས།
རྫོངས་འདིར་བུད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས།
མངོད་པ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ལ།
བསམས་ནས་བསྟན་པ་མ་དགུག་ཅིག ། ཅེས་བཤད་པ་དང་།

གཉིས་པ། རྫོམ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་མཚན་འགྲེལ¹ [མོག་ ༡༡བ།] ལས། “དེ་ལ་

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚེས་གསལ་ [1572 - 1641] གྱི་རྫོམ་གསུམ་རབ་དུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐྱོང་གི་
མཚན་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། དོར་སྐྱོང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ཞེས་འབྲིང་མོག་ ༡༡བ། -
༡༡བ། ལས་གསལ།

ཁ་ཅིག་ཚིག་ས་ལྷ་མ་མེད་པར་སྐྱེས་ལ་ཉེས་བྱས་སྟེ། འདུལ་བར་གསུངས་པས། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་བྱས་ཀྱང་སྡོམ་པ་ཆགས་པའི་ལུགས་འདི་ཉིད་འགྲུབ་ཅེས་ཟེར་རོ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་བསྐྱབ་ཚིགས་སུ་འདོད་པ་མཁམ་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མདོ་རྩུང་བུད་མེད་ལ་ནི། དགེ་སློབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཅད་ལས། བུད་མེད་ལ། དགེ་སློབ་མ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་བསྐྱབ་ཚིགས་ལྷག་པོ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ལ། བསྐྱབ་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་གནས་ཏེ། བསྐྱབ་ཚིགས་མཚའ་ཉིད་པ་རྣམས་ལ་ནི། མདོ་རྩུང་། བསྐྱབ་པ་སྣ་མ་ཐོབ་ནས་ཕྱི་མ་མ་ཐོབ་པའི་བར་དེར། བསྐྱབ་བྱའི་གངས་ལྷག་པོ་རེ་ལ། སློབ་དགོས་པ་གསུངས་པ་གང་ཞིག་ལ་ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཐོབ་ནས་ནི། བསྐྱབ་པར་རྩོགས་པ་མ་ཐོབ་བར་དེར་བསྐྱབ་མཚམས་གངས་ལྷག་པོ་ལ་སློབ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་པ་དང་།

སྡོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་¹ [མོག་༡༧༣༡] ལས། “ཁ་ཅིག་སྐྱོན་སྤོང་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་ལ། ཉེས་བྱས་ལ་རུང་སྟེ། ཚིགས་སྣ་མ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་ཅམ་དུ་ཟད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། མི་འཐད་དེ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་བསྐྱབ་ཚིགས་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་བདེན་ཡང་། བུད་མེད་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་སྤོང་དུ་ལྷག་པོ། དགེ་སློབ་མ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྩུང་ལས་བུད་མེད་ལ་ནི། དགེ་སློབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་བཅད་ལས། དགེ་སློབ་མ་ལས་ལྷག་

1- ཡངས་ཅན་མཁམ་པོ་ངག་དབང་ཚེས་གཤགས་ [1572 - 1641] ཀྱི་སྡོམ་གསུམ་ཁ་སྐོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་གདོང་ཐོག་རེན་པོ་ཆེས། ལྡེ་ལིར་དཔར་སྐྱབ་ལྷུན་ལྷིང་འཕྲིང་མོག་ ༡༧༣༡ ལས་གསལ།

པའི་བསྐྱབ་ཚིགས་ལྷག་པོ་གཞན་ཡོད་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར། ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་
 ལ་བསྐྱབ་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་གནས་ཏེ། བསྐྱབ་ཚིགས་མཚན་ཉིད་པ་ནམས་
 ལ་ནི། བསྐྱབ་པ་རྣམ་དེ་ཐོབ་ནས། སྤྱི་མ་མ་ཐོབ་པའི་བར་དེར་བསྐྱབ་བྱིངས་
 ལྷག་པོ་ལ་སློབ་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེས་ན་བྱོད་ལས་ལྷག་པའི་སྐྱེས་ཚེན་
 མཁན་ཚེན་ཞི་བ་འཛོ་དང་། བར་དུ་དར་མས་བརྟན་པ་བརྟུབས་རྗེས་སུ། འདུལ་
 པའི་བརྟན་པ་ལ་བརྒྱན་ཚེ་བ་སྐྱ་ཚེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ། མཁན་བྱ་དབུས་
 གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བརྟུ་བརྟུད་པ་དང་བཅས་པ་དང་། དུས་ཐ་མར་པར་ཚེན་
 རྒྱ་ལྷོ། འཇམ་དབུངས་ས་པར་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་གངས་རིའི་རྫོངས་འདིར།
 བྱད་མེད་བརྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་མ་མཛད་པ་འདི་ཉིད་བསམ་ནས་བརྟན་པ་མ་
 དཀྱག་ཅིག ཅེས་གདམས་ཏེ། བཤད་པ་དང་ལག་ལེན་གང་བྱེད་ཀྱང་། མཁས་
 བྱུང་གོང་མ་དང་མཐུན་ན་བརྟན་པ་ནམ་དག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།

འདིར་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་དབྱུད་དགོས་པའི་དོགས་པ་འདི་གསུངས་ཏེ། བཙུག་
 གི་སློ་ནས་བྱད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། ཚངས་སྲོད་ལ་ཉེར་གནས་སློན་དུ་
 འགོ་དགོས་པར་ལ་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་ཡང་། སྤྱིར་དེ་ལྟར་མི་དགོས་ཏེ། བཙུག་
 གི་སློ་ནས་བྱད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དགོ་སློང་པ་མར་མཚན་གྱུར་པའི་དགོ་
 སློང་མ་དེ་ཡང་ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་སློན་སོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
 དོགས་པ་སློང་བར་མཛད་དོ།།

ཁོ་པོ་ནི། འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ། བཙུག་གི་སློ་ནས་བྱད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་
 པ་དེ་ལ་ཡང་ཚངས་སྲོད་ལ་ཉེར་གནས་སློན་དུ་འགོ་དགོས་ཏེ། དངོས་གཞི་སོ་
 སོའི་ལས་སྐྱེས་པའི་ཚིགས་ཁོ་ནས་བྱེད་པའི་ཚེ་ཡང་། ཚངས་སྲོད་ལ་ཉེར་གནས་

གྱི་ཚོ་ག་བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོ་གའི་ཆ་ལག་ཡིན་པ་ལ། སྟོན་དུ་འགྲོ་
 དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དུ་སྟོར་བའི་ཚོ་ག་ཆ་མ་ཚང་བས་དངོས་གཞིར་དགོ་སྟོང་
 མའི་སྟོམ་པ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ།། རྟོགས་པ་གཉེས་པའི་ལན་ནི། དགོ་སྟོང་པ་
 མར་མཚན་གྱུར་པའི་དགོ་སྟོང་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དེ། དགོ་
 སྟོང་པའི་སྟོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་པ་དེ་རང་བཞིན་ཐུགས་
 བར་སོས་ན་དེ་ཀུན་ཚོག་གོ” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

གསུམ་པ། འདུལ་བ་སྐྱེ་དོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད་¹ །ཤོག་ ༡༣༧༤ །ལས།
 དོན་འདི་དག་ཐུགས་ལ་བཞག་ན། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོས།

དངོས་གཞི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་ཚོ།
 ཚོགས་གཉེས་པན་རྩུན་བསྟོར་བ་དང་།
 ལས་ཚོག་པན་རྩུན་བསྟོར་བས་ཀྱང་།
 ཆགས་པར་ལས་གཞི་ཉིད་ལས་གསུངས།།

ཞེས་སོ།། དེས་ན་ད་ལྟར་གྱི་མ་ཚོག་གི་སྟོན་ས་བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་
 གསུང་སྟོན་གྱིས་བར་ཆད་དྲིས་པའི་འོག་དུ་དགོ་སྟོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས། ཚངས་
 སྟོན་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྟོམ་པ་དེས་པར་བྱིན་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་
 དམིགས་བསལ་གཞན་ཡང་མ་གསུངས་པས། བོད་དུ་བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པ་བྱུར་མི་རུང་བར་ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་བསོད་ནམས་སེང་གའི་བཞེད་པ་ནི། མདོ་

1 - ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ [1572 - 1641] ཀྱི་འདུལ་བའི་སྐྱེ་དོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་
 ཉིན་བྱེད། རྫོང་རྒྱུང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྟེབ་རིང་ཤོག་ ༡༣༧༤ ལས་གསལ།

དང་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་དབྱིས་སྤྱིན་པ་ཡིན་ནོ།

མཁས་དབང་དམ་པ་དཔལ་གྱི་བྲི་ཤིང་གི་གསུང་ལས།

དགེ་སློབ་མ་ནི་མ་ཚོགས་ཀྱི།།

དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་བསྐྱབ་དགོས་སྟེ།།

རྫོང་འི་རྫོངས་འདིར་བྱད་མེད་ལ།།

བསྟེན་རྫོགས་སྤྲོམ་པ་བཤོལ་ན་ལེགས།།

གསུངས་པ་ནི། བཤོལ་ན་ལེགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་འཐད་ཀྱང་། སྐྱབ་བྱེད་དེ་འགྲེལ་
 མ་ཚོགས་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་སྤྲོམ་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་མ་ཚོགས་གི་སྤོ་ནས་བྱད་མེད་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་སྟེར་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་སྤྲོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ལ་མ་ཚོགས་གི་
 སྤོ་ནས་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་ན། མཁས་མོ་ལ་རྩུང་བྱེད་འབྱུང་བར་མདོ་རྩ་ལས་
 གསུངས་པའི་སྟེར། དེས་ན་དགེ་ཚུལ་མ་ཚོགས་གི་སྤོ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་
 ཀྱང་། དེ་ལ་དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ཡང་གསོག་པའི་ཚུལ་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་དགོས་
 པར་འགྲེལ་པར་གསུངས་ཤིང་། གངས་རིའི་རྫོངས་འདིར། དགེ་སློང་མའི་དགེ་
 འདུན་གྱི་སྟེ་མེད་པས། རྫོངས་འདིར་བྱད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་མ་མཛད་
 པར་དང་འདུལ་བ་དང་མཐུན་ཞིང་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བཤད་པའི་དོན་གྱི་སྟེང་
 པོ་ནི། བྱད་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱ་བ་ལ། མེད་དུ་མི་རུང་པའི་ཡན་ལག་དུ་དགོས་
 པའི་ཚངས་སྟོན་ལ་ཉེར་གནས་སྤོན་དུ་མ་སོང་བར། སའི་དགེ་འདུན་ཀྱང་པས།
 མ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་། བྱད་མེད་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབ་དུ་མི་རུང་ལ། ཚངས་
 སྟོན་ཉེར་གནས་ནི། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་སྤྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་
 མ་སྤྱིན་ཀྱང་ཚོགས་པའི་དམིགས་བསལ་གཞན་གསུངས་པ་མེད་པས། བོད་གངས་

ཅན་གྱི་སྒྲིངས་འདིར་སྒྲོན་དགོ་སྒྲོང་མའི་སྡེ་མ་བྱུང་བས། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱང་
 པས། དགོ་སྒྲོང་མར་བསྐྱབས་པ་དེ་མི་འབྲང་ཅིང་། དགོ་སྒྲོང་མ་མ་བསྐྱབ་ན་
 འདུལ་བ་དང་མཐུན་ཞིང་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་འདི་བབས་ལ་གཞིགས་
 ན་ཀུན་མཁྱེན་སྐྱེ་མ་གོ་ར་མས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གོ་དང་ཡངས་ཅན་མཁའ་པོ་
 དག་དབང་ཚོས་གཤམ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་ཡིག་ཚེའི་བཞེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཀྱང་། པཎ་ཆེན་ལྷ་ཀྱེ་མཚོག་ལྷན་གྱི་བཞེད་པ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར། བྱང་
 མེད་དགོ་སྒྲོང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་
 མདོ་རྩེར་གསུངས་པའི་ལུང་གི་དོན་ནི། མཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་དགོ་སྒྲོང་མར་བསྐྱབ་
 པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། མཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པ་ལ་ནི། དེ་མི་དགོས་
 པར་བཤད་པ་དེ་དང་མཐུན་པ། ཀུན་མཁྱེན་པར་དཀར་པོའི་ [1527 - 1596] བཞེད་
 པ་ལ།

དང་པོ། ཀུན་མཁྱེན་པར་དཀར་པོའི་སྡོམ་གསུམ་འགྲེལ་བ་¹ [མོག་ ༡༤༧] ལས།
 ‘དེའི་འོག་ཏུ། ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། ཞེས་པ་མཚོག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་མཛད་ལ། སའི་
 ཚོགས་བྱུང་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། དེ་ནི་རུང་ཡང་བྱེད་པ་
 ནམས་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ།’ ཞེས་སའི་ཚོགས། བྱང་མེད་དགོ་སྒྲོང་
 མ་བསྐྱབ་པ་ལ་ནི། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་ཀྱང་། བྱེད་ན་

1 - ཀུན་མཁྱེན་པར་དཀར་པོའི་ [1527 - 1596] སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། རྫོང་གིང་
 བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབ་ཉམས་གསོ་ཁང་ [1973] དཔར་སྐྱུན་ཞེས་འབྲིང་པར་དཀར་པོའི་གསུང་འབུམ། Vol.
 5 P. 68 [མོག་ ༡༤༧] ལས་གསལ།

རུང་ཡང་བྱེད་པ་རྣམས་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལས། ཚངས་
སྤྱོད་ཉེར་གནས་སྤོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཁྲུངས་སམ། སྐྱབ་བྱེད་ནི་མ་བཤད་
དོ།།

དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་ [1507 - 1554] རང་གི་འདུལ་བ་
མདོའི་ལྷི་ཀ་¹ [P. 338 - 340] ལས། “ཁོ་བོ་ཅག་ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་བྱས་
པར་དགེ་སྦྱང་མའི་སྤོམ་པ་མི་འཆགས་ཞེས་པ་དེ། ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་པའི་མི་འཆགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ནས་མི་འཆགས་པར་མ་སྦྱས་པའི་སྤྱིར་སྤོན་མེད་དོ།།” ཞེས་པ་དང་།

པའ་ཚེན་སྐྱོ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གི་འདུལ་འགྲེལ་² གོག་ ལྷ་པ། ལས། “གཉིས་
པ་སྤྱི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྤོམ་པ་སྤོན་དུ་མ་སོང་བར་
བྱུང་མེད་ཉེན་ལ། ད་ལྟར་གྱི་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྦྱང་མའི་སྤོམ་པ་སྐྱེ་བ་
མེད་ཟེར་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱུང་མེད་ཀྱི་ཉེན་ལ་ཕ་ཚོགས་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས།
དགེ་སྦྱང་མའི་སྤོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དེའི་ཉེན་ལ། དགེ་སྦྱང་མའི་དགེ་
འདུན་མེད་པར་དགེ་སྦྱང་ཕའི་དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྦྱང་མའི་སྤོམ་པ་
སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྦྱང་མའི་སྤོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་

1- དུས་གསུམ་མཁུན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་ [1507 - 1554] འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཚེར་འགྲེལ་སྤྱི་དོན་
མཐའ་དཔུང་དང་བསྐྱེད་དོན་ས་བཅད་དང་འབྲུའི་དོན་མཐར་ཆགས་སུ་གཉེར་བ་བཅས་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་སྤྲེགས་བམ་དང་པོ། ལྷི་པར། རུབ་སྤྲེགས་དཔལ་ཚོས་འཁོར་
སྤྱིང་གིས་དཔར་སྐྱུན་ལྷེ་བ་རིང་གོག་ ༡༣༡ - ༡༤༠ ལས་གསལ། 2- པའ་ཚེན་སྐྱོ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གི་
དམ་ཚོས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་གཞུང་འགྲེལ་ལྷི་ཀ་རིན་ཚེན་སྤེང་བའི་དགོངས་རྒྱུན། ལེར་སྤྱད་བྱ་ཚང་གིས། ལྷག་
ས་དོ་སྤྱར་ལྷེ་བ་རིང་གོག་ ལྷ་པ། ལས་གསལ།

གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ། བཟོག་
 ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་མེད་དེ།
 བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ། ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་
 པ་ཡིན་ན་མཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན་མཚོག་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།།

ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བར་བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཚོག་
 ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་མེད་དེ། ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་
 ཀྱི་སྡོམ་པ་འཕྲོགས་པའི་ཚོག་དེ་བྱད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་མཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སྲོང་
 མར་བརྟུབ་པའི་མེད་མི་རུང་གི་ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།” ཞེས་པ་དང་།

རྗེ་བཙུན་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ [1469 - 1544] ཀྱི་འདུལ་འགྲེལ་¹ [གོག་ ༥༥ན༥]
 ལས། “ཁ་ཅིག་ ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། ཚངས་སྲོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་
 སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་དགེ་སྲོང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ།
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོགས་བྱད་མེད་བརྟེན་པར་རྫོགས་
 ན་ཡང་བརྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་པ་དང་། ཡང་འདུལ་འགྲེལ་
 དེ་ཉིད་² [གོག་ ༥༥བ༣] ལས། “དེས་ན་ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱད་མེད་
 བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ཚངས་སྲོད་ལ་ཉེར་གནས་མའི་སྡོམ་

1 - རྗེ་བཙུན་ཚོས་རྒྱལ་མཚན་ [1469 - 1544] ཀྱི་དམ་པའི་ཚོས་འདུལ་བའི་སྐྱོད་ན་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྡོང་
 པོའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བརྟུས་ནས་སྟོན་པ་སློབ་གསལ་མཁའ་པའི་མགུལ་རྒྱན་མུ་ཉིག་གི་ཕྱིང་བ། རྒྱག་ས་དོ་
 སྲར་ལྗེ་བའི་འབྲེང་རབ་བྱུང་གི་གཞི། [གོག་ ༥༥ན༥] ལས་གསལ། 2 - འདུལ་འགྲེལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གོག་
 ༥༥བ༣ ལས་གསལ།

པ་སྐྱེན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དག་དོན་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྟེར་
དགོས་ཏེ། དེ་མ་ཐོབ་པར་བྱུང་མེད་ཀྱིས་ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་
ཡུན་ཚོགས་ཀྱི་བསྟེན་རྫོགས་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།” ཞེས་པ་དང་།

པར་ཚེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མའི་ [1469 - 1544] འདུལ་བའི་འགྲེལ་པ་¹ [མོག་ ༡༡༥བ།]
ལས། “ཁ་ཅིག་ ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚངས་སྦྱོང་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ།
ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས། སྐྱེས་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་བྱུང་མེད་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ན་ཡང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།།” ཞེས་པ་དང་།

ཐུབ་བརྟེན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་འགྲེལ་² [མོག་ ༥༦ན།] ལས། “ཁ་ཅིག་གིས།
དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས། བྱུང་མེད་བསྟེན་རྫོགས་བྱས་ན་མི་སྐྱེ་སྟེ། དགེ་
སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པའི་རྫོན་དུ། དགེ་སྦྱོབ་མ་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་འགོ་
དགོས་ལ། དེ་གཉིས་དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་
ནའང་།

ཐུབ་བྱེད་མ་དེས་ཏེ། ཚོགས་སྲ་མ་སྡོན་དུ་མ་སོང་བའང་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཅམ་དུ་

1 - པར་ཚེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མའི་ [1469 - 1544] འདུལ་བའི་སྡོམ་སྦྱོང་མཐའ་དག་གི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་འགྲེལ་བའི་ལེགས་བཤད་རྣམས་བཟང་ནོར་བུའི་སྤྱིང་བ། སེར་བྱེས་གྲ་ཚང་གིས་དཔར་སྐྱུན་ལྟེ་བའིང་ཤོག་
༡༡༥བ། ལས་གསལ། 2- འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཐུབ་བརྟེན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བྱུན་གྱི་སྐྱེ་
དོན་ཐུབ་བརྟེན་གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་སྤྱིང་བ། ལྟེ་དགའི་སྲ་མ་
ལྟེ་བ་འབྱིང་ཤོག་ ༥༦ན། ལས་གསལ།

བཤད་པའི་སྤྱིར་དང་། མདོར་ན། མཚན་གཞན་ལ་བརྟེན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།
 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་པའི་དགེ་འདུན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་མེད་ལ་བརྟེན་རྫོགས་སྐྱེ་
 བ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ།། དེ་བཞིན་དུ་ཕ་ཚོགས་མ་ཚོགས་ཕན་ཚུན་བསྐྱར་
 ཉན་བརྟེན་རྫོགས་བྱས་ནའང་། རྫོམ་པ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། ལྷ་བ་ལས། བཅུན་
 པ་དགེ་ཚུལ་པ་དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱི་ན་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བགྱི་འཇམ། ལྷུ་པའི། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནམས་ནི། འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་ལ།
 དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སྦྱོབ་མ་ཡང་དགེ་སྦྱོང་གི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་
 ན། དགེ་སྦྱོང་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་ལ། མཁན་སྦྱོབ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བར་གསུངས་
 སོ།། དེས་ན་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཚོགས་དུག་
 པོ་རིམ་ཅན་དང་། གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་དང་། མ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་ཀྱི།
 སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་དག་མི་དགོས་སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར་ད་ལྟར་མ་ཚོགས་གིས་བརྟེན་རྫོགས་བྱས་ཀྱང་
 རྫོམ་པ་མི་སྐྱེ་ཡང་། ཕ་ཚོགས་གིས་བྱུང་མེད་བརྟེན་རྫོགས་བྱེད་ན། དགེ་སྦྱོང་མའི་
 རྫོམ་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་པར་གསུངས་པ་ལ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་
 ལྷུ་བ་ [1391 - 1474] ཀྱི་འདུལ་ལྷེ་ཀ་རིན་ཆེན་མེད་པ་¹ [མོག་ ༦༣༦] ལས། “བཞི་
 པ་རྒྱུད་སྦྱོང་དུ་རུང་བའི་བྱུང་པར་ནི། དགེ་སྦྱོབ་མ་ལོ་གཉིས་སྦྱུང་པའི་འོག་ཁོ་ནར་
 བརྟེན་རྫོགས་བྱུང་མ་ཞེ་ན། ཚངས་པ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་དོན་དུ་སྦྱོང་པས་
 ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་སྟེ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་དེ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་རྫོམ་པ་མ་ཐོབ་
 པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ།། འོ་ན། དེ་མ་བྱས་པར་དགེ་སྦྱོང་མའི་

1- གཙང་དཔལ་རྩེབ་རིང་མོག་ ༦༣༦ ལས་གསལ།

སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་བམ་ཞེན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ས་ཚོག་གིས་བུད་མེད་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། དག་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་།
 རྩེ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་སྦྱོང་བར་ཁས་གྲུབ་སྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 རོ།། དེས་ན་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་ད་ལྟར་མ་ཚོག་གིས་
 བསྟེན་རྫོགས་བྱས་ཀྱང་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་འོ།།” ཞེས་པ་དང་།

བུ་སྟོན་ [1290 - 1364] ཀྱི་བཞེད་པ་ནི། འདུལ་འཛིན་མ་ཚོས་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་
 གནས་མེད་པར། ས་ཚོག་གིས་དག་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་པ་ལ། མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
 པར་བཞེད་པ་ལ། བུ་སྟོན་གྱིས་ས་ཚོག་དང་མ་ཚོག་གི་བྱེད་པར་བྱེ་སྟེ། ས་ཚོག་
 གིས་དག་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་བྱས་ཀྱང་ཚོག་བྱེད་པར་
 ཅན་ཚད་པ་མེད་ལ། མ་ཚོག་གིས་དག་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་པ་ལ། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་
 གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན། ཚོག་བྱེད་པར་ཅན་ཚད་
 པས། དག་སྦྱོང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཁྲུངས་ཀྱང་མེད་
 པར་བཞེད་དེ། བུ་སྟོན་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་འདུལ་བ་ལྟ་མཚོའི་
 རྩེད་པོ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དག་སྦྱོང་མའི་ལས་ཚོག་¹ [P. 256] པས།
 “ཚངས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེའི་འོག་ཏུ་སྦྱོང་པ་ནི། བསྟེན་རྫོགས་སོ། དེ་
 ལ་ཉེ་བར་གནས་པ་ནི། དེ་སྦྱེད་པའི་སྟེ། ལུས་ལ་བསྟེན་རྫོགས་སྐྱེ་བའི་སྐྱལ་བ་
 ཅན་ཏུ་འགྱུར་བར་ངེས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བུད་མེད་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བྱས་ཀྱང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ལས་ཀྱི་ཚོགས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།། ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྐྱེས་པའི་ཚོ་

1- བུ་སྟོན་རིན་ཚེན་གྲུབ་ [1290 - 1364] ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་བྱེད་པ་འདུལ་བ་ལྟ་མཚོའི་རྩེད་པོ་རབ་
 ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ། རྟོག་ཤིང་། ཅན་ཚད་ རྩེ་ལེན། དཔལ་སྐྱེན་བུ་སྟོན་གསུང་ Vol. 21 P. 258 ལས་གསལ།

གས་བྱེད་པ་ན་མ་བྱས་ཀྱང་ཚོག་ཆད་པ་མེད་པའི་སྲིད་རྡོ། ། འདིའི་འགྲེལ་པ་ཐམས་ཅད་ལས། འདི་མེད་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་བཤད་ཅིང་། མེད་ཀྱང་སྐྱེ་བར་བཤད་པའི་ལུང་མེད་པའི་སྲིད་རྡོ། །” ཞེས་པ་འདིས་མ་ཚོག་གིས་དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབ་པ་ལ། ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་སྟོན་དུ་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་ཤིང་། འདི་མེད་པར་མ་ཚོག་གི་སྟོན་སྟེ། དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབ་དུ་མི་རུང་ཞིང་། སྟོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། མ་ཚོག་གིས་དགེ་སྦྱོང་མར་བརྒྱབ་པ་ལ། ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་སྟོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་ལ་སྟོམ་པ་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དམ་སྙམ་ཡང་དཔུང་དོ། །

དགོ་སྒོ་བ་མ་བསྐྱུ་བ་པ་ལ། དགོ་སྒོ་ང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་
 མི་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་དགོ་སྒོ་ང་མའི་དགོ་
 འདུན་ལ་སྐྱང་དུ་རུང་བའི་ཁྲུངས་ལ།

དང་པོ། འདུལ་བའི་སྒྲིམ་ཚིག་¹ [ཤོག་ ༡༢ན།] ལས།

བསྐྱུས་དོན་གང་ལས་སྐྱང་བའི་ཡུལ།།

དབུས་མཐར་བཅུ་གཉིས་དུག་ཚང་བའི།།

དགོ་སྒོ་ང་མ་ཡི་དགོ་འདུན་ཏེ།།

བཞི་ཡིས་བྱིན་ན་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ།།

མ་མེད་པ་ཡིས་སྐྱིན་དུ་རུང་།

ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ། པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་འདུལ་འགྲེལ་² [ཤོག་ ༥༢བ།] ལས།
 “དགོ་སྒོ་བ་མ་དེ་ཡུལ་གང་ལས་ནོད་པ་ཡོད་དེ། མཁན་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པའི་
 སྒོ་བ་དཔོན་གཉིས་དང་། དགོ་སྒོ་ང་མའི་དགོ་འདུན་ནམས་ལས་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། དགོ་འདུན་གྱི་གངས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ཡུལ་དབུས་སུ་དགོ་སྒོ་ང་མ་བཅུ་
 གཉིས་མཐའ་འཁོབ་དུ་དུག་གི་གངས་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགོ་སྒོ་ང་མ་བཞི་ཚོགས་

1- ལྷན་སྐྱོད་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་བྱམས་པ་སྐྱལ་བཟང་གི་འདུལ་བའི་སྒྲིམ་ཚིག་གནད་བསྐྱུས་སྤེལ་པོ་ཚིག་དོན་
 བརྗེད་བྱང་སྐྱག་ས་དཔར་མ་ལྗེ་བ་རིང་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ཤོག་ ༡༢ན། ལས་གསལ། 2- པར་ཆེན་བསོད་
 ནམས་གྲགས་པའི་ [1478 - 1554] འདུལ་བའི་ལེགས་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ། འབྲས་ཚོ་སྐྱེང་པར་སྐྱུན་ ༩༥
 ཤོག་ ༥༢བ། ལས་གསལ།

ཅམ་གྱིས་དགོ་སློབ་མའི་སློམ་པ་སྒྱིན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལ་སློམ་པ་སྒྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་
 ལུ་གསུངས་པའི་སྒྱིར། འོན་ཀྱང་། དགོ་སློང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ན་མི་དགོས་ཏེ།
 དེ་མེད་ན་དགོ་སློང་མའི་དགོ་འདུན་ལ་སྒྲང་དུ་རུང་བར་ལུང་དབྱར་གྱི་གཞི་ལས་
 གསུངས་པའི་སྒྱིར།” ཞེས་པ་དང་།

དགོ་སློང་མ་དེ་དག་མ་རྟེན་ན། དགོ་སློང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་། ཚངས་
 སློང་ཉེར་གནས་སྒྱིན་དུ་རུང་བའི་ཁྱུངས་ལ།

དང་པོ། འདུལ་བ་འཛིན་པ་བྱུབ་བརྟན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་
 བ་¹ ཁོག་ ༥༩༥། ལས། “ཡང་དགོ་སློབ་མའི་དེ་མ་ཐག་དགོ་སློང་མའི་སློམ་པ་
 མི་སྒྱིན་པར་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། ཚངས་སློང་ཉེར་གནས་ཀྱི་སློམ་པ་མཚོས་ནས་
 སྒྱུད་དགོས་ལ། དེ་ནོད་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་གང་ལས་ནོད་པ་ནི། མཁན་
 མོ། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་མ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་མ། དགོ་
 སློང་མའི་དགོ་འདུན་བཅས་ལས་ནོད་པ་ཡིན་ལ། དགོ་འདུན་གྱི་གངས་ནི་དགོ་
 སློབ་མའི་སྐབས་དང་འདྲའོ། དགོ་སློབ་མ་དང་འདི་གཉིས་དགོ་སློང་མའི་དགོ་
 འདུན་ལས་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཡང་། དགོ་སློང་མའི་དགོ་འདུན་མེད་ན། དགོ་
 སློང་གི་དགོ་འདུན་ལས་ཀྱང་སྒྲང་དུ་རུང་བར་ལུང་དབྱར་གྱི་གཞི་ལས་གསུངས་
 སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

1- འདུལ་བ་འཛིན་པ་བྱུབ་བརྟན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་སྒྱི་དོན་བྱུབ་བརྟན་གསེར་གྱི་རྒྱལ་
 མཚན་མཛེས་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་ཕྱང་བ། རྩེ་དགོའི་སྤར་མ། ༡༧༥༧ ལོར་ཤེས་རབ་རྒྱལ་
 མཚན་གྱིས། རྩེ་ལིར་དཔར་སྐྱབ་ལྗེ་བ་རིང་ཤོག་ ༥༩༥ ལས་གསལ།

གཉིས་པ། པཎ་ཆེན་རྫོགས་ལེགས་བཟང་གི་འདུལ་འབྲེལ་¹ གོག་ (༧༥ཡ) ལས།
 “དེ་བཞི་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློབ་མར་བསྐྱབ་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། རྒྱུ་ལ་ཉེས་བྱས་
 སུ་འགྱུར་བའི་སྟེང་། འོ་ན། དགེ་སློབ་མའི་སྣུམ་པ་ངེས་པར་དགེ་སློང་མ་ཁོ་ན་
 ལ་བརྟེན་ནས་ལེན་དགོས་སམ་ཞེན་མི་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་མ་མེད་ན་དགེ་སློང་
 བ་གངས་ཚང་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་བཡོད་པའི་སྟེང་ཏེ། ལྷང་དབྱར་གྱི་གཞི་ལས།
 དགེ་ཚུལ་མའི་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་ཏེ། དགེ་ཚུལ་མ་དེས་དགེ་སློང་མ་མོ་ཉ་བཏང་སྟེ།
 འཕགས་པ། བདག་ལོ་གཉིས་སུ་རྩ་བའི་ཚོས་དུག་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཚོས་དུག་ལ་སློབ་
 བོ་ཞེས་སྤྱིང་ན་དབྱར་ཞག་བདུན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་དགེ་ཚུལ་མའི་གནས་
 སུ་དགེ་སློང་འགྲོ་བར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པའི་སྟེང་།” ཞེས་དང་།

དེ་ཉིད་² གོག་ (༧༥བལ) ལས། “ཁ་ཅིག་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་གྱི་སྣུམ་པ་སློབ་དུ་
 མ་སོང་བར་བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ལ། ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སློང་མའི་
 སྣུམ་པ་རྒྱུ་བ་མེད་ཟེར་ན་དེ་ཡོད་པར་ཐལ། བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ལ་པ་ཚོག་ཙམ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་མའི་སྣུམ་པ་རྒྱུ་བ་ཡོད་པའི་སྟེང་ཏེ། དེའི་རྟེན་ལ་དགེ་སློང་
 མའི་དགེ་འདུན་མེད་པར་དགེ་སློང་པའི་དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་མའི་
 སྣུམ་པ་རྒྱུ་བ་ཡོད་པའི་སྟེང་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སློབ་མའི་སྣུམ་པ་རྒྱུ་བ་
 ཡོད་པ་ལོད་དུ་བཤད་ཟིན་པའི་སྟེང་། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ལ་པ་ཚོག་
 ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་གྱི་དགེ་སློང་མའི་སྣུམ་པ་ཐོབ་པ་མེད་དེ།
 བྱད་མེད་གྱི་རྟེན་ལ་ད་ལྟར་གྱི་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་

1- པཎ་ཆེན་རྫོགས་ལེགས་བཟང་ []གི་དམ་ཚོས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་གཞུང་འབྲེལ་ལྷོ་གཞི་རིན་ཆེན་
 སྤེང་བའི་དགོངས་རྒྱུན་སེར་སྤྱད་ནས་སྐྱག་ས་དོ་སྦྲར་ཞེས་རིང་གོག་ (༧༥བ) ལས་གསལ། 2- དེ་ཉིད་
 གྱི་གོག་ (༧༥བ) ལས་གསལ།

ཀྱི་དགོ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་ན་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་དགོ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་བར་བྱད་མེད་ཀྱི་ཉེན་ལ་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། དགོ་སྤྱོད་མའི་སྤྱོད་པ་ཐོབ་པ་མེད་དེ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འཕྲོགས་པའི་ཚོག་དེ་བྱད་མེད་ཀྱི་ཉེན་ལ་མ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་དགོ་སྤྱོད་མར་བསྐྱབ་པའི་མེད་མི་རུང་གི་ཚོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།” ཞེས་དང་།

གསུམ་པ། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེའི་འདུལ་འགྲེལ་¹ [P. 323] ལས། “གངས་དེ་དག་མ་ཚང་ཡང་དགོ་སྤྱོད་མ་བཞིའི་ཚོགས་ཀྱིས་བྱིན་ན་བསྐྱབ་པ་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ། བསྐྱོན་རྗེས་ལ་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ།། བཞིར་མ་ཚང་ན་འདྲིར་མི་སྐྱེ་ཉེ། ལས་མི་འཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དགོ་སྤྱོད་མ་དེ་དག་མ་རྟེན་ན། དགོ་སྤྱོད་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་དགོ་སྤྱོད་མའི་བསྐྱབ་པ་སྐྱེན་དུ་རུང་ཉེ། ལུང་དབྱར་གྱི་གཞི་ལས། དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་བ་མི་འདི་ལྟ་ཉེ། དགོ་ཚུལ་མ་དེས་དགོ་སྤྱོད་ལ་ཕོ་ཉ་བཏང་ཉེ། འཕགས་པ་དག་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དུག་གི་བསྐྱབ་པ་སྐྱེལ་དུ་གསོལ་ཞེས་སྤྱིངས་ན་ཞག་བདུན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ལ་དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགོ་སྤྱོད་འགོ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།” ཞེས་དང་།

1 - དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་རྗེ་རྗེའི་ [1507 - 1554] འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་སྤྱིའི་དོན་མཐའ་དབྱད་དང་བསྐྱུས་དོན་ས་བཅད་དང་འབྲུའི་དོན་མཐའ་ཆགས་སུ་གཉེར་བ་བཅས་འཛམ་གླིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཉིམའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེགས་བམ་དང་པོ་ལྗེ་ལེར། རུམ་རྟེན་གསལ་དཔལ་ཚོས་འཁོར་གླིང་གིས་དཔལ་སྐྱོན་ལྗེ་བ་རེང་ P. 323 ལས་གསལ།

ཡང་དེ་ཉིད་¹ [P. 338] ལས། “དགོ་འདུན་མ་དེ་ཡང་ཡུལ་དབུས་སུ་དགོ་སྒྲོང་མ་
 བཅུ་གཉིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བཅུ་གཉིས་མེད་ན། དགོ་སྒྲོང་མ་དུག་གི་ཚང་
 བའོ།། གངས་དེ་དག་མ་ཚང་ཡང་། དགོ་སྒྲོང་མ་བཞིའི་ཚོགས་ཀྱིས་བྱིན་ན་ཚངས་
 སྲོད་ཉེར་གནས་འཆགས་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ། བསྟེན་རྫོགས་ལ་གསུངས་པའི་གནད་
 ཀྱིས་ཤེས་སོ།།

དགོ་སྒྲོང་མ་དེ་དག་མ་རྟེན་ན། དགོ་སྒྲོང་མའི་དགོ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་ཚངས་སྲོད་
 ཉེར་གནས་སྟེན་དུ་རུང་སྟེ། དབྱར་གྱི་གཞི་ལས། དགོ་སྒྲོབ་མའི་ཚངས་པར་
 སྲོད་པ་ལ་ཉེར་གནས་པའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཞེས་པ་དང་། དེའི་ལྷོ་ཀ་ལས་ཚངས་པར་
 སྲོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྒྲོམ་པ་མ་ནོད་པ་དེ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡང་དགོ་སྒྲོང་
 དབྱར་གནས་པར་ཁས་སྲུངས་པ་མཚམས་ཀྱི་ནང་ན་འདུག་པས་ཞག་བདུན་མན་
 ཚད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པོ་ཞེས་བཤད་དོ།།” ཞེས་དང་།

ཡང་ཀར་ལྷོ་ཀ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་² [P. 338 - 540] ལས། “འདིར་དཀའ་བའི་གནས་
 འདི་ལྟར་མཐོང་སྟེ། མདོའི་དངོས་བསྟན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ནས་ཚངས་སྲོད་
 ཉེར་གནས་མ་བྱས་པར་དགོ་སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། འགྲེལ་
 རྒྱུང་ལས། ཚངས་པར་སྲོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་ཚོགས་འདི་མ་བྱས་པར་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་བྱས་ཀྱང་བྱིམས་མི་འཆགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། དགོ་སྒྲོང་མའི་སྒྲོམ་
 པ་སྐྱེ་བར་ཁེགས་པར་ཐལ། ཚངས་སྲོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར།
 མ་བྱུབ་ན་དེའི་ཚོགས་གཏན་མ་བྱས་པ་དང་འགལ། འདོད་ན། དགོ་སྒྲོང་དང་།

1- ཀར་ལྷོ་ཀ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ P. 338 ལས་གསལ།
 2- ཀར་ལྷོ་ཀ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ P. 338 - 340

དགོ་སྤྱོད་མ་ཉིད་དག་གི་ལས་གཞན་གྱི་དཔས་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་སྐྱེས་པ་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པར་གྱེད་པའི་ཚོགས་བྱུང་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གྱེད་ན། དགོ་
སྤྱོད་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ཅེས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་ཚོག་གཏན་མ་བྱས་པའི་བྱེ་བྲག་དགོ་སྤྱོད་
གི་རྫོམ་པ་ལེན་བཞིན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཀར་མཚན་གྱུར་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དགོ་
སྤྱོད་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཞེས་པར་ཐལ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་རྫོམ་པ་མ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ནི། ལུང་ལུ་བ་ལས། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་རྫོམ་
པ་གཏན་མ་བྱས་ཀྱང་། དགོ་སྤྱོད་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཀར་མཚན་འཕྲིན་ན་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱིའམ་མ་རྫོགས་ཞེས་བགྱི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། དགོ་སྤྱོད་མའི་ནང་དུ་རྫོམ་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ།

གཞན་ཡང་ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་
བྱས་པར་ཡང་དགོ་སྤྱོད་མའི་རྫོམ་པ་སྐྱེ་བར་རིགས་ཏེ། སྤུན་ཚོགས་ལས། ལོ་ཏམ་
སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་ཚེན་མོས་སྐྱེ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་སྤྱོད་བར་ཁས་སྐྱེད་པ་ན་རབ་དུ་
དབྱུང་བ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགོ་སྤྱོད་མའི་དངོས་པོར་གནང་ཞེས་ཉེས་
མེད་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གསུངས་ལ། ཉེས་པ་བསྐྱེད་ན་ནི། ལུང་ལས་གནང་
ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེས་དྲོགས་ན། འདི་ནམས་ཀྱི་སྤྱོན་མེད་དེ། སྐྱེ་
དགའི་བདག་མོ་རྫོགས་ཚུལ་དེ་སྤྱོན་གྱི་རྫོགས་ཚུལ་ཡིན་པས། འདིར་སྐྱེ་མཚན་
མི་མཚུངས་ལ། གཞན་ཐལ་བ་བཀོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དེད་ལ་མི་འཇུག་སྟེ། ཁོ་
པོ་ཅག་ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་བྱས་པར་དགོ་སྤྱོད་མའི་རྫོམ་པ་མི་འཆགས་པ་
ཞེས་པ་དེ་ཉེས་མེད་སྤུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མི་འཆགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་

གྱི་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་འཆགས་པར་མ་སྐྱས་པའི་སྐྱེར་སྐྱོན་
མེད་དོ།” ཞེས་པ་དང་།

བཞི་པ། ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ [དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་] རང་
གི་འདུལ་བ་མདོའི་རྗེ་ཀུ་¹ [གཙང་དཔར་ཤོག་ ༡༡༤༣༡] ལས། “གཉེས་པ་བསྐྱས་པའི་
དོན་ལ་ལྡེ་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གང་ལ་སྐྱང་བ་ནི། མཁམ་མོ་དང་ལས་བྱེད་པ་མོ་
དང་བཅས་པའི་དགོ་འདུན་མ་ལས་སྐྱང་སྟེ། དགོ་འདུན་མ་དེ་ཡང་ཡུལ་དབུས་
སུ་དགོ་སྐྱོང་མ་བརྒྱ་གཉེས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་དགོ་སྐྱོང་མ་བརྒྱ་གཉེས་མེད་
ན། དགོ་སྐྱོང་མ་དུག་གི་གངས་ཚང་བའོ། གངས་དེ་དག་མ་ཚང་ཡང་དགོ་སྐྱོང་
མ་བཞིའི་ཚོགས་ཀྱིས་བྱིན་ན། བསྐྱབ་པ་འདི་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ། བཞིའི་ཚོགས་
ཀྱིས་བསྟེན་རྩོགས་སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ།། (བཞིར་
མ་ཚང་ན་ནི་འདིར་མི་སྐྱེ་སྟེ་ལས་མི་འཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ་) །དགོ་སྐྱོང་མ་དེ་དག་མ་རྟེན་ན།
དགོ་སྐྱོང་པའི་དགོ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་། དགོ་སྐྱོབ་མའི་བསྐྱབ་པ་སྐྱིན་དུ་རུང་སྟེ། དབྱར་
གྱི་གཞི་ལས་དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགོ་ཚུལ་མ་དེས། དགོ་སྐྱོང་དག་
ལ་ཕོ་ཉ་བཏང་སྟེ། འཕགས་པ་དག་ལོ་གཉེས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་ཚོས་དུག་གི་བསྐྱབ་པ་སྐྱེས་དུ་གསོལ་ཞེས་སྐྱོང་ན། ཞག་བདུན་བྱིན་
གྱིས་བསྐྱབས་ལ་དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་བའི་ཕྱིར། དགོ་སྐྱོང་འགོ་བར་བྱ་ཞེས་གསུངས་
སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྣ་བ་ཚེན་པོ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ (དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་) རང་

1- གཙང་དཔར་ལྷེ་བ་རིང་ཤོག་ ༡༡༤༣༡ ལས་གསལ།

གི་འདུལ་བ་མདོའི་རྟེན་གྱི་གྲུ་གཙང་དཔར་ཤོག་ ༡༣༠ནལ། “རྒྱུད་སྣོད་རུང་པའི་བྱུང་པར་
 རི། ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་ཞེས་སོ།། འདིའི་སྦྱོར་དོན་
 ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དགོས་པའི་དོན་ནི། ཚངས་སྦྱོད་ཉེར་གནས་མ་བྱས་ (པར་
 དག་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པ་འཕོགས་) པའི་ཉེས་པ་ཁྲིགས་པ་དང་། དག་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་པའི་
 སྦྱོད་དུ་རུང་བའོ།། གཉིས་པ་བརྟུན་པའི་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡུལ་གང་ལ་
 གྲང་བ་ནི། མཁན་མོ་དང་། གསང་སྟེ་སྟོན་མ་དང་ལས་བྱེད་པ་མོ་དང་བཅས་པའི་
 དག་འདུན་མ་ལས་གྲངས་ཏེ། དག་འདུན་མ་དེ་ཡང་ཡུལ་དབུས་སུ་དག་སྦྱོང་མ་
 བརྒྱ་གཉིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བརྒྱ་གཉིས་མེད་ན། དག་སྦྱོང་མ་དུག་གི་གྲངས་
 ཚང་བའོ།། གྲངས་དེ་དག་མ་ཚང་ཡང་དག་སྦྱོང་མ་བཞིའི་ཚོགས་ཀྱིས་བྱིན་ན་ཚངས་
 སྦྱོད་ཉེར་གནས་ཆགས་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ། བཞིའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟེན་རྫོགས་ཆགས་
 ལ་ཉེས་བྱས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ།།

དག་སྦྱོང་མ་དེ་དག་མ་རྟེན་ན། དག་སྦྱོང་པའི་དག་འདུན་གྱིས་ཀྱང་ཚངས་སྦྱོད་
 ཉེར་གནས་སྦྱིན་དུ་རུང་སྟེ། དབྱར་གྱི་གཞི་ལས། དག་སྦྱོང་མའི་ཚངས་པར་སྦྱོད་
 པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་དང་ཞེས་པ་དང་། དེའི་རྟེན་གྱི་ལས། ཚངས་པར་
 སྦྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མཚོས་པ་དེ་རྒྱུབ་པའི་དོན་དུ་ཡང་དག་སྦྱོང་
 དབྱར་ནས་པར་ཁས་གྲངས་པ་མཚོས་པ་གྱི་ནང་ན་འདུག་པས། ཞག་བདུན་མན་
 ཚད་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པོ་ཞེས་བཤད་དོ།།” ཞེས་པ་དང་།

འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་² [ཤོག་ ༡༣༧ནལ] ལས། “དག་ཚུལ་མའི་བསྐྱབ་

1- གཙང་དཔར་སྟེབ་རིང་ཤོག་ ༡༣༠ནལ ལས་གསལ། 2- སྦྱོབ་དཔོན་ཚོས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་
 འགྲེལ། རྩེ་འདུལ། བརྟན། ཤོག་ ༡༣༧ནལ ལས་གསལ།

པའི་སྡོམ་པ་བྱིན་པ་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགོ་ཚུལ་མ་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ན་གནས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་སྡོམ་པ་བྱིན་པར་བྱ་བ་ཚོས་དང་ལྷན་པའི་དོན་དེ་བྱུང་ན།
 དེ་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་ཡང་། དགོ་སྡོང་དབྱར་གནས་པར་ཁས་ལྷངས་པ་མཚམས་
 ཀྱི་ནང་ན་འདུག་པས་ཞག་བདུན་མན་ཆད་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་
 ཚུན་ཆད་ཀྱིས་ཕྱིར་འཁོར་བར་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཞེས་བྱ་བར་སྐྱར་རོ།།” ཞེས་
 པ་དང་།

འདུལ་བ་ལུང་གཞི་དབྱར་གྱི་གཞི¹ [མོག་ ༡༧༧བ།] ལས། “གཞན་ཡང་དགོ་ཚུལ་
 མའི་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགོ་ཚུལ་མ་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པའམ།
 གཞིན་རུ་མ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་ནས་དེས་དགོ་སྡོང་དག་ལ་ཕོ་ཉ་བཏང་སྟེ། འཕགས་
 པ་དག་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཚོས་དུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དུག་གི་བསྐྱབ་
 པ་སྐྱུལ་དུ་གསོལ་ཚུར་སྡོན་ཅིག་ཅིས་སྤྱིང་ན། ཞག་བདུན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ལ།
 དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་བའི་སྡོམ་དགོ་སྡོང་འགོ་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་དགོ་ཚུལ་མའི་བྱ་
 བ་ཡིན་ཅོ།།” ཞེས་པ་དང་།

འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ² [མོག་ ༡༣༡བ།] ལས། “དགོ་སྡོམ་མའི་ཚངས་
 པར་སྡོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་
 ཡང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགོ་སྡོམ་མ་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ན་གནས་པ་རྣམས་ཀྱིས།
 ཚངས་པར་སྡོད་པ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མཚོན་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་

1- རྗེ་འདུལ། ༡༥ མོག་ ༡༧༧བ། ལས་གསལ། 2- རྗེ་བདེ་ཤོན་ཆེས་བཤེས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་
 འགྲེལ་དབྱར་གྱི་གཞི། རྗེ་འདུལ། བསྟེན། ལྷུ་མོག་ ༡༣༡བ། ལས་གསལ།

པར་བྱ་བ་ཚོས་དང་ལྷན་པའི་དོན་དེ་གཉིས་བྱུང་ན། དེ་དག་བསྐྱབ་པའི་དོན་དུ་
 ཡང་དགོ་སྤོང་དབྱར་གནས་པར་ཁས་སྲུངས་པ་མཚམས་ཀྱི་ནང་ན་འདུག་པས་ཞག་
 བདུན་མཚམས་ཚད་མཚམས་ཀྱི་སྤྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་ཚུན་ཚད་ཀྱིས་སྤྱིར་འཁོར་
 བར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་སྐྱར་རོ།།” ཞེས་པ་དང་།

འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་དབྱར་གྱི་གཞི¹་ཤོག་ ༡༧༧༡ ལས། “གཞན་ཡང་དགོ་
 སྤོབ་མའི་བྱ་བ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགོ་སྤོབ་མས་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་
 དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དུག་བསྐྱབས་ནས། དེས་དགོ་སྤོང་རྣམས་ལ་
 སོ་ཉ་བཏང་སྟེ། འཕགས་པ་དག་བསྟེན་པར་རྗོགས་པར་མཛད་དུ་གསོལ། ཚུར་
 སྤོན་ཅིག་ཅིས་སྤྱིང་ན། ཞག་བདུན་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ་དགོ་སྤོབ་མའི་བྱ་བའི་
 སྤྱིར། དགོ་སྤོང་འགོ་བར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་དགོ་སྤོབ་མའི་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་
 པ་དང་།

མདོར་ན། ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དང་། ཡངས་
 ཅན་མཁན་པོ་དག་དབང་ཚོས་གྲགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས། མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་
 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་ལུང་ཁྲུངས་སུ་མཛད་དེ། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་ནི། མའི་
 དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་ངེས་པར་སྐྱིན་པར་བྱ་དགོས་པ་ལས། དེ་མ་སྐྱིན་ཀྱང་ཚོག་པའི་
 དམིགས་བསལ་གཞན་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་མེད་པ་ངེས་ན། བོད་དུ་དགོ་སྤོང་མའི་
 རྗེ་སྤར་མ་བྱུང་བཞིན་དུ། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། བུད་མེད་དགོ་སྤོང་མར་
 བསྐྱབས་ཐལ་དུ་བྱུང་བ་དེ་ནི། མི་འཐད་ཅེས་དེ་ལྟ་བུས་དགག་པར་མཛད་པའི་

1- འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་དབྱར་གྱི་གཞི། རྗེ་འདུལ། ༡༧༧༡ ལས་གསལ།

ཡིག་ཆའི་དགོངས་དོན་སློང་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་སྤང་ཞིང་། དེ་ལ་པར་ཆེན་གྲུ་
 མཚོག་ལྷན་གྱིས། མདོ་རྩར། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་མ་ཐོབ་པར་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བྱར་མི་རུང་བར་གསུངས་པ་དེ་ནི། མཚོག་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་
 གྱི། བཙུན་ལ་བརྟེན་ན་ནི་དེ་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་དང་། དེ་བཞིན། གུན་
 མཁྱེན་པ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་དུ་མཐུན་པ་བཞེད་པ་དང་།

བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་
 དང་། དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ་དང་། པར་ཆེན་སློབ་གྲིས་ལེགས་
 བཟང་དང་། རྗེ་བརྟུན་ཚོས་གྱི་རྒྱལ་མཚན་དང་། པར་ཆེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མ་
 དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཐུབ་བརྟན་ཚོས་གྲགས་བཅས་གྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་
 སློང་དོན་དུ། ཉེས་མེད་ཐུན་ཚོགས་གྱི་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སླེབ་པ། ཚངས་
 སྤྱོད་ཉེར་གནས་ངེས་པར་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་ཤིང་། མཚོག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་
 དགོས་གྱི། སླེལ་ཉེས་བྱས་ཅོམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་ལྟར་མི་དགོས་པར་ཕྱི་
 དགེ་འདུན་རྒྱང་པས་བསྐྱུ་དུ་བདུབ་པར་བཞེད་དམ་སྟེ་མོ།།

རྒྱུད་སློད་མཁུན་ཟུར་བྱམས་པ་སྐལ་བཟང་དང་། པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་
 པ་སོགས་གྱི་ཡིག་ཆར། དགེ་སློབ་མ། མའི་དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐྱུ་བ་པར་བྱ་བ་
 ཡིན་ཡང་། མ་རྟེན་ན། ཕྱི་དགེ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་དགེ་སློབ་མ་སྐྱུ་བ་དུ་རུང་བ་
 དང་། དེར་མ་ཟད། དུས་གསུམ་མཁྱེན་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེ་དང་། འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་ཐུབ་བརྟན་ཚོས་གྲགས་དང་། གུན་མཁྱེན་མཚོ་སྐྱ་བཙུན་པོ་ཤེས་རབ་
 བཟང་པོ་བཅས་གྱི་ཡིག་ཆར། དགེ་སློབ་མ་དང་། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་གཉིས།
 རྒྱུར་། མའི་དགེ་འདུན་གྱིས་སྐྱེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། མ་རྟེན་ན། ཕྱི་

དགེ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་སྦྱིན་དུ་རུང་བར་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལས་གསལ་ལ། རླངས་ནི།
 མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། ལུང་གཞིའི་དབྱར་གྱི་ཞིའི་ལུང་བཅས་
 རླངས་སུ་དྲངས་ཏེ། བརྒྱབས་པ་དང་། དགོས་པ་ལ་དང་། ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་
 མ་སྦྱིན་པར་བུད་མེད་ལ་བརྟེན་རྫོགས་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ལུང་ཡོད་
 པས་འོག་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

ལེགས་སྤྱད་པ།

བྱུང་མེད་དགེ་སྦྱོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། དགེ་སྦྱོང་མ་དང་།
ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་བྱས་པར་བསྟེན་ཚོགས་
བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྲུངས་ལ།

དང་པོ། འདུལ་བ་མཚོ་རྒྱུ་¹ ཤོག་ ༡༡ནལ། ལས། “ཚོགས་ལས་འདས་པའི་
ལྷུང་བ་གཉིས་འཆད་དེ། འདི་ལ་གསུམ་ལས། མྱེད་གཞི་ནི། སྦྱོང་དགའ་མོས་
དགེ་སྦྱོང་མའི་བསྐྱབ་པ་མ་སྐྱབ་པར་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བྱེད་པ་ལས་སོ།། དགའ་
བྱ་ནི། དགེ་སྦྱོང་མའི་སྦྱོང་པ་མི་བརྟན་པར་འགྱུར་བའོ།། གཞུང་དོན་ནི། དགེ་
སྦྱོང་མའི་བསྐྱབ་པ་མ་སྐྱབ་པ་བྱིས་སོ་བཟུང་བ་དང་མ་བཟུང་བ་གཉིས། མཁན་
མོ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་བྱེད་པ་ལའོ།། ཞེས་སྐུ་མར་སྐྱབ་ཏེ་མཁན་
མོ་ལ་ལྷུང་བྱེད་གཉིས་སོ།།

གཉིས་པ། འོ་ན་ཚངས་སྦྱོང་ཉེར་གནས་མ་བྱས་པར་བསྟེན་ཚོགས་བྱེད་ན་ལྷུང་
བ་ཅིར་འགྱུར་ཞེས་འདྲི་ན། མདོ་རྩ་འགྲེལ་ནས་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་།
ལུང་དགེ་སྦྱོང་མའི་ནམ་འབྲེད་ལས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཚངས་པར་སྦྱོང་པ་ལ་ཉེ་བར་
གནས་པའི་སྦྱོང་པ་མ་གསོལ་བར་དགེ་སྦྱོང་མའི་དངོས་པོར་བསྟེན་པར་ཚོགས་པར་
བྱེད་པ་ན་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེས་གསུངས་ལ། མའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་འགྲེལ་

1 - ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྐྱབ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་བཟང་པོའི་ [དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ་] འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་
ནམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་བཤད་ལུང་གི་རྒྱ་མཚོ། གཞི་སྒྲུབ། གཙང་དཔར་ལྷེ་བ་རིང་ཤོག་
༡༡བལ་ལས་གསལ།

པ་ལས་ཀྱང་། ཡང་དགེ་སློང་མ་གང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་
 བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་རྣུང་བྱེད་དོ།
 ཞེས་བཤད་དོ། རྣུང་བྱེད་དེ་ནི། མའི་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་མདོ་རྩ་འགྲེལ་ལས་
 ཉི་མ་བཤད་དོ།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

གསུམ་པ། དགེ་སློང་མའི་སོ་མདོ་¹ [མོག་ ༡༧༣༡] ལས། “ཡང་དགེ་སློང་མ་བུད་
 མེད་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ཀྱང་། ལོ་གཉིས་སུ། ཚེས་དྲུག་དང་
 རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དྲུག་ལ་བསྐབ་པའི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་ན། རྣུང་བྱེད་དོ། ཡང་དགེ་སློང་མ་བུད་མེད་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་ཉི་
 ཤུ་ལོན་ཡང་ལོ་གཉིས་སུ་ཚེས་དྲུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དྲུག་ལ་བསྐབ་
 པའི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྣུང་བྱེད་དོ། ཡང་
 དགེ་སློང་མ་གང་བུད་མེད་ལོ་གཉིས་སུ་ཚེས་དྲུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་
 དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྣུང་བྱེད་དོ།” ཞེས་
 བརྟན་པ་དང་།

བཞི་པ། དགེ་སློང་མའི་སོ་མདོའི་འགྲེལ་པ་² [མོག་ ༡༩༡བ༡] ལས། “སྟོན་པ་
 མཉམ་དུ་ཡོད་པ་ན་སྟེ། དགེ་སློང་མ་སྡོམ་དགའ་མོས། བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་
 གཉིས་ལོན་ཀྱང་། བསྐབ་པའི་ཚེས་དྲུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དྲུག་
 མ་བྱིན་པར་ཐལ་བུང་དུ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ་བཅས། ཡང་དགེ་སློང་

1- འདུལ་བ་ལུང་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྲེད། རྗེ་འདུལ། ༩༓ མོག་ ༡༧༣༡ ལས་གསལ།
 2- འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱོ་བའི་རྩ་བའི་དགེ་སློང་མའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ་མཛད་བྱང་
 མ་གསལ་བ། རྗེ་འདུལ། བརྟན། ༩༓ མོག་ ༡༩༡བ༡ ལས་གསལ།

མ་གང་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ན་ཡང་། བསྐབ་པའི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་
པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བའོ།། ལྷུང་བའི་བྱུང་པར་ནི། ལོང་མ་
དང་འདྲའོ།། ལྷུང་བ་བརྒྱ་ཅུ་བཅུ་གཅིག་པ་རྫོགས་སོ།།” ཞེས་པ་དང་།

ལྷ་པ། མའི་སོ་མདོའི་འགྲེལ་པ་¹ [ཤོག་ ༡༣༣བལ] ལས། “བཅོམ་ལྡན་འདས་
མཉན་དུ་ཡོད་པ་ན་བཞུགས་སོ།། སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོས་གསོལ་བ། དག་
སྡོང་པ་དང་དག་སྡོང་མ་གཉིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ། རིམ་པ་དང་བྱུང་
པར་ཅི་མཆིས་ཞེས་གསོལ་བ་དང་། བཀའ་སྐྱེལ་ལ་གཞིན་རྒྱུ་མ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
ལོན་པ་ལོ་གཉིས་བར་བྲིམས་ཀྱང་བསྐྱངས་ལ། ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཞིག་བསྟེན་པར་
རྫོགས་པར་བྱེད་ན། དག་སྡོང་མ་དག་གིས་སྟན་ཚམས་ཐིང་ལ་གཞི་བདུངས་ཏེ།
དག་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་ནས་གསོལ་བ་དང་ལས་ཀྱིས་ཚངས་པར་སྦྱོད་པའི་
ཉེ་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དག་སྡོང་མ་རྟམས་ཀྱིས་བྱིན་ཅིག དེའི་འོག་དུ་དག་སྡོང་
པ་མ་གཉི་གའི་ཚོགས་འདུས་ལ། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་དག་སྡོང་མ་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པར་བྱིས་ཤིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལ། སྤྱིར་དག་སྡོང་མ་དག་གིས་ཚངས་
པར་སྦྱོད་པའི་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་པར་གསུངས་པའི་ལོན་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱས་པ་ལས་བཅས།

ཡང་དག་སྡོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱུར་གྱུར་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཚངས་པར་སྦྱོད་པ་ལ་
ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་བྱིན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བའོ།།
དག་སྡོང་མ་ཚངས་པར་སྦྱོད་པའི་ཉེ་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྤར་མ་བྱིན་པར་བསྟེན་པར་

1- འཕགས་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་ཅུ་བའི་དག་སྡོང་མའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ། ལྷ་
འདུལ། བཟླ་ན། ལུ་ཤོག་ ༡༣༣བལ ལས་གསལ།

རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བའོ།། ལྷུང་བ་བརྒྱ་ཅུ་བཅོ་བརྒྱད་པ་རྫོགས་སོ།།” ཞེས་
པ་དང་།

རྒྱལ་པ། མའི་སོ་མདོའི་འགྲེལ་པ་¹ [མོག་ ༡༩༩བ།] ལས། “རྟོན་པ་མཉན་དུ་ཡོད་
པ་ན་རྟེ། སྦྲོམ་དགའ་མོས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་འདོད་པ་ལ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་
དུ་བྱིམས་མ་སོག་ཀྱང་ལོ་གཉིས་མ་བསྐྱངས་པར་ཐལ་བྱུང་བ་རྟེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱས་པ་ལས་བཅས།

ཡང་དགེ་སྦྱོང་མ་གང་ལོ་གཉིས་སུ་ཚོས་རྒྱལ་དང་མཐུན་པའི་ཚོས་རྒྱལ་ལ་མ་
བསྐྱབས་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བའོ།། དགེ་སྦྱོང་མས་ཚོས་རྒྱལ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་རྒྱལ་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ཐལ་བྱུང་བ་རྟེན་
པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བའོ།། དེ་ལ་ཚོས་རྒྱལ་ཅེས་པ་ནི། གཅིག་ཤུ་ལམ་
དུ་མི་འགྲོ་བ་སོགས་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་རྒྱལ་ནི། གསེར་དངུལ་ལ་
རྟེན་པར་མི་བྱ་བ་སོགས་རྒྱལ་ ལྷུང་བ་བརྒྱ་ཉི་ལུ་གཅིག་པ་རྫོགས་སོ།།” ཞེས་
པ་དང་།

བདུན་པ། དགེ་སྦྱོང་མའི་རྣམ་འབྲེད་² [མོག་ ༡༧༠ན་ཡ] ལས། “སྦྲོམ་དགའ་
མོས་ལོ་གཉིས་སུ་ཚོས་རྒྱལ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་རྒྱལ་མ་གསོལ་བར་
བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ནས་དོན་ཅུང་བའི་དགེ་སྦྱོང་མ་དག་སྦྱོད་པར་བྱེད་པའི་

1- འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་ཅུ་བའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ། རྗེ་འདུལ།
བརྟན། ཚཱི་ མོག་ ༡༩༩བ། ལས་གསལ། 2- རྟོན་པའི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་དགེ་སྦྱོང་མའི་རྣམ་
འབྲེད། རྗེ་འདུལ། ༩། མོག་ ༡༧༠ན་ཡ ལས་གསལ།

སྐབས་དེ་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་ཏེ། དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བསྐྱབ་པ་བཅའ་བའི་བར་དུ་མཛད་དོ།།

ཡང་དགེ་སློང་མ་གང་ཤེས་བཞིན་དུ་ལོ་གཉིས་སུ་ཚེས་དུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དུག་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་རྣུང་བྱེད་དོ།།

ཡང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སློམ་དགའ་མོའོ།། ཤེས་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་གིས་སམ། གཞན་གྱིས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའོ།། ཚེས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། རི་རྒྱད་བརྟན་པ་ཡིན་མོ།། ལོ་གཉིས་སུ་མ་བསྐྱབས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་སློབ་མར་འགྱུར་བའི་བསྐྱབ་པ་འདི་ལོའོ།། རྣུང་བྱེད་དོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤོང་མ་བཞིན་མོ།། དེ་ལ་རྣུང་བར་རི་རྒྱར་འགྱུར་ཞེ་ན། དགེ་སློང་མས་རི་ཙམ་ཅུང་ཟད་ལོ་གཉིས་སུ་ཚེས་དུག་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚེས་དུག་གི་བསྐྱབ་པའི་རྗེས་པ་མ་གསོལ་བར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ཐམས་ཅད་དུ་རྣུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ།།” ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

བརྒྱད་པ། དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྲེད་¹ [ཤོག་ ༡༤༧] ལས། “སློམ་དགའ་མོས་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་ལོན་པ་དག་མ་གསོལ་བར་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སློམ་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ན། དོན་ཅུང་བའི་དགེ་སློང་རྣམས་སློད་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་དེ་བཙུག་ལྷན་འདས་ལ་གསོལ་ཏེ། དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་བསྐྱབ་པ་བཅའ་བའི་བར་དུ་མཛད་དོ།།

1- རྣམ་པའི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྲེད། རྗེ་འདུལ། ཏེ། ཤོག་ ༡༤༧ ལས་གསལ།

ཡང་དགེ་སློང་མ་གང་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་མ་གསོལ་བར་ཚངས་
པར་སྤྱད་པར་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་དང་། བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་
ལྷུང་བྱེད་དོ།

ཡང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྡོམ་དགའ་མའོ། །བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལོ་བཅུ་གཉིས་སུ་བྱིམ་ན་གནས་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །
ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གསོལ་བ་དང་། གཉིས་
ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སོ། །མ་གསོལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་བསྐྱབས་པར་རོ། །” ཞེས་
པ་དང་།

དགུ་པ། དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་དེ་ཉིད་¹ [ཤོག་ ༡༡༥བ།] ལས། “སྡོམ་དགའ་
མོས་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་གསོལ་བར་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པར་བྱེད་པ་ན། དོན་ལྷུང་བའི་དགེ་སློང་མ་དག་སློད་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་དེ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་ལ་གསོལ་དོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱུང་བ་འདི་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ནས། བསྐྱབས་པ་བཅའ་བའི་བར་དུ་མཇུག་དོ། །

ཡང་དགེ་སློང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ལུ་ལོན་པ་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་
པའི་སྡོམ་པ་མ་གསོལ་བར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ། །

ཡང་གང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྡོམ་དགའ་མའོ། །གཞིན་རྒྱ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཞིན་
རྒྱ་མ་རབ་དུ་བྱུང་བའོ། །ལོ་ཉི་ལུ་ལོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་གི་ལོ་ཉི་ལུར་ཚང་

1- དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་དེ་ཉིད་ཤོག་ ༡༡༥བ། ལས་གསལ།

བར་གྱུར་པོ། ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་རྫོམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གསོལ་
 བ་དང་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སོ། མ་གསོལ་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོ་འདུན་ལས་སོ། །
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གསོལ་བ་དང་གཞིའི་ལས་ཀྱིས་སོ། །
 ལྷུང་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གོང་མ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ལ་ལྷུང་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་
 ཞེ་ན། དགོ་སྤོང་མས་ཇི་ཅམ་ཅུང་ཟད་གཞོན་རུ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཚངས་པར་
 སྤྱད་པ་ཉེ་བར་གནས་པའི་རྫོམ་པ་མ་གསོལ་བར་དགོ་སྤོང་མའི་དངོས་པོར་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། བམས་ཅད་དུ་ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །” ཞེས་བསྟན་
 པ་དང་།

ཀྱའི་དུ་གང་རྣམས་ཀྱིས། བྱད་མེད་དགོ་སྤོང་མར་སྐྱབ་པའི་རྩ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་
 བྱུག་བཞེས་ལ་དགོ་སྤོང་མའི་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ལ་ལོ་གཉིས་སུ་མ་བསྐྱབས་པ་དང་།
 དགོ་སྤོང་མའི་བསྐྱབ་སྲོམ་མ་སྦྱིན་པར་བྱད་མེད་དགོ་ཚུལ་མར་བསྐྱབས་ཟེན་རྗེས་
 དེ་མ་ཐག་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་དང་། སྐྱབ་བཞིན་པ་དང་། བསྐྱབ་པར་འགྱུར་
 པའི་བྱུག་བཞེས་འདི་ལྟ་བུ་ནི། ཚེན་པོ་ཀྱའི་ཡུལ་དུ། གནའ་དུས་ནས་ལོད་བཞིན་
 པ་ལྟར། དང་གི་སྐབས་སུ་འང་མཇུག་སྐྱོང་གིས་བྱུག་བཞེས་དངོས་སུ་བསྐྱར་མུས།
 དཔེར་མཚོན་ཅམ་ནི། ༡༧༧༩ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༥ ལྷ་ཏོ་ཚུ་ཚོད་ ༧ ཐོག
 གནས་མཚོག་དོ་རྗེ་གདན་དུ་ཀྱའི་ལྷ་ཁང་དུ། ཐེ་ཐུན་ནས་ Fokuang Shang
 དགོན་བདག་ཀྱའི་དུ་གང་ Hsing Yun བྱ་བས་མཁན་པོ་བྱས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་
 སོ་སོ། ༡༥༠ ལྷག་ཅམ་ལ། ལས་ཚོག་དཔེ་ཐོག་ནས་བཏོན་ཏེ། དགོ་ཚུལ་ལ་
 མའི་རྫོམ་པ། དུས་གཅིག་དུ་བསྐྱབས་པར་བྱས། དེ་ནས་དགོ་སྤོང་མའི་རྫོམ་
 པ་མ་སྦྱིན་པར། ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ མཚན་མོར། ཀྱའི་ལྷ་ཁང་གི་ཀྱབ་གྱི་ཚོགས་
 ཁང་སྤོང་དུ། ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་གྱི་མཁན་མོ། Tsyr Tuang དང་། ལས་

གྱི་སློབ་དཔོན་མ། Rong Tsur དང་། གསང་སྟོན་མ། Tsyur Hue དང་།
 གཞན་ལས་གྲལ་དུ་ཐེ་ཐན་གྱི་དགེ་སློང་མ་བདུན་དང་། ཨ་རི་བཙོད་མིང་དགེ་
 སློང་མ་ཀམ་ལེགས་བཤད་མཚོ་མོ་དང་། ཐུབ་བརྟན་ཚོས་སྟོན་བཅས་དགེ་སློང་
 མ་བཅུ་གཉིས་གངས་ཚང་བའི་དགེ་འདུན་མ་ཁོ་ན་ལས་རྒྱལ་ཁབ་བཙོ་བརྟུང་ནས་
 ཐེབས་པའི་བསྐྱུབ་བྱ་བུད་མེད་གངས་ ༡༣༥ ཚངས་སྟོན་ཉེར་གནས་མཚན་
 མོ་ཚུ་ཚོད་ ༡༡ ལ་འགོ་བཅུགས་ནས་སྤེ་ཚོས་ ༡༡ ལྟ་དོ་ཚུ་ཚོད་ ༩ པ་ལ་
 ཟེན་པ་དང་། ཚངས་སྟོན་ཉེར་གནས་སྐྱུབ་པ་ལ་སྤེ་མི་བརྟུ་རྒྱུར་དགག་བྱ་བུས་
 ལྷལས་ཇི་ལྟར་སྐྱུབ་པ་དང་། མཚན་མོར་སྐྱུབ་དགོས་པའི་གནད་དོན་བཅས་གྱི་
 ལན་གསལ་མ་རྟེན། དེ་ཉིན་ལྟ་དོ་ཚུ་ཚོད་ ༩ ཐོག་རྒྱ་མིའི་ལྷ་ཁང་དུ། བསྐྱུབ་
 བྱ་པོ་མོ་ཡོད་དོ་ཚོག་ལ། ལས་ཚོག་དཔེ་ཐོག་བཏོན་ཏེ། Hsing Yun མཁན་
 པོ་དང་། Wu Chien ལས་གྱི་སློབ་དཔོན་དང་། Yung Hsing གསང་
 སྟོན་སློབ་དཔོན་དང་ལས་གྲལ་དུ་སྤྱེལ་དུ་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་དང་། ཐའི་ལེ་རྒྱའི་
 དགེ་སློང་དང་། ཐེ་ཐན་གྱི་དགེ་སློང་བཅས་དགེ་སློང་གངས་ཉེར་བཞི་གངས་ཚང་
 བའི་ཐའི་དགེ་འདུན་རྒྱུད་པས་དུས་གཅིག་དུ་བསྐྱུབ་བྱ་པོ་མོ་ལ་བརྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བུས་པ་འདི་ནི། སློམ་པ་ཐག་བརྒྱ་མ་བསྐྱུབ་ཚུལ་དང་མཚུངས་སམ་སྟམ་
 ཡང་དབྱེད་དགོས་སོ།

བཅུ་པ། བུད་མེད་དགེ་སློང་མར་སྐྱུབ་པ་ལ། ཚོས་སྐྱུང་སྤེ་པའི་འདུལ་བ་ལྟར་
 བ། སྟོན་དུ་དགེ་ཚུལ་མར་བསྐྱུབས་པའི་རྗེས། དགེ་སློབ་མའི་སློམ་པ་སྦྱིན་པར་
 བྱ་དགོས་ཏེ། ཉེས་མེད་ཐུན་ཚོགས་གྱི་དགེ་སློང་མར་གྱུར་པ་ལ། དགེ་ཚུལ་མ་
 དང་། དགེ་སློབ་མའི་སློམ་པ་སྦྱིན་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་བསྐྱུབ་པ་ལ། ལོ་གཉིས་
 ལྷ་བསྐྱུབས་པའི་རྗེས། དགེ་སློང་མར་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པར། རྒྱའི་བཀའ་

འགྱུར་འདུལ་བ་ལུང་པོད་ ༡༡ བོག་ ༡༠༦༥ - ༡༠༦༦ [T. 22 P. 1065 - 1068] ལས་གསལ་བ་འཁོད་པ་དེར་གཟིགས་ཀྱི་དང་།

གལ་ཏེ་དགོ་སློབ་མའི་བསྐབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར། ཚོས་སྲུང་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསལ་
བ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་ཚོས་སྲུང་སྡེ་པའི་དགོ་སློབ་མའི་སོ་མདོ་ལས། “ཡང་
དགོ་སློབ་མ་གང་། བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་དམ། ཡང་ན་གཞོན་ཅུ་མ་
ལོ་ཉི་ལྔ་ལོན་པ་ལ། བསྐབ་པ་མ་སྟེན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་
བྱེད་དོ། ། ཡང་དགོ་སློབ་མ་གང་གཞོན་ཅུ་མ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ལ་བསྐབ་པའི་
ཚོས་དྲུག་ལ་ལོ་གཉིས་སུ་མ་བསྐབས་པར་ལོ་ཉི་ལྔ་ལོན་པ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ། །” ཞེས་ཀྱི་འུའུ་འགྱུར་པོད་ ༡༡ བོག་ ༡༠༩༢ [T.
22 P. 1037] ལས་གསལ་བ་འཁོད་པ་དེར་གཟིགས་ཀྱི།

བཙུ་གཅིག་པ། གཞན་ཡང་། རྒྱ་ཡིག་དུ་བསྐྱར་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱིད་
དགོ་སློབ་མའི་སོ་མདོ་ལྟར་ན། “ཡང་དགོ་སློབ་མ་གང་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཙུ་
གཉིས་ལོན་པ་ལ། དགོ་སློབ་མའི་བསྐབ་པ་ཅ་བའི་ཚོས་དྲུག་དང་། ཇེས་མཐུན་
བྱི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ། །
ཡང་དགོ་སློབ་མ་གང་། གཞོན་ཅུ་མ་ལོ་ཉི་ལྔ་ལོན་པ་ལ། དགོ་སློབ་མའི་བསྐབ་
པ་ཅ་བའི་ཚོས་དྲུག་དང་། ཇེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ། ། ཡང་དགོ་སློབ་མ་གང་། དགོ་སློབ་
མའི་བསྐབ་པ་ཅ་བའི་ཚོས་དྲུག་དང་ཇེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་
པར་བྱེད་མེད་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ། །” ཞེས་ཀྱི་འུའུ་

གཙོང་པ་སྒྲིང་བ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྒྲིང་བ་དང་། མི་ཚངས་པར་སྒྲིང་
པ་སྒྲིང་བ་དང་། བརྟུན་དུ་སྐྱེ་བ་སྒྲིང་བ་དང་། མྱོས་ལྷུང་ལྷུང་བ་སྒྲིང་བ་དང་།
ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་སྒྲིང་བ་བཅས་ལ། བསྐབ་པའི་ཚོས་དྲུག་ཅེས་བྱ་བར་བརྟན་ཏོ།”

ཡང་རྒྱུད་བྱེད་ ༦༦ པ། “མཉན་ཡོད་ན། དགེ་སྒྲོང་མ་ནམས་ཀྱིས། བྱིམ་སོ་
བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ། ལོ་གཉིས་སུ། བསྐབ་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་
པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པ་ལ་ནི། ཡང་དགེ་སྒྲོང་
མ་གང་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚོས་
དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྒྱུད་བྱེད་དོ།”¹ ཞེས་
པ་དང་། རྒྱུད་བྱེད་ ༥༣ པ། “མཉན་ཡོད་ན། དགེ་སྒྲོང་མ་ནམས་ཀྱིས།
གཞོན་རུ་མ་ལོ་ཉི་ལྔ་ལོན་པ། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་
པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པ་ལ་ནི། ཡང་དགེ་སྒྲོང་
མ་གང་གཞོན་རུ་མ་ལོ་ཉི་ལྔ་ལོན་པ། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་
བསྐབས་པར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྒྱུད་བྱེད་དོ།” ཞེས་བརྟན་ཏོ།²

བཅུ་བཞི་པ། ས་སྟོན་སྡེ་པའི་ [Mahisasaka] དགེ་སྒྲོང་མའི་སོ་མདོ་དབྱིན་
བསྐྱར་³ལས། “རྒྱུད་བྱེད་ ༡༡༩ པ། ཡང་དགེ་སྒྲོང་མ་གང་གཞོན་རུ་མ་ལོ་ཉི་
ལྔ་ལོན་ཡང་། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚོས་དྲུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བརྟེན་པར་

1- ལུ་ཚི་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ ༤༤༡ ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་ཚུ། 2- ལུ་ཚི་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ ༤༤༡
ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་ཚུ་དང་། 3- Thailand བྱུང་མེད་ C. Kabilsingh (Ph.D.) བྱ་བས་དབྱིན་
སྐད་དུ་ཡབ་བསྐྱར་བྱས་པའི་སྡེ་པ་དྲུག་གི་དགེ་སྒྲོང་མའི་སོ་མདོ། ༡༩༧༡ ལོ་ལ་ Bankok ལ་ thammawat
མཛེ་སྐབ་དཔལ་ཁང་དུ་དཔར་སྐྱེན་དེ་བཅོས་ཤོག། ༡༩༧ ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་ཚུ་དང་། དེ་ནས་ The
Chinese Tripitaka, J. Takakusu, ed., Tokyo: 1922 -23, No. 1427, P. 5566 ལས་གསལ།

རྫོགས་པར་བྱེད་ན་རྣམ་བཤེས་པ་དང་།” ཞེས་པ་དང་།

བཅོམ་པ། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྲིད་ [Sarvastivada] དག་སྲོང་མའི་སོ་མདོ་དབྱེན་
བརྒྱུར་¹ ལས། “རྣམ་བཤེས་ ༡༡༡ པ། ཡང་དག་སྲོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་
ཤུ་ལོན་ཡང་། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚེས་དུག་མ་སྦྱིན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པར་བྱེད་ན། རྣམ་བཤེས་པ་དང་། རྣམ་བཤེས་ ༡༡༡ པ། ཡང་དག་
སྲོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་ཡང་། བསྐབ་པའི་ཚེས་དུག་ལ་མ་བསྐབས་
པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྣམ་བཤེས་པ་དང་།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

བཅོམ་པ། ཚེས་སྲུང་རྩེ་པའི་ [Dharma Gupta] དག་སྲོང་མའི་སོ་མདོ་
དབྱེན་བརྒྱུར་² ལས། “རྣམ་བཤེས་ ༡༣༣ པ། ཡང་དག་སྲོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་
མ་ལོ་བཅོམ་བརྒྱུད་ལོན་ཡང་། ལོ་གཉིས་ལ་བསྐབ་པ་ལ་མ་བསྐབ་པར་བསྟེན་
པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྣམ་བཤེས་པ་དང་། རྣམ་བཤེས་ ༡༣༣ པ། ཡང་དག་སྲོང་
མ་གང་ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚེས་དུག་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་
པར་བྱེད་ན། རྣམ་བཤེས་པ་དང་། རྣམ་བཤེས་ ༡༣༤ པ། ཡང་དག་སྲོང་མ་གང་ལོ་
གཉིས་སུ་བསྐབ་པ་མ་སྦྱིན་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། རྣམ་བཤེས་པ་དང་།”
ཞེས་བསྟན་པ་དང་།

བཅོམ་བཤུན་པ། རྒྱ་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྱོར་བའི་

1- དབྱེན་བརྒྱུར་དེབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༥༡ - ༡༥༣ ལས་གསལ་བ་དང་། དེ་ནས་ The Chinese Ver-
sion of Tripitaka, J. Takakusu, ed., Tokyo: 1922 - 23, No. 1437, P. 479 2- དབྱེན་བརྒྱུར་
དེབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༧༥ ལས་གསལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ The Chinese Version of Tripitaka, J.
Takakusu, ed., Tokyo, 1922, No. 1431, P. 103 ལ་གཞིགས་རྒྱ།

[Mulasarvastivada] དགེ་སྦྱོང་མའི་སོ་མདོ་དབྱིན་བརྒྱུར་¹ ལས། “ལྷུང་
 བྱེད་ ༡༡༤ པ། ཡང་དགེ་སྦྱོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ། ཙ་བའི་
 ཚོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་དུག་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ།། ལྷུང་བྱེད་ ༡༡༥ པ། ཡང་དགེ་སྦྱོང་མ་གང་
 གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་གཉིས་སུ་ཙ་བའི་ཚོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ཚོས་དུག་ལ་
 མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ།།” ཞེས་པ་དང་།

བཙ་བརྒྱད་པ། དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ [Mahasanghika] དགེ་སྦྱོང་
 མའི་སོ་མདོ་དབྱིན་བརྒྱུར་² ལས། ལྷུང་བྱེད་ ༧༢ པ། “ཡང་དགེ་སྦྱོང་མ་གང་
 གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་ཡང་། བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བྱེད་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ།། ལྷུང་བྱེད་ ༧༤ པ། ཡང་དགེ་སྦྱོང་མ་གང་
 གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་ཡང་། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ།། ལྷུང་བྱེད་ ༡༠༣ པ། ཡང་
 དགེ་སྦྱོང་མ་གང་བྱིམ་སོ་བཟུང་བ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་ཡང་། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་
 པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་ན་ལྷུང་བྱེད་དོ།།” ཞེས་བརྟན་པ་
 དང་།

བཅུ་དགུ་པ། ཉི་དོང་གི་མཁས་དབང་ A.Hirakawa བྱ་བས། རྒྱ་ཡིག་ནས་
 དབྱིན་སྐད་དུ་ཕབ་བརྒྱུར་བྱས་པའི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་རྣམ་

1 - དབྱིན་བརྒྱུར་དེབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༣༣༤ ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་ཚུ་དང་། དེ་བཞིན། The Chi-
 nese Version of Tripitaka, J. Takakusu, ed., Tokyo, 1922 - 23, No. 1455. P. 508 ལ་གཟིགས་
 ཚུ། 2 - དབྱིན་བརྒྱུར་སོ་མདོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༤༤ ལས་གསལ་བ་དང་། དེ་ནས་ The Chinese Version
 Tribitaka, J. Takakusu, ed., Tokyo: 1922 - 23, No. 1427, P. 556 ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་ཚུ།

འབྲེད་¹ ལས། “ལྷུང་བྱེད་ །² པ། མཉན་ཡོད་ན། གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་
 ལོན་ཡང་། བསྐབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པ་ལ་ནི། ཡང་དག་སྦྱོང་མ་གང་གཞིན་རྒྱ་མ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་
 ཡང་བསྐབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་
 བྱེད་དོ།།” ཞེས་པ་དང་།

ལྷུང་བྱེད་ །³ པ། མཉན་ཡོད་ན། དག་སྦྱོང་མ་ཞིག་གིས། ལོ་གཉིས་སུ་
 བསྐབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་ལ་བཅས། ཡང་
 དག་སྦྱོང་མ་གང་། ལོ་གཉིས་སུ་བསྐབ་པའི་ཚོས་ལ་མ་བསྐབས་པར་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དོ།། འདིར་བསྐབ་པའི་ཚོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཚོས་
 གྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་བརྒྱད་བརྟན་པ་² དང་།

ཉི་ཤུ་པ། རུལ་ལྷུ་སྤྲི་བྱུ་ལོན་གྱིས། ཉེན་དངོས་ཅ་ཆེན་རིགས་མང་པོ་ཞིག་
 བོད་ནས་གདན་དྲངས་ཏེ། བུ་རྒྱ་མང་འཕྲིའི་པའ་ནའི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་དུ་གཅེས་
 ཉར་ཁོངས་ནས། དག་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་དག་སྦྱོང་མའི་རྣམ་འབྲེད་ལེགས་

1- Prof. A.Kirakawa བྱ་བས་རྒྱ་ཡིག་ནས་དབྱིན་སྐད་དུ་སྐབ་བསྐྱར་དག་འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་དག་སྦྱོང་མའི་
 རྣམ་འབྲེད་ Monastic Discipline for the Buddhist Nuns དབྱིན་ཡིག་དེབ་གྱི་ཁ་བྱང་ཅཅ་ Kashi
 Prasad Jayaswal Research Institute, Patna: 1982 ལོར་དཔར་སྐྱབ་དེབ་ཤོག་ ༡༧༧ ལས་གསལ།
 2- Akira Hirakawa, Monastic Discipline for the Buddhist Nuns (Patna: K.P. Jayaswal
 Research Institute, 1982), P. 303 ལ་གཞིགས་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ Bhi Pa: Maha Chinese No. 98,
 T. 1425, Vol. XXII, P. 535a 18 - 19; Maha Sanskrit No. 98, Roth, Bhi - Vin, P. 242; Pali
 No. 63, Vol. IV, P. 319 [Eng. trans; SBB, Vol. XII, P.366]; Dharma No. 123, T. 1428,
 Vol. XXII, P. 756c 8; Sarva No. 122, T. 1435, Vol. XXIII, P. 329c 16 - 17; Mula bhi No. 116,
 T. 1443, Vol. XXIII, P. 1006c 17. བཅས་ལ་གཞིགས་རྒྱ།

སྐྱུར་གྱིས་མ་དེ། Roth Gustav བྱ་བས་ལྷུས་བསྐྱེགས་དཔར་སྐྱུན་ལེགས་
 སྐྱུར་སྐྱད་ཀྱི་དགོ་འདུན་པལ་ཆེན་སྡེ་པའི་དགོ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་¹ལས་ཀྱང་།
 “རྣམ་བཤེད་ ༧༥ པ། མཉམ་ཡོད་ན་དགོ་སློང་མ་ཞིག་གིས། ལོ་གཉིས་སྟུ།
 བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་
 བཅས། ཡང་དགོ་སློང་མ་གང་། ལོ་གཉིས་སྟུ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ལ། མ་བསྐྱབས་
 པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་རྣམ་བཤེད་དོ།” ཞེས་བརྟན་དོ།

མདོར་ན། ད་ཡོད་སྡེ་པ་དུག་གི་འདུལ་བའི་ལུང་ལས་དགོ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་
 པའི་ཆོས་ལ་ཡོད་སྐྱེ་ལྟར་ན། ཅ་བའི་ཆོས་དུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་
 དུག་སྡེ་བརྒྱ་གཉིས་དང་། གནས་བརྟན་སྡེ་པ་དང་། ཆོས་སྐྱང་སྡེ་པ་གཉིས་
 ལྟར་ན། བསྐྱབ་པའི་ཆོས་དུག་གཅིག་དུ་མཐུན་པ་དང་། ས་སྟོན་སྡེ་པ་
 དང་། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱའི་སྡེ་པ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་དུག་ཅེས་གངས་
 མཐུན་ཡང་ནང་དོན་རྒྱུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། དགོ་འདུན་པལ་ཆེན་
 སྡེ་པ་ལྟར་ན། བསྐྱབ་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་བཞེད་པས། ད་ཡོད་སྡེ་པ་དུག་
 གི་འདུལ་བའི་ལུང་ལས་དགོ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་པ་ལ་རྒྱུང་བཤེད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་
 ཀྱང་། དགོ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་ལ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་པར་རྫོགས་
 པར་བྱེད་ན་རྣམ་བཤེད་དུ་འགྱུར་བར་གཅིག་དུ་མཐུན་པར་གོང་གསལ་ལྟར་
 ཡིན་ཅོ།

1 - Roth, Gustav. Bhiksuni - Vinaya. Patna: K.P. Jayaswal Research Institute 1959.
 P. 240 ལའང་གཟིགས་ཀྱི།

ལེའུ་བདུན་པ།

འདིར་མདོར་ཙམ་སྐྱོང་བར་བྱ་བ་ནི། དགེ་སྐྱོང་མའི་
འབྱུང་ཁུངས་སྡེ་དང་། རྒྱའི་དགེ་སྐྱོང་མའི་
འབྱུང་ཁུངས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པར་བྱོལ།

དེ་ཡང་ཆེན་པོ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་རྒྱའི་དགེ་སྐྱོང་མའི་འབྱུང་ཁུངས་ཐ་དད་པ་
གཉིས་བྱུང་བ་ནས། འབྱུང་ཁུངས་གཅིག་ལ། ལྟུང་དགེ་སྐྱོང་མ་དེ་བསྐྱར་བྱ་
བས་གཙོས་དགེ་སྐྱོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་ལྟུང་གཉིས་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བྱི་ལོ་ ༤༣༧ ལོར་
བྱོན་པ་དེ་རྣམས་ལས། གཉིས་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྐྱོང་མའི་སྡེ་མ་རྒྱུན་ཞིག་བྱི་ལོ་
དུས་རབས་ལྔ་པ་ལ། ཐོག་མར། རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བར་ཡིག་ཆ་¹ཞག་ཏུ་གསལ་

1- སུའོ་ཅུང་ [Pao - Chang] བྱ་བའི་རྒྱའི་བཙུན་པ་དེས། བྱི་ལོ་ ༡༡༦ ལོར་བྲིས་པ། རྒྱའི་སྐྱེན་བྲགས་
ཅན་གྱི་དགེ་སྐྱོང་མ་དུག་ཏུ་རེ་ལྟུང་བྱུང་བ། “དགེ་སྐྱོང་མའི་རྣམ་ཐར་ [Pi-chiu-ni-chuan] ཞེས་བྱ་བ་
འདི་ནི། རྒྱའི་དགེ་སྐྱོང་མ། ཐོག་མར་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་སྐོར་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་གཅིག་
བྱུང་བ་གཙོས་ཞིག་ལ་བརྟེན། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་བྱིས་ཀྱི་དཔུང་ཚོམ་ཀུན། ཡིག་ཆ་འདི་ལ་ཁུངས་སུ་བྱས་
ཏེ་དཔུང་ཚོམ་མང་དུ་སྟོན། རྣམ་ཐར་འདི་ནི། འདི་ག་པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་ཡོད་པ་ Tokyo ལ་ ༡༩༣༤
- ༣༦ ལོར་དཔར་བསྐྱུན། རྒྱའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་ [Taisho shinshu Daizokyo. Vol. 50 P.
342b20 - 22] གསལ་པའི་ཁོད་ན། དེ་བཙོད་ ༡༠ བ། ཐོག་ ༣༤༡ ལས་གསལ་བ་དེར་གཟིགས་རྒྱ་དང་།
The biographies of Bhiksuni (Pi - ch iu - ni-chuan) compiled in 516 AD by the monk
Pao-chiang record the lives of sixty five eminent bhiksunis for the English transla-
tion of this Text, See Kathryn, Ann. Tsai, Lives of the Nuns, University of Hawaii
Press, 1994 P.36-55 ལ་གཟིགས་རྒྱ་དང་། གཞན་ཡང་དགེ་སྐྱོང་མའི་རྣམ་ཐར་འདི་ལ་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ་དཔུང་
ཚོམ་འདྲ་མེན་མང་དག་ཅིག་སྟོང་འོ།

བ་དེས་ན། རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དགེ་སྦྲོང་མའི་བརྒྱུད་པ་ཞིག ལྟོན་ནས་བྱུང་བ་དང་།
 ལྟོན་དགེ་སྦྲོང་མའི་བརྒྱུད་པ། རྒྱ་གར་ནས། སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་ནས་
 ལོ་ ༡༡༠ རྗེས་ནས་བྱུང་སྟེ། རྒྱ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་ལྟར། དགེ་སྦྲོང་མའི་
 འབྱུང་ཁུངས་མཐར་གཏུགས་ན། ལྷོ་མི་སྤྱི་གྱའི་བདག་མི་ཆེན་མོ་ལ་ཐུག་པས། རྒྱའི་
 ཡུལ་དུ་དགེ་སྦྲོང་མའི་སྟོན་རྒྱུན་ཐོག་མར་རི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེའི་བརྒྱུད་རིམ་
 ད་ལྟའི་བར་གྱི་གནས་སྟངས་ཤིབ་ཅད་བྱ་རྒྱུ་ལ། དེའི་སྟོན་དུ་རྒྱ་གར་དང་ལྟར་
 རིམ་གྱིས་དགེ་སྦྲོང་མའི་བྱུར་རིམ་མདོར་ཙམ་ཞིག་འདིར་ངེས་པར་སྐྱེང་བར་བྱ་
 དགོས་པར་སེམས་སོ།།

དེས་ན། ལྷུར་དགེ་སྦྲོང་མའི་འབྱུང་ཁུངས་དེ་ཡང་། རྒྱ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་པ་ལྟར་
 དགེ་སྦྲོང་མའི་འབྱུང་ཁུངས་མཐར་གཏུགས་ན། འགོ་བ་ཀུན་ལ་གཅིག་ཏུ་ཕན་པར་
 བཞེད་པ་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཤུགས་ལ་གཏུགས་པའི་ཉིད་ཀྱིས་བཅས་པར་མཛད་པའི་སྤྱི་བའི་
 ཆོས་ཀྱིས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐོབ་སྟེ། སྟོན་པའི་
 འཁོར་ཉན་ཐོས་མ་ནམས་ཀྱི་ནང་ནས། དགེ་སྦྲོང་མ་ལ་རྩ་བ་སྤྱོད་གྱའི་བདག་
 མི་ཆེན་མོ་ཞེས་མཚན་སྟན་གྱི་བ་དན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པར། ད་
 ཡིད་རྩེ་པ་གསུམ་སྟེ། བོད་དུ་དར་བའི་གཞི་སྤྱོད་དང་། ལྷོ་ལྟོ་སོགས་སུ་དར་བའི་
 གནས་བཟུང་བ་དང་། ཆེན་པོ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཆོས་སྤང་རྗེ་པ་བཅས་ཀྱི་འདུལ་
 བ་ལུང་¹ དང་། དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲངས་ནང་པ་ཀུན་བཞེད་པ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་ནོ།།

1- རྒྱའི་བདག་མི་ཆེན་མོའི་སྐོར་གཞི་དང་། ཐོག་མར་རི་ལྟར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བཅས་ལ། བོད་འགྱུར་
 གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐོར་འདུལ་བ་ལུང་(ཕན་ཆོག་སྟེ། རྗེ་འདུལ་ ༥༥ རྟོག་ ༡༠༠ན) ལས་ཞིབ་ཆ་
 གསལ། ལྷོ་ལྟོ་འདུལ་བ་ལུང་(ལྷོ་ལྟོ་སྟེ། རྗེ་འདུལ་ ༡༥ན) ལས་ཞིབ་ཏུ་གསལ་བ་དང་། རྒྱ་ཡིག་ཏུ་སྤྱི་
 དགྱའི་བདག་མོའི་སྟོན་ལ། ༡༩༤༡ ལོར་ Patna ནས་ K.P. Jayaswal Research Institute གྱུ་བས་
 དཔར་སྤྲོད། Prof. Akira Hirakawa ཞེས་པ་ཉི་ཤོད་གི་མཁའ་སྤྲེལ་དབང་དེས་བསྐྱར་སྤྲོད། (རྟོག་གྲངས་༡༣༡ལ)

སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་དང་འཁོར་ཤུགས་མོ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་བསྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་ནས་བཟུང་། དགེ་སྦྱོང་མིའི་ཚོགས་སྡེ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་།
 རྣམ་པར་དུ། རྣོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས། དགེ་སྦྱོང་
 མོ་མོ་ལ་ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་གནང་བར། དེའི་ཚེ་བྱུང་མེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་འདྲ་
 མཉམ་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱད་དེ། དགེ་སྦྱོང་མ་དང་འདྲ་བ། མཚོག་ཏུ་ལྷུང་བཞུན་
 ཐོབ་པ་དང་། དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱས་པའི་དགེ་སྦྱོང་མ་ཡང་མང་
 དུ་བྱོན་པར་མ་ཟད། རྣོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་ནས་ལོ་ ༡༡༥ རྗེས་ཚོས་རྒྱལ་

གོང་ངོས་འགྲུ། Monastic Discipline for the Buddhist Nuns ཞེས་པའི་དབྱིན་དེབ་དེའི་གོག་
 ༤༥ ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་སྦྱོར་འཁོར་པ་ལ་ (༡) AN,
 VIII, 51, Vol. IV, pp. 274 - 279; (༢) རྒྱ་ཡིག་ཏུ། སྐྱེ་དགའི་བདག་མོའི་མདོ་ [Gautami -
 Sutra] [T. 26; Vol. 1, P. 605a 8 - 607b]; (༣) སྐྱེ་དགའི་དབག་མོའི་ལུང་བཞུན་པའི་མདོ་
 [Gautami - Vyakarana - Sutra] [T. 60; Vol. 1, pp. 856a - 858a]; (༤) སྐྱེ་དགའི་བདག་མོ་
 ཆེན་མོ་དགེ་སྦྱོང་མིའི་མདོ་ [The Mahaprajapati Gautami - bhiksuni - Sutra] [T. 1478; Vol.
 XXIV, p. 945b - 947a]; (༥) [གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་] Pali Cullavagga X. Bhikkhuni
 - Kkhandhaka, Vol. II, p. 253ff (I.B. Horner, English translation, SBB XX, p. 352ff);
 (༦) [ས་སྟོན་སྡེ་པའི་] Mahisasaka Vinaya V. 8, Bhiksuni - Dharmaka, [T. 1421; Vol.
 XXII, p. 185b5 190b8; (༧) [ཚོས་སྤྱང་སྡེ་པའི་] Dharma - Gupta - Vinaya Bhiksuni skandha,
 [T. 1428; Vol. XXII, p. 922c6 - 923e 12]; (༨) [གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་] Mulasarvastivada
 - Ksudraka Vastu, [T. 1451; Vol. XXIV, p. 350b10 - 351a25]; (༩) [གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱིའི་
 བོད་འགྱུར་] Peking དཔར་མ་ [Tibetan trans, Peking ed., Vol. 44, p. 161. Ne 99a, 1ff.
 (༡༠) The story of the ordination of Mahaprajapati Gautami and the five hundred
 Sakya Women is related in full in G.Roth, Bhiksuni - Vinaya, p. 4ff, Also see the
 references in Note 2. གོང་གསལ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་སྡེ་པ་སོ་སོའི་འདུལ་བ་ལུང་ཡན་ཚུར་བསྐྱར་ཏེ་སྐྱེ་དགའི་བདག་
 མོ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། དགེ་སྦྱོང་མིའི་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་གླེང་གཞི་བཅས་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་།།
 1- སྡེ་འདུལ། ཏཱ་ དགེ་སྦྱོང་མིའི་རྣམ་འབྲེད། གོག་ ༡༧༥ན ༤ ལས། དགེ་སྦྱོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཇུ་
 འདུལ་དང་ལྡན་པ་མཚོག་ཏུ་ལུང་བཞུན་པ་དགེ་སྦྱོང་མ་ཡན་ལའི་མདོ་ག་དང་། འདུལ་བ་འཛིན་པ་མཚོག་ཏུ་ལུང་
 བཞུན་པ་དགེ་སྦྱོང་མ་གྱི་ཏཱ་སྐྱེ་མོ་སོགས་ལུང་བཞུན་པར་གསལ་བ་དང་།

མྱ་ངན་མེད་གྱི་སྐབས་སུའང་། ཁོང་གིས། རང་ཉིད་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན། དགེ་
 འདུན་ལ་བསོད་སྒྲིམས་གྱི་དུས་སྟོན་གྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་བཤམས་པ་དེར། ལྷོགས་
 བཞི་ནས་འདུས་པའི་དགེ་སྦྲོང་ས་ཡ་བརྒྱད་ཅུ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་
 [དབྱ་བཅོམ་པ་] དགེ་སྦྲོང་འབྲུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་། དགེ་སྦྲོང་མ་འབྲུམ་ཕྲག་དགུ་
 བརྒྱ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཟག་པ་ཟད་པའི་ [དབྱ་བཅོམ་མ་] དགེ་སྦྲོང་མ་སྦྲོང་
 ཕྲག་གཅིག་བཅས་འདུས་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་ སྤྲི་མ་དུ་བྱེད་པ་¹ [ལེའུ་ལྷ་པ་] ལས།
 འདུས་པ་དེ་ལ་དགེ་སྦྲོང་ཞི།།
 ས་ཡ་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་བཅས་པའི།།
 དེ་ལས་ཟག་པ་ཟད་པ་ཡི།།
 དགེ་སྦྲོང་འབྲུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་བཅས།། ༡༤༦།

འདུས་པ་དེ་ལ་དགེ་སྦྲོང་མ།།
 འབྲུམ་ཕྲག་དགུ་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཞི།།
 ཟག་པ་ཟད་པའི་དགེ་སྦྲོང་མ།།
 སྦྲོང་ཕྲག་གཅིག་དང་བཅས་པའོ།། ༡༤༧།

ཞེས་བཤད་པ་དང་།

ཚོས་ཀྱལ་མྱ་ངན་མེད་ལྷུང་བའི་ལོ་ཚོགས་བཅི་སྟོན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་
 པ་མ་ཟད་ནང་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་སུ་ལོ་དུས་འཕྲོ་འགྲུར་རིང་འགྲེལ་བརྗོད་

1 - Maha Vamsa [གདུང་རབས་ཆེན་མོ་སྤྲི་མ] ཉིན་སྐད་དུ་ཕབ་བརྒྱུར་ Dr. Paramanand Singh བྱ་
 བས་ཞུ་རྒྱུག་བྱས་ཏེ། སྤྲུའུ་ཞུ་ནས། ༡༩༧༤ ལོར་ Kashi Vidyapith བྱ་བའི་མཚོ་སྟོན་ཁང་གིས་དཔར་
 རྒྱུན་སྤྲི་མ་དང་དོན་རྒྱུ་སྐད་གཉིས་གན་རྒྱུར་བྱ་དེབ་ཤོག་ ༡༤ - ༡༩ ལས་གསལ་བཤད་པ་གཟིགས་ཀྱི།

མཐའ་དག་གི་ལོ་ཚིགས་གཏན་འཁེལ་ནི། རྫོན་པའི་འདས་ལོ་ཉིད་ནས་འཛིན་པར་
 བྱས་ཀྱང་། བརྩི་ཚུལ་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྐྱང་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱིམ་
 མཚེས་ནང་པའི་ཡུལ་གྱུ་དཔེར་ན། སྤྱི་ལྟོ། བ་ཨི་ལེ་ལྷ། ལྷ་མོ་བཅས་རྫོན་
 པའི་རྗེས་འབྲངས་ནམས་ཀྱིས། རྫོན་པའི་འདས་ལོ་ནི། ཨྱི་ཤུའི་རྫོན་གྱི་ལོ་ ༥༧༧
 ཡིན་པར་ཡོངས་གྲགས་ཚད་འཛིན་བྱས་པར། བརྩམ་པ་ལྷན་རྒྱུ་བྱ་བས་གསུངས་
 ཞེས། མ་དུ་བོས། ཉི་རྫོའི་སྐད་དུ་ཡབ་བསྐྱར་གྲེང་བརྗོད་དོ་རྫོད་ཤོག་ ༡༠ ལས་
 ལུང་བྲངས་ཉེ་སྐྱབ་པར་བྱས་པ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ལོར་རྫོན་པའི་འདས་
 ལོ་ ༡༥༧༧ འཁེལ་སྟབས། གནས་བཟན་སྡེ་པའི་ཡུགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་
 པར་སྐྱང་དོ།། དེས་ན་འདིར་གནས་བཟན་སྡེ་པའི་ཡུགས་ལ། ལྷ་མོའི་རྫོན་གྱི་
 གནས་བཟན་མིང་ཚེན་[མདུ་རྒྱལ] བྱ་བས། བརྒྱ་སྟག་སྡེ་པའི་སྤྱད་ཆ་དང་དུག་
 པའི་འགོ་རྫོད་ལ་བརྩམས་པ། ལྷ་མོའི་རྒྱལ་རབས་མདུ་བོས་[གདུང་རབས་ཚེན་
 མོ་] ལས། བཤད་པ་ལྟར་ན། རྫོན་པ་བདེ་བར་གསེགས་ནས་ལོ་ ༡༡༥ །
 ཚོས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་བྱི་ལ་འཁོད་པ་ཡིན་པ་ནི། རྫོན་པ་ཡོངས་སུ་མུ་ངན་ལས་
 འདས་པ་དང་ཚོས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་རྒྱལ་སྲིད་ལ་འཁོད་པའི་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་། ལོ་
 ༡༡༥ ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ། མདུ་བོས་¹[ལེའུ་ལྷ་པ་ P. 59] ལས།

“རྒྱལ་བ་ཡོངས་སུ་འདས་པ་དང་།།
 མུ་ངན་མེད་དེ་རྒྱལ་སྲིད་ལ།།
 དབང་བསྐྱར་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ལ།།
 ལོ་ནི་ཉིས་བརྒྱ་བཙོ་བརྒྱད་དོ།། ༡༧ །།”

ཞེས་བཤད་པས། མདུ་བོས་ལྟར་ན། རྫོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༡༡༥ ལ་ཚོས་རྒྱལ་

1- སུལ་དང་ཉི་རྫོའི་སྐད་གཉིས་ཤིང་སྐྱར་གྱི་དེབ་ཤོག་ ༥༧ ལས་གསལ།

མྱ་ངན་མེད་ཁྱིལ་འཁོད་པར་བཤད་ཀྱང་། མཁམ་དབང་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་
 [1903 - 1951] གྱི་སིངས་ལའི་ལོ་རྒྱུས་¹ལས། “དེ་ཡང་མ་སྐྱེས་དགའི་བུ་འཆར་ཀ།
 དེའི་བུ་མ་འགགས་པ། དེའི་བུ་སྤྱི་རྒྱུམ། དེའི་བུ་ལྷ་སྤྱིམ། དེའི་རྫོན་པོའི་བུ་ཨ་ཤུན་ག་
 པ། དེའི་ཁྱིལ་འཁོད་པར་སངས་རྒྱས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་མོང་། སངས་རྒྱས་འདས་
 རས་ཉིས་བརྒྱ་དང་དོན་གཅིག་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཁྱིལ་ཚུགས་པ་སོགས་
 ཡིན་ལོ།” ཞེས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཛིན་ཚད་བྱུང་འོས་པས་ཡན་ཚུར་གོ་བསྐྱུར་ཏེ་དབུང་
 དགོས་པར་སྐྱང་འོ།།

དབང་ཚེན་སྡེ་དང་། དགེ་འདུན་ཙ་ལག་མ་རྣམ་གཉིས་རབ་བྱུང་སྐབ་པའི་དུས་
 རི་ཚོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཁྱིལ་འཁོད་པའི་ལོ་དུག་པ་ལ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་མདུབས་
 [ལེའུ་ལྔ་པ་ P. 93]² ལས།

“ཚོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་པ་དེ།
 ཁྱིལ་འཁོད་པའི་ལོ་དུག་ན།
 བརྟན་དང་ལྟུང་པའི་ཡན་མཛད་པ།
 རྣམ་གཉིས་རབ་བྱུང་སྐབ་པར་མཛད་།།༡༠༧།”

ཅེས་བཤད་པ་དང་། འོ་ན། དེ་གཉིས་ཇི་སྐད་རབ་བྱུང་ཞེ་ན། འདི་ལ་མཁམ་
 དབང་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ [1903 - 1951] གྱི་སིངས་ལའི་ལོ་རྒྱུས་ལས། “རྣམ་
 ཨ་ཤུགས་དགེ་སྐྱོང་ས་ཡ་བརྒྱད་ཅུ་དག་ལ་ནར་མའི་བརྟེན་བཀུར་བྱེད་པ་ན། གནས་
 བརྟན་མོ་སྐྱལ་ལའི་བུ་ཚེན་པོ་ལ་དྲིས་པ། བརྟུན་པ། དགེ་འདུན་ལ་བརྟེན་བཀུར་བྱེད་

1- བོད་གཞུང་གིས་རིག་དཔར་ཁང་ནས་ ༡༩༧༤ ལོར་དཔར་བསྐྱར་དེབ་སྟོན་ ༦༡ ལས་གསལ།
 2- ལུ་ལོ་དང་ཉི་མའི་སྐད་གཉིས་ཤིང་སྐྱུར་གྱི་དེབ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་ ༧༩ ལས་གསལ། 3- བོད་གཞུང་གིས་
 རིག་དཔར་ཁང་གིས་ ༡༩༧༤ ལོར་དཔར་བསྐྱར་དེབ་སྟོན་ ༦༡ ལས་གསལ།

བ་དག་ལས་ལྷག་པ་ལྷ་འགའ་ཞིག་མཆིས་སམ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། རེ་ཞིག་ཆོས་
 གྱི་རྗེ་ཞལ་བཞུགས་པ་ན་ཡང་བྱེད་ལྷ་བྱ་མེད་ན། ད་ལྷ་ཉི་ལྷ་ཅི་སྒོ་སྤྲོས། བཅུན་པ་
 དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་མ་གྱུར་གྲང་རྒྱལ་
 པོ་ཆེན་པོ། གང་གི་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱ་དང་། བྱ་མོ་རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་བྱེད་པ། དེ་
 དག་ཁོ་ནས་སོ། ཨ་ལྷ་གས། རང་གི་བྱ་མཉེན་དང་། བྱ་མོ་སྐྱུ་མིན་གཉིས་པོས་
 ཉན་བྱེད་ཅག་རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་འདོད་དམ། གང་གི་ཆེ་ཞང་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 དེའི་ཉིན་མོ་ཁོ་ན་ནས་འདོད་པར་གྱུར་ན། གལ་ཏེ་ཡབ་ཀྱིས་གནང་ན་དེར་ཉིད་
 དུ་འཆ་ལ་ལོ། དེའི་ཆེ་ཨ་ལྷ་གྲི་ལོ་དུག་པ་ལ་བབས་ཤིང་། དབང་ཆེན་སྡེ་ལོ་
 ཉི་ལུ་དང་། སྐྱུ་མི་བཅོ་བརྒྱད་ཡོན་པ་གཉིས་རིམ་བཞིན་གནས་བཏན། མོ་གླེལ་འི་
 བྱ་ཆེན་པོ་དང་། འཕགས་པ་ཆོས་སྦྱིང་མ་གཉིས་ཀས་རབ་ཏུ་སྐྱུངས་ཤིང་།
 གཙུག་ལག་ཁང་དེ་ཉིད་དུ་དབང་ཆེན་སྡེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་སོ།།” ཞེས་བཤད་དོ།

དེ་དང་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པ་མདུའི་ས་¹ [ལེའུ་ལྷ་པ་ P. 93] ལས། ཆོགས་སུ་
 བཅད་དེ་བཤད་པའི་དོན། སྤྲོས་དབང་ཆེན་སྡེ་ [མཉེན་] དང་། སྤྲོས་མོ་དགེ་
 འདུན་རྩ་ལག་མ་ [སྐྱུ་མི་བཅོ་] ཉན་གཉིས། རང་གི་ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་བྱ་ངན་མེད་
 གྱིས་རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་གནང་བ་བཞིན། ཁྱིལ་དུག་ཐོག་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་
 ཆེ་དབང་ཆེན་སྡེ་དགུང་ལོ་ཉི་ལུ་དང་། དགེ་འདུན་རྩ་ལག་མ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོན་
 པ་དང་། གནས་བཏན་ཆེན་པོ་མོ་གླེལ་འི་བྱ་སྐར་རྒྱལ་ [མོ་གླེལ་སྐར་ལོ་] མཁན་
 པོ་དང་ལས་ཀྱི་སྒོ་བ་དཔོན་གནས་བཏན་དབུ་མ་པ་ [མཚོ་རྒྱ་] མཇེད་དེ་དབང་
 ཆེན་སྡེ་ཉིན་གཅིག་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་དག་བཅོམ་པར་

1- ལེའུ་དང་ཉི་ལྷའི་སྐད་གཉིས་ཀན་སྐྱུར་གྱི་དེབ་ཤོག་ ༩༩ ལས་གསལ།

གུར་པ་དང་། དགེ་འདུན་ཙ་ལག་མ་ནི། མཁམ་མོ་གནས་བཅུན་ཚེས་སྐྱོང་མ་
 [རྣམས་པུ] དང་། སློབ་དཔོན་མ་ཚེ་སྐྱོང་མ་ [ཞུལ་པུ] ལས། རབ་བྱུང་མ་
 བསྐྱབས་པ་དང་བསྐྱབ་པ་སྒྲིན་པ་ལས། དུས་སུ་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་དང་།
 དེའི་ཚེ་བསྐྱེན་ཚོགས་སྐྱབ་མེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱད་མེད་བསྐྱེན་པར་ཚོགས་
 པ་ལ། དགེ་སློབ་མའི་བསྐྱབ་པ་ལ་ལོ་གཉིས་སུ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

གོང་གསལ་གི་དོན་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་མདུའི་ས་¹ [ལེའུ་ལྔ་པ་ P. 93] ལས།

རབ་བྱུང་ཚེ་དབང་ཚེན་སྟེ།
 ལོ་ནི་ཉི་བུ་ལོན་པ་དང་།།
 དགེ་འདུན་ཙ་ལག་མ་ནི་ལོ།།
 བཅོ་བརྒྱད་ལོན་དང་བཅས་པ་ཡིན།། ༡༠༩ །།

དེ་ཡི་རབ་བྱུང་བསྐྱེན་ཚོགས་ནི།།
 དེ་ཉིན་རང་ལ་སྐྱབས་པར་མངོད།།
 དེ་ཡི་རབ་བྱུང་མ་དང་ནི།།
 བསྐྱབ་པ་དེ་ཉིན་སྒྲིན་པར་མངོད།། ༡༠༥།།

དགའ་བཅོམ་མོ་སྐྱེའའི་བུ་ཡིས་ནི།།
 མཁམ་པོ་མངོད་དེ་ལས་སློབ་ནི།།

1- ལུ་ལི་དང་དི་རྗེའི་སྐད་གཉིས་བཅུ་རྒྱུ་འགྲི་དེ་བཤོག་ ༧༩ ལས་གསལ།

གནས་བརྟན་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ།

མདུད་བ་གནས་བརྟན་བཅས། ༡༠༦ །

ཚོགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་།

བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་ཚོ།

སོ་སོར་ཡང་དག་རིག་དང་བཅས།

དག་བཅོམ་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱས། ༡༠༧།

སརྒྱལ་ཉེ་མཁའ་མོ་ནི།

ཚོས་རྫོང་མ་ཞེས་བྱ་བ་དང་།

ཚོ་རྫོང་མ་ཞེས་སློབ་དཔོན་མ།

དེ་ཡང་དུས་སུ་ཟག་ཟད་འགྱུར། ༡༠༨ །

ཞེས་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ན། དབང་ཆེན་སྡེ་དང་། དགེ་འདུན་ཅ་ལག་མ་ནམ་གཉིས་
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་ཁྱད་པར་དབང་ཆེན་སྡེ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས་པར་བཤད་ཀྱང་།
དགེ་འདུན་ཅ་ལག་མ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས་པ་དང་། དེའི་མཁའ་མོའི་བརྒྱད་
རིམ་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱི་སྤྲེལ་ལོ་རྒྱུས་¹དང་། རྒྱུ་ལོ་དང་། མདུ་ལོ་
ལས་ཀྱང་བཤད་པར་མི་སྤང་། དབང་ཆེན་སྡེའི་མཁའ་མོའི་བརྒྱད་རིམ་ལ། མཁའ་
དབང་དགེ་ཚོས་ཀྱི་སྤྲེལ་ལོ་རྒྱུས་ལས། “དབང་ཆེན་སྡེ་ནི། མོ་གླེལ་ལོ་བུ་ཆེན་
པོའི་མཁའ་བུ་ཡིན་ལ། མོ་གླེལ་ལོ་བུ་ནི་གནས་བརྟན་སྤྲེལ་ལོ་དང་། དེ་གནས་བརྟན་

1- ༡༧༧༧ ལོར་པོད་གཞུང་གེས་རིག་དཔར་ཁང་གིས་དཔར་སྐྱེན་དེབ་ཤོག་ ༤༡ ལས་གསལ།

སོ་ཏཱ་ཀའི་དང་། དེ་གནས་བརྟན་དུས་ཀའི་དང་། དེ་ཡུལ་ལོ་རྒྱུ་ ཡུལ་ལོ་ཞི་སངས་
རྒྱས་མཚོ་མ་ལུན་འདས་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་བ་མར་གྱུར་དོ།།” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

དེ་དང་མཐུན་པར་སྤྲིལ་འདུལ་བ་ལུང་¹ [པརི་བུར] དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་སངས་
རྒྱས་དབྱངས་ཀྱི་འདུལ་བ་ལུང་གི་འགྲེལ་ཆེན་ཀུན་གསལ་² [སམ་རྣམ་ལྡན་དུ་དུ་] དང་།
ཟུར་ཏུ་སོ་དུ། ཡུལ་དུ་ཡུལ་བས་བྲིས་པ། སྤྲིལ་ཚོ་མ་རིག་ལོ་རྒྱུས་³ བཅས་ལས་
ཀྱང་། གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་མཁན་པོའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ། རྣོན་པ་བཅོམ་
ལུན་འདས་དང་། དེའི་མཁན་བུ་ཉེ་བ་ལོར་(ཡུལ་ལོ) དང་། གནས་བརྟན་དུས་ཀ་
དང་། སོ་ཏཱ་ཀ་དང་། སེམས་བདེ་དང་། མོ་སྒྲུལ་འའི་བུ་སྐར་རྒྱལ་དང་། དེའི་མཁན་བུ་
ཚོས་རྒྱལ་བུ་དམ་མེད་ཀྱི་སྲས་མཛེས་(དབང་ཆེན་སྡེ་) བར་མཁན་པོའི་བརྒྱུད་
རིམ་བར་མ་ཆད་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་གནས་བརྟན་དབང་ཆེན་སྡེ་ནས་ཉེ་བར་
བཟུང་། གནས་བརྟན་རྩུལ་དེ་བ་བྱ་བའི་བར་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་
བའི་བརྒྱུད་རིམ་སྲུལ་རྩུ་སོ་བཞི་སོ་སོའི་མཚན་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པ། དེ་ལྟར་ན།
དབང་ཆེན་སྡེ་དང་དགེ་འདུན་ཅ་ལག་མ་རྣམས་གཉིས་རབ་དུ་བྱུང་ཚུལ་དང་བྱུང་
པར་གནས་བརྟན་དབང་ཆེན་སྡེ་བརྟན་པར་རྫོགས་པ་དང་དེའི་མཁན་པོའི་བརྒྱུད་
རིམ་བཅས་ཞིབ་དུ་འཁོད་དེ་གསལ་ཡང་། དགེ་སྦྱོར་མ་དགེ་འདུན་ཅ་ལག་མ་
བརྟན་པར་རྫོགས་པ་དང་། དེའི་མཁན་པོའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞི་སྤྲིལ་དུ་པའི་སྤྲིལ་དང་།
མཁུ་པའི་བཅས་ལས་བཤད་པ་མ་རྟོལ་དོ།།

1- པརི་བུར- ལུ་ལོ། ལྷོ་ཤོག་ ༥-༦། 2- སམ་རྣམ་ལྡན་དུ་དུ་- ལུ་ལོ། ལྷོ་ཤོག་ཆ་ཤོག་ ༡༦-༡༧, ༥༩, ༥༩-༥༥། 3- རྒྱུ་ལྡན་སྤྲིལ་སྤྲིལ་བུ་ལས། ༡༧༤༦ ལོར་ཨི་ལུ་དུ་དུ་ ལས་དཔར་སྤྲིལ་དེ་བ་ཤོག་ ༡༤༦ ལས་གསལ།

དེ་ལྟར་ཚོས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་ཀྱི་སྐབས་སུའང་། དགེ་སྲོང་མའི་ཚོགས་མང་དུ་ཡོད་
 པའི་ནང་ནས། དགེ་སྲོང་མ་བརྒྱ་གཅིག་དང་གནས་བརྟན་དགེ་འདུན་ཙ་ལག་མ་
 བཅས། རབ་བྱུང་རྒྱབ་འདོད་ཅན་གྱི་ལྟུང་ལྟུང་མེད་ཅན་མས། རབ་བྱུང་རྒྱབ་པའི་
 འོན་ཏེ། ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་
 བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྐོར་ལ། བོད་ཡིག་ཏུ་འཁོད་པའི་སིངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ལྟུང་
 རྒྱལ་རབས་སམ་གདུང་རབས་སུ་གྲགས་པ། དྱི་པའི་སྐབས་དང་མདུའི་སྐབས་པའི་སྐབས་
 བཞད་པའི་དོན་མདོར་ཙམ་འདིར་སྐོང་བར་བྱ་རྟེ།

དེ་ཡང་གནས་བརྟན་དབང་ཚེན་སྟེ། རང་གི་ཡབ་ཚོས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་ཀྱིས་བརྒྱལ་
 བ་དང་། དགེ་འདུན་དང་། རང་གི་བརྟན་ཚོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་མོ་སྐལ་པའི་བྱ་སྐར་
 རྒྱལ་དང་བཅས་པའི་བཀའ་བཞིན། ལྟུང་སྐྱེ་འགོ་རྣམས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་དུས་
 ལ་བབ་པར་གཟིགས་ཏེ། གནས་བརྟན་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༡༡༤
 ལ། དགེ་སྲོང་བཞི་སྟེ། ཨིལྷེ་ཡ། ཨུལྷེ་ཡ། ལྷུང་ལྷུང་། སལྷེ་ལ་དང་། ཚ་པོ་དགེ་
 ཚུལ་སུམ་ན་དང་། དགེ་བརྟན་བརྟུག་བྱ་བ་དང་བཅས་པ། ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་ལྟུང་
 བརྟན་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་ལ་བར་མེབས་ཏེ། གནས་བརྟན་གྱིས་དེར་གདུལ་བྱ་སྐབས་རྣམས་
 རྣམས་ལ། ཚོས་བརྟན་པས། རྒྱལ་པོའི་བྱ་མོ་ཨུལྷེ་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་གཞིན་རྒྱུ་མ་ལུ་
 བརྒྱ་དང་བཅས་པ། དད་པས་རབ་བྱུང་རྒྱབ་པར་འདོད་ཀྱང་། དགེ་སྲོང་རྣམས་
 ལ་སུད་མེད་རབ་ཏུ་འབྱེན་པར་མ་གནང་བས། བདག་གི་སྲིང་མོ་དགེ་སྲོང་མ་དགེ་
 འདུན་ཙ་ལག་མ་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་གདན་དྲོངས་ཤིག་ཅེས་གནས་བརྟན་གྱིས་
 གསུངས་པ། ལྟུང་རྒྱལ་པོ་སྐར་རྒྱལ་གྱིས། ཚོས་རྒྱལ་མུ་ངན་མེད་ཀྱི་མདུན་ཚོ་
 བོ་རྒྱལ་པོའི་བྱ་ཨུལྷེ་བྱ་བ་ལོ་ཉ་བཏང་བ་ལས། ལྟུང་རྒྱལ་པོ་ཚོས་ལ་མོས་པ་ཐོབ་
 པ་ཐོས་ནས། རྒྱལ་པོ་ལིན་ཏུ་དབྱེས་ཏེ་གནས་བརྟན་གྱི་བཀའ་བཞིན་དེར་དགེ་སྲོང་

བརྒྱུད་སྐོར་” ཞེས་བཤད་པ་དང་།

ལྡན་འི་རྒྱལ་རབས་སམ་གདུང་རབས་སུ་གྲགས་པ། རྒྱུ་པོ་སྐྱོད་པའི་¹ [མེའུ་བཙོ་ལྷ་པ།
P. 214 - 217] ལས།

“ལྷ་མོ་ཨ་ལྷ་ལྷ་ཞེས་པ།
སངས་རྒྱལ་ཚེས་དང་དགེ་འདུན་ལ།
དད་པས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱེད་སྐྱོང་ནས་ནི།
རབ་ཏུ་དབྱུང་བར་མངོན་འདོད་ཀྱིས།།ཡ་།།

རྒྱལ་པོས་གནས་བརྟན་ལ་གསོལ་བས།
གནས་བརྟན་གྱིས་ནི་འདི་སྐད་གསུངས།
བྱད་མེད་རབ་ཏུ་འབྱེན་པ་ནི།
དགེ་སྦོང་རྣམས་ལ་མ་གནང་བས།།ཡ་།།

དགེ་འདུན་ཙམ་ལག་མ་ཞེས་བྲ།
བདག་གི་སྤོང་མོ་ཡུལ་འདི་ན།
ལྷ་མོ་ཨ་ལྷ་ལྷ་བཅས་པ།
རབ་བྱུང་སྐྱུ་བ་པའི་སྐད་དུ་ནི།།ཡ་།།

ཆེད་དུ་གདན་དྲོངས་དེ་ཡིས་ནི།
ལྷ་མོ་ཨ་ལྷ་ལྷ་བཅས་པ།

1- རྒྱུ་པོ་སྐྱོད་པའི་སྐྱོད་གཉིས་གན་སྐྱེད་དེ་བཞིག་ ༡༡༤ - ༡༡༥ ལས་གསལ།

རབ་བྱུང་བརྒྱབས་ཏེ་འཁོར་བ་ཡི།།
འཆིང་བ་ལས་ནི་མྱོལ་འགྲུར་རོ།།”མལ།།

ཞེས་བཤད་པ་དང་། མདུའི་པོ་¹ [ལེའུ་ལྔ་པ། P. 211 - 223] ལས་ཀྱང་།

“ལྷ་མོ་ཨུལུ་དང་བཅས།།
བྱད་མེད་ལྔ་བརྒྱས་གནས་བརྟན་ལ།།
ཕྱག་འཆོལ་དུ་ནི་ལྷ་གས་པ་དང་།།
འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ [སྤྱིར་འོང་] མངོན་དུ་བྱས།།”ཉལ།།

དེ་ནས་བྱད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་བཅས།།
ལྷ་མོ་ཨུལུ་ལྷ་ཡིས་ནི།།
རབ་ཏུ་དབྱུང་འདོད་རྒྱལ་པོར་ལུས།།
རྒྱལ་པོས་འདི་རྣམས་གནས་བརྟན་ལ།།”ཉལ།།

རབ་བྱུང་མངོན་ཅིག་གསོལ་བས་ན།།
དེ་ཆེ་གནས་བརྟན་གྱིས་གསུངས་པ།།
བྱད་མེད་རབ་བྱུང་རྒྱབ་པ་ལ།།
བྱད་མེད་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་མིན་སྤྱིར་།།”ཉལ།།

བདག་གི་སྤིང་མོ་དག་སྤོང་མ།།

1- ལདྲའི་སྤོན་གྱི་གནས་བརྟན་མིང་ཆེན་བྱ་བས་མངོན་པ། མདུའི་པོ་ལྔ་པ་དང་ཉི་ལྔ་པ་རྣམས་གཉིས་པ་གན་སྤྱིར་དེ་བ་
དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༡༡ - ༡༡༣ ལས་གསལ།

སརྩམ་མི་བྱ་བ་དེ།
 སྐྱེ་ནས་བྱ་ན་བཞུགས་ཡོད་པ།
 མང་དུ་ཐོས་ཤིང་མཁས་པ་འང་ཡིན།། ༡༡།

བྱང་ཚུབ་ལྗོན་ཤིང་ལས་ནས་ནི།
 ཡལ་ག་ཞིག་དང་དགེ་སློང་མ།།
 གདན་འདྲེན་སྤྱིར་དུ་ཕོ་ཉ་བཞུ།
 ཡབ་རྗེ་ཨ་ཤུག་ཡི་མདུན།།” ༡༡།

མདུབྱིས་¹[ལེའུ་བདུན་པ། P. 192 - 193] ལས།

“ཨ་རུ་ལཱ་དང་འཁོར་དུ་ནི།
 བྱད་མེད་དང་བཅས་དགེ་སློང་མ།།
 དགེ་འདུན་ཅ་ལག་མ་ལས་ནི།
 རབ་དུ་བྱང་ནས་དག་བཅོམ་ཐོབ།། ༡༡།

ཨ་རི་རྩལ་འཁོར་དུ་ནི།
 རྒྱལ་རིགས་ལྡ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ།།
 གནས་བརྟན་དབང་ཆེན་སྡེ་ལས་ནི།
 རབ་དུ་བྱང་ནས་དག་བཅོམ་ཐོབ།།” ༡༡།

1- ལཱ་ལྷ་དང་ཉི་ལྗོངས་སྐད་གཉིས་ཤུར་གྱི་དེབ་ཤོག་༡༩༢-༡༩༣ ལས་གསལ་བ་དང་།

དྲིཔ་འོས་¹ [ལེའུ་བདུན་པ། P. 228 - 229] ལས།

ཨ་རུ་ལུ་ཡི་འཁོར་དུ་ནི།
གཞོན་རུ་མ་ནི་ལྷ་བརྒྱ་བཅས།
རབ་དུ་བྱུང་ནས་དེ་རྣམས་ནི།
འདོད་པ་ལས་ནི་བརྒྱལ་བར་གྱུར།།༡༣།

དེ་ཆེ་ཨ་རི་རྒྱ་ཡི།
འཁོར་དུ་རྒྱལ་རིགས་ལྷ་བརྒྱ་བཅས།
རྒྱལ་བའི་བརྟན་ལ་རབ་བྱུང་ནས།
དེ་གུན་དག་བཅོམ་མངོན་དུ་བྱས།།༡༣།

ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་ན། གནས་བརྟན་དབང་ཆེན་སྡེ་ལས། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ངན་མེད་
ཀྱི་མདུན། དག་འདུན་རྩ་ལག་པ། ལྡན་འུལ་དུ་གདན་འདྲེན་དུ་བཏང་བའི་སོ་
ཉ་ཆ་པོ་རྒྱལ་བུ་ཨ་རི་རྒྱ་བུ་བ་འཁོར་རྒྱལ་རིགས་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་། གནས་
བརྟན་མ་དག་འདུན་རྩ་ལག་མ་ལས། རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་འཁོར་གཞོན་རུ་མ་ལྷ་བརྒྱ་
དང་བཅས་པ་སོ་སོ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་ཆེ། རྒྱལ་པོའི་བུ་ཨ་རི་རྒྱ་དང་། བུ་མོ་ཨ་རུ་ལུ་
རྣམ་གཉིས་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་། ལྡན་འུལ་དུ། དག་སློང་དང་། དག་
སློང་མ་དང་པོར་གྱུར་པས། འཁོར་རྣམ་བཞི་ཚང་བ་དང་། དག་སློང་དང་དག་
སློང་མའི་དག་འདུན་གྱི་སྡེ་གཉིས་གསར་དུ་བཅུ་གས་པ་ནས། རིམ་གྱིས་འཕེལ་
རྒྱས་སུ་བྱུང་སྟེ། དུས་ད་ལྟ་ཡང་དག་སློང་གི་དག་འདུན་གྱི་སྡེ་ཉམས་མེད་གནས་

1 - བུ་ལི་དང་ཉི་མེད་སྐད་གཉིས་གན་སྐར་གྱི་དཔེ་ཤོག་ ༡༢༩ - ༡༣༠ ལས་གསལ།

བཞིན་པས། རང་པ་སངས་རྒྱལ་པ་ཀུན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ཆན་ཤོས་ཚང་མས་སྤྲུག་འཚེལ་
བའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་།

དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྒྱུན་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་ནས་ལྟུང་ཡུལ་དུ་
ཙུ་བ་ནས་ཆད་དེ་མེད་པར་གྱུར་གྲང་། དུས་རབས་ལྔ་པ་ནས། ཆེན་པོ་རྒྱའི་ཡུལ་
དུ་དར་བའི་ལྟུང་དགེ་སློང་མའི་སྡེ་རྒྱུན་འདི་གཅིག་ཡུར་དེང་སྐབས་ཡོད་པར་
གྲགས་པ་ལས་གཞན་འཇམ་གླིང་འདིའི་སྡེ་དུ་ཙུ་བ་རྒྱལ་སུ་སོང་བས་རྙེད་དུ་མེད་
པས་ཤིན་ཏུ་ཕངས་སོ།།

མདོར་ན། གནས་བཞུན་དབང་ཆེན་སྡེ་དང་། དགེ་འདུན་ཙུ་ལག་མ་རྣམས་གཉིས།
ལྟུང་ཡུལ་དུ། དགེ་འདུན་འདི་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་བརྟན་པ་གསར་དུ་བཅུ་གས་
པ་དང་། དེ་རྒྱལ་པར་མཇུག་བཞིན་པ་དང་། དེར་གནས་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་འདུལ་བུ་
ཡོངས་ལ་ཚོས་ཀྱིས་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་དོན་མཇུག་བཞིན་པའི་ངང་། དབང་ཆེན་
སྡེ་དགུང་ལོ་ ༤༠ དང་། དགེ་འདུན་ཙུ་ལག་མ་ ༥༧ ཐོག་ ༣ ཞིག་གཏུལ་
བུ་རྫོགས་ཏེ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་གྲང་། རྣམ་གཉིས་ལ་ལྟུང་གླིང་གི་ཉི་ཟླ་རྣམས་
གཉིས་ཞེས་སྟན་པའི་བ་དན་ད་ལྟ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་གྲགས་སོ།།

རྒྱའི་དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁུངས།

རྒྱའི་དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ཤེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ཆེན་པོ་རྒྱ་
ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་སྐོར་ཞིབ་གསལ་
འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་རྙེད་དུ་ཡོད་པས། རྒྱའི་དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁུངས་ཞིབ་ཅད་
བུ་རྒྱ་ལ། དེ་ཙམ་དཀའ་རྙོག་མེད་པར་མཛོན། འོན་ཀྱང་། རྒྱའི་སྡེ་རྒྱུན་གྱི་

དགེ་སློང་མར་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་ངེས་དང་དཀའ་ཚོག་ཆེ་བོས་ནི་གཉིས་ཏེ། རྒྱའི་
 སྲོལ་རྒྱན་ལ་བྱད་མེད་དགེ་སློང་མ་སྐྱབ་ཚུལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་ཤིང་། སྐྱབ་ཚུལ་
 གཅིག་ལ། དུས་རབས་བཞི་པ་ནས། ཐོག་མར། རྒྱ་ཡུལ་དུ། སའི་དགེ་འདུན་
 ཁོ་ནས། དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་། ད་ལྟ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་ལུས་ལ།
 དེ་ལྟར་སྐྱབ་དུ་བདུབ་པའི་འདུལ་བའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་རྙེད་ཐབས་ནམ་གངས་མང་
 པོ་དང་། རྫོ་རྫ་ཚོགས་ནས་བཅའ་པ་དང་འཚོལ་བཞིན་ཡང་། ད་ཕན་ལུང་ཚད་
 རྣམ་ཞིབ་གསལ་མ་རྙེད་པའི་དཀའ་ངལ་དང་། སྐྱབ་ཚུལ་གཅིག་ལ། སའི་དགེ་
 འདུན་ཁོ་ནས་བྱད་མེད་དགེ་སློང་མ་དང་པོ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱབ་པ་ནས་ལོ་ ༧༧ རྗེས་
 སམ། དུས་རབས་ལྔ་པ་ནས་ཐོག་མར་ཕྱི་ལྟུང་དགེ་སློང་མ་ལས་བརྒྱད་པའི་སྡོམ་
 རྒྱན་ཞིག་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བྱུང་ལ། དེའི་བརྒྱད་པ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་གནས་
 ལྟངས་སམ། དེའི་ཐུག་བཞེས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་མ་ཆད་པ་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་
 ཁྲུངས་དངོས་ཡོད་ཇི་བཞིན་རྙེད་ཐབས་གྲང་གོང་གསལ་ལྟར་ཞིབ་ཅུད་བྱས་དང་
 སྲེད་ལུས་གྲང་། ད་དུང་ཡང་མ་རྙེད་པའི་དཀའ་ངལ་བཅས་ཀྱི་དཀའ་ཚོག་འདི་
 གཉིས་གང་རུང་ཞིག་སེལ་ཐབས་སམ། ཡང་ན་གནད་དོན་འདི་གཉིས་ཀྱི་དངོས་
 ཡོད་གནས་སྟངས་གསལ་པོ་དོ་ཆ་འཕྲོད་ངེས་ཤིག་གསལ་པོ་ཞིག་བཟོ་ཐབས་བྱུང་
 བ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་མ་རྣམས་ལ། རྒྱའི་སྲོལ་རྒྱན་གྱི་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་རྒྱན་
 གསར་དུ་སྐྱབ་པའི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཞིག་རྙེད་ཐབས་དང་། གནས་བཟུང་འདུལ་
 བ་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་ཐུའི་བཀའ་བསྟར་དང་གཏན་འབེབས་མངོན་རྒྱའི་གཞི་
 ཅུའི་ཆ་རྒྱུན་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་གཟེགས་ཏེ། འདི་ལས་སུ་རིང་མོ་ཞིག་ནས།
 ༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མཁོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་བྱུགས་ཁྲུང་ཆེར་བཞེས་ཀྱིས་ལམ་རྙོན་
 བཀའ་སློབ་ཟབ་གསལ་ལན་མང་ཐེབས་པའི་དགོངས་དོན་ཆ་གསལ་ཤིག་འགྲུབ་ཐབས་
 ལྟ། ད་བར་གནད་དོན་འདི་གཉིས་ལ་སྐྱུལ་དུ་བཏོན་ཏེ་ཞིབ་ཅུད་ཉམས་ཞིབ་དང་

ཆབས་ཅིག་སྒྲིལ་བྱོན་པོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་འགས། བོད་དུ་པའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་
 པས། བྱུང་མེད་དགེ་སྦྲོང་མར་བསྐྱབས་རྒྱུང་བའི་སྲོལ་རྒྱུན་ཡང་བསྐྱར་གསོ་མཛད་
 ཐབས་ཡོད་མེད་བཅས་གནད་འདི་གསུམ་ནི། བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བྱུང་མེད་རྣམས་
 ལ། བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་སྲོལ་པ་སྐྱབ་པའི་གོ་སྐབས་
 བཟང་པོ་ཞིག་རྙེད་ཐབས་ལ་དམིགས་བཀའ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་བརྗོད་གཞི་གཙོ་བོ་ཞིག་
 ཡིན། བརྗོད་གཞི་འདི་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས། འདི་ལས་ནས་ད་བར་ཡིག་ཆ་མཁོ་
 སྐྱབ་དང་འབྲེལ་ཉམས་ཞིབ་ཀྱང་འཛིན་བྱས་དང་བྱེད་ལུས་ཡིན།

དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ།

ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་གང་ཞེ་ན། ཐོག་
 མར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བྱིན་པའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱུང་བའི་རྗེས་ནས། ད་ལྟའི་བར་
 དུ་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་སྦྲོར་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་དེང་སང་རྙེད་དུ་མེད་ཀྱང་།
 ཐོག་མར་རྒྱའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་འབྲུང་ཁྲུངས་སྦྲོར་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་
 མང་པོ་ཞིག་རྙེད་དུ་འདུག་པ་ནས། འདི་ལས་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་པ་ལ། གང་
 ལ་ཁྲུངས་སུ་བྱེད་པའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་དེ་ནི་རྒྱའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་རྣམ་ཐར་དུ་གྲགས་
 པ་འདི་ཉིད་ཡིན། རྣམ་ཐར་འདི་ལ་ཁྲུངས་སུ་བྱས་ཏེ། ཉམས་ཞིབ་པ་ཀུན་གྱིས།
 རྒྱའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་འབྲུང་ཁྲུངས་སྦྲོར་ལ། ཚུམ་ཡིག་གི་ཡིག་ཆ་རིགས་སྐད་རིགས་
 འདྲ་མིན་ནང་ཆེས་མང་དུ་ཐོན་འདུག་པ་ཚང་མའི་ཁྲུངས་སུ་བྱ་བའི་གཞི་རྟེན་དུ་
 ལྷུང་ཡོད་ལ། འདི་སྦྲོར་རྩེད་གསལ་བར་འདིར་བཤད་ན། ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་
 པའི་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་ལ། ཆེན་པོ་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་དགེ་སྦྲོང་
 མཛི་རྟེན་བྱུང་བའི་སྦྲོར་འཁོད་པའི་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆའི་ནང་ནས་གསལ་བོས་
 དང་གཙོ་བོ་ལ། དགེ་སྦྲོང་མའི་རྣམ་ཐར་ [Pi-Chiu-ni Chuan] ཞེས་བྱ་བ་

འདི་ཉིད་ཡིན་ལ། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་ཚོས་འབྲུང་¹ [ཤོག་ ༡༠༥བལ] ལས། དགེ་
སློང་མའི་རྣམ་ཐར་བས་གསུམ་པ་ཞིག རྒྱའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བྲིད་ན་ཡོད་ཅེས་
གྲུང་ལོ་ཆེན་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་ཡིན་པ་ལས་གཞན་དགེ་སློང་མའི་
རྣམ་ཐར་རྒྱ་ཡིག་དུ་མི་སྣང་ངོ་།

དགེ་སློང་མའི་རྣམ་ཐར་² འདི་ནི། ཐུ་ལོ་ ༥༡༥ ལོ་ལ། པའོ་ཅའང་ [Pao-
Chang] གྲུ་བ་རྒྱའི་བཙུན་པས་བྲིས་པ་དང་། རྣམ་ཐར་འདིའི་ནང་བརྒྱ་ཕྱག་
བཞི་པ་ནས་(ཐུ་ལོ་ ༡༥༡ ལོ་ནས་ ༥༡༥ པའི་) དུག་པའི་བར་གྱི་རྒྱའི་དགེ་
སློང་མ་སྟན་གཤམ་ཆེ་བ་དུག་རུ་རེ་ལྡེའི་རྣམ་ཐར་ཡོད་ཅིང་། རྣམ་ཐར་དང་པོ་
ལ། རྒྱའི་དགེ་སློང་མ་དང་པོ། Ching - chien [292 - 361] གྲུ་བ་ནས་འགོ་
བརྒྱམས་ཏེ། མཐར། Fa - Hsuan [434 - 516] གྲུ་བའི་བར་གྱི་རྒྱའི་དགེ་སློང་
མ་དུག་རུ་རེ་ལྡེའི་རྣམ་ཐར་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་ནས་ཐོག་མར་རྒྱ་ཡུལ་
དུ། དགེ་སློང་མ་ཇི་ལྟར་བྲུང་བའི་སློར་ལ་ཞིབ་དུ་གསལ་བའི་རྣམ་ཐར་གཙོ་བོ་
གསུམ་སྟེ། དགེ་སློང་མ་དང་པོ་ Ching - Chien དང་། བཙུ་བཞི་པ། Hui
- Kuo དང་། ཉེར་བདུན་པ་ Seng - Kuo གྲུ་བ་གསུམ་ལས། ཐོག་མར་རྒྱ་

1- གྲུང་ལོ་ཆེན་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས་བརྒྱམས་པ། རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཚོས་དར་རྒྱུལ་གཙོ་བོར་བཤད་
པ་སྟོན་གསལ་གྱུར་དུ་དགའ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྡེ་དགེ་སྟན་གྲུབ་སྟོང་གི་སྲུང་མ་བཞུགས་སྐར་པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས་
༡༩༤༥ ལོར་སྲུང་སྐྱན་སྡེ་བའབྲིང་ཤོག་ ༡༠༥བལ ལས་གསལ། 2- The biographies of Bhikkhuni
(Pi - Chiu - ni Chuan] compiled in 516 AD by the monk Pao-Chang record the lives
of sixty five Eminent Bhikkhuni for the English translation of this Texts, See Kathryn
Ann Tsai, lives of the Nuns, University of Hawaii Press, 1994, P. 17 - 106 དང་། Japa-
nese edition of the Chinese Buddhist Canon, the Taisho - Shinshu - Daizokyo, Vol.
50 P. 934 - 948

ཡུལ་དུ། སའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས། བྱད་མེད་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པའི་སྤོར་
 ལ། དགོ་སྤོང་མ་དང་པོ་ Ching - Chien བྱ་བའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་བ་
 དང་། སྤྱི་ལྡུའི་དགོ་སྤོང་མ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་འབྱོར་རྟེ། དགོ་སྤོང་མ་མ་གཉིས་ཀའི་
 དགོ་འདུན་གྱིས། རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་བྱད་མེད་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པའི་སྤོར་
 ལ། ༡༤ པ་ Hui - Kuo དང་། ༡༧ པ་ Seng - Kuo བྱ་བ་རྒྱའི་དགོ་སྤོང་
 མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་ཡོད། དེ་ལྟར་ན། རྒྱའི་དགོ་སྤོང་མའི་འབྱུང་
 ཁྲུངས་སྤོར་ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་གཞིའམ་རྩ་བ་
 ལྟ་བུའི་གོང་གསལ་རྣམ་ཐར་དེ་གསུམ་ཡིན་པས། རྣམ་ཐར་དེ་གསུམ་ཁྲུངས་སུ་
 བྱས་རྟེ། འདིར་དེ་བཞིན་རིམ་བཞིན་བཤད་པར་བྱ་རྟེ། དེ་ཡང་དགོ་སྤོང་མའི་
 རྣམ་ཐར་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་དར་བའི་དགོ་སྤོང་མའི་
 འབྱུང་ཁྲུངས་དང་ཐ་པ་གཉིས་རྟེ། སའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས་བསྐྱབ་པའི་དགོ་སྤོང་
 དང་¹ པོ་ཅིན་རྒྱལ་རབས་(༡༥༥ - ༡༡༧། ༡༡༧ - ༤༡༠) ལྟམས་ [The
 chin Dynasty] [265 - 317/317 - 420] སྤུ་ལོ་ ༡༥༧ ཡང་ན་བརྒྱ་ཕྱག་བཞི་
 པ་ནས། རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་ལོ་ ༧༧ སྤུ་ན་པ་ན། སྤྱི་ལྡུའི་
 དགོ་སྤོང་མ་ལས་བརྒྱུད་པའི་དགོ་སྤོང་མ་མ་གཉིས་ཀའི་དགོ་འདུན་གྱིས་བསྐྱབས་
 པའི་དགོ་སྤོང་མའི་སྤོར་རྒྱུན་དེ་² ཐོག་མར་རྒྱ་ཡུལ་དུ། སྤུང་རྒྱལ་རབས་ (༤༡༠
 - ༤༧༧) ལྟམས་ [The Sang Dynasty] [420 - 479] སྤུ་ལོ་ ༤༣༣ ཡང་
 ན་བརྒྱ་ཕྱག་ལྔ་པ་ནས་བྱུང་བ་བཅས་སོ། །དེ་ལྟར་དགོ་སྤོང་མའི་འབྱུང་ཁྲུངས་

1 - Taisho - Shinshu - Daizokyo Vol. 50 P. 934 - 935 དང་། དགོ་སྤོང་མའི་རྣམ་ཐར་རྒྱ་ཡིག་ལས་
 དབྱིན་སྐད་དུ་ Kathryn Ann Tsai བྱ་བས་བསྐྱར་ཅིང་ལྷ་ཆེན་བྱས་རྟེ། 1994 ལོ་ལ་ University of
 Hawaii Press རན་ས་ Honolulu ལ་པར་སྐྱུན་དབྱིན་དེབ་ཤོག ༡༧ - ༡༧ ལས་གསལ། 2 - T. Vol.
 50 P. 937, 939 - 940 དང་། དེ་ཉིད་དབྱིན་བསྐྱར་ Kathryn Ann Tsai, P. 36 - 37, 53 - 55 ལས་
 གསལ།

མ་ཕྱི་ཐ་དང་པ་གཉིས་བྱུང་སྟེ། གཅིག་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དགེ་སློང་མ་དང་
པོ་དང་། གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པའི་དགེ་སློང་མ་ཕྱིས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན། དེ་
གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ལོ་ནི་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན་ཡིན་ནོ།།

ཀྱའི་དགེ་སློང་མ་དང་པོ།

ཐོག་མར། ཀྱ་ཡུལ་དུ། དགེ་སློང་མ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་སྐོར་འཁོད་པའི་
ཚུམ་ཡིག་རིགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་རྙེད་དུ་འདུག་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་
པའི་གཞིའམ་རྩ་བ་ནི། ཀྱའི་བཙུན་པ་ Pao - Chang བྱ་བས། དུས་རབས་
བཞི་པ་ནས། དུག་པའི་བར་གྱི་ཀྱའི་སྟན་གྲགས་ཆེ་བའི་དགེ་སློང་མ་དུག་ཅུ་རེ་ལྡིའོ་
རྒྱས། ཕྱི་ལོ་ ༡༡༦ ལ་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱས་པ་ལ་ [Pi - Chui - ni chuan]
དགེ་སློང་མའི་རྣམ་ཐར་དུ་གྲགས་པ་འདི་ཡིན་ལ། འདིའི་ནང་དགེ་སློང་མ་ Ching
- Chien བྱ་བའི་རྣམ་ཐར་¹ ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཚེན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་(༡༦༥
- ༡༡༧ | ༡༡༧ - ༤༣༠) The Chin Dynasty [265 - 317/317 - 420] ཕྱི་ལོ་
༡༥༧ ཡང་ན་དུས་རབས་བཞི་པར། ཅིང་- ཅེའན་ [Ching - Chien] [292
-361] བྱ་བ་དང་། གཞན་བྱུང་མེད་བཞི་བཅས། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ན་
ལས་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་ཏེ། ཅིང་ཅེའན་བྱ་བ་ནི། ཀྱའི་དགེ་སློང་དང་པོ་ཡོངས་
གྲགས་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ། ཀྱ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་མའི་དང་པོར་གྲགས་
སོ།།

1- Japanese edition of the Chinese Buddhist canon, the Taisho - Shinshu - daizokyo, Vol. 50 P. 934 - 935 ལས་གསལ་བ་དང་། ཀྱ་ཡིག་ནས་དབྱིན་སྐད་དུ་ kathryn Ann Tsai བྱ་བས་
བསྐྱར་ཏེ་ University of Hawaii Press བྱ་བས་ ༡༩༩༤ ལོར་ Honolulu ལ་པར་སྐྱན་དབྱིན་དེབ་
ཤོག་ ༡༧ - ༡༩ ལས་ཀྱང་གསལ།

དེ་ནས་བཟུང་སྔོན་རྒྱུན་འདིའི་ལག་ལེན་ད་ལྟ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་བྱུང་མེད་དགེ་སྦྱོང་
 མ་སྐྱུལ་ཚུ་ལ་པལ་མོ་ཆེར་སྔོན་རྒྱུན་འདིའི་ལམ་ནས་བསྐྱུལ་བས་དང་སྐྱུལ་བཞིན་ཡོད།
 རྒྱའི་ལུགས་ལ་པའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་དགེ་སྦྱོང་མ་སྐྱུལ་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྐོར་ལ།
 Hui - Kuo དང་། Seng - Kuo བྱ་བ་རྒྱའི་དགེ་སྦྱོང་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་¹ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། སུང་རྒྱལ་རབས་(༤༢༠ - ༤༧༩) [the Sung Dy-
 nasty] [420 - 479] སྐབས། སྤེ་ལོ་ ༤༢༩ ལ། སྤྱི་ལྷན་ནས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཐོག་
 མར་འགྲོར་བའི་ལྷན་འདུག་དགེ་སྦྱོང་མ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་སྔོན་ཡུལ་འདིར་དགེ་སྦྱོང་
 མ་ཐེབས་ཚུང་མེད་ན། བྱིད་རྣམས་རྗེ་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱུལ་སམ་ཞེས་དྲིས་
 པ་ན། རྒྱའི་དགེ་སྦྱོང་མ་ Seng - Kuo ལས། སྔོན་དུ་འདིར་དགེ་སྦྱོང་མ་མེད་
 ན་ཡང་། པའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ན་ལས་ང་ཚོ་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱུལ་བ་དེ་ནི། རྒྱ་
 དགྲའི་བདག་མོ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དང་ཆ་མཐུན་པ་ཞིག་འདི་ཅེས་ལན་སྐྱུས་དེ།
 དེའི་སྐོར་སྤེ་ལོ་ ༤༣༡ ལ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་སྤེ་སྦྱོང་གསུམ་འདོན་གྱི་ཁ་ཚེའི་
 སྦྱོང་དཔོན་ཡོན་ཏན་ལོ་ཆ་ལ་བཀའ་དྲི་ཞུས་པ་ན། སྦྱོང་དཔོན་གྱིས་མོས་མཐུན་
 མཛད་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་བསྐྱར་དུ་དགེ་སྦྱོང་མ་བསྐྱུལ་རུང་ངམ་ཞུས་པ་ལ།
 ལྟར་གྱི་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱུལ་བ་དེ་མི་འཐད་པ་མིན་པར་བསྐྱུལ་བ་གསུམ་གོང་
 འཕེལ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱུང་པར་ལ་བསྐྱར་དུ་སྐྱུལ་དུ་རུང་བ་ཡང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་
 གྲང་། དེ་ཚེ་སྤྱི་ལྷན་ནས་ཐེབས་པའི་དགེ་སྦྱོང་མ་བརྒྱུད་མ་གཏོགས་མེད་པས་ཁ་
 སྐོར་དུ་ཡོངས་པའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་མེད་པ་ལ། ལྷན་འདུག་ནས་བསྐྱར་
 དུ་དགེ་སྦྱོང་མའི་རྫོགས་སྤེ་གཉིས་པ་ཞིག་གདན་ཞུ་བྱ་འཆར་ཡོད་ཀྱང་ལོ་དེ་རིང་
 ལ་སྦྱོང་དཔོན་ཞིང་བརྗེས་པ་དང་། དེ་ནས་སྤེ་ལོ་ ༤༣༩ ལར་ལྷན་འདུག་ནས་

1 - T. 50 P. 937, 939 - 940 ལས་གསལ་བ་དང་། Kathryn Ann Tsai དབྱིན་བསྐྱར་དེབ་ཐོག་ ༩༦༧༥
 ལས་གསལ།

དགེ་སྲོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་གཉིས་པ་འཕྲོར་བ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་དཔོན་དགེ་འདུན་གོ་ཆ་མཁན་པོ་མངོན་དེ། དགེ་སྲོང་མ་མ་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་གྱིས་ Seng - Kuo སོགས་བསྐྱབ་བྱ་བུད་མེད་གངས་གསུམ་བརྒྱ་ལྷག་དགེ་སྲོང་མར་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། རྒྱ་ཡུལ་དུ་གཉིས་ཚོགས་གྱིས་དགེ་སྲོང་མར་བསྐྱབ་པའི་དང་པོ་ཡིན། དེའི་སྲོན་ལོ་ ༧༧ རིང་པའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་བསྐྱབས་པ་དང་། དེ་ནས་ད་ལྟ་ཡང་དེ་ལྟར་སྐྱབ་བཞིན་ཡོད། པའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་བྱུང་མེད་དགེ་སྲོང་མར་སྐྱབ་དུ་བྱུང་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ལ་གོང་གསལ་བཞིན། རྒྱ་དབྱའི་བདག་མོ་བསྟན་ཚོགས་དང་ཆ་མཐུན་པ་དང་། རྗེ་སྲོང་གསུམ་འཛིན་ཁ་ཚེའི་སྲོལ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གོ་ཆས་མོས་མཐུན་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་དགེ་སྲོང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས་འདུལ་བའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་དྲངས་པ་དེ་འདྲ་མ་རྟེན་ལ། ལུང་གི་ཁྲུངས་རྟེན་ཐབས་སྲོ་རྣམ་མང་གིས་ཞིབ་ཅུང་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡང་། འདི་ལས་ནས་ད་ཕན་མ་རྟེན་ན་ཡང་སྤྱིར་ལུང་གི་ཁྲུངས་ཤིག་ཡོད་དགོས་ངེས་སྟེ་མ་རྟེན། རྒྱའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་གྱིས་གནང་དེར་སྐབས་ཀུན་དུ་བྱུང་མེད་དགེ་སྲོང་མ་སྐྱབ་ཚུལ་ལལ་མེ་ཆེར་པའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱག་ལེན་མངོན་བཞིན་པ་འདི་ལ་ཁྲུངས་ཤིག་རྟེན་ཐབས་ད་དུང་ཡང་འཚོལ་དགོས་པར་སྤྲང་།

དགེ་ཚུལ་མ་བསྐྱབས་རྗེས། དགེ་སྲོལ་མའི་བསྐྱབ་པའི་ཚོས་ལ་ལོ་གཉིས་སུ་མ་བསྐྱབས་པར་བསྟེན་རྗེས་བྱེད་ན། ལྷུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཁྲུངས་ལ་ཚོས་སྤང་སྡེ་པའི་དགེ་སྲོང་མའི་སོ་མདོར་ཡང་ཞིབ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱའི་འདུལ་འཛིན་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་དུ། བྱུང་མེད་དགེ་སྲོང་མ་སྐྱབ་ཆད་ལ། སྲོན་དུ་དགེ་སྲོལ་མ་སྐྱབ་པའི་ཕྱག་ལེན་ལེ་ནས་མེད་པ་ལྟར་དུ་སྤང་བ་དེའི་སྲོར་ལོག་དུ་འཆད་ཚུ་ཡིན།

སྤྱི་ལྟར་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དར་བའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན།

རྒྱ་ཡུལ་དུ། སྤྱི་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་ཐོག་མར་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ལ། བོང་གསལ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་མུ་ངན་མེད་ཀྱི་སྲས་མོ་དགེ་འདུན་ཅུ་ལག་མ་དང་འཁོར་དགེ་སྦྱོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་བཅས་ལྟའི་ཡུལ་དུ། བྱུང་མེད་རབ་ཏུ་འབྱེན་པའི་སྦྱང་གདན་ལུ་ལྟར། གནས་བཏུན་སྡེ་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བདེ་བར་གསལ་གསལ་ལོ། ༡༤༠ ཡན་མན་ལ་རྒྱ་གར་ནས་ཕེབས་ཏེ། དེར་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་ཨ་ལཱ་ལཱ་དང་འཁོར་གཞིན་ལུ་མ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་བྱུང་བཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མངོན་དེ་ཨ་ལཱ་ལཱ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྤྱི་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མ་དང་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡེ་ཡང་བཅུགས། རིམ་གྱིས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ཡང་མཐར་དུས་ཀྱི་འགྲུར་བས་བརྒྱ་སྟག་བཅུ་གཅིག་པ་ཅོམ་ནས། ལྟའི་ཡུལ་དུ་དགེ་སྦྱོང་མའི་རྒྱུན་ཚད་དེ་ནམ་མཁའི་པད་མོ་དང་མཚུངས་པར་གྱུར་ན་ཡང་། དུས་རབས་ལྔ་པ་ནས། སྤྱི་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་སྤྱི་གཉིས། རྒྱ་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་ལས། ལྟའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་དར་བ་དང་། སྡོམ་རྒྱུན་དེའི་བརྒྱུད་རིམ་ད་ལྟ་ཡང་རྒྱའི་སྡོམ་རྒྱུན་དུ་ཡོད་པར་གྲགས་པ་མ་གཏོགས། གཞན་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་འཛམ་གླིང་འདྲིའི་སྟངས་ན་ཅུ་བརྒྱུ་ཏུ་སོང་བས་ཤིན་ཏུ་མངས་ཀྱང་བྱ་ཐབས་བྲལ། སྤྱི་ལྟར་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དར་བའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་འདི་ལ་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་སྲུང་སྦྱོབ་དང་དར་སྡེལ་བྱེད་པ་ལ། སྡོམ་དུ་ཐོག་མར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་དངོས་ཡིད་གནས་སྣངས་ཇི་བཞིན་ཞིབ་གསལ་ངེས་པར་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་པ་ལ། སྤྱི་ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན། ཐོག་མར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། རྒྱའི་དགེ་སྦྱོང་མའི་འབྲུང་ཁྱེད་སྦྱོར་འཁོར་པའི་དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་དང་། གཞི་དང་། ཅུ་བ་ལྟ་བུ་ནི། བོང་གསལ་བཞིན།

བརྒྱུད་པའི་ཡུག་ལེན་ཉམས་མེད་རྒྱན་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲུང་ས་ཞིབ་གསལ་རྙེད་ཐབས་
 འདི་ལས་ནས་ཉམས་ཞིབ་རྐང་འཛིན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡང་། དེ་སྐོར་ཞིབ་
 གསལ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་རྙེད་དུ་མེད་པ་ལྟར་དུ་སྤང་ལ། འདི་སྐོར་ལ་དགེ་འདུན་
 སལ་ཆེན་སྡེ་པའི་དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་རྒྱ་ཡིག་ལས་དབྱིན་སྐད་དུ་བརྒྱུར་ཅིང་
 ལྷ་ཆེན་པ་ Akira Hirakawa འུ་བ་ཉི་ཉོང་གི་མཁས་དབང་དེའི་བཞེད་པ་ནི་
 དགེ་སློང་མའི་རྣམ་ཐར་ལྟར་ན། ཅིང་ཅེན་ [Ching - Chien] དང་གཞན་
 བུད་མེད་གསུམ་བཅས། སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧ ལ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་
 པར་བཤད་ཀྱང་། བུད་མེད་དགེ་སློང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྐབས་དེར་
 རྣམ་རྒྱན་གྱི་བརྒྱུད་པ་མེད་པས། དེ་ནི་ཡིད་ཚིན་འོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག་མིན་པ་དང་།
 དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩ ལ་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་ལོ་ཆ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕྱེབས་
 པ་དང་། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦ ལ་སྤྱི་ལྗོན་ནས་དགེ་སློང་མ་དེབས་རྒྱ་ [Tieh-Sa-La]
 ཐེ་བའི་དགེ་སློང་མ་བརྒྱུད་རྒྱ་ཡུལ་དུ་འཕྲོར་བ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟེ། རྒྱའི་བཙུན་
 མ་ Hui - Kuo དང་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་ལོ་ཆ་ལ་
 བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་ལུས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱིས་མཁན་པོ་མཇུག་དེ། སྤྱི་ལྗོན་འི་
 དགེ་སློང་མ་དེབས་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དགེ་སློང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལས་དགེ་
 སློང་མར་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དགེ་སློང་མ་བྱུང་བ་འདི་ནི་ཡིད་ཚིན་རུང་བའི་ལོ་
 རྒྱུས་ཚོད་ལྡན་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་ལྟ་པར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དགེ་སློང་མ་བྱུང་བ་དེ་
 སྐོར་སྤྱིས་སུ་རྒྱ་ཡུལ་དུ། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་མེད་ཅེས་
 བཤད་¹ པ་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མད་པར་སྤང་ངོ་།།

1 - Akira Hirakawa, Monastic Discipline for the Buddhist nuns, Kashi Prasad Jayaswal
 Research Institute, Patna. 1982, P. 82 ལས་གསལ།

སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་གོ་ཚ་ (༡༧༧ - ༡༧༧) རྒྱ་ཡུལ་དུ། སུང་ཕན་རྒྱལ་པོས་གདན་
 དངས་པར་བོད་ཡིག་དུ་འཁོད་པ་རྒྱ་ནག་ཚོས་འབྱུང་¹ལས། ཁ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་
 ཏཱི་ལྷན་འཛིན་རིགས་སྲས་རབ་དུ་བྱུང་ནས། གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་དང་། རིག་
 བྱེད་བཞི་ལ་ཡོངས་སུ་མཁའ་ས་པའི་སློབ་དཔོན་གུ་ཆུ་མཚ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་གི་འང་ནན་
 དུ། སུང་ཕན་རྒྱལ་པོས་སྤྱོད་དངས། གཙུག་ལག་ཁང་འགའ་ཞིག་བཞེངས། སློབ་
 དཔོན་གྱིས་བྱུག་རིས་མངོན་པའི་སྐྱེ་བརྒྱན་ཞིག་ལས་མཚན་མི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་
 སོགས་འོ་མཚར་བའི་གནས་ཀྱང་གདལ། དམ་ཚོས་པད་དཀར་དང་ས་བརྩུ་པའི་
 མདོ་གཉིས་ཚོགས་བཤད་མངོན་ཅིང་། བྱང་སེམས་རྣམ་པ་ལེའུ་གསུམ་རུ་པ་སོགས་
 བམ་པོ་བདུན་ཅམ་བརྒྱུར། རེ་ལྗེའི་ཐོག་སྐྱེ་འདས་པའི་རིང་བསྐྱེལ་གྱི་མཚོད་རྟེན་
 གཅིག་ཀྱང་བཞེངས་སོ། ཞེས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་དགེ་འདུན་གོ་ཚ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་
 སེབས་པའི་སྐྱོར་ཟུར་ཅམ་གསལ་བ་འདི་ལྟར། རྒྱ་ནག་ཚོས་འབྱུང་²ལས། གནས་
 བཏན་སརྒྱལ་མ་ (དགེ་འདུན་གོ་ཚ) དང་རྣམ་མཁྲུ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མཉམ་དུ་བྱོན་ཏེ་
 བརྒྱན་སྐྱེལ་གྱི་སྤོང་གོགས་རྒྱ་ཚེན་པོ་བྱས་ཏེ་སྐྱ་མ་ཚེ་སྤྱད་ལ་རང་ཡུལ་བཞུད། བྱི་
 མ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་གྲུ་བདུན་ཐོག་འདས་སོ། ཞེས་པ་ཅམ་ལས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་གཉིས་ཚོགས་
 གྱི་མཁའ་པོ་མངོན་དེ། ཐོག་མར་དགེ་སྤོང་མར་བརྒྱབས་པའི་སྐྱོར་ཟུར་ཅམ་ཡང་
 མ་གསལ་སོ། །

རྒྱའི་དགེ་སྤོང་མའི་རྣམ་རྒྱུན་སྐྱོར་ལ། ད་ཕན་ཉམས་ཞིབ་པ་ཆེས་མང་པོ་ཞིག་
 བྱུང་སྟེ། རྣམ་ཡིག་རིགས་སྐད་ཡིག་འདྲ་མིན་ཐོག་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་འདུག་

1- གུང་ལོ་ཚེན་མཁོན་པོ་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཚོས་དར་རྒྱུ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་སློབ་གསལ་ཀུན་
 དུ་དགའ་བའི་རྩ་རྒྱན། ༡༧༧༧ ལོ་ལ་བཞུགས་སྐར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མངོན་ཁང་གིས་སྤར་སྤྱོད། རྩེ་དགེ་རྩུན་བྱུབ་
 རྩེད་གི་སྤར་མ་རྩེབ་འབྲིང་ཤོག། ༡༧༧༧ ལས་གསལ། 2- དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག། ༡༧༧༧ ལས་གསལ།

པ་ནས། དེས་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དེའི་སྣོ་མ་རྒྱུན་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ད་ལྟའི་བར་
 གྱི་གནས་སྤངས་ཞིབ་གསལ་འཁོད་པའི་ཚུམ་ཡིག་དེ་འདྲ་པལ་ཆེར་མེད་པ་ལྟར་
 དུ་སྤང་ཞིང་། ཡོད་པ་རྣམས་ནི། གཙོ་བོ་རྒྱའི་དགེ་སྤོང་མའི་རྣམ་ཐར་ལ་ཁྲུངས་
 ལུ་བྱས་ནས། བརྒྱུར་རྒྱུས་ཡང་རྒྱུས་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་རྒྱ་ཡུལ་དུ་དར་བའི་སྤྱི་ལྗོངས་
 དགེ་སྤོང་མའི་སྣོ་མ་རྒྱུན་སྣོར་འཁོད་པའི་ནང་དོན་གཅིག་པ་འདྲ་བོ་དེ་འདྲའི་ཚུམ་
 ཡིག་རིགས་སྤྲད་ཡིག་འདྲ་མིན་མང་པོ་ནས་རྙེད་དུ་འདུག་པ་ནས། དཔུང་གཞི་
 ཁོ་མའི་སྤྲད་འགའ་ཞིག་འདིར་རིམ་བཞིན་དགོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་སྣོ་མ་གྱི་རྒྱ་ནག་
 གི་ལོ་རྒྱུས་སྣོར་ལ། བོད་ཡིག་ཐོག་འཁོད་པའི་དེབ་ཐེར་དམར་པོ་དང་། དེབ་སྣོ་ན།
 རྒྱའི་ཡིག་ཆོར་སོགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་མང་པོ་ཞིག་དེར་སང་ཡང་ཐོབ་དུ་འདུག་ཀྱང་། མང་
 ཆོས་དར་ཚུལ་དང་། ཁྲུང་པར་རྒྱའི་དགེ་སྤོང་མའི་སྣོར་འཁོད་པ་ཆེས་ཉུང་བར་སྤང་
 ལ། འདི་ནས་རྙེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལ།

དང་པོ་ལ། ལེའུ་བཀུན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་¹ ལས། སི་རྒྱལ་འི་དགེ་སྤོང་མ་དེ་བས་རྒྱ་
 སོགས་རྒྱ་གར་ནས་དགེ་སྤོང་མ་བརྒྱ་པུག་གཅིག་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་
 ཀྱང་། དེ་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་དགེ་སྤོང་མའི་སྣོ་མ་རྒྱུན་བྱུང་མ་བྱུང་མ་ཤེས་སོ་
 ཞེས་པ་དང་།

གཉིས་པ་ལ། རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་ཆོས་དར་ཚུལ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་རྫོ་
 གསལ་ཀུན་དུ་དགའ་བའི་རྣ་རྒྱུན་ལས། སི་རྒྱལ་འི་དགེ་སྤོང་མ་དེ་བས་རྒྱ་སོགས་

1- 1967 ལོར་ཇི་ལིར། དེ་མོང་ག་དབང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་པར་རྒྱུན་ལེའུ་བཀུན་རྫོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ [1977-
 1983] གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁྲུངས་དང་འདོད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལེགས་བཤད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་ལས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་
 དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་ཚུལ་ཞེས་པ་དེབ་ཤོག་དབྱེན་ཡིག་ 667-668 དང་བོད་ཡིག་ 636-
 637 ལས་གསལ།

ཀྱི་གར་ནས་དགོ་སློང་མ་བཅུ་ཕྱག་གཅིག་གདན་དྲངས་ནས། ཀྱི་ཡུལ་དུ་འཁོར་
ནམ་བཞི་རྫོགས་པར་བྱས་ ཞེས་བཤད་པ་དང་།

འདིར་དབྱུང་པར་བྱ་བཞི། ལོ་རྒྱུས་གཞན་དང་། རྒྱའི་དགོ་སློང་མའི་ནམ་ཐར་
ལས། སྤྱི་ལྗོངས་དགོ་སློང་མ་དེ་བས་རྒྱ་སོགས་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱེབས་པ་ལས།
ཀྱི་གར་ནས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱེབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མི་གསལ་བ་དང་། དགོ་སློང་མའི་གྲངས་
ཀྱང་། དེ་བས་རྒྱ་ཐེ་བས་བཅུ་གཅིག་ལས་ལྷག་པའི་དགོ་སློང་མའི་ཚོགས་རྩི་གཉིས་
པ་དེ། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩ ལ་ Nanti བྱ་བའི་གྲུ་ཟེང་གི་བདག་པོས་མཚོ་ཐོག་དུ་གྲུ་
ཟེང་ནང་གདན་དྲངས་ཏེ་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཕྱེབས་པར་ Seng-Kuo བྱ་བའི་རྒྱའི་དགོ་
སློང་མའི་ནམ་ཐར་¹ དུ་ཞིབ་གསལ་ཡོད།

1 - P. 53 རྒྱའི་བཅུན་པ་ Pao-chang བྱ་བས། སྤྱི་ལོ་ ༡༡༦ ལོ་ལ། རྒྱའི་དགོ་སློང་མ་དུག་རྩེ་ལོ་རྒྱུས་
ཚོགས་རྒྱུག་བྱས་པ་ལ། དགོ་སློང་མའི་ནམ་ཐར་ (Pi-ch iu-ni Chuan) དུ་གྲགས་པ་རྒྱ་ཡིག་ནས་དབྱིན་སྐད་
དུ་ Kathryn Ann Tsai བྱ་བས་བསྐྱར་ཏེ། ༡༩༧༤ ལོ་ལ། University of Hawaii Press - Honolulu
ལ་པར་རྒྱན་དབྱིན་དེ་བཅོས་ཤོག་ ༡༩ ལས་གསལ།

ལེའུ་བརྒྱད་པ།

མངུག་སྡོམ་ལ་ཕའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས་དགེ་སྦྲོང་མར་ བརྒྱབས་པའི་ལས་འཆགས་པའི་ཁྲུངས།

པོད་དུ་སྤར་དགེ་སྦྲོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་མེད་ཀྱང་། དགེ་སྦྲོང་ཕའི་
 དགེ་འདུན་གྱི་ཚོགས་རྒྱུང་པས། ཕ་ཚོག་ལ་བརྟེན་ནས། བྱུང་མེད་དགེ་སྦྲོང་མར་
 བརྒྱབས་པ་དང་། ཁྲུངས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ནི་འདི་སྤར་ཏེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་
 གྲུའི་ལུགས་ལ། ཕའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་། དགེ་སྦྲོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་
 འཆགས་པར། འདུལ་བའི་པོད་འགྲེལ་ཚད་ཐུབ་རྣམས་ལས་འདུལ་བའི་ལུང་གིས་
 བརྒྱབས་པས། དེའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་གང་ལས་གསུངས་པ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་
 བ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གསུམ་དང་། དེ་དག་གི་ཁྲུངས་ལ། ལྟོན་པ་ཉིད་
 གྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་ཁྲུངས་བཅས། འདིར་རིམ་བཞིན་དགོད་
 པར་བྱའོ། ཕའི་དགེ་འདུན་ཁོ་ནས་ཀྱང་། བྱུང་མེད་དགེ་སྦྲོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ།
 ལས་མི་འཆགས་པ་མེན་པའི་ཁྲུངས་ལ།

དང་པོ། སྐྱབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་¹ [མོག་ ༤༣༧] ལས།
 “དགེ་སྦྲོང་དང་དགེ་སྦྲོང་མ་ཉིད་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།” ཞེས་
 པ་དང་།

1- སྐྱབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ། རྗེ་འདུལ། བཟུང། ཕྱི་ཤོག་ ༤༣༧ ལས་གྱི་གཞི་
 ལས་གསལ་ཡོད།

གཉིས་པ། ལྷོ་བ་དཔོན་ཡིན་ཏེ་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་འགྲེལ་པ་མངོན་པར་བརྗོད་
 པ་རང་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ་¹ [ཤོག་ ༡༧༥ནུ།] ལས། “དགེ་སྦྱོང་དང་དགེ་སྦྱོང་
 མ་དག་གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་སྦྱོང་ཉིད་ལ་
 དགེ་སྦྱོང་མ་ཉིད་གྱི་ལས་གཞན་བྱེད་པ་ནི། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་ལ། དགེ་སྦྱོང་
 མ་ཉིད་ལ་དགེ་སྦྱོང་གི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་། མི་འཆགས་པ་མ་ཡིན་པའོ།། དགེ་
 སྦྱོང་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་གང་ཞིག་ལ་དགེ་སྦྱོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པའི་ལས་གང་ཞིག་ མཐར་ཐུག་བྱེད་པ་ལ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ནོ།། དགེ་སྦྱོང་གི་དགེ་འདུན་གྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཉིད་
 དེ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཅུ་མ་པོར་གྱུར་པས། དགེ་སྦྱོང་མའི་དགེ་འདུན་ཉེ་བར་གནས་
 པའོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་དགེ་སྦྱོང་རྣམས་ལས། དགེ་སྦྱོང་མས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་སྦྱོང་
 མའི་དངོས་པོ་བརྟེན་པར་བྱའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་དེ་བས་ན་དེས་ཤེས་པའོ།། འདིར་
 གཞུང་ནི། སེལ་བྱ་དང་རབ་དུ་བྱུང་བའི་གཞི་ལྷུ་བ་དག་ལས། བརྟེན་པ་རེ་ཞིག་
 དགེ་ཚུལ། དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བགྱི་ན་ནི། བརྟེན་པར་
 རྫོགས་པར་བགྱི་འཇུག། ཉེ་བར་འཁོར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བརྗོད་པར་བྱ་རྟེ།
 བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་པ་དང་།

གསུམ་པ། ལྷོ་བ་དཔོན་པུ་རྣམས་འོད་གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་² ལྷོ་འདུལ།

1- ལྷོ་འདུལ། བརྟེན། ཟུ་ཤོག་ ༡༧༥ནུ། ལས་ཀྱི་གཞི་ལས་གསལ་ཡོད། 2- ལྷོ་འདུལ། བརྟེན། ཟུ་
 ཤོག་ ༡༩༡བ། ལས་གསལ།

བརྟན། ཡུལ་མོག་ ༡༧༧༧༧ ལས། “མཚན་པ་དང་པ་བརྟེན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་
 པ་ནི་པོ་མེད་མཚན་སོ་སོར་བརྗོད་པ་བརྗོད་པ་ཡང་ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པའོ།།
 དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་མེད་ལས་གཞན་པ་བྱས་ན་ཡང་མི། ཞེས་པ་ནི། དག་
 སྐྱོང་པ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ལས། དག་སྐྱོང་མ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚོགས་
 བྱས་པ་ལྟ་བུས་ཚོགས་པོ་བརྗོད་ཏེ་བྱས་ན་འང་། ལས་སུ་མི་རུང་བ་མེད་པའོ།། ལས་
 གྱི་དངོས་པོར་ཞུགས་པར་གཏོགས་པའོ།།”

བཞི་པ། འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་¹ རྗེ་འདུལ། བརྟན། ཡུལ་མོག་ ༡༧༧༧༧
 ལས། “དག་སྐྱོང་དང་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་དག་གི་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི། དག་སྐྱོང་ཉིད་ལ་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་མི་འཆགས་པ་
 མ་ཡིན་ལ། དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་ལ་དག་སྐྱོང་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཆགས་པ་
 མ་ཡིན་པའོ། དེ་ལྟ་བུས་ན། དག་སྐྱོང་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ལ་
 དག་སྐྱོང་མ་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་པ་
 དེ་བྱེད་ན་ཉམས་པ་རུང་བེད་ཀྱི། དག་སྐྱོང་མེད་དག་འདུན་གསོག་པ་ལ་སོགས་
 པ་ལྟག་པ་དག་ཡོད་པར་བྱ་དོ།། ལྟག་པ་དག་གིས་ནི་མ་བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་
 དེའི་ཕྱིར་དག་སྐྱོང་མེད་ལས་ཀྱིས་ནི་དག་སྐྱོང་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

འདི་ལྟར། དག་སྐྱོང་མ་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལ་ནི། དག་སྐྱོང་གི་དག་
 འདུན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དག་སྐྱོང་གི་དག་འདུན་སོགས་པ་ནི་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཙམ་
 དུ་བྱ་བར་བྱེད་པའི་དག་སྐྱོང་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་དག་སྐྱོང་མ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཤེས་

1- སྐོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། རྗེ་འདུལ། བརྟན།
 ཡུལ་མོག་ ༡༧༧༧༧ ལས་གསལ།

པར་བྱའོ།། དེ་ལྟར་ཡང་། དགོ་སྤོང་རྣམས་ལས། དགོ་སྤོང་མས་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་པ་དག་དགོ་སྤོང་མའི་དངོས་པོ་བཅུ་ལ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།
 འདིར་གཞུང་ནི། སེལ་བྱ་དག་ལས། བརྟེན་པ་རེ་ཞིག་དགོ་སྤོང་པ་དགོ་སྤོང་མའི་
 ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་
 མི་འགལ་ཚབས་ཅན་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།” ཞེས་
 པ་དང་།

ལྟ་པ། མ་ཚོག་གིས་དགོ་སྤོང་དང་། མ་ཚོག་གིས། དགོ་སྤོང་མ་བརྟེན་པར་
 རྫོགས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིའི་འདུལ་བ་ལུང་གི་ཁྲུངས་དང་།
 དེ་ལྟར་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི། འདས་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ།
 འགལ་ཚབས་ཅན་ནམ། ཉེས་བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བའི་འདུལ་བའི་ལུང་
 གི་ཁྲུངས་དང་བཅས་པ་ལ། འདིར་གཞུང་ནི། འདུལ་བ་ལུང་གཞུང་དམ་པ་¹
 [ཤོག་ ༡༩༠ན།] ལས། “བརྟེན་པ་དགོ་སྤོང་པ། དགོ་སྤོང་མའི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་བཀྱིས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བཀྱིའམ། ཞུ་བུའི། བརྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་
 བཅས་པའོ།། བརྟེན་པ་དགོ་སྤོང་མ་དགོ་སྤོང་གི་ལས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་
 བཀྱིས་ན། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞེས་བཀྱིའམ། ཞུ་བུའི། བརྟེན་པར་རྫོགས་པ་
 ཞེས་བྱ་སྟེ། བརྟེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།།”
 ཞེས་པ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འདུལ་བ་ལུང་འདི་ཉིད་ལ་ཁྲུངས་སུ་མཛད་
 དེ། ཤོང་གསལ་ལྟར། འདི་ནས་རྗེད་པའི་ཡིག་ཆ་འཕགས་པོད་ཀྱི་འདུལ་བའི་

1- ལྟེ་འདུལ། མོ་ཤོག་ ༡༩༠ན། ལས་གསལ།

དགོངས་འགྲེལ་ཚད་ལྡན་རྣམས་ལས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། བྱད་མེད་དགེ་
སྦྱོང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་ལ། ལས་འཆགས་ཀྱང་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ལ་ཉེས་
བྱས་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བར་ལུང་གིས་བསྐྱབས་པར་མངོན་དོ།།

མདོར་ན། འདི་ནས་རྙེད་པའི་ཡིག་ཆ་ལྟར་ན། བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྦྱོངས་འདིར།
ལྟར་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྦྱོམ་རྒྱུན་དང་། ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་མར་སྐྱབ་
པའི་ཡུག་ལེན་མ་དར་བས་ཉེས་མེད་ཡུན་ཚོགས་སམ་གཉེས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱབས་
པའི་དགེ་སྦྱོང་མ་བྱུང་མེད་ཀྱང་། སྦྱོན་བྱོན་བོད་ཀྱི་འདུལ་འཛིན་བཞི་པོ། སོ་
སོ་ནས། སའི་དགེ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་། དེ་ལྟར་
བསྐྱབས་པ་ལ། ལས་མི་འཆགས་པ་མེན་པའི་འཁྲུངས་ལ། པཌ་ཆེན་ལྡུག་མཚོག་
ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་ཉེ་མའི་ཤིང་རྟ་དང་། ཟླ་བའི་ཤིང་རྟ་
གཉེས་ལས། འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། འདུལ་བ་ལུང་
ལུ་བ་བཅས་ཀྱི་ལུང་འཁྲུངས་སུ་མངོན་དེ། ལུང་གིས་བསྐྱབས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་
མཁུན་ཟླ་མ་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གའི་སྦྱོམ་གསུམ་ཁ་སྦྱོང་དང་། དེའི་
འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ། ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་སྦྱོམ་གསུམ་ཁ་
སྦྱོང་གི་མཚན་འགྲེལ་དང་། རྣམ་བཤད་དང་། རིན་ཆེན་མངོས་པའི་ཕྱ་ཚོམ་
དང་། འདུལ་བའི་སྦྱོང་དོན་དང་། གཞན་ཡང་རོང་སྟོན་འདུལ་ལྷིག་དང་། རྒྱལ་
བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཀྱི་འདུལ་ལྷིག་རིན་ཆེན་སྲེང་བ་དང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད་
པའི་འདུལ་བའི་དཀའ་འགྲེལ་དང་། མཁན་པོ་གཞན་མན་ཚོས་ཀྱི་སྦྱང་བའི་མདོ་
རྩའི་མཚན་འགྲེལ་དང་། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེའི་འདུལ་ལྷིག་དང་། ཀུན་མཁུན་
མཚོ་སྐྱ་བ་ཆེན་པོའི་མཚོ་ལྷིག་དང་། མདོ་རྩའི་མཚན་འགྲེལ་དང་། ལུབ་བརྟན་
ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་ལྷིག་དང་། ཀུན་མཁུན་བུའི་མདོ་རྩའི་ལྷིག་བཅས་དང་།

རྒྱ་འབྲེལ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་ཙ་བ་དང་། དེའི་འབྲེལ་པ་གསུམ་དང་། འདུལ་བ་
 ལུང་གཞུང་རྒྱ་མ་རྒྱུན་པ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ཀྱི་གསུངས་ལ་ཁྱུངས་གདུགས་ཏེ། འདུལ་
 བའི་ལུང་གིས། སའི་དགོ་འདུན་རྒྱུང་པས། དགོ་སློང་མར་སྐྱབ་པ་ལ། ལས་
 འཆགས་ཀྱང་། སྐྱབ་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ལས། སའི་དགོ་
 འདུན་རྒྱུང་པས་ཉེས་མེད་སྤུལ་ཚོགས་ཀྱི་དགོ་སློང་མར་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བའི་འདུལ་
 བའི་ལུང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱའི་ལུགས་ལ་མ་རྒྱེད་པས། ལུང་ཙམ་ཡོད་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བྱུང་མེད་དགོ་སློང་མར་སྐྱབ་ཏུ་བདུབ་མི་བདུབ་འདི་ལ། སྐྱེར་
 རྩོད་དང་ཁྱུང་པར་འདུལ་བའི་རྩོད་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུད་གཞིར་འདིར་
 བཀོད་དགོས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དང་།

ཉམས་ཞིབ་འདིའི་དཀའ་ངལ་གཉིས།

རྒྱའི་དགོ་སློང་མའི་འབྱུང་ཁྱུངས་སྐྱེར་ལོའོད་པའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་ཏུ་ཡོད་པས། དེའི་
 འབྱུང་ཁྱུངས་ཞིབ་ཅད་བྱ་རྒྱུ་ལ་དཀའ་ཚོགས་མེད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་བཙུན་མ་རྣམས་ལ་རྒྱའི་
 ལུགས་ཀྱི་དགོ་སློང་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་དགོས་ངེས་ཆེ་ལ་དཀའ་ངལ་གཉིས་འདིར་བརྒྱུད་པར་
 བྱ་བའི་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱའི་དགོ་སློང་མའི་བྱུང་ཁྱུངས་དང་འབྲེལ་བའི་
 ཉམས་ཞིབ་པ་ཀུན་གྱིས། ཁྱུངས་སུ་བྱ་བའི་དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་བོ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་ཡོད་
 པའི་དགོ་སློང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱའི་ལུགས་ལ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མར་
 བྱུང་བའི་དགོ་སློང་མའི་འབྱུང་ཁྱུངས་ལ། གཅིག་ཚོགས་དང་གཉིས་ཚོགས་ཀྱིས་དགོ་
 སློང་མ་སྐྱབ་ཚུལ་རྣམ་པ་ཐད་དཔ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་བྱུང་ཡོད།

དང་པོ་གཅིག་ཚོགས་ལ། དགོ་སློང་མའི་དགོ་འདུན་ཁོ་ནས། བྱུང་མེད་དགོ་སློང་
 མ་སྐྱབ་ཚུལ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཅིན་རྒྱལ་རབས་ [The Chin Dynasty] [265 - 317/

317 - 420] ལྷབས། སྤྱི་ལོ་ ༡༥༧ འཇམ་ཐོག་མར་བྱུང་ལྟེ། ཅིང་ཅིན་ [Ching-Chien] [292 -361] བྱ་བའི་དགོ་སྤོང་མ་དེ་ནི། རྒྱ་ཡུལ་དུ་དགོ་སྤོང་མ་དང་པོར་གྲགས་སོ། །དེ་ནས་བཟུང་ལྟེ་དུས་ད་ལྟ་ཡང་པལ་མོ་ཆེས་སྐྱབ་ཚུལ་འདི་བཞིན་ལག་ལེན་དུ་བཞུར་བཞིན་ཡོད། གཉིས་པ་གཉིས་ཚོགས་ལ། དགོ་སྤོང་པ་མ་གཉིས་ཀའི་དགོ་འདུན་གྱིས། རྒྱ་ཡུལ་དུ། དགོ་སྤོང་མ་སྐྱབ་ཚུལ་ལ། སྤྱི་ལྟུང་དགོ་སྤོང་མའི་ཚོགས་སྡེ་སྡེ་སྤྱི་ཐ་དང་པ་གཉིས། སྤྱི་ལོ་ ༤༡༧ དང་ ༤༡༩ པ་རིམ་བཞིན་རྒྱ་ཡུལ་དུ་འབྱར་བའི་དགོ་སྤོང་མ་དེབས་རྒྱ་ཐེ་བའི་དགོ་སྤོང་མ་གྲངས་བརྒྱ་དགུ་དང་། རྒྱ་གར་ནས་ཐེབས་པའི་སྤོང་དཔོན་དགོ་འདུན་གོ་ཆ་མཁན་པོ་མཛད་དེ་སྲུང་རྒྱལ་རབས་ [The Sung Dynasty] [420 - 479] ལྷབས། སྤྱི་ལོ་ ༤༡༩ འཇམ་ཐོག་མར། པ་མ་གཉིས་ཀའི་གྲངས་ཚང་བའི་དགོ་འདུན་གྱིས་ Seng-Kuo [408 -] དང་། Hui-Kuo [364 -433] ལ་སོགས་པ་བསྐྱབ་བྱ་བུད་མེད་སུམ་བརྒྱ་ལྟག་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པ་འདི་ནི། རྒྱ་ཡུལ་དུ་གཉིས་ཚོགས་གྱིས་དགོ་སྤོང་མར་བསྐྱབས་པ་དང་པོ་དང་། སྤྱི་ལྟུང་དགོ་སྤོང་མའི་བརྒྱུད་པ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཡིན་མོ།།

དེ་ལྟར་ན། རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཐོག་མ་ནས། དགོ་སྤོང་མ་སྐྱབ་ཚུལ་ཐ་དང་པ་གཉིས་བྱུང་ལྟེ། དང་པོ་པའི་དགོ་འདུན་གོ་ནས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་དུ་རུང་བའི་འདུལ་བའི་ལུང་གི་ཁྲུངས་དང་། གཉིས་པ་སྤོང་རྒྱུན་དེའི་བརྒྱུད་རིམ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཉམས་མེད་གནས་ཡོད་པའི་ཁྲུངས་རྟེན་ཐབས་སྤོ་སྤོ་ཚོགས་ནས་ཞིབ་ཅུད་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡང་། འདི་ནས་ད་དུང་མ་རྟེན་པའི་དཀའ་ངལ་བཅས་མདོར་ན་བོད་ཀྱི་བརྒྱུན་མ་རྣམས་ལ། རྒྱའི་ལུགས་ཀྱི་དགོ་སྤོང་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་ཁྲུངས་འདི་གཉིས་ད་དུང་མ་རྟེན་པའི་རྒྱ་མཚན་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན། དགོ་སྤོང་མ་སྐྱབ་ཕྱོགས་གཏན་འབེབས་མཛད་ཐབས་མ་གྱུར་པའི་དངོས་

ཡོད་གནས་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལས། ཤོ་མོའི་དབྱེ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ཚུལ་
 ལ་ལས་ཟེར་བ་ལྟར་ཡིན་མིན། གཟུར་གནས་ནམ་དུའོ་ཅན་སྲུང་ཀྱང་མཁུན་
 རྒྱས་ལ། ཡིད་བརྟོན་ཐུབ་པའི་ཁྱེད་མ་གཉིས་པོ་འདི་ནམ་རྟེན་པ་ན། དེ་དང་སྐོ་བརྒྱུན་
 རས་ཚད་འཛིན་བྱུང་འོས་པའི་ཡོངས་གྲགས་སུ། དགེ་སྦྱོང་མ་རྒྱབ་ཕྱོགས་གཏན་
 འབེབས་གནང་ཐབས་གདོན་མི་བཟོ་བ་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ནི། ༡༧༧༩ ལོར་བཞུགས་
 སྐར་དུ་གཙོ་བོ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་སྐོར་ལ་བཞུགས་ཆོགས་འདུ་ཐོག་ཡགོང་
 ས་ཡ་རྒྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་བཀའ་སློབ་ཏུ། ད་རེས་འདིར་
 ང་ཚོས་འཆོགས་པ་འདི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་། རྩེ་པ་གསུམ་གྱི་འཇུག་མི་ཡོད་
 པ་ཡིན་ཅང་། ཅུ་བ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྐྱེད་ཡོད། ད་རེས་འདིར་ཐེབས་མཁན་
 ཚོས་གནས་ཚུལ་གསལ་བོ་རྟོགས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར། ང་ཚོའི་ཉམས་
 སྦྱོང་འདིའི་ཐོག་ནས་དེའི་སྐོར་ལ་ད་དུང་རིམ་པས་མུ་མཐུད་ལས་འགྲུལ་མང་ཅམ་
 ཞིག་བྱེད་ཐུབ་ན་བསམ་པ་དུན་གྱི་འདུག གང་ལྟར་འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་འདུལ་
 བ་འཛིན་པའི་ནང་ལ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་འདི་སྐོར་གོ་རྟོགས་གསལ་བོ་ཡག་
 པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན། དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་རྒྱ་ནག་གི་ལྷགས་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་
 ཡུལ་ཁག་གཞན་དག་ཚོའི་ནང་ལ་ཡིན་ཡང་ཡོང་ཐུབ། དཔེར་ན། ད་ལྟ་བོད་
 པའི་ནང་ནས་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྡོམ་རྒྱུན་ལུ་མཁན་ཁ་གསུང་ཡོད་ནའང་ཚང་མ་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ཞིག་དང་། ཐེ་ཚོམ་སོམ་ཉི་མེད་པ་ཞིག་ད་ལྟ་ཆགས་ཐུབ་མེད།
 དེ་ཚོའི་གྲས་འདི་གསལ་བོ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ་ན། ཚང་མ་བྱེད་བདེ་བོ་དང་།
 ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། ཅེས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཞིབ་གསལ་བསྐྱེད་པའི་དགོངས་
 དོན་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་ལུང་དང་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ཁྱེད་མ་གཉིས་ཞིབ་གསལ་རྟེན་ཐབས་ལ་
 ཐུར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་གོགས་དན་ལེགས་པར་ཡོང་བའི་འབོད་
 བསྐྱེད་ལུ་རྒྱ་བཙས་ལགས་སོ།།

ལེའུ་དགུ་པ།

མཚོད་བརྗོད་དང་ལེའུ་དང་པོའི་ཟུར་མཚན། རྩེ་དགུའི་
བདག་མོ་ཆེན་མོའི་རྟོགས་བརྗོད་དང་རྣམ་པ་བརྩམས་
བསྟེན་པར་རྟོགས་ཚུལ་དང་བཅས་པ།

མཚོད་བརྗོད་ཀྱི་ཟུར་མཚན།

1 - མཚོད་བརྗོད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ། རྩེར་ན་དང་པོ་སངས་རྒྱལ་དང་། དེ་ནས་ལྔ་
མ་ལ་མཚོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་འདིར་གོ་རིམ་དེ་ལས་
རྟོག་སྟེ། དང་པོ་ལྔ་མ་དང་། དེ་ནས་སངས་རྒྱལ་ལ་མཚོད་པར་བརྗོད་པ་འདི་
མི། བྱུང་པར་འདུལ་བའི་ཁྱད་སྲོལ་དང་བརྟུན་ཏེ་འདི་ལྟར་བཀོད་པར་བྱས་ལ། ཁྱད་སྲོལ་
མི། འདུལ་བ་ལྷུང་གཞིའི་རབ་བྱུང་གི་ཞི་ལས་¹ “ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ཉེ་རྒྱལ་
དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས། ཚོ་དང་ལྡན་པ་ཏ་སྤུལ་ཐག་རིང་པོ་ཁོ་ན་ནས་མཐོང་
ངོ། མཐོང་ནས་ཀྱང་ཉེ་རྒྱལ་(ལྷུང་འུ་བྱུང་)ཀྱིས། པང་ནས་སྐྱེས་ (མོ་རྒྱལ་གྱི་
བྱུང་)ལ་སྐྱེས་པ། པང་ནས་སྐྱེས། ཅི་རེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱུང་ལ།
འོན་ཏེ། གང་ལས་ཚོས་ཐོས་པ་དེ་ལ་བྱ། དེས་སྐྱེས་པ། རེ་(དང་པོ་) གང་
ལས་ཚོས་ཐོས་པ་དེ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱུངོ། དེ་གཉིས་ཚོ་དང་ལྡན་པ་ཏ་སྤུལ་ག་
ལ་བ་དེར་དོང་སྟེ་སྤྱིན་ནས། ཚོ་དང་ལྡན་པ་ཏ་སྤུལ་གྱི་རྐང་པ་གཉིས་ལ་མགོ་བོས་
ཕྱག་འཆལ་ཏེ། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཁོད་དོ། དེའི་ཚེ་ན་བྲམ་ཟེ་ལྷ་བ་ལ་དགའ་
བཞིག་ལྷ་བ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་ཕྱག་འཆལ་ལོ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་

1 རྩེ་འདུལ་ ༡༥ མོག་ ༡༧ བ་༡ དང་། Peking Vol.41 P.16-1-7

ཀྲིས་བྱུང་བ་འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཀའ་སྤྱུལ་པ།

གན་པ་དང་ནི་གཞིན་པ་འང་རུང་།།
གང་ལས་ཚོས་ནི་ནམ་ཤེས་པ།།
དེ་ལ་གུས་པར་ལྷག་བྱ་ཉེ།།
ཟླ་བ་ཚོས་ལ་ཇི་བཞིན་ལོ།།

བྲམ་བེ་མེ་ལ་དགའ་བ་ཞིག་ཀྱང་མེ་ལ་བསྟེན་བཀུར་བྱེད་ཅིང་ལྷག་འཚལ་ལོ། དེ་
ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྲིས་བྱུང་བ་འདི་ལ་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་སྦྱས་པ།

གན་པ་དང་ནི་གཞིན་པ་འང་རུང་།།
གང་ལས་ཚོས་ནི་ནམ་ཤེས་པ།།
དེ་ལ་གུས་པར་ལྷག་བྱ་ཉེ།།
མེ་ལ་བྲམ་བེ་གཅང་མ་བཞིན།།

དེ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྐྱེས་གཉིས། ཚོ་དང་ལྡན་པ་ན་སྤུལ་གྱི་
རྐང་པ་གཉིས་ལ་མཁོ་བོས་ལྷག་འཚལ་ཏེ། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བདེར་
དོང་ངོ་།” ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

གཞན་ཡང་ལམ་རིམ་ཚེན་མོ་ལས་ཀྱང་། ¹ “དེ་ཡང་གླ་མ་ལ་སློབ་མ་ཇི་ལྟར་
བཟོ་བ་ནི། ལག་ན་རྩི་རྩི་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་ལས། གསང་བ་པའི་བདག་

1 ཀ་སྤྱུག་པར་མ་དཔེ་རིང་རྩིང་ (1357-1419) ལམ་རིམ་ཚེན་མོ་ཤོག་ ༡༧བཤ།

པོ། སློབ་དཔོན་ལ་སློབ་མས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བར་བྱ་ཞེན། སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྟར་
འདས་ལ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་དུ་འོ།།

དེ་ཡི་སེམས་ནི་དེ་ལྟར།།

རྟོག་ཏུ་དགེ་བ་སྦྱོར་བར་འགྱུར།།

དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ།།

ཕན་པར་བྱེད་པའི་སངས་རྒྱས་འགྱུར།།

ཞེས་གསུངས་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་འདྲ་རྒྱུ་པའི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་
དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། འདུལ་བ་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡོད་དོ།” ཞེས་དང་།
ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས།¹ “པོ་ཏོ་བའི་གསུང་སློབ་དོལ་པས་བསྐྱེགས་
པ་ལས་ཀྱང་། མན་ངག་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་འགོ་ནི། བཤེས་གཉེན་དམ་པ་
མི་བཏང་བ་ཡིན། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་སྣ་གཅིག་
སྦྱོར་བ་དང་སྦྱོན་སྣ་གཅིག་འགྲིབ་པ་ཡན་ཆད་བདེ་ལེགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྲུང་གནས་
ནི། དམ་པའི་བཤེས་ཡིན་པས་ཐོག་མར་དེ་བཞེན་པའི་རྒྱུ་ལ་གལ་ཆེ་ཞེ་བྱང་རྒྱུ་
སེམས་དཔའི་སྡེ་སྡོད་ལས། མདོར་ན་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་སྡོད་པ་ཐམས་ཅད་
འཕྲོ་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པ་དང་། ས་
དང་བཟོད་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཇིན་དང་མདོན་པར་ཤེས་པ་དང་། སློན་ལམ་དང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་འཕྲོ་ཅིང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི། ལྷ་མ་ལ་རག་
ལས། ལྷ་མ་རྩ་བར་གྱུར། ལྷ་མ་ལས་བྱུང་། ལྷ་མ་སྦྱེ་གནས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དུ་
གྱུར། ལྷ་མས་བསྐྱེད། ལྷ་མས་སྡེ་ལ། ལྷ་མ་ལ་བརྟེན། ལྷ་མ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་
ལོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།” ཞེས་ཁྲུངས་འདི་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཏེ། གཞན་

1 ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཤོག་ ༡༣༧།

དུ་བཀོད་པའི་མཚན་བརྗོད་གྱི་ལོ་རིམ་ལས་ལྡོག་སྟེ། འདིར་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་ལོ།།

འོན་འདིར་ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གཉིས་གང་ཡིན་ཞེན་འདིར་
ཉེ་རྒྱལ་ནི་ལྷ་རི་ལྷ་འུའི་བུའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་རྒྱ་
མཚན་ལ། འདུལ་བ་ལུང་གཞིའི་རབ་བྱུང་གི་གཞི་ལས།^(d) “ཁྱེད་འདི་བུམ་
ཟེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་བུ་ཡིན་པས་ན། ས་ལས་དྲས་ཏེ། ཁྱེད་འདིའི་མིང་ “ཉེ་རྒྱལ་”
ཞེས་དང་། ཁྱེད་འདིའི་མ་ལྷ་རི་ལྷ་འུའི་ཡིན་པས་ན། མ་ལས་དྲས་ཏེ། ཁྱེད་འདིའི་
མིང་། “ལྷ་རི་ལྷ་འུའི་བུ” ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་སོ” ཞེས་དང་།

པང་ནས་སྐྱེ་ནི། མོ་རྣམ་གྱི་བུའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དང་། དེ་ལྟར་བཏགས་
པ་ཡང་། འདུལ་བ་དེ་ཉིད་ལས། “ཁྱེད་འདི་ལྟ་པང་དུ་བྱུངས་ནས་ཐོས་པས།
ཁྱེད་འདིའི་མིང་། “པང་ནས་སྐྱེས་” དང་། ཁྱེད་འདི་མོ་རྣམ་གྱི་རིགས་ཡིན་
པས། ཁྱེད་འདིའི་མིང་། “མོ་རྣམ་གྱི་བུ” ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་སོ།།” ཞེས་
གསུངས་པའོ།། །།

1 ལྷ་འུའི་བུ་ ༡༡། ལོ་ག་ ༡༧༧༡

ནམ་འཚོའི་བར་དུ་དེ་འབའ་ཞིག་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། ཡོངས་སུ་དག་པ། ཡོངས་སུ་བྱུང་བ། ཚངས་པར་སྐྱད་པ་སྐྱོད་ཅིག་དང་། ཁྱོད་ལ་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་མ་གནང་ངོ་།།

དེ་ནས་སྟོན་པ་མེར་སྐྱེའི་གནས་ནས་ཡུལ་ན་དེའི་ཀར་གསེགས་ཏེ། དེའི་ཀུན་རྗེ་ཀའི་གནས་སམ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གནས་ཤིག་ན་བཞུགས། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཤུག་མོ་ལྷ་བརྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡང་། སོ་སོའི་སྐྱ་བྲེགས། གོས་སྐྱར་མ་གྲོན་ཏེ། སྤྱི་བཞིན་སྟོན་པའི་སྐྱུན་སྐྱར་སོང་སྟེ་ཐུག་བྱས་ནས་སྐྱ་བཞིན་ཞུས་པས། སྟོན་པས་སྐྱ་བཞིན་ལས་བྱུང་བར་སྐྱ་བྲེགས་ཏེ་གོས་སྐྱར་མ་གྲོན་ལ། ཞེས་པ་མ་གཏོགས་འདྲ་བར་ལན་གསུམ་བསྐྱར་དུ་ཞུས་ཀྱང་མ་གནང་བས། སྟོ་ཁང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་དུ་ཞིང་འདུག་པ། ཀུན་དགའ་བས་མཐོང་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ཞིང་དེས་པས། རྒྱ་མཚན་སྐྱས་པས་མ་དུ་ཞིག་ངས་ལྟོའི་ཞེས། ཀུན་དགའ་པོས། སྟོན་པ་ལ་འདི་ལྟར་ཞུས་ཏེ། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཚེན་མོ་ཞེ། སྟོན་པའི་སྐྱ་མོ་དང་ཡུམ་འདས་ནས་ཡུམ་གྱི་མ་ཚབ་གནང་བ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུ་བ་སྟེ་རྒྱ་ཚེར་མཛད་པས། ཚོས་འདུལ་བ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་བའི་བསྟོན་པར་རྫོགས་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ཞུས་པས། སྟོན་པས་དཔེར་གསུམ་གསུངས་པ་དང་བཅས་འདི་ལྟ་སྟེ།།

དཔེར་དང་པོ་ནི། བྱིམ་གང་ན་བྱུང་མེད་མང་ཞིང་སྐྱེས་པ་ཉུང་བ་དེ་ན་རྒྱན་པོ་དང་། མི་རྒྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོམ་པར་འགྱུར་བའི་དང་། རབ་དུ་ཚོམ་པར་འགྱུར། དཔེར་གཉིས་པ་ནི། འབྲས་སྐྱུ་ལུ་ལུན་སྐྱུ་ཚོགས་པའི་ཞིང་ལ་མེར་བའི་འཁོར་ལོ་མི་ཟད་པ་བབས་ན། འབྲས་སྐྱུ་དེ་ཉིད་ཉམས་པར་འགྱུར། རྒྱལ་མ་ཡིན་པས་མ་རུངས་པར་འགྱུར། དཔེར་གསུམ་པ་ནི། བྱ་རམ་གྱིང་ལུན་སྐྱུ་ཚོགས་པ་ལ་བཅའི་ནད་བྱུང་ན། བྱ་རམ་གྱིང་དག་མ་རུངས་པར་འགྱུར། རྒྱུད་མོས་པར་འགྱུར་ངོ་།།

དེ་བཞིན་དུ། ཚོས་འདུལ་བ་ལ་ལུང་མེད་རབ་ཏུ་བྱུང་ན། ཚོས་འདུལ་
 བ་འདི་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པར་འགྱུར་བར། ཀུན་དགའ་པོ་ལ་གསུངས་མོད།
 འོན་ཀྱང་། དཔེར་ན། བྱིས་བདག་ཞིང་པས་དབྱར་འདས་ཏེ། རྩོན་གྱི་དུས་ན།
 རྒྱལ་འཇམ་ཡུར་པ་ཡང་རུང་རྒྱ་བཅད་ན། རྒྱ་དེ་བགགས་པས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་
 བ། དེ་བཞིན་དུ། ལུང་མེད་ནམས་ཀྱི་ཉེས་པ་དགག་ཅིང་མི་འདའ་བར་བྱ་བའི་
 སྲིར་སྡེ་བའི་ཚོད་བརྒྱད་བཅའ་བ་མཛད་པ་ལ། རྒྱེས་དགུའི་བདག་མོས། ཉམ་
 འཚོའི་བར་དུ་སྡེ་བའི་ཚོས་ཉམས་སུ་ལེན་པར་ཁས་ལྷངས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
 བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་གཞི་བམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་དང་། ཚོས་སྲུང་སྡེ་བ་
 དང་། གནས་བརྟན་སྡེ་བའི་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསལ་ཐོག་སྡེ་བའི་ཚོས་བརྒྱད་
 ཀྱང་གཞི་རྩ་མཐུན་པར་སྐྱང་།།

རྒྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ཤུག་མོ་ལྷ་བརྒྱུ་ལས་གཞན་ལུང་མེད་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པར་འདོད་པ་ནམས་ནི། རིམ་བཞིན། དགེ་བསྟེན་མ་དང་། རབ་
 ལྷུང་མ། དགེ་རྒྱལ་མ། དགེ་སྡོམ་མ། དགེ་སྡོང་མ་བཅས་ཀྱི་ཚོ་གའི་ལོ་རིམ་
 གྱི་བྱིམས་བཅས་པར་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དགེ་སྡོང་མ་ལྷ་བ་ལ་སོགས་པ་
 ལུང་མེད་རི་སྟེད་ཅིག་རྒྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་
 པར་རྫོགས་པ་དང་། ཚོས་དང་ཟང་ཟེང་གི་སྡོན་སྲོལ་སྲོང་བཞིན་དུ། དགུང་
 ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་བཞུགས་པར་གསལ་།།

དེ་ནས་རྒྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཤུག་མོ་ལྷ་བརྒྱུ་བཅས་ལྷུང་ན་ལས་འདས་པའི་
 ཚོས་གཡོ་བ་སོགས་ལྷས་སྡོ་ཚོགས་བྱུང་ཞིང་། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དང་བཅུན་
 མོ་འཁོར་སྡོན་སོགས་རྒྱེ་བོ་ཚོགས་མང་པོ་དང་། རྩོན་པའི་འཁོར་ནམ་བཞི་དང་
 རྩོན་པ་ཉིད་ཀྱང་བྱོན་ཏེ། རྒྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོའི་སྲུ་ལུང་གི་འཕྲོག་ལ་ལུག་

1 འདུལ་བ་ལུང་སྟེན་ཚོགས། རྒྱ་འདུལ། ཐ) ཤོག་ ༡༡༣བ།

གཡས་པ་འཆང་སྟེ། དབྱར་ཁང་ནས་སྡོགས་དཔེན་པ་ཞིག་ཏུ་བཞག་ དེ་ནམས་
ཀྱི་སྒྲ་གོས་སུ་དེ། འདི་ནམས་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལོན་ཡང་སྐྱ་དཀར་དང་གཉེར་
མ་མེད་ཅིང་། ལོ་བརྒྱ་དུག་ལོན་པ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྟོས་གསུངས།

སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ལྷ་ཀྱའོ་ལྷ་བརྒྱ་པོ་འདི་དག་གི་སྐྱ་དཀར་དང་
གཉེར་མ་མེད་ཅིང་། ལོ་བརྒྱ་དུག་ལོན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་བྱང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི། ལྷོན་
རྒྱལ་པོ་གྲོག་འདི་བརྒྱན་མོ་དམ་པ་དང་བཅས་པའི་བྱང་མེད་ལྷ་བརྒྱ་སྐྱ་དཀར་དང་
གཉེར་མ་བྱང་ནས་རྒྱལ་པོས་དེ་དག་སྤངས་པ་དང་། དེ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་
འོད་སྤང་གི་མཚོད་རྟེན་ལ་སྤྲུག་བསྐྱར་དང་མཚོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོས་བྱས་ནས་དགོ་
བ་འདིས། བདག་ཅག་ནམས་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལོན་ཡང་། སྐྱ་དཀར་དང་གཉེར་
མ་མེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཟབ་པའི་མཐུ་ཡིན་པར་འདུལ་བ་ལྷུང་དང་
འདུལ་བའི་སྐྱང་འབྲུམ་ཁག་ལས་གསལ་བར་སྐྱང་ངོ་།།

སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོའི་རྟོགས་བརྗོད།

རི་སྐད་དུ། པཎ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཚོས་རྒྱན་གྱིས། ཆོགས་བཅད་དུ་བརྟེན་པའི་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོའི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པ་ནི་འདི་ལྟར་ཏེ།།

མཐའ་དག་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པ།།

བྱམས་པའི་རྒྱ་ཞོས་སྐྱོང་མཇད་པས།།

སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་ཞེས།།

གཙང་མའི་གནས་ཀྱང་ཅ་ཅོར་གྱུར།། ༡ །།

བདེ་བར་གསེགས་པ་བཅོམ་ལྡན་གྱི།།

ཞབས་སྐྱེས་ཞོར་བུའི་འོད་ཆགས་པས།།

བགྲིས་ཅི་མོ་འབྲི་བཞིན་དུ།།

གདུལ་བའི་དོན་དུ་གཞན་དུ་གསེགས།། ༣ །།

སྐར་ཡང་དགོ་མཚན་འབྲུམ་སྤྲུག་བརྒྱའི།།

འོད་འབར་སེར་སྦྱུང་གྲོར་བྱེད་གྱི།།

ཅུ་ལྷོ་ཡི་སྦྱེད་ཚལ་གྱི།།

གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་སེང་གའི་བྱིར།། ༣ །།

གསེར་གྱི་སྦྱུང་པོའི་སྦྱོ་བཞིན་བཞུགས།།

དེའི་ཆེ་ལྷུ་ལ་ཡུམ་སྤྲུ་མོ།།

ལྷ་བརྒྱའི་འཁོར་དང་རྣམ་ཅིག་དུ།།

རྣལ་པར་དད་པའི་ཟླ་ཟེར་གྱིས།། ༤ །།

ལག་པར་སྦྱིང་གར་རུམ་བུས་ཏེ།།

གཞལ་མེད་གཙུག་རྒྱན་པང་པ་རུ།།

ཞབས་སྟེགས་གསེར་གྱི་བྱི་བྱང་ས་ཏེ།།

མགྲིན་པའི་དྲིལ་རྒྱུང་འཁོལ་བའི་སྦྱས།། ༥ །།

སྟོན་པ་ལ་ནི་འདི་སྐད་གསོལ།།

བདག་ཅག་བུད་མེད་ཚོགས་རྣམས་གྱིས།།

མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་དགོ་སྦྱོང་གི ། །།

འབྲས་བུ་གཉིས་རྒྱུང་འཐོབ་ལགས་ན།། ༦ །།

བསྟན་ལ་རབ་བྱུང་དགོ་སྦྱོང་མའི།།

དངོས་པོར་སྦྱོང་ཅིང་འཚོ་བའི་བར།།

བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱི་སྦྱུང་སྤར་ནི།།

ཚངས་སྦྱོང་སྦྱུང་པར་ཅིག་གནང་ཞེས།། ༧ །།

ལན་གསུམ་ནན་ཏན་བཅས་པས་གསོལ།།

དེའི་ཚེ་རྒྱལ་བ་ཀུན་མཁྱེན་པའི།།

ཞལ་བཟང་པོ་རྒྱུ་ཇི་བཀའི།།

གེ་སར་བཞད་པའི་འབྲུས་གནས་པ།། ༩ །།

རྒྱགས་ཡངས་བྱང་བའི་རྒྱུད་མང་སྐྱེས།།

གོ་བུ་ཏམ་ཇི་སྲིད་དུ།།

བྱིམ་ནང་དཀར་པོའི་གོས་གྲོན་ལ།།

དེ་ཙམ་འབའ་ཞིག་གིས་ཚངས་པར།། ༧ །།

རྒྱུད་ཅིག་དེ་ཡིས་ཡུན་རིང་དུ།།

ཕན་བདེ་བསྐྱེད་ཅེས་འབྱུང་མ་གནང་།།

དེ་ནས་སྐྱབ་པ་བཙུག་ལྷན་འདས།།

ལུག་ཚོགས་ཅི་བས་སྣོང་གིས་མཚན་པའི།། ༡༠ །།

ཞབས་རྒྱང་འཁོར་ལོའི་འདེགས་འཛོག་གིས།།

ན་དྲི་ཀ་ཡི་ཡུལ་གཤེགས་ཏེ།།

ཀུན་ཅི་ཀ་ཡི་གནས་བཞུགས་ཚེ།།

རྒྱུ་དགུའི་བདག་མོ་འཁོར་བཅས་ཀྱང་།། ༡༡ །།

རྒྱལ་བའི་ཞབས་སེན་རེག་པའི་དུལ།།

མཚོག་སྣོལ་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ།།

མཐར་གྱིས་འཚོལ་ཞིང་ཕྱི་བཞིན་སོང་།།

རྒྱ་ཤེགས་རྒྱར་མ་གྲོན་བྱས་ཏེ།། ༡༢ །།

བཙུག་ལྷན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ།།

བཀུར་སྟེའི་འཁོར་འབྱུང་གིས་མཚོད་ནས།།

རྩོན་མ་ཇི་བཞིན་ལན་གསུམ་དུ།།

གསོལ་ཚེ་བམས་ཅད་གཟེགས་པ་ཡིས།། ༡༩ །།

གོ་འུ་ཉ་མྱི་རྒྱ་བྲེགས་ཤིང་།།

རྒྱར་མ་ཕྱོན་པ་འབའ་ཞིག་གིས།།

རྩོད་གསུང་རབ་ཏུ་འབྱུང་མ་གནང་།།

དེ་ནས་དེ་དག་སྒྲོ་ཁང་དུ།། ༡༩ །།

འདོད་པའི་དཔག་བསམ་འབྲས་བུལ་བས།།

ཡིད་ཀྱི་བྱུང་ཤིང་མུ་ངན་གྱིས།།

རྒྱར་བའི་མེ་ཆེན་གཞོམ་པའི་ཕྱིར།།

རྩོན་དང་བུལ་ཡང་མིག་མཁའ་ལས།། ༡༥ །།

མཆི་མའི་ཆར་རྒྱན་ཅི་ཡང་བབ།།

དེ་ཆེ་ཤུགས་རིང་དུ་དམོ་ཡི།།

ཚུགས་ཀྱས་དངས་པའི་ཀུན་དགའ་བོས།།

དྲིས་ཤིང་རྩོན་པའི་ཨུའུ་ལ་ཕྱིང་།། ༡༦ །།

སྡེལ་མཐར་དབུགས་དབྱུང་ཀུན་དགའ་བོས།།

ས་གསུམ་འགྲོ་བའི་གྲ་མ་ལ།།

བྱུང་མེད་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་།།

བརྟེན་པར་རྩོགས་སྱིར་ལན་གསུམ་གསོལ།། ༡༧ །།

དེ་ཆེ་རྩོན་པ་བམས་ཅད་མཁྱེན།།

ཡིད་འོང་ཞལ་གྱི་པར་ལེ་དོགས།།

ཚེས་དཀར་ཟླ་བའི་ལྷོ་ལྷོ་བཞིན་དུ།།

འབྱུང་པོ་ཀུན་ལ་དཔལ་སྟེར་བའི།། ༡༨ །།

བདུད་ཅི་རྒྱལ་ས་བཞིན་འདི་རྣམས་སྦྱུང་།།

དམ་ཚིག་སྦྱོང་པོ་འདུལ་བ་ལ།།

བྱད་མེད་རབ་བྱུང་འབྱུང་བ་དང་།།

བསྟེན་པར་རྫོགས་པར་མ་གསོལ་ཅིག ། ༡༧ །།

བྱད་མེད་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་པ།།

རྒྱལ་བའི་ནང་མཛོད་དམ་པའི་ཚོས།།

འདུལ་བ་ཡུན་རིང་གནས་པའི་དག །

བྱད་མེད་མང་ཞིང་སྦྱིས་པ་ཉུང་།། ༡༠ །།

དེར་ནི་ཚོམ་པོས་འཛོམས་སྤྲོ་ཞིང་།།

འབྲས་དཀར་སྤུལ་འི་ཚལ་བཟང་པོ།།

སེར་བའི་འཁོར་ལོས་འཛོམས་པ་དང་།།

བྱ་རམ་ཞིང་ལ་བཙའ་ཡིས་བཞིན།། ༡༡ །།

བསྟེན་པའི་ཙུ་བ་འདུལ་བ་ཉིད།།

ཡུན་རིང་གནས་པའི་གསེད་ཉིད་སྦྱིར།།

འོན་ཀྱང་ངི་སྦྱིད་འཚོ་བའི་བར།།

དགག་ཅིང་མཚམས་ལས་མི་འདའ་བར།། ༡༢ །།

སྦྱི་བའི་ཚོས་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ན།།

དེ་ཉིད་རབ་བྱུང་བསྟེན་རྫོགས་ཞེས།།

སངས་རྒྱས་བཀའ་ཡི་འོད་དཀར་བྱས།།

ཀུན་དགའ་ཡིད་ཀྱི་ཀུམ་དུ།། ༡༣ །།

མོད་ཅིང་ཡུམ་ལ་རྗེས་སུ་བསྟེན།།

དེ་ནས་དེ་ཡིས་ཐལ་སྦྱར་ཏེ།།

རི་སྐད་སྐྱུལ་པའི་ཚོས་བརྒྱད་པོ།

ཡིད་ངག་སྤྱི་པོས་བརྟེན་ནི་ཞེས། ༡༥ །

ཁས་གྲངས་མེད་ལ་འཁོར་དང་བཅས།

དགེ་སྦྱང་མ་ཡི་དངོས་པོ་ཐོབ།

དེ་དག་འཁོར་ལོ་རྣམ་གཉིས་ལ།

བརྩོན་པའི་ཐབས་ཤེས་གསོག་པ་ཟུང་། ༡༥ །

བཤོད་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་བྱ་མཚོ་ཆེ།

ཕ་རོལ་རིན་ཆེན་གྱིང་དུ་སོང་།

རྒྱལ་པའི་ཡུམ་འདྲིའི་བཀའ་དྲིན་ལས།

ཁྱིམ་ས་རྣམས་དུར་སྤྱི་གསོས་འཆང་ཞིང་། ༡༦ །

སྤྱི་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་དོན་རྟོགས་ནས།

འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་རྩ་ཆེན་བརྟུང་།

ཉིང་འཛིན་བདེ་ལ་ཉུག་རོལ་ཞིང་།

མངོན་ཤེས་རྩུ་འཕུལ་བསམ་མི་བྱུང་། ༡༧ །

སྤྱི་མཚོ་ཆེ་ལས་བསྐྱེད་བྱུང་པའི།

འཕགས་མས་རྒྱ་མཚོའི་གོས་ཅན་གང་།

ནམ་ཞིག་ཐུབ་པའི་ཉི་མ་དེ།

དུས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྡན་པའི་གཞི་ལ་བའི་ཆོ། ༡༨ །

སྟོན་པས་དགེ་འདུན་མཐུན་པ་ཡི།

བསྐྱེད་པ་བརྟེན་པའི་དོན་དགོངས་ནས།

དག་རྣམས་བཅོམ་པའི་དགེ་སྦྱང་མ།

རྩུ་བརྩེ་ཆོགས་དང་རྣམ་ཅིག་ཏུ། ༡༩ །

བསམས་བཞིན་སྐྱེ་ཆེད་འདུ་བྱེད་བཏང་།།
 ཟག་མེད་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཟིམས།།
 སྐབས་དེར་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས།།
 དེ་དག་ཡུང་པོ་མ་ཉམས་པར།། ༡༠ །།

དག་སྐྱོང་རྣམས་ལ་བསྟན་མཛད་ནས།།
 ལྟོས་ཤིག་འདི་རྣམས་བཅུ་དྲུག་གཉིས།།
 ལྟག་པའི་བརྒྱ་དྲུག་ལ་ལོན་ཀྱང་།།
 གཞོན་ཅུ་མ་ཡི་ལང་ཚོར་ལྡན།། ༡༡ །།

ཞེས་སོགས་རྒྱུད་གྲུང་བཅས་པ་སྟུང་།།
 བཀུར་སྟེ་མཛད་ནས་གདུང་ཡང་སྦྱངས།།
 ཁམས་གསུམ་མགོན་པོ་རྒྱལ་བས་ཀྱང་།།
 གདུང་ལ་རིམ་གྱི་ཆེར་མཛད་ན།། ༡༢ །།

སྟ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས།།
 མཚོད་པར་འོས་པ་སྟོས་ཅི་འཚལ།།
 དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་མཛད་པ་ཡི།།
 ཉོགས་བཅོད་འདབ་བརྒྱ་ཚོད་པའི་དཔག་བསམ་འདི།། ༡༣ །།

དག་སྐྱོང་སྟོ་བཟང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས།།
 འདུལ་ཡུང་ཇི་བཞིན་འཕགས་པའི་དབྱིངས་སུ་བརྟེན་པས།།
 འདིས་མཚོན་དུས་གསུམ་རྣམ་དཀར་དག་པའི་མཐུས།།
 ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་ཇི་བརྟེན་རྣམ་འབྱོར་མས།། ༡༤ །།

དགྲེས་བཞིན་འབྲལ་མེད་རྗེས་སུ་འཇིན་པ་དང་།
 འགོ་ཀུན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་སྦྱར་ཐོབ་ཤོག །།

ཅེས། འཕགས་མ་འདི་ནི། རྒྱ་འགྲོ་རྒྱ་དང་། རྒྱ་པར་དུ་བྱུང་མེད་མཐའ་དག་
 དང་། རྣོས་སུ་རབ་བྱུང་མ་རྣམས་ལ། མཚོག་ཏུ་བཀའ་འདྲིན་ཆེ་བས། རྟོགས་
 བརྗོད་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་ཞེས། ཚོས་མཇུག་མ་གྲོ་བཟང་ཚོས་འཇོན་གྱིས་གསོལ་
 བ་བཏབ་ལ་བརྟེན། པཱ་ཆེན་གྲོ་བཟང་ཚོས་རྒྱན་གྱིས་མཇུག་པས། འཕགས་
 མ་འདིའི་བཀའ་འདྲིན་རྗེས་དྲན་གྱིས་རྗེས་སུ་སློབ་སྟེ། རི་ལྟར་སློབ་པ་བཞིན་འགྲུབ་
 པར་འགྱུར་བའི་སྐད་དུ་འདིར་བཀོད་པའོ།།

བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་རྣམ་པ་བཅུ།

རྒྱ་དགུའི་བདག་མོས་ཕྱི་ཚོས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཏེ། དག་སློང་མ་དང་པོར་
 གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། འདི་ལས་གཞན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅེ་ན།
 འདི་ལ་འདུལ་བ་མཚོ་ལྷིག་¹ལས། “རྒྱུར་ན། བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཅུ་
 བས་མང་བ་ཡོད་ཀྱང་གདུལ་བྱ་བཅུ་ཚན་ལ་དགའ་བའི་ངོར། བཅུ་ཚན་དུ་མཇུག་
 པ་ཅམ་མོ” ཞེས་དང་། “བཅུར་འབྱེད་ལུགས་ལ་ལུང་མ་མོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་
 ཏེ། མཇོད་འགྲེལ་ལས་བཅུར་འབྱེད་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། མེ་དོག་སྤོང་རྒྱུད་
 དང་འདུལ་བ་བསྟུས་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། བཅུར་འབྱེད་ལུགས་གཞན་ཡང་།
 ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས་ནི། བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་བཅུ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་
 ཅས། རྒྱབས་འགྲོ་ཁས་སྐངས་མ་བཤངས་པར་གསོལ་བཞིའི་སྟོན་ཚོག་བཤངས་
 ཏེ། གཞན་དགུ་པོ་སྟར་བཞིན་བཤངས་ལ། བཅུར་གསུངས་སོ། དེ་ལྟར་ན་
 ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱབས་འགྲོ་ཁས་སྐངས་དང་བཅུ་གཅིག་
 ཡོད་པས་རྒྱུར་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚུལ་བཅུ་ལས་མང་བ་ཡོད་ཀྱང་གདུལ་
 བྱ་བཅུ་ཚན་ལ་དགའ་བའི་ངོར་བཅུ་ཚན་དུ་མཇུག་པ་ཅམ་མོ” ཞེས་བཤད་དོ།།

1 ཡོད་ནས་བརྟོན་པའི་དེབ་ཤོག་ ༤༦

མེ་ཉོག་སྤང་རྒྱུད་ལས།

ངེ་རྩམ་གནས་པ་མཁུན་པས་ན།།

འདྲེན་པ་རང་རྒྱལ་རབ་བྱུང་གི་ལོ།།

འཕགས་པ་གོ་རྒྱུ་སོགས།།

ལྷ་སྤེ་རྣམས་ནི་དེས་པ་ལ།།

གང་གི་སློབ་མ་བཟང་སྤེ་རྣམས།།

ཐམས་ཅད་སྐྱབས་སུ་འགོ་བས་ཐོབ།།

སོ་ཉ་ཡིས་ནི་མཚོད་སྐྱེན་མ།།

རྒྱུར་ཤོག་དག་སློང་ཞེས་བྱས་ཀྱང་།།

སྟོན་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལས་ནི།།

དག་སློང་ལོད་སྐྱུངས་བདག་ཉིད་ཆེ།།

དེ་བས་མཉེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི།།

སློབ་མ་ལེགས་སྐྱེན་དེ་བཞིན་ནོ།།

དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་པ་དག་ལ།།

བསྟེན་རྫོགས་ཡང་དག་བསྟན་པ་ནི།།

བརྩུ་དང་ལྷ་ཡི་ཚོགས་ཀྱིས་སམ།།

དེ་བས་ལྷག་པས་ཀྱང་ནི་རུང་།།

དེ་བཞིན་འཁོར་ཚོགས་བཅས་པ་ཡི།།

གོ་ཉ་མྱི་སྐྱེ་ཚོས་ཀྱིས།།

དེ་ལས་གཞན་ནི་ཅི་རིགས་པར།།

ལས་ནི་སྟོན་འགོ་བྱ་བ་སྟེ།། །།

ཞེས་བཤད་པ་དང་། མཛོད་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཚུལ་རི་རྩུབ་ཡིན་ཞེན།
 སྦྱིར་ན་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བཅུ། ལུང་མ་མོ་དང་། མཛོད་གནས་བཞི་པར།
 གཞན་གྱི་རྣམ་རིག་ཤེད་སོགས་ཀྱིས། ། །
 སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་ནི། ། ༡༥ །

ཞེས་པའི་ཚིག་རྒྱུ་གཉིས་བསྟེན་པ་དང་། འདིའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་
 དང་། ཚོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་ལེགས་སྦྱར་རྒྱུ་
 བཞུགས་པའི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བཅས་ལས། རྣམ་པ་
 བཅུས་བསྟེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་བསྟེན་པ་ནི། འདི་རྩུ་སྟེ།

- ༡། རང་བྱུང་གི་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གཉིས།
- ༢། བདེན་པ་མཐོང་བས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 འཁོར་ལྡེ་སྡེ་བཟང་པོ།
- ༣། ཚུར་ཤོག་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བའི་སྡེ་རྡེ།
- ༤། ལྟོན་པར་ཁས་གྲུངས་པ་དང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 འོད་སྤྱང་ཆེན་པོ།
- ༥། རྩི་བས་མཉེས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 ལེགས་སྦྱིན།
- ༦། རྩི་བས་ཚོས་བརྒྱུད་ཁས་གྲུངས་པས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ནི།
 རྩི་དགུའི་བདག་མོ་སོགས་ཡུད་མེད་རྣེ་བརྒྱ།

༥། འཕྲིན་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞི།

ཚོས་སྦྱིན་མ།

༦། དགེ་སྦྱོང་བཞི་དང་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ལྟས་ནི།

ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ།

༧། བརྩའི་ཚོགས་གྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞི།

ཡུལ་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ།

༨༠། རྒྱབས་འགྲོའི་སྐོ་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ཞི།

རྩེ་བཟང་དུག་བརྩས་ཏེ།

སྦྱིར་ན་དེ་ལྟར་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚུལ་ནམ་པ་བརྩ་དང་། རྒྱད་པར་དུ་ད་ཚོགས་གི་སྐོ་ནས་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྦྱའི་ལུགས་ལ། དགེ་སྦྱོང་མ་ཇི་ལྟར་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱི་ལས་ཚོག་གི་སྦྱོམ་ལ། ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་ལས་གསུངས་པ་འདི་ལྟར།

ཚུ་དང་དགེ་བསྟེན་བསྐྱབ་པ་དང་།

ལུ་དང་མཁན་མོ་དང་པོ་དང་།

རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་གྲིབ་ཚོད་དང་།

བསྐྱབ་པ་བརྗོད་པ་ཐ་མ་ཡིན།།

དང་པོར་བྱ་དང་མཁན་མོ་དང་།

བསྐྱབ་པ་གསོལ་དང་སྦྱོམ་སྦྱིན་དང་།

གྲིབ་ཚོད་གཞལ་ལ་སོགས་པ་དང་།

ཚོས་དུག་རྗེས་མཐུན་དུག་བརྗོད་པའོ།།

དང་པོར་བྱ་དང་མཁན་མོ་དང་།

ཚོས་གོས་གཉིས་དང་ལྷུང་བཟེད་གཉིས།

སྒྲིབ་གསོལ་བ་གསང་སྟོན་དང་།

ལྷ་དང་གསོལ་དང་གསོལ་བ་དང་།།

བར་ཆད་དྲི་དང་སྒྲིམ་སྦྱིན་དང་།

གཉིས་པ་གསོལ་དང་གསོལ་བ་དང་།

དྲི་དང་ལས་དང་གྲིབ་ཚོད་དང་།

ཉིན་མཚན་དུས་ཚོད་གནས་ཚམས་དང་།།

རྒྱུང་ཕྱི་དགེ་སྦྱོང་མཚོག་འདོད་དང་།

ཚུལ་བྲིམས་མཉམ་དང་ཚུལ་འབྲེལ་དང་།

དུལ་དང་དགོས་དང་མ་བཟོད་དང་།

གུས་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའོ།།

ཞེས་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་བྱུང་མེད་དགེ་སྦྱོང་མ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། རེ་ཞིག་
 རྒྱུང་གསོ་ ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ལས་རིམ་འདི་ཚམས། དུས་བཀག་ནང་ཟེན་པར་བྱ་
 དགོས་པར་བརྟེན། དུས་ཡུན་ལྷང་བ་དང་གཅིག་ཞིབ་སྤོང་དུང་པའི་ཚམ་དུང་
 ཀྱིས་ལྗང་མེན་དང་གཉིས། ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་སྦྱོང་གོམས་དམན་པ་དང་གསུམ་
 བཅས་ལ་བརྟེན། འདི་ལ་ཚོངས་པའི་ཚོགས་མཆིས་ངེས་པ་ལ། གནས་བརྟན་
 འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཆེན་པོ་ཚམས་ཀྱིས་བཟོད་གསོལ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྲད་ལེགས་
 སྤེལ་ཉེས་འགོག་གི་ལྷགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་དབུགས་དབྱུང་བའི་གསོལ་བ་འདེབས་
 རྒྱ་བཅས་རང་ཅག་གངས་ཅན་པ་ཚམས་ཀྱི་ལྟ་སྐལ་འཕགས་མཚོག་ཕྱག་ན་པོ་
 མའི་ཚམ་པར་རོལ་བ་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་གྲམ་སྦྱེད་བཅུ་བཞི་པ་
 ཆེན་པོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་ངག་དབང་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་
 སྤོད་གསུམ་དབང་བསྐྱར་མཚུངས་པ་མེད་པའི་སྤེ་དཔལ་བཟང་པོ་མཚོག་གྲུ་འཛིན་

གཉིས་པའི་པོ་བྱང་དུ་ཡ་རྒྱལ་མཚོག་གོང་མ་ན་རིམ་གྱི་གསེར་གྱི་ཁྲི་འཕང་མངོན་
 པར་མཚོ་བར་མངའ་གསོལ་ལྷུས་ནས་མི་ལོ་དུག་ཕུ་ཐམ་པ་དང་། བོད་རྒྱལ་
 ཁབ་ཆེན་པོའི་ལུགས་གཉིས་ཐུགས་འགན་ཡོངས་སུ་བཞེས་ནས་མི་ལོ་ལྔ་བར་ཐམ་
 པ་འཁོར་བའི་དུས་ཚོགས་སྲུང་བཅི་བྱ་སྟེ། བོད་གཞུང་འབངས་གཉིས་འོས་
 རྣམ་དམིགས་བསལ་མངོན་རིམ་སྐྱ་མང་སྡེ་ལ་བཞིན་པའི་ཆ་གས་སུ་འདི་ག་ཚོས་
 རིག་ལས་ཁྲུངས་ནས་དཔེ་དེབ་ཁག་གཅིག་འདོན་སྟེ་ལ་བྱ་རྒྱུ་ལྷུས་པའི་ཁྲིད་དུ། བོད་
 དུ་དགེ་སྦྱོང་མར་བསྐྱབས་པའི་དཔུང་གཞི་རབ་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བའི་
 དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད། བཟན་མཁས་གཉིས་ལྡན་གྱི་འདུལ་འཛོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
 དཔུང་གཞིའི་སྟེང་དུ། བོད་གཞུང་ཚོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་ཀྱིས་བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༡༡༣༧
 དང་གནས་བཟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བདེ་བར་གསལ་གསུམ་ནས་ལོ་ ༡༥༧༧
 དང་ཕྱི་ལོ་ ༡༠༠༠ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༧ བཟང་པོར་པར་དུ་བསྐྱུན་པའོ།།

པར་བསྐྱུན་སྒྲོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་དུ།
 གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཚོས་ཚུལ་དལ་འབབས་ལྷང་།
 ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
 རྩི་མ་ཡོངས་འཁྲུང་ལེགས་བཤད་བདུད་ཚི་འདི།
 དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་དཀར་སྤང་པོའི་མཐུས།
 ཡང་དག་ཚོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་སྤྲག་བརྒྱ།
 གདངས་ཉེ་རྒྱུད་ལྡེའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ།
 དེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མངོན་ལ་དབང་འཕྲོར་ཤོག།

ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེད་དུས་ཡིད་སྤྲུབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུ་མས་པའི་སྐྱོད་རྒྱུ་སྤྱོད་མི་བཟང་
 པས་གངས་རྒྱུད་ས་ཚོས་ལྷན་གྱི་ཞིང་དུ་བྱུབ་པའི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མའི་སྤང་
 བ་རྟུར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་རྟུག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། རྩོགས་དང་
 རྩོགས་ན་དུལ་སྤུན་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོན་འཆོ་བྱ་གྱུའི་རྒྱུར་བ་ནི་ཉིན་
 རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་ལྷ་བའོའི་རྒྱུད་ཚོགས་མཚོ་རྟུར་བའོའལ་བ་འདི་
 དག་རྟུག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། རྒྱུད་རྩོགས་ཤོད་ཁ་བ་ཙན་དུ་བརྟན་པའི་མེ་རོ་སྤར་
 ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ས་འདིར་ཡང་བྱུབ་པའི་བཞེད་
 དགོངས་ཀྱི་མ་མེད་པ་དར་བ་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་། འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྲིན་
 ལ་འཆོ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་རྟོན། རྣམ་འདྲེན་གཤུ་ཤེང་གའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀྱན་ནས་
 རྒྱས་པ་སོགས་འཕུལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། རང་བརྟན་
 བྱུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་
 ལའང་རྒྱུར་ཚོགས་པའི་དགེ་བཤེས་སྒྲིལ་ཚིག་དུ་གྲུའི་དགེ་རྒྱུད་ཚོས་སྤྲོ་བ་དག་དཔར་
 རྒྱོ་བཟང་བརྟན་འཇིན་རྒྱ་མཚོས་རྒྱུར་བའོ།། དགའོ།།

དབུད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ཁག

- 1 དག་སྐྱོང་གི་སེ་སེར་ཐར་པའི་མདོ། རྩེ་འདུལ། 3
- 2 དག་སྐྱོང་མའི་སེ་སེར་ཐར་པའི་མདོ། རྩེ་འདུལ། 5
- 3 དག་སྐྱོང་གི་རྣམ་འབྱེད། རྩེ་འདུལ། 3
- 4 དག་སྐྱོང་མའི་རྣམ་འབྱེད། རྩེ་འདུལ། 5
- 5 འདུལ་བ་ལུང་གཞི། རྩེ་འདུལ། 7
- 6 འདུལ་བ་ལུང་གཞི། Peking Vol.41
- 7 འདུལ་བ་གཞུང་གྲུ་མ། རྩེ་འདུལ། 3
- 8 འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཚེགས། རྩེ་འདུལ། 5
- 9 འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཚེགས། རྩེ་འདུལ། 3
- 10 འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཚེགས། ལྷར་འདུལ། 5
- 11 འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཚེགས། རོལ་འདུལ། 5
- 12 འདུལ་བ་ལུང་སྤྱན་ཚེགས། Peking Vol.44
- 13 སྐྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོ་རྩེ་བ། རྩེ་འདུལ་
བསྟན། ལྷ
- 14 སྐྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པ། ཀམ་ག་ཏམ་རྩེ་འདུལ་བསྟན། ལྷ
- 15 སྐྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོའི་འབྲེལ་བ་མདོན་
པར་བརྗོད་པ་རང་གི་རྣམ་པར་བཤད་པ། རྩེ་འདུལ་བསྟན། ལྷ
- 16 སྐྱོབ་དཔོན་བརྗོད་པའི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་བཤད་པ། རྩེ་འདུལ་བསྟན། ལྷ
- 17 སྐྱོབ་དཔོན་ཚེས་བཤེས་གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བ་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ། རྩེ་
འདུལ་བསྟན། ལྷ

༡༥ འཕགས་པ་གཞི་བམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུ་བའི་དགོ་སྐོང་མའི་སོ་སོར་བར་
པའི་མདོའི་འགྲེལ་པ། རྩེ་འདུལ་བསྟན། ཚུ

༡༧ འདུལ་བ་མེ་དོག་སྤེང་རྒྱུ། Peking Vol.127

༡༠ འགྲེལ་བ་འོད་ལྗན། རྩེ་འདུལ་བསྟན། རྩུ

༡༡ སློབ་དཔོན་ཚུ་ལ་བྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། ཡན་ཚེགས་ཀྱི་རྣམ་པར་
བཤད་པ། རྩེ་འདུལ་བསྟན། རུ

༡༢ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། མཛོད་ཚུ་བ།

༡༣ སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ། མཛོད་རང་འགྲེལ།

༡༤ མཚམས་འཇམ་དཔལ་དབྱུངས་ཀྱིས་མཛད་པ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་མཛོན་
པའི་རྒྱན།

༡༥ སློབ་དཔོན་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་པ། བཤེས་སྤྱིངས།

༡༦ བུ་སྟོན་རིན་ཚེན་གྲུབ་(༡༣༧༠-༡༣༧༩)གྱི་འདུལ་བ་ལས་བརྒྱ་ཚུ་གཅིག་གི་
རྣམ་བཤད་(རྩེ་ལེར་དཔར་བསྐྱན་བུ་སྟོན་གསུང་འབུམ།)

༡༧ བུ་སྟོན་རིན་ཚེན་གྲུབ་(༡༣༧༠-༡༣༧༩)གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་རྣམ་པར་འབྲེང་
པ་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤོང་པོ་རབ་དུ་གསལ་བར་བྲེང་པ་(རྩེ་ལེར་དཔར་བསྐྱན་
བུ་སྟོན་གསུང་འབུམ།)

༡༨ ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྐྱབ་ཚེན་པོའི་(དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ) འདུལ་བ་མདོ་
ཚུའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལེགས་བཤད་ལུང་གི་རྒྱ་མཚོ་(མཚོ་ལྷི་ཀ)
དབུས་དཔར་དཔེ་རིང་།

༡༩ ཀུན་མཁྱེན་མཚོ་སྐྱབ་ཚེན་པོའི་(དུས་རབས་བརྒྱ་གསུམ་པ) འདུལ་བ་མདོ་
ཚུ་བའི་མཚན་འགྲེལ་མཐོང་བ་དོན་འགྲུབ་(སློ་སྤྱིང་དཔེ་མཛོད་དཔར་སྐྱན།

༢༠ མཁན་པོ་གཞན་ཡན་ཚེས་ཀྱི་སྐྱབ་པའི་འདུལ་བ་མདོ་ཚུ་བའི་མཚན་འགྲེལ་བསྟན་

དཀར་པོའི་རྫོན་ཤིང་(རྩེ་ལི་ལྷ་བྱིས་དཀོན་མཆོག་གིས་དཔར་བསྐྱབ།)

༡༡ རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་(༡༩༧༡-༡༯༥༩) གྱི་འདུལ་ལྷིག་རིན་ཆེན་སྲེང་བ་
(གསུ་མཐོ་སློབ་དགེ་ལུན་སྐྱི་ལས་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་དེ་བ་གཟུགས།)

༡༢ པའ་ཆེན་བདེ་ལེགས་ཉི་མའི་(༡༯༤༧-༡༩༩༩) འདུལ་བའི་རྩེ་རྫོང་མཐའ་
དག་གི་དགོངས་པ་སྐྱེན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་
སྐལ་བཟང་ཚོར་བུའི་སྲེང་བ་(སེར་བྱེས་དཔར་སྐྱབ་དཔེ་རིང་།)

༡༣ ཐུབ་བསྐྱེད་ཆོས་གྲགས་གྱི་འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་སྐྱེ་དོན་ཐུབ་བསྐྱེད་
གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཚན་མངོས་པར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་ཚོར་བུའི་སྲེང་བ་
(ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་དཔར་འདེབས་དཔེ་འབྲིང་།)

༡༤ ཀུན་མཁྱེན་གླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ངག་དབང་བཙུན་འགྲུས་(༡༩༩༤-
༡༩༩༧) གྱི་འདུལ་བའི་དཀའ་གནད་ནམ་པར་དབྱུང་པ་འཁྲུལ་སྲོང་སྲོགས་ལ་
མགྲུལ་རྒྱན་ཅོལ་མཆོའི་སྲེང་མངོས་སྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་བ་(སློ་མང་
དཔར་སྐྱབ་འཇམ་བཞད་གྱི་གསུང་འབུམ།)

༡༥ ཇི་བཅུན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཚན་(༡༯༤༧-༡༩༩༩) གྱི་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་
སྐྱེ་དོན་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤིང་པོའི་དོན་སྤྱོད་གས་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ནས་སྟོན་
པ་སློ་གསལ་མཁས་པའི་མགྲུལ་རྒྱན་ལུ་ཉིག་གི་སྲེང་བ་(རྣམ་པ་རྟོ་སྤར་དཔེ་
འབྲིང་རབ་བྱུང་གི་གཞི།)

༡༦ པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་(༡༯༥༤-༡༩༩༩) འདུལ་བའི་ལེགས་
བཤད་ལུང་རིགས་གྱི་ཉི་མ་(སློ་སྤིང་དཔར་སྐྱབ། ༩)

༡༧ པའ་ཆེན་སློ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གི་དམ་ཆོས་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་གཞུང་འགྲེལ་
ལྷིག་ཆེན་རིན་ཆེན་སྲེང་བའི་དགོངས་རྒྱན་(རྣམ་པ་རྟོ་སྤར་དཔེ་རིང་།)

༡༨ ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཆོས་གྲགས་(༡༩༥༣-༡༩༩༧) གྱི་འདུལ་བའི་

སྤྱོད་ན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་ཤུད་ (དོར་སྐྱིང་ས་སྤྱོད་ཀྱི་ལུགས་དགོན་པས་དཔར་
སྤྱོད་ལྗེ་བ་རིང་།)

༡༧ པཱ་ཆེན་ལྷ་གྲ་མཚོག་ལྷན་(༡༩༡༤-༡༩༠༧)གྱི་འདུལ་བ་མདོའི་དཀའ་བའི་
གནས་རྣམ་པར་བཤད་པ་མདོའི་སྤྱང་ཤུད་ཉི་མའི་ཤིང་ན།

༡༨ པཱ་ཆེན་ལྷ་གྲ་མཚོག་ལྷན་གྱི་ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་དཀའ་གནས་སོ་སོའི་དོན་
གསལ་བར་ཤུད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྷ་བའི་ཤིང་ན།

༡༩ དུས་གསུམ་མཁའ་པ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྗེའི་(༡༩༠༧-༡༩༡༩)འདུལ་བ་
མདོ་ཅ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་སྤྱིའི་དོན་མཐའ་དབུད་དང་བསྐྱུས་དོན་ས་བཅད་
དང་འབྲུའི་དོན་མཐའ་ཆགས་སུ་གཉེར་བ་བཅས་འཇམ་བུའི་སྐྱིང་གསལ་བར་
ཤུད་པའི་རྒྱན་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེགས་བམ་དང་པོ་ (ལྗེ་ལེར་
དཔར་སྤྱོད་ལྗེ་བ་རིང་།)

༢༠ ཀུན་མཁའ་པ་རྒྱ་དཀར་པོའི་(༡༩༡༧-༡༩༡༩)སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱན་ཅེས་
བྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། (དོར་སྐྱིང་བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་རབ་ཉམས་གསོ་
ཁང་གིས་དཔར་བསྐྱོན་ཀུན་མཁའ་པ་རྒྱ་དཀར་པོའི་གསུང་ལྗེ་བ་འབྲིང་།)

༢༡ ལོ་ཆེན་རྒྱ་སྤྱིའི་(༡༩༡༩-༡༩༡༤)སྤྱོད་པ་གསུམ་རྣམ་པར་དེས་པའི་འགྲེལ་
བ་ལེགས་བཤད་དོ་མཚར་དཔག་བསམ་སྟེ་མ། (ལོ་རྒྱུན་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷན་
གི་སྤྱོད་ལྗེ་བ་རིང་།)

༢༢ ཀུན་མཁའ་པ་རྒྱ་མཁོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གའི་(༡༩༡༧-༡༩༡༧)སྤྱོད་
གསུམ་རབ་དཔེའི་སྤྱོད་ན་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་ (ཉི་དོང་ནས་ ༡༩༡༧ ལོར་
དཔར་བསྐྱོན་ས་སྤྱོད་བཀའ་འབུམ།)

༢༣ ཀམ་པ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འཕྲིན་ལས་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལེགས་
པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལ་གནས་ལུ་བ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། (དཔལ་སྤྲུངས་སྐར་མ་ལྗེབ་འབྲིང་།)

༤༦ ངག་དབང་རྫོགས་སྤྱིང་པོ་གཞན་པས་མཐའ་ཡས་འོད་ཟེར་གྱི་ཡོངས་རྫོགས་
བརྟན་པའི་ཉམས་ལེན་རྫོམ་གསུམ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འཇམ་དབུངས་ལྷ་
མའི་དགོངས་རྒྱན། (མདོ་སྨད་རྩུན་བྱུང་སྤྱིང་གི་སྐར་མ།)

༤༧ རྒྱུད་སྨྲད་མཁམ་པོ་སེར་བྱེས་ཏར་གདོང་བུམས་པ་སྐལ་བཟང་གི་འདུལ་བའི་
རྫོམ་ཚིག་གཞན་བརྩུས་སྤྱིང་པོ་ཚིག་དོན་བརྗེད་བྱང་རབ་བྱང་གི་གཞི་(སྐག་
ས་དཔར་མ་དགེ་སྤྱིང་མའི་ལས་ཚིག་གི་རྫོམ་ཚིག་)

༤༨ ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་(༡༤༣༧-༡༤༤༧) རང་གིས་
མཛད་པ། རྫོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྤོང་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་
གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་གྱི་སྤྲང་བ། ས་སྐྱུ་བཀའ་འབུམ། (ཉི་
རྟོང་ནས་དཔར་རྒྱན།)

༤༩ ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་(༡༤༣༧-༡༤༤༧) རང་གིས་
མཛད་པ། དེས་ལན་པད་མོ་བཞད་པ། ས་སྐྱུ་བཀའ་འབུམ། (ཉི་རྟོང་
ནས་དཔར་རྒྱན།)

༥༠ ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་(༡༤༣༧-༡༤༤༧) རང་གིས་
མཛད་པ། རྫོམ་པ་གསུམ་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་རྣམ་བཤད་རྒྱལ་བའི་གསུང་
རབ་གྱི་དགོངས་པ་གསལ་བ། ས་སྐྱུ་བཀའ་འབུམ། (ཉི་རྟོང་ནས་དཔར་རྒྱན།)

༥༡ ངག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པ། དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་པའི་གདུང་
རབས་རིན་པོ་ཚེ་རི་ལྷ་རྩུན་པའི་རྩུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རོ་མཚར་རིན་པོ་
ཚེའི་བང་མཛོད་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་བ། (༡༧༢༥ སོ་ལན་པོན་དགོན་
རྒྱན་རི་རྒྱུང་དཔར་རྒྱན་ལྗེབ་རིང་།)

༥༢ ཡངས་ཅན་མཁམ་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་(༡༥༢༣-༡༦༤༡) ཀྱིས་མཛད་

པ། རྗེ་མ་གསུམ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ཁ་སྐྱོང་གི་མཚམ་འགྲེལ་གཞུང་དོན་རབ་གསལ། (རྫོང་རྒྱུང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྷེ་བ་འབྲིང་།)

༥༩ ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་(༡༥༥༣-༡༦༧༡) གྱིས་མཛད་པ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྲ་ཕྱི་དག་གི་གྲུབ་མཐའི་ཤན་འབྲེད་མཐའ་དཔྱད་དང་བཅས་པའི་འབེལ་བའི་གཏམ་སྐྱེས་དཔྱད་ལྟན་མཁས་པའི་ལུས་རྒྱན་རིན་ཆེན་མཛེས་པའི་ཕྲ་ཚོམ་བཀོད་པ། (ཀུན་བཟང་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྷེ་བ་འབྲིང་།)

༦༠ ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་(༡༥༥༣-༡༦༧༡) གྱིས་མཛད་པ། རྗེ་མ་གསུམ་ཁ་སྐྱོང་གི་རྣམ་བཤད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱན་གྱི་མེ་ཏོག་(གདོང་ཐོག་རིན་པོ་ཆེས། ལྷེ་ལེར་དཔར་སྐྱུན་ལྷེ་བ་འབྲིང་།)

༦༡ ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་(༡༥༥༣-༡༦༧༡) གྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད། (རྫོང་རྒྱུང་གུམ་ས་དགོན་གྱིས་དཔར་སྐྱུན་ལྷེ་བ་འབྲིང་།)

༦༢ ཀུན་དགའ་ལོ་ལ་མཚོག་(༡༥༠༥-༡༥༤༤) གིས་མཛད་པ། པའ་ཚེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན་(༡༤༣༤-༡༥༠༥) གྱི་རྣམ་ཐར་ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ། ཀུན་བཟང་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་ ༡༩༥༥ འབྲུག་ཐིམ་ཕུར་དཔར་སྐྱུན་པའ་ཚེན་ཤུག་མཚོག་ལྷན་གྱི་གསུང་འབུམ།

༦༣ འབྲུག་གི་རྗེ་མཁན་པོ་དགུ་པ་ཤུག་རིན་ཆེན་(༡༥༡༠-༡༥༥༩) གྱིས་མཛད་པ། གངས་ཅན་གྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དཔལ་ཤུག་དྲི་མེད་ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་(༡༤༣༤-༡༥༠༥) གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། འབྲུག་ཐིམ་ཕུར། ཀུན་བཟང་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་ ༡༩༥༤ དཔར་སྐྱུན་ཤུག་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ།

- ༥༩ དངོས་སྒྲིབ་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྲིས་པའི་མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞི་པ་རིག་པའི་
 སེང་གའི་ (༡༦༤༧-༡༦༧༥) རྣམ་ཐར་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱ་མཚོ། ༡༧༤༥
 ལོར་མི་ཉག་བཀའ་བཞིའི་ཆོས་གྲུ་ཆེན་མོའི་དཔར་མ།
- ༦༠ གཡས་རུ་རྟུག་ཚང་དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་གིང་རྟུག་
 བེ་ (༡༩༩༩) ལོར་བརྩམས་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆང་མཁས་པ་དགའ་བྱེད་
 ཆེན་མོ་འཇམ་གླིང་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། སི་ཁྲོན་དཔར་མ།
- ༦༡ བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རགས་རིམ་གཡུ་ཡི་ཤེང་བ། བོད་རྫོང་ས་སྤྱི་ཚོགས་ཆོན་རིག་
 ཁང་ནས་རྒྱུག་ཚོམ་བྱས་པའི་དཔེ་དེབ་གསུམ།
- ༦༢ མཁན་པོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཇུག་པ། རྫོམ་གསུམ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་མཚན་
 འགྲེལ་རིག་པ་འཛིན་པའི་འཇུག་རོགས་ལྗེབ་ཐུང་།
- ༦༣ གམ་པ་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འཕྲིན་ལས་ཀྱན་ཁྲུབ་དཔལ་བཟང་པོས་
 མཇུག་པ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལེགས་པར་སྟོན་པའི་བརྟན་བཅོས་ཤེས་བྱ་ཀྱན་
 ཁྲུབ་ལ་གནས་ལྗེ་པ་རྫོམ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར། དཔལ་
 སྤངས་སྐར་མ་ལྗེབ་འབྲིང་།
- ༦༤ གམ་པ་འཕྲིན་ལས་ (༡༩༥༦-༡༩༩༧) པས་མཇུག་པ། ཇི་ལན་པར་དཀར་
 པོའི་རྒྱན་པོ། ངག་དབང་རྫོམ་ས་རྒྱལ་གྱིས་ལྗེ་ལི་དཔར་རྒྱན་ལྗེབ་འབྲིང་།
- ༦༥ པའ་ཆེན་རྫོམ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་མཇུག་པ། རླུང་དགའི་བདག་མོའི་རྟོགས་
 བཟོད།
- ༦༦ བུ་རྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ (༡༦༧༠-༡༦༩༩) ཀྱི་འདུལ་བ་སྤྱིའི་རྣམ་པར་གཞག་
 པ་འདུལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་མཇུག་རྒྱན། ལོ་གཤམ། ཅན་ལྷ། ལྗེ་ལི་དཔར་རྒྱན་བུ་
 རྟོན་གསུང་འབུམ།
- ༦༧ རྒྱལ་མཚོག་ལྗེ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་རྫོམ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་ (༡༦༡༧-༡༦༤༦) རང་

གིས་མཛད་པ། བསྟན་པའི་ཚུ་བ་རབ་བྱུང་དང་གྲིམ་པ་ལ་ཕན་གངགས་པ་
ལས་ཀྱི་ཚོ་ག་མཐའ་གཅིད་དང་འབྲུལ་སྡོང་ནམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་ལྷ་སའི་
དཔར་མ།

༦༢ རོང་སྟོན་སྐྱེ་བའི་སེང་གེ་བླ་ཀྱེ་རྒྱལ་མཚན་(༡༣༤༧-༡༤༥༠) གྱིས་མཛད་
པ། འདུལ་བ་མེད་ཏེ་གསེང་རྒྱུད་ཀྱི་ནམ་འགྲེལ་ཚིག་དོན་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་
ཉི་ལོད། སྤྱིར་སྡོང་གསེར་བཤད་བྲུས་དཔར་སྐྱེན་ལྡེབ་འབྲིང་།

༦༤ རྗེའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ཀ་སྤྲུག་དཔར་མ་ལྡེབ་རིང་།

༦༧ བྱང་ལོ་ཆེན་མཁོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས་བཙམས་པ། རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དམ་པའི་
ཆོས་དར་རྒྱལ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་སློབ་གསལ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བའི་ན་རྒྱན། རྗེ་
དགེ་ལྷན་གྲུབ་སྟེང་གི་སྤྱིར་མ། བཞུགས་སྤྱིར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གིས།
༡༩༤༥ ལོར་དཔར་སྐྱེན།

༧༠ རྒྱུ་བཀུན་སློབ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ [༡༧༣༧ - ༡༨༠༣] བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ཁྱད་སྲུང་དང་འདོད་རྒྱལ་སྟོན་པ་ལེགས་བཤད་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་ལས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་
ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་བྱུང་རྒྱལ། ༡༩༦༩ ལོར། རྗེ་ལིར། དེ་མོ་
ངག་དབང་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་པར་སྐྱེན་མཛད་པ།

༧༡ ཚལ་པ་ཀུན་དགའ་ཉི་ཤེས་མཛད་པ། དེབ་ཐེར་དམར་པོར་དུང་དཀར་སློབ་
བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་མཚན་འཁོད། ༡༩༤༡ ལོར་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་
ཁང་གིས་པར་མ།

༧༣ མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་(༡༩༠༣ - ༡༩༥༡) གྱིས་མཛད་པ། རིལ་ལའི་
ལོ་རྒྱུས་ ༡༩༩༦ ལོར། བོད་གཞུང་ལེས་རིག་པར་ཁང་གིས་པར་སྐྱེན།

༧༤ བླ་ཀྱེའི་བུ་མོ། ༡༩༩༤ ལོར། བླ་ཀྱེའི་རྗེས་འདོན་སྤེལ་བྱས་པའི་དེབ་རྒྱུང་།

༧༥ རྒྱའི་དགེ་སློང་ Dao - Hai ཡི་ཚུ་མ་ཡིག་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ།

- ༥༥ རྒྱའི་དགོ་སྤོང་ Hui-Min གི་ཚོམ་ཡིག་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ།
- ༥༦ རྒྱའི་དགོ་སྤོང་མ་ Heng Ching གི་ཚོམ་ཡིག་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ།
- ༥༧ སྤྲེལ་འདུལ་བ་ལུང་(འཕྲུལ་བཟླ་ རྒྱ) རྒྱེ་དགའི་བདག་མོ་བརྟམ་པར་རྫོགས་ཚུལ།
- ༥༨ སྤྲེལ་འདུལ་བ་ལུང་(དགོ་སྤོང་མའི་རྣམ་འབྲེད་པུ་ཅི་ཚུལ། རྒྱ)
- ༥༩ སྤྲེལ་འདུལ་བ་ལུང་པར་བྲམ་། རྒྱ)
- ༦༠ རྫོག་དཔོན་སངས་རྒྱལ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པ། འདུལ་བའི་འབྲེལ་ཆེན་ཀུན་གསལ་སྤྲེལ་(སམ་རྒྱལ་སྤྲེལ་)
- ༦༡ མཛད་བྱང་མི་གསལ་བ། རྗེང་གི་གདུང་རབས་སུ་གྲགས་པ་དྲི་བོས་སྤྲེལ།
- ༦༢ ལྡན་འཛིན་འཛིན་གནས་བཟམ་མིང་ཆེན་གྱིས་མཛད་པ། གདུང་རབས་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་མདུ་བོས་སྤྲེལ།
- ༦༣ སུའོ་ཅང་ང་ [Pao-Chang] གུ་བ་རྒྱའི་བཙུན་པ་དེས། རྗེ་ལོ་ ༥༡༦ རང་རྩོགས་རྒྱིག་བྱས་པའི་རྒྱའི་(རྗེ་ ལོ་ ༡༦༡ རས་ ༥༡༦ བར་གྱི) དགོ་སྤོང་མ་དུག་ཅུ་རེ་ལྡིའོ་རྒྱས་ལ། དགོ་སྤོང་མའི་རྣམ་ཐར་ [Pi-Chui-ni Chuan] དུ་གྲགས་པ་རྒྱ་ཡིག་དུ་ Japanese edition of the Chinese Buddhist Canon, the Taisho-Shinshu-Daizokyo, Vol. 50.
- ༦༤ The biographies of Bhikkhuni (Pi-chiu-ni Chuan) compiled in 516 AD by the Monk Pao-chang record the lives of sixty five Eminent Bhikkhuni for the English translation of this Texts, see Kathryn Ann Tsai, lives of the Nuns, University of Hawaii Press, 1994
- ༦༥ Akira Hirakawa, Monastic Discipline for the Buddhist nuns, Kashi Prasad Jayaswal Research Institute, Patna, 1982.

- ༤༦ Mahayana Vinaya by Bhikkhu Yen-Kiat, Wat Bhoman Khunnarama, 323 Soi Swangaramon, Yannawa District, Bangkok, 1968.
- ༤༧ The Bhikkhuni order in China by D. Amarasiri Weeratne, From NIBWA Magazine Vol. 13 No. 2 Jan-March, 1992.
- ༤༨ Buddhist texts through the ages, by Edward Conze, Oxford.
- ༤༩ I.B Honer, tr, the book of Discipline, Vol. 3, Pali Texts Society, London, 1982
- ༥༠ The Bhikkhuni Patimokkha of the six schools, translated into English by C. Kabilsingh. Thammasat University Press, Bangkok, 1991.
- ༥༡ Women in Buddhism Question and Answers; 1998 Bangkok.
- ༥༢ Bhiksuni Jampa Tsedroen, A brief survey of the Vinaya, 1992.
- ༥༣ རྒྱ་དགུའི་དབག་མོ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་ [Gautami - Vyakarana - Sutra] [T. 60; Vol. 1, pp. 856a - 858a];
- ༥༤ རྒྱ་དགུའི་བདག་མོ་ཆེན་མོ་དགེ་སྲོང་མའི་མདོ་ [The Mahaprajapati Gautami - bhiksuni - Sutra] [T. 1478; Vol. XXIV, p. 945b - 947a];
- ༥༥ [གནས་བཟན་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་] Pali Cullavagga X. Bhikkhuni

- Kkhandhaka, Vol. II, p. 253f (I.B. Horner, English translation, SBB XX, p. 352ff);

༧ [ས་སྟོན་སྡེ་པའི་] Mahisasaka Vinaya V. 8, Bhiksuni - Dharmaka, [T. 1421; Vol. XXII, p. 185b5 190b8;

༨ [ཚོས་སྲུང་སྡེ་པའི་] Dharma - Gupta - Vinaya Bhiksuni skandha, [T. 1428; Vol. XXII, p. 922c6 - 923e 12];

༩ [གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྡེའི་] Mulasarvastivada - Ksudraka Vastu, [T. 1451; Vol. XXIV, p. 350b10 - 351a25];

༡༠ [གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྡེའི་བོད་འགྲུར་] Peking དཔར་མ་ [Tibetan trans, Peking ed., Vol. 44, p. 161. Ne 99a, 1ff.

༡༠༠ The story of the ordination of Mahaprajapati Gautami and the five hundred Sakya Women is related in full in G.Roth, Bhiksuni - Vinaya, p. 4ff, Also see the references in Note 2.

༡༠༡ རྩོམ་སྒྲིག་སྐྱེལ་བྱ་བས། ༡༧༤ ལོར་ཡིན་པུ་བྲུང་ནས་དཔར་སྐྱེན་དེ།

བོད་འགྲེལ་འདུལ་བའི་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཐོ།

- ༡ པའ་ཚེན་བསོད་གྲགས་པའི་འདུལ་བའི་ཚོས་འབྲུང་དང་བའི་འབབ་སྟེགས།
- ༢ རྒྱལ་འདུལ་འཛིན་དབང་སྲུག་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་འདུལ་བ་རྒྱས་བསྐྱུས་ཁ་གསལ།
- ༣ རྒྱལ་འདུལ་འཛིན་བཙུན་འགྲུས་འབར་གྱི་འདུལ་ལྷོ་ཀ་དང་འདུལ་པའི་སྡེ་དོན།
- ༤ རྒྱལ་ཏི་ཐོ་སྐྱེས་ཀྱི་འདུལ་བ།
- ༥ རྒྱལ་ཏི་འདུལ་འཛིན་གྱི་མདོ་ཚའི་ཉི་མ།

- ༤ སོ་ཐར་གྱི་མདོའི་ལྷོ་གླིང་།
- ༥ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༦ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༧ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༨ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༩ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༠ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༡ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༢ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༣ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༤ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༥ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༦ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༧ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༨ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༡༩ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༢༠ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༢༡ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༢༢ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༢༣ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།
- ༢༤ ལྷོ་མ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ།

- ༡༥ ས་བཟང་མ་ཉི་པའ་ཆེན་གྱི་འདུལ་བ་དང་། ལས་ཚོགས།
- ༡༦ བྱ་སྟོན་གྱི་འདུལ་བ་སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་རིན་པོ་ཆེའི་མངོས་རྒྱུ།
- ༡༧ འདུ་བ་མདོའི་རྣམ་འབྲེད་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ་རབ་ཏུ་གསལ་བྱེད།
- ༡༨ ལས་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད་ཚོ་གའི་གསལ་བྱེད།
- ༡༩ ལས་ཚོགས་ཀྱི་མེད་མྱེད་བ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ།
- ༢༠ མའི་རྣམ་འབྲེད་གྱི་ཉི་ཤུ་སྤྱིང་པོ་དོན་གསལ།
- ༢༡ སངས་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་ཐར་དད་ཅིང་དགའ་བྱེད།
- ༢༢ བ་མའི་གྲོང་འབྲུམ་གཉིས་ཉེ་འདུལ་བ་གཅེས་པའི་གཞུང་བརྒྱད་ཅེས་ཁོང་རང་གི་གྲོང་འབྲུམ་ལས་འབྲུང་ངོ་།
- ༢༣ རོང་སྟོན་གྱི་མེ་ཉོག་ཤེང་རྒྱུད་གྱི་རྣམ་བཤད།
- ༢༤ གོ་རམས་པའི་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེའི་ཉི་ཤུ་གསུང་རབ་དགོངས་གསལ།
- ༢༥ དེའི་སྤྱི་དོན། མདོ་ཅའི་ས་བཅད།
- ༢༦ བསྐྱབ་བྱ་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྤྱིང་པོ།
- ༢༧ ཟླ་ལུང་ཤུ་གཉིས་མཚོག་གི་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེའི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཐུར།
- ༢༨ དེ་ལ་བྱ་བ་ཚོས་རྗེ་སྐལ་བཟང་གི་དོགས་གཅོད་སྤྱིངས་ཡིག་ལེགས་བཤད་སྟོན་དབྱེ།
- ༢༩ ཤུག་མཚོག་པའི་དེའི་ལན་ངེས་དོན་གསལ་བ།
- ༣༠ གོ་རམས་པའི་སྟོན་མ་རྒྱུང་ནས་རྟུ་དཔོན་པས་གསེར་ཐུར་དགག་པ་སྟོན་གསུམ་རབ་དབྱེ་སྐྱབ་པའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་མེ་འོད།
- ༣༡ ལུས་རམས་པ་བྱམས་པ་བྱགས་རྗེའི་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་མདོ་དོན་གསལ་བའི་ཉི་འོད།

- ༤༧ མང་ཐོས་ལྷ་རྒྱལ་གྱི་མཚོའི་རྫོམ་གསུམ་རབ་དབྱེའི་དཀའ་འགྲེལ་གནད་ཀྱི་སློང་པོ་གསལ་བྱེད།
- ༤༨ འདུལ་བའི་དཀའ་གནས་ལ་དཔུང་པ་ནོར་བུའི་ཐེམ་སྐྱེས།
- ༤༩ བསྟེན་གནས་ཚོགས་སློང་པོ་རབ་གསལ།
- ༥༠ འདུལ་བའི་དཀའ་གནད་ལ་དོགས་པ་དཔུང་པའི་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་གཏམ་བྱ་གསང་བ་སློའུའུའུ།
- ༥༡ སློང་ཚལ་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཀུན་དགའ་ཚོས་བཟང་གི་འདུལ་བ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།
- ༥༢ ཡངས་ཅན་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་འདུལ་བའི་སློང་པོ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་པའི་ཉིན་བྱེད།
- ༥༣ རྫོམ་གསུམ་རབ་དབྱེའི་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་ལྗོངས་གཞི་ལྷན་ལྷན།
- ༥༤ སློང་པོ་ཀུན་གསལ་ལོར་བུའི་ཐེང་བ།
- ༥༥ རྫོམ་གསུམ་ཁ་སློང་གི་འགྲེལ་པ།
- ༥༦ ཀམ་མི་བསྐྱོད་དེ་རྗེའི་འདུལ་བ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།
- ༥༧ ལྷག་ལོའི་འདུལ་ལྷིག་འདུལ་བའི་སློང་པོ་རབ་གསལ།
- ༥༨ རྫོམ་གསུམ་རབ་དབྱེའི་འགྲེལ་པ་ཐུབ་བསྟན་ཀུན་གསལ།
- ༥༩ རྫོམ་ཁང་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྫོམ་གསུམ་རབ་དབྱེའི་འགྲེལ་པ།
- ༦༠ སློར་མོ་ལུང་པ་དཀའ་བརྒྱུ་བསམ་གཏན་འཕེལ་གྱི་འདུལ་པ།
- ༦༡ ལྷ་ལུ་སློའུ་སློའུ་རིག་འཛིན་རྒྱལ་པོའི་འདུལ་བའི་སློང་པོ།
- ༦༢ གཞུང་བརྒྱུ་པ་དངོས་ལྷུབ་དཔལ་འབར་གྱི་འདུལ་བའི་ལས་ཚོགས།
- ༦༣ ཐར་ཕྱོེ་ནམ་མཁའ་དཔལ་བཟང་གི་ལས་ཚོགས།
- ༦༤ འབྲུག་པ་པད་དཀར་གྱི་རྫོམ་གསུམ་རྒྱན་ཅུ་འགྲེལ་དང་འདུལ་བའི་ལས་ཚོགས།

- ༥༧ རྒྱ་མ་པ་ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་བསྟེན་རྫོགས་གྱི་གསོལ་ཞིའི་ཚོགས་ཀྱི་དགོངས་འདུན་མང་ཤོས་དང་ཉུང་ཤོས་གང་ཐད་གྱི་ཚོད་ལན་བུས་མཛད་པ།
- ༥༨ ལྷན་ཐང་པ་དཀོན་མཆོག་ལྷུན་གྲུབ་གྱིས་ལྷ་དམར་དུག་པ་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་ལ་ཐག་རྒྱ་མ་རུང་མིན་དྲིས་པའི་ལན།
- ༥༩ རིགས་ལྡན་རག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ལྷ་ལུ་ལོ་རྩུ་བར་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་པམ་པའི་རིན་ཐང་གི་ཚད་དྲིས་པའི་ལན།
- ༦༠ རྗེའི་སློབ་མ་སྤྲུལ་ཁམས་པ་གྲགས་པ་བཟང་པོའི་འདུལ་བ་ངོ་མཚར་སྤང་བ།
- ༦༡ ལྷུང་རུ་རྒྱན་བཟང་པའི་འདུལ་བ།
- ༦༢ དགས་ལྷུན་ཐོས་བསམ་སྦྱང་སློབ་དཔོན་སློབ་བཟང་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་ཕན་བདེའི་ལམ་གསལ་ཐོས་སྦྱང་བྱང་སྟོན་སློབ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་ཐར་འདོད་འདུག་ངོགས།
- ༦༣ དགྱེལ་ཁང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་འདུལ་བ་འདུལ་གཞུང་ལྷ་བའི་སློབ་མེ།
- ༦༤ འདུལ་བ་ལུང་རིགས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།
- ༦༥ སློབ་གྲོས་སྤྲུལ་པའི་ཀ་རི་ཀ་ལྷ་བརྒྱུ་བའི་འགྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་རྒྱ་རྒྱ།
- ༦༦ བར་ཅེ་རྒྱུན་མཐུན་ལེགས་པ་དོན་གྲུབ་གྱི་འདུལ་བའི་གཞི་སྟོན་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱ།
- ༦༧ གཞི་སྟོན་གསལ་བའི་སློབ་མེ།
- ༧༠ བར་ཅེ་སློབ་གྲོས་ལེགས་བཟང་གི་འདུལ་བ་རིན་ཆེན་སྤང་བའི་དགོངས་གསལ་ལ་སྤྱི་དོན། གཞུང་འགྲེལ། དུས་ཚོགས་གསུམ།
- ༧༡ དུགས་པོ་ཨོར་བ་སློབ་གསལ་བཤེས་གཉེན་གྱི་འདུལ་བ་ལེགས་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར།
- ༧༢ སེར་བྱེས་བདེ་ལེགས་ཉི་མའི་འདུལ་བ་ལེགས་བཤད་སྐལ་བཟང་ཉོར་སྤང་།

༥༡ སེ་ར་རྗེ་བཙུན་པའི་འདུལ་བ་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན།

༥༢ བསོད་གྲགས་པའི་འདུལ་བ་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

༥༣ ཏུས་ཚོགས་བརྒྱལ་ལན་རིང་མོ།

༥༤ ལྗོངས་གསུམ་ཚོར་བུའི་བྱི་དོར།

༥༥ འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་འདུལ་བའི་སྐྱང་འབུམ་གླང་དོར་གསལ་བྱེད།

༥༦ གནས་བརྟན་འཇམ་དཀར་བས་དག་སྒོར་གི་བསྐྱབ་བྱ་གསུང་བ་བཟང་སྐྱོང་བས་ཟེན་བྱིས་མཛད་པ།

༥༧ ལྗོ་གྲོས་བརྟན་པའི་འདུལ་བའི་ལས་ཚོག་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱང་བ།

༥༨ ཏུང་ཆེན་ལེགས་པ་བཟང་པོའི་འདུལ་བ།

༥༩ ཉི་མ་ཐང་བ་ཤེས་རབ་རྒྱུན་པའི་ཏུས་ཚོགས།

༦༠ དམ་ཚོས་དཔལ་འབར་གྱི་འདུལ་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ཡུལ་སྤྱང་མཛེས།

༦༡ ཚོས་གྱི་སྒོ་གྲོས་གྱི་འདུལ་བ་ཉིན་བྱེད་དབང་པོ།

༦༢ པའ་ཆེན་ན་བཟའ་པའི་འདུལ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་གླང་དོར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།

༦༣ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སོ་ཐར་མདོའི་ལེགས་བཤད་འདུལ་བའི་རྗེ་སྒོར་མཛེས་རྒྱན།

༦༤ གུང་རུ་ཨོ་གདན་མཁན་པོ་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པ། བྱིས་སྐྱོང་དག་བཤེས་བསོད་ནམས་བཀའ་ཤིས། སེར་བྱེས་བྱ་བུལ་དག་བཤེས་སྐལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་འདུལ་བའི་ལྗོངས་ཚོག

༦༥ ལྗོགས་རྒྱལ་བའི་འདུལ་བ་མདོ་རྩའི་འགྲེལ་པ།

ལེགས་གསོལ་ལུ་རྒྱ།

འདི་གའི་དཔེ་མཛོད་པོད་ཡིག་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་སློབ་བཟང་ལྷོ་ལགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ། སངས་ཚངས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དགེ་བཤེས་བཀྲིས་དབང་རྒྱལ་ལགས་དང་། འཇམ་དབྱངས་བསྟན་འཛིན་ལགས་བཅས་ཀྱིས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དཔེ་དེབ་གང་དགོས་སྐབས་བསྟུན་དུས་ཐོག་དོ་ཁྲུང་ཆེན་པོས་འཚོལ་རྒྱུར་མཐུན་འགྱུར་གྲོགས་དན་གནང་བ་དང་། དགེ་བཤེས་བཀྲིས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནས་དཔེ་དེབ་འདིའི་མ་དཔེ་དང་ཞིབ་བསྟུར་དག་བཅས་བྱ་རྒྱུར་ཐུགས་སྐྱོང་ཆེན་པོས་མཐུན་འགྱུར་གནང་བ་དང་། འདི་གའི་ལས་བྱེད་འཆི་མེད་དབང་མོ་ལགས་ཀྱིས། དགེ་སློང་མའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་། པོད་དུ་དགེ་སློང་མར་བསྐྱབས་པའི་དཔུད་གཞི་རབ་གསལ་མེ་ལོང་ཞེས་བུ་བའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་པར་རྩ་ Computer ནང་བཅུག་འདོན་གནང་བ་དང་། འདི་ལས་ནས་རེ་བསྐྱལ་གནང་དོན་བཞིན་དུས་བབ་ལས་བྱེད་སློབ་བཟང་དབང་ལྷུག་ལགས་ཀྱིས་པར་རྩ་ཆ་ཚང་བ་བསྐྱར་སློག་གནང་བ་བཅས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་ལེགས་སོ་བསྐྱབས་བཅོད་ཡོད། མདོར་ན་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་དག་ལུས་པར་སྐྱུན་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་རྣམས་ལ་དངོས་བྱགས་ཅི་རིགས་ནས་མཐུན་འགྱུར་གྲོགས་དན་མཛོད་མཁན་སྡེ་དང་བྱེ་བྲག་ཀུན་ལ་འདི་ལས་ནས་ལེགས་སོ་བསྐྱབས་བཅོད་ལུ་རྒྱ་བཅས་ཡིན།